

PRÁVNICKÝ
TERMINOLOGICKÝ
SLOVNÍK

NAKLADATEĽSTVO
SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED A UMENÍ
BRATISLAVA 1952

A 16807

ÚVOD

Pred prvou imperialistickou vojnou, v podmienkach uhorského štátu, sotva možno hovoriť o slovenskej právnickej literatúre a tým menej o slovenskej právnej terminológii. Tých niekoľko advokátov, ktorí sa hlásili k slovenskému národu, nestačilo sa venovať ani teoretickému štúdiu práva, ani literárnej tvorbe, s ktorými je nerozlučne späté rozvíjanie odbornej terminológie.

Hneď s utvorením prvej Československej republiky však možno pozorovať čulý ruch medzi slovenskými právnikmi. Výrazom tohto ruchu bol aj zvýšený záujem o právnú terminológiu, ktorý sa prejavil jednak na stránkach Právneho obzoru, jednak v Návrhu slovenského právneho názvoslovia z pera E. Stodolu a A. Zátureckého a v Právnickom terminologickom slovníku od V. Fajnora a A. Zátureckého.

Este aj dnes, po viac než štvrtstoročnom odstupe treba konštatovať, že tento Právnický terminologický slovník znamenal významný medzník vo vývoji slovenského právnického jazyka a tým aj vo vývoji spisovnej slovenčiny vôbec.

Je prirodzené, že za vtedajších pomerov vychádzal z maďarčiny a že obsahoval často iba ad hoc a ako východisko z núdze utvorené termíny a ustálené spojenia. Život ukázal ich slabé stránky, mnohé z nich časom úplne zanikly.

Ale pritom všetkom materiál Právnického terminologického slovníka — doplnený rozhodnutiami býv. Komisie pre právnú terminológiu pri Povereníctve spravodlivosti — bolo možno použiť pri novom spracovaní slovenskej právnej terminológie.

Náš spoločenský život prekonával od vydania Právnického terminologického slovníka určité zmeny. Ale až oslobodenie r. 1945 a víťazstvo pracujúceho ľudu od základu zmenily naše hospodárske a spo-

L. 1681/55

ločenské zriadenie a umožnili našej spoločnosti nastúpiť cestu k socializmu.

Právo, a teda i právnický jazyk a právna terminológia veľmi jasne odráža tieto hospodárske a spoločenské zmeny.

Túto skutočnosť veľmi pekne osvetľuje čo len letný pohľad na vývoj slovenskej právnej terminologie.

Kým po kodifikovaní slovenskej právnej terminologie v uvedenom slovníku V. Fajnora a A. Záturreckého nastal na dlhý čas pokoj, zvýšený záujem o právnu terminológiu sa začínal prejavovať v tridsiatych rokoch, keď sa začína uvažovať o potrebe inštitučnej úpravy a kodifikácie právnej terminologie, ba začínajú sa objavovať aj drobnejšie terminologické príspevky v Slovenskej reči. Nieto miesta na spomenutie priebehu celej tejto diskusnej akcie. Tu možno len shrnúť, že mnohé z týchto príspevkov značne prispeli k vyjasneniu mnohých právnych termínov, že pomohly spresniť slovenskú právnu terminológiu; pravda, niekedy tu prenikly aj príliš nacionalistické, puristické tendencie.

Rozume sa, že takýchto jednostranných puristických tendencií sme sa snažili vyvarovať pri terajšej úprave slovenskej právnej terminologie, v ktorej sa veľmi zreteľne odráža prebudovanie celej právnej sústavy v sústavu socialistickú. Smerodajnou nám bola predovšetkým skutočnosť, či daný termín vyhovuje požiadavkám kladeným na modernú terminológiu, či vyhovuje vnútorným vývinovým zákonitostiam spisovnej slovenčiny, či dost presne a správne (pokiaľ je to, pravda, možné) odráža mimojazykovú skutočnosť. Zásadnou smernicou pri takejto práci nám bolo marxistické chápanie jazyka, ako ho jasne a presne osvetlil J. V. Stalin vo svojich prácach o jazykovede.

Pri celkovom spracovaní slovníka sme si vytýčili zásadu dať našej verejnosti jednak čo najúplnejší súpis terajších právnych termínov, jednak prispieť k neustálemu zvyšovaniu úrovne právnického jazyka. Preto sme do slovníka v hojnej miere zaradili aj frazeologiu, ustálené spojenia, ba na mnohých miestach výslovne poukazujeme aj na nesprávne termíny a spojenia slov. Z výchovných dôvodov sme do slovníka zaradili aj značný počet slov, ktoré síce nie sú právnymi termínmi vo vlastnom slova smysle, ale ktoré sa často vyskytujú v právnickej praxi.

Technicky je slovník spracovaný takto:

Základné, heslové slová sa uvádzajú vždy polotučne, napr. **druhospis**, **nariadať**. Za týmto heslovým slovom sa uvádza alebo synonymum (a vtedy je vytlačené taktiež polotučne, napr. **analógia**, **obdoba**), alebo niekoľko približne zodpovedajúcich slov (napr. **kompromis**, **dohoda**,

smier, **pokonávka**) alebo stručné vysvetlenie významu (napr. **mastičkář**, kto neoprávne lieči iných). Vysvetlivky tohto druhu sú vytlačené obyčajným písmom. Jednotlivé významy sa označujú arabskými číslicami.

Ako jedno heslové slovo, tlačené polotučne, uvádzajú sa aj dvojice dokonavých a nedokonavých slovies (napr. **dať**, **dávať**) a ženské formy k mužským podstatným menám (napr. **družstevník**, **družstevníčka**).

Dvojslovné, príp. viacslovné termíny sa v abecednom poradí uvádzajú pod heslovým slovom tak, že heslové slovo je v nich význačené pomlčkou (napr. **družstvo**, — ľudové, — spotrebné, — s ručením obmedzeným, — s ručením neobmedzeným, — výrobné; **ministerstvo**, — nariadenie, — predseda, — rada, — zodpovednosť; **hodnotiť**, — činy, — dôkazy). Prítom prídavné mená v heslovom slove sa uvádzajú iba v tvare mužského rodu.

Prípadné synonymá al. vysvetlivky, týkajúce sa takýchto viacslovných termínov, uvádzajú sa hneď za nimi v zátvorkách, napr. **beh**, — času, — lehoty (plynutie lehoty), — vecí.

Za takto vypracovanými heslami sa uvádza (za bodkočiarkou) príslušná frazeológia a ostatné potrebné poznámky, odkazy a pod. Napr. **činnosť**, — obchodná, — úradná, — vedecká, — zárobková; **zákaz činnosti**; niekedy sa používa termín „činnosť“ aj miesto termínu „konanie“.

Osobitná pozornosť sa venuje nesprávnym termínom a spojeniam slov. Tieto sú zásadne vytlačené kurzívou, pričom je dvojaký spôsob ich uvádzania. Jednak sa uvádzajú ako heslové slová, resp. ako viacslovné termíny pod určitým správnym heslovým slovom, a vtedy je za nimi odkaz na správny termín, vytlačený obyčajným písmom, napr. **dobytný**, spr. vymožitelný, resp. **dotatočný**, — datovanie, — odvod, — **rubopis** (spr. posrokový rubopis). Jednak (ale zriedkavejšie) sa uvádzajú ako upozornenia na nesprávne termíny za nimi, napr. **podčiarknuť**, nespr. *podškrtnúť*.

To isté platí aj o uvádzaní správnej a nesprávnej frazeologie.

Práce na ustálení slovenskej právnej terminologie a na zredigovaní tohto slovníka boli hlavnou úlohou Komisie pre právnu terminológiu pri Ústave slovenského jazyka SAVU. Jej predsedom bol Dr. Adolf Záturrecký, stálymi členmi univ. prof. Dr. Štefan Luby, Dr. Jozef Belaj, Dr. Oľga Fidranská a tajomníkom Dr. Ján Horecký.

abdikácia, složenie (úradu, funkcie), zrieknutie sa niečoho, vzdanie sa niečoho (napr. prezidentskej funkcie), odstúpenie (z úradu, z funkcie)
abdikačný, — listina, — úkon
abdikovať, zriecť sa niečoho, vzdať sa niečoho (napr. prezidentskej funkcie), odstúpiť (z úradu, z funkcie), složiť (úrad, funkciu)
aberrácia, odchýlka
aberratio ietus (doslovne odchýlka úderu); keď škodca zasiahne iný predmet právom chránený alebo inú osobu, než ktorú zasiahnuť chcel
abnormalita, nepravidelnosť, — duševná, — telesná
abnormálny, nepravidelný, — duševne, — telesne
abolícia, zničenie, zrušenie; špeciálny význam: nekonanie alebo zastavenie konania v trestnej veci, pretože bola udelená milosť
aboličný, — právo (právo udeľovať milosť)
abolovať, zničiť, zrušiť; špeciálny význam: zastaviť konanie v trestnej veci, pretože bola udelená milosť
abortovať, potraťiť
abortívny, potratový
abortus, potrat
abrogácia, zrušenie právnej normy v celom rozsahu
abrogačný, zrušovací, — doložka, — ustanovenie zákona
abrogovať, zrušiť právnu normu v celom rozsahu
absencia, neprítomnosť (najmä v práci)

absolutistický, — monarchia
absolutizmus, vládna sústava, kde vládárovi patrí neobmedzená moc
absolútny, nezávislý, nepodmienený, neobmedzený, — právo (právo účinné voči každému, napr. vlastnícke právo), — väčšina hlasov (nadpolovičná väčšina hlasov)
absolutorium, 1. zbavenie zodpovednosti, 2. vysvedčenie na odchod (zpravidla z vysokej školy)
abstrakcia, 1. odvodzovanie, vyvodzovanie, 2. výsledok tejto činnosti
abstraktnosť, neskutočnosť, opak reálnosti
abstraktný, abstrakciou vytvorený, myšlienkový, pojmový; opak: kauzálny alebo reálny, — pojem, — právny úkon
absurdnosť, nesmyselnosť
absurdný, nesmyselný
absurdum, nesmysel
abúzus, zneužitie
à conto, na účet
ad acta, ku spisom (značka na spise, aby bol bez ďalšieho opatrenia odložený)
adaptácia, prispôsobenie, úprava
adaptatívny, upravovací, prispôsobovací
adaptovať, prispôsobovať, upravovať
adekvátny, primeraný, vhodný, súhlasný
adhézne konanie, pridružené konanie o nárokoch poškodeného v trestnom konaní
ad hoc, len na daný prípad, len na daný cieľ (napr. opatrovník ad hoc)
adjunkt, pomocný úradník; pomocný zamestnanec

adjunktka
adjustovať, 1. vystrojiť všetkým potrebným, 2. upraviť (napr. účet)
adjútum, výpomocné, odmena za mestnana, ktorý ešte nemá riadny plat
administrácia, správa (najmä časopisu)
administratíva, správa (napr. štátu, podniku)
administratívny, správny, — akt, — exekúcia, — konanie, — opatrenie, — orgán, — právo, — trest, — úprava, — úrad, — väznica
administrátor, správca (napr. fary)
adopeia, má sa používať „osvojenie“ (pozri zák. č. 265/1949 Sb., o rodinnom práve, §§ 63 a nasl.)
adopčné právo, osvojené právo
adoptant, má sa používať „osvojiteľ“
adoptantka, má sa používať „osvojiteľka“
adoptívny pomer, osvojený pomer
adoptovaná, -ej, má sa používať „osvojenka“
adoptovaneec, má sa používať „osvojenec“
adoptovanka, má sa používať „osvojenka“
adoptovaný, -ého, má sa používať „osvojenec“
adoptovaný, má sa používať „osvojený“
adoptovať, má sa používať „osvojiť“
adresa, 1. označenie osoby, ktorej je prejav vôle určený, 2. nápis na zásielke, označujúci, komu je určená

10

advokácia; výkon advokácie; zákon o advokácii
advokát, nespr. *pravotár*, — ako zmocnenec účastníka (Osp), poškodeného, zúčastnenej osoby (Trp); ustanoviť advokáta za zástupcu (účastníka); za obhajcu (obvineného); zastúpenie advokátom; poverenie advokáta (napr. zastupovaním na súde)
advokátsky, — konceptier, — odmena, — poradňa, — prax, — sadzba (tarifa), — zastupovanie; zachovanie advokátskej mlčanlivosti; pobočka advokátskej poradne; Ústredie advokátskych poradní
agenda, súhrn úloh úradníka alebo funkcionára
agent, zástupca z povolaní
agent provokátér, podnecovateľ a udavač
agentský, — odmena, — povolanie, — smluva
agentúra, zastupiteľstvo
agraciácia, úplné alebo čiastočné odpustenie trestu z milosti
agrément, súhlas prijímajúceho štátu s poverením diplomatického zástupcu štátu vysielajúceho
akademický, — hodnosť, — titul; strata akademického titulu
akept, prijatie (cenného papiera, najmä zmenky)
akceptácia, prijatie, — zmenky
akceptant, prijímateľ (napr. ponuky, zmenky)
akceptovať, prijať (napr. ponuku, zmenku)
akesorický
akesorný, prislúchajúci k niečomu, vedľajší, bočný — úkon (vedľajší

úkon), — záväzok (vedľajší záväzok)

akcia, 1. činnosť vymedzená vopred určeným cieľom, 2. druh cenného papiera, v tomto smysle lepšie „účasť“

akcidentný, akcidentálny, náhodilý, náhodný, podstaty veci sa netýkajúci (napr. pri nesplnení záväzku akcidentným javom môže byť vznik škody)

akcionár, lepšie: účastník

akciový, lepšie: účastinný

akcíz, potravná daň (najmä potravná daň väzbaná „na čiare“)

akčný výbor

aklamácia, hromadne prejavovaný súhlas

akord, pozri heslá „akordná mzda“, „akordná práca“

akordný, — mzda (mzda od kusa, úkolová mzda, obyčajne aj len slovo „akord“), — práca (úkolová práca), — sadzba (úkolová sadzba)

akost, — priemerná

akostný, — rozdiel, — trieda

akreditív, 1. úverová poukážka, úverový list, 2. poverovacia listina

akreditovať, 1. vydať úverovú poukážku, úverový list, 2. vydať poverovaciu listinu (poveriť) (v medzinárodnom práve)

akreditovaný, — vyslanec, — firma, — podnik (ako právny termín sa nemá používať; v hosp. živote: podnik [firma] požívajúci úver, úveruschopný, solídny)

akt, čin, úkon (nemá sa používať na označenie spisu a listiny), — milosť, — plety, — správny (administratívny), — zákonodarný

aktív, pracovná schôdzka

aktíva, majetok; opak: pasíva, dlhy, farchy

aktívna, činnosť

aktívna legitímácia, vzťah osoby

k veci, o ktorú ide, oprávňujúci túto osobu vystupovať na súde (na úrade) s návrhmi; napr. ak ide o vec zistenia otcovstva dieťaťa, má v tejto veci aktívnu legitímáciu (oprávnenie vystupovať s návrhmi) jeho matka alebo samo dieťa, lebo obe majú k veci zisťovania otcovstva vzťah či už ako matka alebo dieťa (pozri aj heslo „pasívna legitímácia“)

aktívne, činne

aktívny, 1. činný, 2. prídavné meno k názvu aktíva, — podnik, — pouložka, — stav

aktívovať, vziať do činnnej služby

aktoriát, žalobné právo

akvizícia, 1. získanie, nadobudnutie (napr. zákazníkov, objednávok, vecí, majetku), 2. nadobudnutá vec, nadobudnutý majetok

akvizitívny, nadobúdacia, získavacia, — náklady

akvizitér, získavateľ (napr. zákazníkov, objednávok)

akvizitérsky, získavateľský, — odmena

alibi, prítomnosť na inom mieste

alikvotný, pomerný, — časť

alimentácia, vyživovanie, poskytovanie úhrady osobných potrieb (napríklad § 70 z. č. 265/49 Sb., o rodinnom práve)

alimentačný, vyživovací, — povinnosť (§ 70 z. č. 265/49 Sb.), — príspevok

11

alimenty, príspevky na výživu, vyživovacie príspevky
a limine odmietnuť, bez ďalšieho konania odmietnuť
alinea, odsek
alkoholický nápoj
alkoholizmus; boj proti alkoholizmu
alodiálny, alodný, — majetok (slobodný majetok, ktorý bol mimo feudálneho sväzku)
alódiom, alodiálny majetok
alografný, cudzou rukou písaný, — listina, — závet
al pari, za menovitú (nominálnu) hodnotu
alternatíva, alternatívnosť, možnosť voľby medzi dvoma alebo aj viacerými prípadmi; výberovosť
alternatívny, výberový, — plnenie, — záväzok, — dlh (veriteľ al. dlžník môže si zo dvoch al. viacerých plnení, ktoré sú na výber, jedno zvoliť; iné je „výberný dlh“, o splnenie ktorého má sa veriteľ hlásiť v dlžníka — napr. predložením zmenky na platenie, z. č. 191/1950 Sb. I § 38; opak toho je donosný dlh, keď peňažný záväzok je dlžník povinný plniť u veriteľa — porov. Obč. z. č. 141/1950 Sb. § 303), — oprávnenosť (facultas alternatíva — podľa nej napr. kupujúci môže sa sprostíť záväzku z kúpnej zmluvy zaplatením smluvne vymieneného odstupného predávajúcemu)
amnestia, udelenie milosti
amnestovať, udeliť milosť
amortizácia, lepšie: umorenie
amortizačný, lepšie: umorovací, — konanie, — lehota, — odpis, — plán, — splátka

amortizovať, lepšie: umoriť (napr. cenné papiere)
analfabet, kto nevie ani čítať ani písať
analógia, obdoba
analogický, obdobný, — použitie právnej normy
anatocizmus, branie úrokov od úrokov
anektovať, pripojiť, zabrať cudzie územie
anexia, pripojenie, zabranie cudzieho územia
anketa, 1. porada (napr. znalcov), 2. hromadné prejavy mienky (na zhromaždeniach, v časopisoch)
anomália, nepravdivosť
anonsa, oznámenie (v novinách)
anonymita, bezmennosť
anonymný, bezmenný, nepodpísaný, — list
antedatovať, uviesť skoršie dátum
anticipando, vopred
antikvár, starožitník
antitéza, protiklad
anuíta, umorovacia splátka
anuítový, — pôžička (umoritelná pôžička)
anulovať, vyhlásiť za neplatnú, zrušiť
apanáž, pravidelný príspevok (na podporu)
aparát, — štátny
apelácia, odvolanie
apelačný, odvolací
apelovať, odvolať sa
apelovaná vec, spr. zapelovaná vec
apertinencia, príslušenstvo
aplikácia, použitie
aplikovať, použiť, — právne pravidlo
apokryf, podvrhnutá listina

apokryfný, — závet (podvrhnutý závet)
apoštolský, — administrátor, — kancelária, — stolica, — vikár
aprobácia, schválenie
aprobačný, schvaľovací, — klauzula alebo doložka, — konanie
aprobovaný, schválený, dovolený, — úkon
aprobovať, schvaľovať, schváliť
aprovizácia, zásobovanie potravinami
aprovizačný, zásobovací, — sklad
aprovizovať, zásobovať potravinami
aproximatívne, približne
aproximatívny, približný
arbitráž, — štátna
arbitrážny, — komisia, — konanie, — návrh, — vec, — výmer, — žiadosť
arcibiskup
árenda (nový Obč. z. č. 141/1950 Sb. v §§ 387 a nasl. terminologicky nerozlišuje medzi „nájmom“ a „árendou“, hovorí len o „nájme“, „nájmovej zmluve“, „prenajmateľovi“, „nájomníkovi“, „nájmomom“), — z polovice; dať do árendy; vziať do árendy; mať v árende; do árendy dávajúci, spr. prenajímateľ (pozri toto heslo)
árendálny, — pomer, — smluva (nesprávne *pachtovná smluva*)
árendátor, osoba, ktorá prijíma vec do árendy, ktorá má vec v árende
árendovať
árendovné, —ého
árendový, — rok
argument, dôvod
arch, spr. hárok
archeologický, — nález
archív

archivár
armáda
arondácia, zaokrúhlenie (pozemkove)
arondovať, zaokrúhliť (pozemky)
arlézska studňa
ascendent, predok
asekurácia, poistenie
asekurovať, poistiť
asignácia, poukážka
asignant, poukazca
asignat, poukazzaneč
asignatár, poukazník
atentát
audiencia
audienčný
auditórium, 1. poslucháreň, 2. poslucháštvo
aukcia, dražba
aukčný, dražbový, — sieň
auskultant, sudcovský čakateľ
autentický, pravý, hodnoverný, pochádzajúci od pôvodu, — text, — výklad zákona
autentičnosť
autentičnosť, — postup
autor, pôvodec
autoremedúra, zmena rozhodnutia orgánom, ktorý ho vydal
autorizovaný, oprávnený, — preklad autorský, pôvodcovský, — honorár, — právo, — smluva
autorstvo, pôvodcovstvo
aviatika, letectvo
a vista zmenka, zmenka na videnie
avulzia, odtrž

bábkové divadlo
bádať
bádateľ
bagatelný; veci bagatelnej (nepatrnej) ceny
bahniko
bal
balík
balíkovy, — pošta, — zásielka
bandita, zbojník, zákerník
banditstvo, zbojníctvo, zákerníctvo
banka; štátna banka československá, Investičná banka
bankovníctvo
bankovka
bankový, — obchod, — poukážka, — pôžička, — účet, — úkon, — úradník, — úrokomer, — úver
bankrot, úpadok
baňa
banfky, — škola, — učeň
baníctvo
baník
banský, — drevo, — držba, — erár, — inžinier, — kniha, — majetok, — miera (nespr. *dolová miera*), — obvod, — odbor, — okres, — plyn, — podnik, — pole, — pozemok, — požiar (nespr. *dolový požiar*), — právo, — priemysel, — regal, — revír, — robotník, — štátút, — úrad, — vecné bremeno, — voda, — výsosť, — zákon, — závod, — železnica
básnické meno, krycie meno básnika
batoň
batožina
batožinový, — podací listok
bázeň, právnický termín: strach (napríklad: dôvodný strach vzbudený

bezprávnou vyhrážkou); pozri aj heslo „bojazlivosť“
bdelosť
bdelý
bdieť
bedliť (o niekoho)
bedlivosť
bedlivý
beh, — času, — lehoty (plynutie lehoty), — vecí; podľa riadneho behu vecí
behom, spr. v (roku, lehote), do (roka, ... dní), za (rok, ... dní) podľa kontextu
beletria
beletrista
beletristický
beneficium, obročie
betón
bez, bezo, — dôvodu, — obmedzenia, — porta, — príkazu (konanie bez príkazu), — rizika, — rozdielu, — ujmy ustanovení, — vyznania, — zákona
bezbranný
bezecný
bezcitný
bezdetnosť
bezdetný, — manželstvo
bezdôvodne
bezdôvodný, — obohatenie, — odopretie urobiť niečo (napr. svedčiť, predložiť listinu), — upodzievanie; iné je „bezzákladný“ (napr. dôvody rozsudku sú bezzákladné, ale rozsudok nie je bezdôvodný, t. j. má dôvody)
bezleznosť, spr. bezleznosť
bezlezný, spr. bezlezný
bezhlavosť
bezhlavý
bezhotovosť, — platenie, — styk

bezchybný
bezkonfesijnosť, bezvyznanie
bezkonfesijný, bez vyznania
bezlestnosť; pozri aj heslá „bona fides“, „statočnosť“, „dobromyselnosť“
bezlestný, — držiteľ, — nadobúdateľ
beznáboženský, v právnom smysle správne: bez vyznania, bezkonfesijný
beznáboženstvo, v právnom smysle správne: bezvyznanie, bezkonfesijnosť
bezočívce
bezočivosť
bezočivý
bezodkladnosť
bezodkladný, — plnenie, — vybavenie (úradnej, súdnej) veci
bezodplatnosť, lukratívnosť
bezodplatný, lukratívny, — plnenie, — právny úkon, — smluva, — zaopatrenie
bezpečnosť, — právna; Sbor národnej bezpečnosti
bezpečnosť, — opatrenie, — orgán, — služba, — zariadenie
bezplatný, nehonorovaný, — smluva, spr. bezodplatná smluva, — zamestnanec (ktorý koná službu bez platu)
bezpracný zisk
bezprávie; páchať bezprávie
bezprávnosť
bezprávný, — čin, — nútenie, — obohatenie, — prisvojenie, — prívlastňovací úmysel, — skutok, — stav, — úkon, — užívanie cudzej veci, — vyhrážka
bezprostrednosť
bezprostredný, — predchodca

beztrestnosť
beztrestný, — minulosť
bezúčinnosť
bezúčinný
bezuhoňný, — chovanie sa, — život
bezuročný, — dlh, — pohľadávka, — pôžička
bezsúpeňný, — exekúcia, — uplatňovanie práva
bezvadný
bezvedomie
bezvedomý
bezzvládne
bezzvládlosť
bezzvládny
bezzvledný
bez vyznania, bezkonfesijný
bezvyznanie, bezkonfesijnosť
bezzákladne
bezzákladný, — opravný prostriedok, — žaloba; iné je „bezdôvodný“, pozri toto heslo
bezzávadný, spr. nezávadný, — svedok
bezzenstvo
bežiaci rok; zpravidla sa má používať „tento rok“ a kde sa s tým nevystačí, treba používať „bežný rok“
bežný, — cena, — hodnota, — miera, — ponuka, — účet, — úkon; bežné číslo, zpravidla stačí „číslo“
bielizň, nespr. *prádlo*
bigamia, dvojmanželstvo
bilancia, súvaha, — konečná, — mioriadna, — počiatočná, — riadna, — účtovná, — výročná
bilančný, — delikt, — deň, — zásady
bilaterálny, dvojstranný, — pakt, — právny úkon
biskup
biskupstvo

bitka
bitúnok (miesto, kde sa zabíjajú domáce zvieratá); iné je „jatka“ (miestnosť, v ktorej sa predáva mäso)

blahobyť; **blahobyť** pracujúceho ľudu

blahovôľny, — posudzovanie vecí

blanketa, formulár, vzorec

blankindosament, **indosament in bianco**, nevyplnený rubopis

blázinec

bláznivosť

bláznivý

bláznovstvo

blízka osoba (Obč. z. § 17, ods. 2, OSP § 103, Tr. z. § 75, ods. 14)

blok trestný

blokáda

blokové konanie

bohatnúť

boj

bojascapnosť

bojazlivosť; tento názov vyjadruje duševnú vlastnosť; iné je „strach“;

pozri aj heslo „strach“ a „bázeň“

bojový, — duch, — prostriedok

bolavý

bolesť

bolestné, —ého

bolestný

bona fides, **statočnosť**, nespr. *poctivosť*; pozri aj heslo „bezleťnosť“ a „dobromyseľnosť“

brachiálny, — moc

brániť, — niečomu (napr. uzavretiu manželstva medzi súrodencami bráni zákon), — niekoho proti niečomu (napr. proti útoku), — sa proti niekomu al. niečomu (napríklad proti útočníkovi alebo proti obžalobe), — sa niečomu,

v smysle „vzpierať sa“ (napr. prezradiť tajomstvo, prezradieniu tajomstva)

brannosť, — štátu, — obyvateľstva

branný, — moc, — pohotovosť štátu, — povinnosť, — sústava, — výchova, — zákon

brať; polorodní bratia; bratia po matke (ktorí majú len matku spoločnú); bratia po otcovi (ktorí majú len otca spoločného)

brať, — požitky, — (volať) na zodpovednosť; *brať rozhodnutie v odpor*, spr. napádať rozhodnutie; *brať zreteľ na dôkazy*; *brať do úvahy dôkazy*

bratanec, pozri heslo „synovec“

bratanica, pozri heslo „neter“

bratranec; **bratranec** a **sesternica** vyjadrujú príbuzenský pomer medzi deťmi súrodencov

breh

bremeno, — na pozemku, — pozemnoknížné, — vecné; **bremená väzby** z väzby v peňažnom plnení (nespr. *väzby idúce na peňažité platy*)

brevi manu, **krátkou cestou**; **traditio**

brevi manu, odovzdanie krátkou cestou

brigáda; **vedúci brigády**

brigádnik

brod

brutto

bubnovať

budova, — **exteritoriálna**

buríť

búriť

burza, — na cenné papiere (na efekty), — na tovar, — na tovar a cenné papiere, — peňažná, — plodinová, — tovarová

burzový, — cena, — dohoda, —

obchod, — obyčaj, — príkaz, — súd, — termínový obchod, — úkon, — zvyklosti (uzanec)

buržoa

buržoázia

buržoázny, — právo, — spoločnosť, — zriadenie

byť, — domovnícky, — nadmerný, — náhradný, — naturálny, — služobný; **vypratanie bytu**; **užívanie bytu**

bytné, —ého, 1. **nájomné za byt**, 2. **príspevok zamestnancovi na byt**

bytový, — družstvo, — fond, — jednotka, — komisia, — nájom, — úrad

bydlisko (od slovesa bývať) znamená miesto stáleho bývania; „pobyť“ (pobyvať) znamená miesto dočasného, hoci dlhšie trvajúceho bývania

byrô, úradovňa

byrokracia

byrokrat

byrokratický

byrokratizmus

C

caducum, **odúmrť**

cedent, **postupeca**

cedulová banka

cech

cechový, — zriadenie

cela, — pre samoväzbu

celibát, **bezženstvo**, **bezmuzstvo**

cena, 1. — **bežná**, — **dojednaná**, — **nadobúdacia** (nespr. *nabývacia*), — **kúpna**, — **obstarávacia**, — **odhadná**, — **prejímacia**, — **premrštená**, — **úradne určená**, — **všeobec-**

ná, — **výrobná**, — **zvyšená**, 2. **štatná**

cenina
ceniteľná vec, spr. **oceneniteľná vec**

cenník

cennosť

cenný, — papier na majiteľa, — papier na podateľa (Inhaberpapier, au porteur; za oprávneného z takéhoto papiera treba považovať toho, kto ho podáva na výplatu, hoci to robí za iného), — papier na meno (recta papier), — papier na príkaz (ordre papier), — predmet, — vec, — zásielka

cenový, — pomery, — smernice, — úrad

centrála, **ústredňa**

centralistický

centralizmus, **sústredovací systém**, — **byrokratický**, — **demokratický**

centralizácia, **sústredovanie**

centrálny, **ústredný**, — úrad

cenzúra

cesia, **postúpenie**, nespr. *postup*

cesionár, **postupník**

cessus, **postúpenec**

cesta, nespr. *sibnica*, — **nevyhnutná** (nespr. *nezbytná*), — **okresná**, — **priečadná**, — **štatná**, — **verejná**, — **vicinálna**

cestár

cestmajster

cestný, — **doprava**, — **dopravná značka**, — **premávka**, — **správa štatná**, — **stroje**, — **teleso**

cestovné, —ého

cestovný, — **lístok**, — **pas**, — **paušál**, — **preukaz**, — **rozkaz**, — **trovy**, — **účet**

ciacha

ciachovať

ciachovníctvo
ciachový, — poriadok, — úrad, — značka
ciaška
ciel
cintorín, emiter
cirkev
cirkevnopolitický, — zákony
cirkevný, — daň, — desiatok (vo feud. zriadení), — dištrikt, — hodnosť, — hodnosťár, — korporácia, — matrika, — majetok, — obrobie, — obrobník, — organizácia, — osoba, — právny zástupca, — právo, — rad (reholi), — rada, — sbor, — súd, — súdnicstvo, — štát, — trest, — úrad, — veci, — vizitácia, — vrchnosť, — zákon
cirkulár, obežník
cítat
citeľnosť
citeľný
cítovať
civilný, občiansky
elo, — dovozná, — na tovar, — ochranná, — preferenčná, — smluvná, — všeobecná, — vývozná; oslobodený od cla; clu podliehajúci
colníctvo
colný, — boleta, — deklarácia, — dôchodok, — hranica, — komisia, — náhrada, — poukážka, — register, — sadzobník, — smluva, — správa, — tarifa, — úľava, — úrad, — územie, — základ, — základkon
corpus delicti, usvedčujúca vec
etnosť
etnostný
cudzí, — mena, — moc, — mocnosť,

— pozemok, — rozhodnutie, — súd, — štát, — úrad, — vec
cudzina; zavlečenie do cudziny; zbehnutie do cudziny
cudzinec
cudzinecký, — právo, — ruch
cudzoložník, cudzoložnica
cudzozemec
cudzozemsko
cudzozemský, cenné papiere, — platiť, — pôvod, — vyznamenanie
curator ad actum, opatrovník na úkon
curator ad hoc, príležitostný opatrovník
evičenie
evičiť (sa)
evičňý, — škola

čakať, — doba, — lehota
čakatel
čakateľ, —ého
čakateľstvo
čapovať; zákaz čapovať alkoholické nápoje
čas (pozri aj heslo „deň“, „doba“, „lehota“, „termín“), — dodania, (deň, chvíľa, v ktorý treba vec dodať; deň, v ktorý bola vec dodaná; nespr. *dočacia doba*), — dovolenky, — dražby, — likvidácie, — hájenia zveri, — na plnenie, — na odpocínok, — nerozhodnosť, — odpocínku, — plnenia, — počatia, — poskytovania dávky, — pobytu, — pojednávania, — pracovný, — prázdnin, — predaja, — premlčania — skúšobný, — spáchania trestného činu, — vystavenia,

(napr. zmenky), — zastupovania, — zvýšenie ohrozenia vlastní; plynutie času; čas sa započítava; čas strávený vo väzbe; v čase činu; v nepríhodnom čase
časopis; vydávanie časopisov; rozširovanie časopisov
časový, — účinnosť
časť, — pozemku, — predmetu konania, — veci (aj čiastka veci)
Červený kríž; užívanie znaku červeného kríža
československý, — právny poriadok, — štát, — štátne občianstvo, — vyznamenanie; Československá republika
český; Česká zeme
česť; prijatie pre česť (akcept pre česť); ochrana cti; urážka na cti
čestný, — cena, — dar, — funkcia, — honorár, — odmena, — odznak, — povinnosť (napr. prijať porúčenie), — práva občianske, — predseda, — súd, — uznanie, — vyhlásenie, — záväzok
čiaska (označuje časť, iné je „suma“); čiastka veci; po čiastkách
čiasťkový, nespr. *dielčý*, — rozpočet, — rozsudok, — smluva, — úsek (voj.), — usnesenie
čiasťočný, — akcept, — dôkaz, — náhrada (napr. škody, trov), — nemožnosť, — opakovanie dokazovania, — plnenie
čierny, — cena, — mzda, — obchod, — stavba
čín, — proti dohovoru, — protiprávny, — trestný, — zakázaný, — zakladajúci, zrušujúci práva, — zastupiteľný; právny čin (na porovnanie názvov „čin“ a „úkon“ pozri § 2 a § 75 ods. 2 Trz.

č. 86/1950 Sb. a dôvody k § 300 Obč. z. č. 141/1950 Sb.; pozri aj heslá „konanie“, „koniať“)

činiť; hranica trestnej sadzby činiť. . . správnejšie: hranica trestnej sadzby je. . .; trest nesmie činiť viac než . . . rokov, správnejšie: trest nesmie prevyšovať . . . rokov

činnosť, — obchodná, — úradná, — vedecká, — zárobková; zákaz činnosti; niekedy sa používa termín „činnosť“ aj miesto termínu „konanie“, napr. konaním sa rozumie aj opomenutie takej činnosti, na ktorú bol páchatel podľa okolností a svojich pomerov povinný (Trz. § 75)

činný, — služba, — stav
čínža, správnejšie: nájomné, bytné
činžová daň

číselný, — väčšina (prevaha)
číslo, — katastrálne, — parcely, — veci; *jednacie číslo*, spr. číslo spisu

čistopis
čistý, — dôchodok, — majetok, — váha (netto), — zisk

článok, — potreby, — spotreby, — zákona; zákonný článok (zák. čl.)

člen, — domácnosti, — dozorného výboru, — družstva, — jednotnej odborovej organizácie, — Národného shromaždenia, — národného výboru, — rodiny, — združenia, — senátu, — Sboru nár. bezpečnosti, — spolku, — spoločnosti, — správy, — súdu, — výboru
členský, — podiel, — povinnosť, — právo, — príspevok

členstvo

D

ďalší, — pojednávanie (nespr. *postupné pojednávanie*), — dodavateľ, — nadobúdateľ, — predaj, — rubopisec (indosant), — záloh (podzástava, spr. podzáloh), — zmocnenie

ďaň, — číuzová, — dôchodková, — domová, — dedičská, — nepriama, — priama, — roľnícka, — všeobecná, — zárobková, — zvláštna zárobková, — z literárnej a vedeckej činnosti, — zo mzdy, — z obchodu s cennými papiermi, — z obohatenia, — z obratu, — zo samostatnej činnosti, — z vína, — živnostenská; platiť na daň; skrátená daň; skrátenie dane; ukrátiť štát na dani; od dane oslobodený (nespr. *dane prostý*)

ďanie, — cieľom splnenia, — na miesto plnenia

ďaňový, — dôchodok, — exekúcia, — hárok, — kniha, — komisia, — kľúč, — odhad, — paušál, — prídržka, — register, — soznanie, — správa, — sústava, — úľava, — upomienka, — výkaz, — vysvedčenie, — výzva, — základ

ďar, — z milosti

ďarca, ďarovateľ, ďarujúci

ďarovači, — listina, — poplatok, — príkaz, — sľub, — úmysel, — smluva

ďarovanie, — medzi manželmi, — medzi živými, — na ukrátenie veriteľa, — pre prípad smrti (podľa § 385 nového Obč. zák. č. 141/1950 Sb. je neplatná)

ďarovať

ďaf, ďavať, — cieľom plnenia, — do

delby, — do komisie, — do obehu, — do predaja, — do úschovy, — do výslužby, — do zálohu (nespr. *do zástavy*), — k dispozícii, — náhradu škody, — na miesto plnenia, — na vedomosť, — na úver, — odbavné, — pod dozor národnej bezpečnosti, — pod opatrovnictvo, — preddavok na trovy, — príkaz, — za zastupovať zmocnencom, — úhradu, — závdavok; v danom (určitom) prípade; dávať otázky (znalcem, účastníkom atď.)

ďatovať

ďátum; po dáte

ďávka, — dôchodkového poistenia, — hasičská, — nemocenského poistenia, — od psov, — peňažná, — verejná, — v naturáliách, — z majetku, — z prírastku hodnoty nehnuteľnosti, — zo zábavy, — z nájomného, — z oznamov, — za úradné výkony, — opakujúca sa

ďbat, — na predpisy (aj: zachovávať predpisy)

ďečra, dieťa ženského pohlavia

ďecentralizácia, opak centralizácie (pozri heslo „centralizácia“)

ďečzia, rozhodnutie (zpravidla súdu najvyššej stolice)

ďed, starý otec, otec alebo matkin otec

ďedenie, — v priamom pokolení, — v pobočnom pokolení, — zákonné, — zo (podľa) zákona, — zo (podľa) závetu; dôvod dedenia

ďedič, — náhradný, — námestný (ďedí v prípade, ak prvý ďedič nemôže alebo odmietne dediť; v slovenskom znení § 539 Obč. z. č.

141/1950 Sb. používa sa názov „námestný ďedič“, hoci v českom znení je názov „náhradní ďedič“; ide o rovnomené názvy), — nástupný, následný (nastúpi po určitom čase namiesto iného ďediča; podľa § 550 Obč. z. č. 141/1950 ustanovenie nástupného [následného] ďediča v závetu je neplatné), — neopomnutelný (osoba, ktorá má nárok na zákonný podiel, jeho časť), — pravý, — v pobočnom pokolení, — v priamom pokolení, — zákonný (na rozdiel od ďediča závetného, testamentárneho), — závetný (testamentárny, na rozdiel od ďediča zákonného)

ďedičný, — právo (právo, ktoré sa dedí, napr. nájomné právo), pozri aj heslo „ďedičské právo“

ďedičský, — nespôsobilosť, — podiel, — postupnosť, — právo (právo dediť; právo dedičov; súhrn noriem o dedení; pozri aj „ďedičné právo“), — právo manžela, — zákonn

ďedičstvo, nespr. *ďedictvo*

ďediť

ďeditelný

ďedukcia, 1. odvodenie, 2. vývod

ďegradovanie, ďegradácia 1. sníženie hodnoty, 2. odňatie hodnoty — vo vojsku

ďeklarácia, — colná, — tovaru

ďeklaratórny, zisťovaci (opak: konštitutívny, zriaďovací, utvárací, zakladací)

ďekrét, listina o ustanovení; listina o vymenovaní, — o udelení služobného miesta; dekréty prezident-

ta republiky; dekréty znárodňovacie

ďelba, — práce, — spoločnej veci, — spoločného majetku

ďel credere, provízia za ručenie delegovať, — súd, — sudcu, — zástupcu

ďelený, — vlastníctvo

ďelikt, 1. nadradený názov pre trestné činy a priestupky, — komisívny (spácha sa pozitívnu činnosťou, vykonaním určitého činu), — omisívny (spácha sa opomenutím, nevykonaním určitého činu, ktorý mal byť vykonaný), — politický, — tlačový, 2. previnenie

ďeliteľný, — plnenie, — vec

ďeložovaci, pozri heslo „vypratáť“

ďemokracia, — buržoázna, — ľudová, — sovietska

ďemokratický, pozri aj heslo „ľudovodemokratický“

ďemokratizmus

ďemokratéria

ďemonštratívne uvádzať (opak: taktativne uvádzať)

ďemonštratívny

ďemonštrovať

ďeň, — odpočínku, — platenia, — plnenia, — podania, — pojednávania, — pracovného pokoja, — splatnosti, — sročnosti, — súdneho konania; významné a pamätateľné dni; v deň, keď zákon nadobudne účinnosť...

ďenník

ďenný, — cena, — kurz, — mzda, — poriadok, — zárobok

ďenunciant, udavaci

ďeponent, ukkladateľ

ďepozit, 1. úschova, 2. uložená vec, nespr. *uložka*; pozri aj heslo

„úschova“; prijať, uložiť vec do súdneho depozitu

depozitár, uschovávateľ

depozitný, — miesto (v ktorom sa ukladajú depozity — sú to najmä peňažné ústavy atď.), — súd (ktorý rozhoduje o prijatí veci do súdneho úschovy)

deputácia, odbrevenie (nehnutelnosti)

deputácia

deputát, mzda v naturáliách (prírodných)

deputátnik

deputátny, — robotník

derelikcia, 1. opustenie veci, 2. vzdanie sa vlastníctva veci

derogácia, zrušenie právnej normy

derogačný, zrušovací, — doložka, — ustanovenia (napr. zákona)

derivatívny, — držba, — nadobúdaci spôsob (odvodený nadobúdaci spôsob)

descendent, potomok

despota, krutovláda

despotizmus, krutovláda

deštrukcia, rozvrat, zničenie, skaza

deštruktívny, rozvratný, podvratný,

— elementy

detencia, stav javiaci sa v tom, že niekto má cudziu vec u seba, — oprávnená (pozri § 152 ods. 2 Obč. zák. č. 141/1950 Sb.), — neoprávnená

détentor, ten, kto má cudziu vec u seba. — oprávnený (napr. uschovávateľ — pozri § 152 ods. 2. Obč. zák. č. 141/1950 Sb.), — neoprávnený (napr. zloděj)

detský, — domov, — jasle, — vek

dever, pozri heslo „švagor“

devinkulácia, uvoľnenie viazaného vkladu

devíza, 1. zmenka splatná v cudzine, 2. pohľadávka voči cudzine v cudzej mene, 3. cudzozemské platidlo, 4. v obyč. používaní aj heslo

devízový, — hospodárstvo (porov. § 145 Tr. z. č. 86/1950 Sb.)

dezertovať, zbehnúť (od vojska)

deziagnácia, označenie (kandidáta na úrad alebo funkciu)

dezinfekcia

dezinfekčný, — prostriedok, — stanica

dezinfikovať

dieceza

diecezny, — biskup, — rada

diel

dielč, spr. čiastkový, dielny podľa toho, k akému substantívu sa viaže, napr. čiastkový rozpočet, čiastkový rozsudok, čiastkový úsek (voj.), dielna obligácia, dielna účasť atď.

dielňa

dielo, výsledok pracovnej činnosti; smluva o diele

dielovedúci

dieťa (syn alebo dcéra), — narodené mŕtve, — narodené živé, — počaté; odloženie dieťaťa; podvrnutie dieťaťa; usmrtenie novonarodeného dieťaťa matkou

díty, — úradných orgánov (stravné)

diferencia

diferenčný, — úkon, — účet

diktát; písanie na diktát

diktátor

diktatúra, — proletariátu, — vládnucej triedy

diktovať, — do zápisnice

dimenzia, rozmer

dimisiórium, prepúšťiac list

diplom

diplomacia

diplomat

diplomat, sbierka listín

diplomatický, — agent, — misia, — sbor, — styk, — úrad, — zastúpenie, — zástupca, — zrada (pozri „vierolomnosť“, Trz 86/1950 Sb. § 93, 94); diplomatickou cestou

diplomovaný

dirigovať

dirimovať, rozhodnúť, najmä hlasom predsedu pri rovnosti hlasov

disciplina, nespr. *kázeň*

disciplinárny, kárny — komisia, — konanie, — moc, — orgán, — pojednávanie, — poriadok, nespr. *kázenský poriadok*, — právo, — prečin, — predpis, — previnenie, — súd, — stíhanie, — trest, — vyšetrovanie, — zodpovednosť

disimulácia, zastretie úkonu, iným právnym úkonom urobeným nako

disimulovaný právny úkon

diskont, 1. srážka úrokov za medzidobie pri splnení pohľadávky pred srokom, 2. úroky za medzidobie srazené pri splnení pohľadávky pred srokom

diskrecionárny, ponechaný voľnej úvahe, — právomoc, — rozhodnutie

diskriminácia, robenie rozdielu medzi osobami (štátmi) pri priznávaní im práv, výhod, — hospodárska, — podľa pohlavia, — rasová

diskusia

diskutovať

disponent

disponovať (niečím), **nakladať** (s niečím)

dispozícia; byť k dispozícii; dať k dispozícii

dispozičný, — právo, — zásada

dispozitívny predpis, predpis pripúšťajúci odchýlnú úpravu (opak: kogentný predpis)

distribúcia, rozdelenie, rozdeľovanie

distribučný, — opatrenie, — plán, — podnik

dišpenz, odpustenie právnej náležitosti

dištanca, vzdialenosť

dištančný, vzdialenostný, — kúpa, — smluva, — úkon

divadelný, — ochotníctvo, — predstavenie, — umelec

divadlo

dividenda

dividendový, — kupón

divina, mäso zo zveriny, pozri aj heslo „zver“

dlažba

dlažditi

dlažobný, -ého

dĺh, dlžoba, — doručný, — podstaty, — štátny, — výberný, — z hry; uznať dĺh, dlžobu

dĺhodobý, — nájom, — pôžička, — úver

dĺhospis, — komunálny, — štátny

dĺhovaný, dlžný, — peniaze

dĺhovať, byť dlžen (peniaze)

dĺžka, — treštu na slobode

dĺžkový, — jednotka, — miera

dĺžnik

dĺžný, — suma

dĺžobný, — úpis (neodporúča sa dlžný úpis)

doba, — árendálna, — čakateľská, — kritická (napr. § 47, ods. 2 zák.

č. 265/1949 Sb.), — nájomná, — poistná, — premlčacia (aj premlčací čas, čas premlčania), — služobná, — vydržacia; „doba“ zpravidla znamená dlhší časový úsek, preto je správnejšie používať „čas“ v týchto spojeniach: *po dobu*, spr. v čase, za čas, po čas; *do doby*, než sa tak stane, spr. do vtedy (dotiaľ, do toho času, do tých čias), kým sa tak stane; *v dobe činu*, spr. v čase činu; *doba strávená vo väzbe*, spr. čas strávený vo väzbe; *doba väzby sa započítava*, spr. čas väzby sa započítava; *väzba môže byť predĺžená na ďalšiu dobu*, spr. väzbu možno predĺžiť na dlhší čas; *doba väzby*, spr. čas väzby; *doba hájenia*, spr. čas hájenia

dobierka

dobierkový, — suma
dobráť, spr. vymôcť
dobré mravy súťaže
dobro; k dobru; pre dobro (napr. zriecť sa práva k dobru iného)

dobročinný

dobromyseľne, nespr. *v dobrej viere*
dobromyseľnosť (napr. pri uzavretí manželstva), pozri aj heslá „bezlestnosť“, „bona fides“, „statočnosť“

dobromyseľný

dobrovoľne

dobrovoľník, dobrovoľníčka

dobrovoľný, — brigáda, — dražba, — odstúpenie, — účasť, — upustenie (napr. od uplatňovania práva), — vojenská služba

dobytčí, — obchod (lepšie „obchodovanie s dobytkom“), — pas, —

poistenie (lepšie „poistenie dobytká“)

dobyť, spr. vymôcť; *dobyť knihovný zápis*, spr. vymôcť si knihovný zápis; *dobyť pohľadávku*, spr. vymôcť pohľadávku, vymáhať pohľadávku

dobytie, spr. vymáhanie, vymoženie

dobytný, spr. vymožitelný

dobytok, — chovný, — jatočný, — plemenný, — ťažný, — úžitkový; dochovávať dobytok (nespr. *chovať*), strážiť dobytok

dobývať, doľovať (napr. uhlie, soľ, striebro)

dobývaťel pohľadávky, spr. vymáhaťel pohľadávky

dočasný, — opatrenie, — poriadky, — stavba, — súdne pravidlá

doďací, — lehota (časový úsek, v ktorom treba vec dodať), — miesto (lepšie „miesto dodania“), — list, — podmienky, — smluva

doďať, doďávať, — osobu do ústavu (psychiatrického), — tovar

doďatkový, — trest

doďatočný, — datovanie, — kolkovanie, — odvod, — plnenie, — pozemkonižná lokalizácia,

— *rubopis* (spr. posrokový rubopis), — schválenie právneho úkonu, — zápis

doďávaťel, — úrad (poštový)

doďávaťel

doďávka; doďávka a odber tovaru

doďávkový, — povinnosť, — smluva

doďržať, — lehotu, — slovo; pozri aj heslo „zachovať“

dohadzovať, pozri aj heslo „dohoda“, „sprostredkovateľ“, „senzáli“

dohľad, dozor

dohladaťel, dozorný, — právo, — úrad

dohoda, — medzinárodná, — medz štátna, — o príslušnosti, — o zrušení osvojenia

dohodnúť sa

dohovor

dohovoril sa

dôchodkový, — poistenie, — priestupok, — trestné konanie, — trestné právo priestupkové, — trestný poriadok, — veci

dôchodný, spr. dôchodca, rentier

dôchodok, — z kapitálu, — doživotný (doživotná renta), — z poistenia (renta z poistenia), — odškodňovací (odškodňovacia renta);

smluva o dôchodok (smluva o rentu)

dochytiť, prichytiť, dolapiť

dojednania

dojednať (napr. smluvu)

dojem; vzbudiť dojem

dôkaz, — listinami, — pravdy, — svedkami, — znalcami; *dôkazom slúži*, spr. slúži za dôkaz, slúži ako dôkaz

dôkazany, — vec

dôkazat, — skutočnosť

dôkazateľný

dôkazný, — bremeno, — moc (nespr. *dôkazovacia moc*), — moc odpisu listiny, — predmet, — prostriedok

dokazovať, — konanie, — pravidlo, — prostriedok (aj dôkazný prostriedok, napr. listina), — systém, — usnesenie (ktorým súd nariaďuje dokazovanie)

dokazovať, — knihami, — listinou, — opak, — pravdivosť, — svedkami

dokazujúci, kto dokazuje

doklad (napr. výpis z matriky)

dokončiť, — trestný čin

doktor, — práv, — právnych a štátnych vied

doktorát, — práv, — právnych a štátnych vied

dokument, doklad

dokumentácia

dôličná vec, spr. usvedčujúca vec

dolovať, — právo

dolovať, dobyvať (napr. uhlie, soľ, striebro)

doložiť

doložka, — overovacia, — o vykonateľnosti (nespr. *doložka o výkone*), — schvaľovacia, — uhodnotievovacia; — zrušovacia

domáci, — čelad, — disciplína, — poriadok, — sprenevera, — väzenie, — zariadenie, — zvierá; *domáci* nemá sa používať vo význame príslušníci domácnosti

domácky, — priemysel, — robotník, — výroba

domácnosť, — spoločná; žiť v spoločnej domácnosti

domáhať sa, — nároku, — plnenia, — vydania veci, — zaplatenia pohľadávky

domček, — rodinný

domičliat, miesto splatnosti zmenky u tretej osoby (pozri § 4 zák. č. 191/1950 Sb.)

domičliat, tretia osoba, u ktorej je zmenka splatná (pozri § 4 zák. č. 191/1950 Sb.)

domičliovať zmenku, urobiť zmenku splatnou u tretej osoby (pozri § 4 zák. č. 191/1950 Sb.)

domkár, domkárka

domnelý, — právo, — splnomocnenec, — trestný čin, — zmocnenec
domnienka, **prezumpcia**, — nevyvratiteľná, — vyvratiteľná, — zákonná; pozri aj heslá „fikcia“ a „má sa za to“
domnievať sa
domoroдец
domorodý
domovník
domový, — daň, — daň činová, — daň triedna, — právo, — prehľadka (pozri aj heslo „prehľadanie domu“); — sloboda
domovský, — list, — právo, — príslušnosť (pojmy u nás už len historického významu)
donosný dlh; ide oň, keď predmet plnenia (napr. peniaze) dlžník je povinný doniesť veriteľovi alebo dodať mu ho; porov. Obč. zák. č. 141/1950 Sb. § 303; opak: „výberný dlh“, pozri toto heslo
donucovací, — aparát, — moc, — potreba, — prostriedok
donútiť, **donucovať** (napr. poriadkovým trestom)
doopatrovat' (do smrti)
doplatiť
doplatné, -ého
doplatok
doplnenie, — dokazovacieho konania, — dokazovania, — povinného diehu, — rozsudku, — usnesenia
doplnovací, — dôkaz, — konanie (nespr. *doplnkové pokračovanie*), — ustanovenie, — voľba, — žiadosť
dopodrobna, **podrobne**; iné je „zovrubne“
doporúčený, — list, — zásielka
doprava, — automobilová, — cestu-

júcich, — letecká, — lietadlom, — loďou, — osôb, — po mori, — po suchu, — po vode, — poštou, — poštová, — tovaru, — vozom, — zprávy, — železnicou, — železničná; dopravu prevádzat

doprava

dopraviť, **dopravovať**, — postrkom
dopravné, -ého
dopravníctvo
dopravný, — lehota, — náklady, — nehoda, — podnik, — podmienky, — poistenie, — poisťka (polica), — poriadok, — prekážka, — prostriedok, — smluva, — správa, — tarifná sadzba, — zariadenie, — značka, — zpráva, — zvyklost
doprovod obvineného, spr. sprievod obvineného, eskortovanie obvineného
dopustiť, **dopúšťať**, častejšie „prípustiť“, pozri toto heslo
dopustiť sa, — trestného činu
dopytovacie právo, spr. opytovacie právo
dorábať
dorábateľ
dorast, — pracujúci, — vedecký
dorastená osoba
dorozumenie
doručenie, — do vlastných rúk, — náhradné, — verejnou vyhláškou
doručenka
doručiť, **doručovať**, — obžalobu, — písomnosť, — poštu, — predvolanie, — rozhodnutie, — rozsudok, — uloženie, — usnesenie, — vo vojenskej veci, — žalobu
doručiteľ, osoba, ktorá v konkrétnom prípade doručila vec, listinu
doručené, -ého
doručený, — list (spr. doručenka), —

zmocnenec (spr. zmocnenec na prijímanie písomnosti)
doručovací, — kniha, — oddelenie, — orgán, — úrad, — **zmocnenec** (spr. zmocnenec na prijímanie písomnosti)
doručovateľ, zpravidla osoba, ktorej je doručovanie vecí, najmä listín sverené
dôslednosť
dôsledný
dôsledok; v dôsledku toho, že...
doslovný, — smysel, — text, — znenie
dospelosť, — človeka (iné je plnoletosť), — **pohľadávky** (spr. sročnosť pohľadávky)
dospelý, — človek (iné je plnoletý), — **pohľadávka**, spr. sročná pohľadávka
dospieť; **pohľadávka dospela**, spr. pohľadávka sa stala sročnou
dostáť povinnosti, spr. splniť povinnosť
dostáť slovu, spr. dodržat slovo
dostatočný
dostaviť sa, spr. prísť (napr. na súd), ustanoviť sa; ak sa neustanovi osoba, ktorá bola riadne predvolaná
dostiučenie, spr. zadostučenie
dôstojník
dôstojnosť, — človeka, — ľudská
dovedieť, — skutočnosť
dotaz, **dopyt**
dotazník
dotazovacie právo, spr. opytovacie právo
dotácia
dotáčny, — fond
dotčený, spr. dotknutý
dotovať

dotýchný, lepšie „spomenutý“, „uveďený“; niekedy „príslušný“
dotýkať sa (niečoho)
dôverník; **dôverníci** obvineného na hlavnom pojednávaní
dôverný, — spis
dôveryhodnosť
dôveryhodný, — osoba
dôvod, — držby, — hospodársky (kauza), — na výpoved nájmou, — obnovy, — odporu, — právny (titul), — pre dokazovanie, — predpojatosti, — pre rozvod, — rozpuštenia, — vydedenia, — vylúčenia sudcu al. prokurátora, — vznikú, **zániku al. zmenu práva**, — **zákonný**, — zastavenia trestného stíhania, — **záväzku**; z dôležitých dôvodov; zo závažných dôvodov; z dôvodov úspornosti; z dôvodu nezvestnosti; iné je „príčina“ (napr. v smysle prírodovednom)
dôvodiť, **dovodzovať**
dôvodnosť, — odopretia (napr. svedčiť, plniť)
dôvodný, — podozrenie, — sťažnosť, — strach
dovolať sa, **dovolať sa**, — práva, — **predpisov** (spr. odvolávať sa na predpisy)
dovolenka, — materská, — na zotavenie, — neplatená, — platená
dovolenosť
dovoliť, — vchod do záhrady (ale: povoliť vykonávať živnosť); bolo by správne vo vzťahu orgánov štátnej správy k súkromným osobám používať iba názov „povoľiť“
dovoz, **import**, — tovaru
dovozca, **dovážateľ**

dovozný, — clo, — tovar
dovŕšiť, — (6., 15., 18.) rok
doznanie
doznať (používa sa na skutkové okolnosti, úkony, „uznanie“ sa vzťahuje na právo; obvinený sa priznáva)
dozor
dozorca
dozorčí, spr. dozorný
dozorný, — opatrenie, — orgán, — rada, — rozhodnutie, — služba, — stážnosť, — úrad, — výbor
dožiadanie, zákrok súdu (úradu), aby určité úkony miesto neho vykonal iný súd (úrad); výkon takéhoto dožiadania môže dožiadaný súd (úrad) odoprieť len výnimočne
dožiadaný, — prokurátor, — súd, — sudca
doživotne
doživotný, — dôchodok, — požívanie; trest doživotného odňatia slobody
drahotný, — prídavok
dramatický, — dielo
dražba, — na hnutelné veci, — na nehnuteľné veci, — verejná, — vo veciach daňových a poplatkových, — z úradnej moci; zápis nariadenia dražby
dražiť, — prostredníctvom zmocnenca
dražiteľ, osoba, ktorá sa zúčastňuje ako kupujúca na dražbe; pozri aj heslo „vydražca“
dražobňa
dražobný, — konanie, — kúpa, — kupec, — kúpna cena, — miestnosť, — podmienky, — poplatok, — poradie, — predaj, — sieň (dražobňa), — termín, — trovy, —

vyhláška, — výkon, — vyvolávač, — zábezpeka, — zápisnica, — žiadost
drenáž
drobný, — peniaze, — predaj (spr. predaj v malom)
druh, družka
druh, — peňazí, — plnenia, — trestu, — veci
druhopis, — listiny, — nákladného listu, — vysvedčenia, — zmenky
druhostupňový súd, spr. súd druhej stolice
druhový, — vec, — záväzok
druhý, — exemplár, — žalovaný (nespr. druhoradý žalovaný, na druhom mieste žalovaný, v druhom rade žalovaný)
družstevníctvo
družstevník, družstevníčka
družstevný
družstvo, — ľudové, — spotrebné, — s ručením obmedzeným, — s ručením neobmedzeným, — výrobné; jednotné roľnícke družstvo — JRD
držanie, falšovateľského náčinia, — osoby v ústave (psychiatrickom), — zbraní a výbušnín, — omamných prostriedkov a jedov
držať sa; o chovaní: správať sa, chovať sa
držať v patrnosti, spr. mať v evidencii
držba, — neoprávnená, — oprávnená, — práva, — veci; do držby uviesť; držbu rušiaci čin
držať sa dedičov, spr. vystúpiť proti dedičom (napr. s nárokom na súde), uplatňovať nárok proti dedičom
držiteľ, — moci, — oprávnený, —

neoprávnený, — práva, — veci, — zálohu
držobný, — stav
dubiózny, pochybný
duchovenský, — činnosť
duchovenstvo
duchovný, —ého (cirkevná osoba)
duchovný, — statky
duplikát, druhopis, — nákladného listu, — zmenky
duševný, — choroba, — chyba, — (psychický) nátlak, — porucha, — práca, — rozrušenie, — stav (obvineného, svedka), — vlastníctvo, — (ne)vyspelosť, — (ne)vyvinutosť
duť, — miera
dúška, spr. pokarhanie
dvojaký, — výklad
dvojjatá
dvojjenný
dvoje štátne občianstvo, spr. dve štátne občianstva
dvojiti, — mena, — poistenie, — trestanie, — zdanie
dvojkomorový, — systém
dvojmanželstvo, bigamia; nesprávne dvojnásobné manželstvo, dvojité manželstvo, dvojenstvo
dvojmo
dvojnásobný, — manželstvo, spr. dvojanželstvo
dvojsmyselný
dvojstranný, — právny úkon, — smluva
dvojenstvo, spr. dvojanželstvo

E

edikt, vyhláška
efekt, 1. účinok, 2. výsledok

efektívny, skutočný, — plnenie
ekvivalent, 1. vzájomná hodnota, rovnaká hodnota, 2. náhrada
element, 1. prvok, 2. živel
embargo, 1. zákaz vyplávania alebo vplávania lode z prístavu alebo do prístavu, 2. zákaz vývozu alebo dovozu tovaru do určitej krajiny alebo z nej
emigrácia, 1. vystahovanie (sa), 2. vystahovalci, 3. vystahovalectvo
emigrant, vystahovalec
emisia, vydanie, — bankoviek, — cenných papierov, — poštových známok, — úcastín
enumeratívny výpočet, taxatívny výpočet, vyčerpávajúci (úplný) výpočet (opak: exemplifikatívny výpočet)
enunciatív, výrok, — rozhodnutia, — rozsudku, — usnesenia
erár, v nesocialistických zariadeniach týmto názvom označuje sa 1. štátny poklad, 2. štát vo vzťahu k jeho imaniu
erárny (pozri heslo „erár“), — pohľadávka, — pokladničná poukážka
eskont, 1. speňaženie pohľadávky (najmä zmenkovej), 2. srážka z menovitej sumy pohľadávky (najmä zmenkovej) pri jej speňažení pred srokom
eskontný (pozri heslo „eskont“), — banka, — účet, — úkon, — úver, — úroková miera
eskontovať, pozri heslo „eskont“
eskorta, strážny sprievod (obvineho)

esortovanie, dopravenie (obvineneho) pod strážou
esortovať, dopraviť (väzňa) pod strážou
eventuálny, — zlý úmysel
evidencia, prehľad, vedenie v evidencii, vedenie v zozname; držať v evidencii (mať v stádom prehľade)
evidenčný, — číslo, — denník, — kniha, — soznam
evidentnosť, zrejmosť
evidentný, zřejmý, jasný
evikcia, zodpovednosť toho, kto prenechá vec inému za odplatu, za to, že je ona bez právnych závad (§ 225 Obč. z. č. 141/1950 Sb.); pozri aj heslo „správa“; evikciu povinný
evikčný, — nárok — povinnosť, — záväzok (záväzok, nárok zo zodpovednosti označenej pri hesle „evikcia“),
excindančný, — žaloba (nároková žaloba — žaloba o vylúčenie veci z exekúcie)
exceipovaný, námietkou sťaháný, — sudca, — svedok
exceipovať, namietat
exekúcia, — exekúcia (ne)podliehajúci; exekúciu nariadiť (nie „povoliť“)
exekúčne
exekučný, — dražba, — konanie, — likvidácia, — opísanie vecí, — orgán, — prenájom, — prostriedky, — spisy, — súd, — titul, — trovy, — úkon, — vymáhanie, — záložné právo
exekút
exekutívny, výkonný, — moc
exekútor, vykonávateľ
exekvent, vymáhateľ

exemplár, — prvý, druhý atď., podanie (spis) v x exemplároch
exemplifikačný výpočet, výpočet, ktorého složky sú uvedené len ako príklad (opak: enumeratívny výpočet)
exhumácia, vykopanie (mŕtvoly)
existenčné minimum, nezexekvovateľná časť platu
existovať, jestvovať
exkluzívny, vylučný, — povaha exkulpácia, ospravednenie, preukázanie nevinny
expedícia, 1. vypravenie, 2. odoslanie, 3. výprava
expeditor, výpravca, nespr. výpravčí
expedovať, vypravíť, vypravovať, odoslať, — spisy
expert, znalec, odborník
expertiza, znalecké konanie
exploatacia, 1. využítkovanie, 2. vykorisťovanie, 3. ťažba, — dreva (ťažba dreva)
explozivny, výbušný, — látka
expozitúra, oddelená časť závodu alebo podniku
expropriácia, vyvlastnenie
expropriant, vyvlastňovateľ
expropriat, vyvlastnenc
extabulácia, vklad výmazu, výmaz (v pozemkovej knihe)
extenzívny, rozširujúci, — výklad exterritorialita, vynatie určitých cudzozemcov (najmä vyslancov) z právomoci štátu, v ktorom sú; právo exterritoriality; osoby poživajúce právo exterritoriality
exterritoriálny, — budova, — miestnosť, — osoba
extravilán, pozemok mimo obce (opak: intravilán, t. j. pozemok v obci)

F

faksimile, 1. presné napodobnenie písma, snímka, 2. odliatok, odlatok písma, podpisu, 3. podpis urobený použitím pečiatky
fakultatívny, možný, podľa vôle, nezáväzný, — sobáš cirkevný (pred účinnosťou z. č. 265/1949 Sb.); pozri aj heslo „alternatívny“
falošný, — hra, — hráč, — klôč, — obvinenie (spr. krivé obvinenie), — peniaze (spr. falšované, nepravé peniaze), — prisaha (spr. krivá prisaha), — signál, — svedectvo (spr. krivé svedectvo), — výstražné znamenie, — zástupca
falšovaný, — kolok, — listina, — peniaze, — platidlo, — poživatiny, — zmenka, — (poštová) známka
falšovat
falšovateľ
falšovateľské náčinie
falzifikácia, falšovanie
falzifikát
falzifikovať, falšovať
fara
farár
farby, — republiky, — spojeneckého štátu
fascikel, sväzok spisov
federácia, 1. združenie, 2. sväzový spolkový štát
federalizmus, snaha o federatívne zriadenie
federatívny, sväzový, spolkový
feudalizmus, predkapitalistická spoločenská formácia
feudálny, lénny, — majetok, — právo, — spoločnosť, — štát, — zriadenie
feudum, léno

fideikomis, sverenstvo, v niektorých monarchických štátoch: nesuciditeľný majetok, ktorý dedia určení členovia jednej rodiny
fideia, výmysel; právny význam tohto termínu: právna norma určitý skutkový stav vyslovuje za totožný s iným skutkovým stavom (čo privedie totožnosť právneho účinku), hoci v skutočnosti nejde o totožné skutkové stavy. Príklady: zák. č. 214/1948 Sb. § 8 ods. 2; zák. o rodinnom práve č. 265/1949 Sb. § 14 ods. 1; pozri aj heslá „domnienska“ a „má sa za to“
fililka, pobočný podnik, závod
film
filmový, — ateliér, — laboratórium
financie; Ministerstvo financií
finančný, — právo, — prokuratúra, — ukazovateľ, — úrad, — zákon (rozpočtový zákon)
ingovaný, vymyslený, predstieraný, — pohľadávka
firemný register, pre národné, štátne, komunálne podniky, jednotné roľnícke družstvá, ľudové peňažné ústavy, ľudové družstvá bytové, ostatné ľudové družstvá a úč. spoločnosti od účinnosti z. č. 100/1950 Sb. (pozri aj nar. č. 124/1950 Sb.) podnikový register
firma, obchodnícke meno, názov; národné, štátne, komunálne podniky, ľudové družstvá, úč. spoločnosti atď. majú len názov, a nie firmu (pozri zák. č. 100/1950 Sb. a nar. č. 124/1950 Sb.)
fiskálny, erárny
fiskus, erár
fixný, pevný, — cena, — mzda, — smluva, — termín

fond, peňažná istina, peňažné prostriedky osobitného určenia, — likvidačný, — mzdový, — na uspokojenie veriteľov, — pod verejnou správou, — poisťovací, — rezervný, — riaditelský
forma, tvar, sč. 6 ob., — písomná, — právneho úkonu, — prejavu, — rozhodnutia, — rozsudku, — smluvy, — verejnej listiny, — úradnej zápisnice, — zákonná
formalita, zovňajšia náležitosť, — konania
formálny, zovňajší, týkajúci sa formy, — dôkaz, — chyba, — náležitosť, — nedostatok, — občianske právo, — právo, — pravda, — právoplatnosť, — prejav, — spravodlivosť, — trestné právo, — úkon
formula, 1. vzorec, 2. pravidlo, — sľubu (napr. členov vlády)
formulácia, úprava, upravenie, vyjadrenie, — smluvy, — zákona
formulovať, upraviť, vyjadriť; formulovať smluvné dohovory
franko, vyplatené
frankovanie, vyplatenie poplatku, napr. poštového
fundácia, základina
fundacionálny, základinový
funkcia, 1. činnosť, 2. úloha, 3. konanie služby, — čestná, — náboženská, — úradná, — vo verejných organizáciách, — zamestnanca vedúceho alebo rozhodujúceho (štátneho atď.); zbaviť niekoho funkcie (v smysle: uvoľniť ho od funkcie); pozbaviť niekoho funkcie (v smysle: odňať niekomu, proti jeho vôli, funkciu)
funkcionár, činovník

funkčný, pozri beslo „funkcia“, — obdobie, — odmena, — prídavok ľúbia, splynutie, spojenie, slúčenie fuzionovať, splynúť, spojiť sa, slúčiť sa
fyzická osoba, človek

G

garancia, zábezpeka, záruka
garančný, — doložka, — smluva
garant, ručiteľ
garantovať, ručiť
generácia, pokolenie
generácie, osobné údaje (napr. účastníka, obvineného, svedka, znalca)
generalizovať, zovšeobecňovať
generálny, 1. všeobecný, 2. hlavný (opak: špeciálny, zvláštny), — konvent, — plnomocenstvo, — prokurátor, — prokuratúra, — riaditeľ, — synoda
generický, druhový, — predmet, — vec, — záväzok
geometrický plán, polohopisný plán
gramatický, mluvnícky, — výklad
gramotný, kto vie čítať a písať
gratifikácia, dar, odmena
gratifikčný, darovací, odmenový
grémium, spoločenstvo, sbor
gremiálny, spoločenstevný, sborový

H

hájený, — hora, — les, — územie
hájiť, — práva; čas hájenia zveriny (zveri)
hájnik
hanlivý, — výraz
hanobenie, — jazyka národa, — ná

roda, — rasy, — republiky, — skupiny obyvateľov, — spojeneckého štátu, — ústavného činiteľa

hanobit

hanobný, — čin, — spis, — výraz

hanopis

hasičstvo

hať

haťiť, — v konaní

havária, 1. nehoda, 2. škoda z nehody (najmä dopravnej)

hazardný, — hra, — úkon

hermafrodit, šтира

herňa

herný, — plán

historický, — materializmus, — patriatika, — prameň

hľadieť na niečo; hľadať na to, že...,

lepšie: so zreteľom na to, že..., všímajúc si to (toho), že...

hlas, — poradný, — rozhodujúci

hlásenie, — služobné, — úradné; opomenutie dôležitého hlásenia

hlasiť

hlasovací, — listok, — právo

hlasovanie, — podľa mien

hlava, — štátu

hlavý, — dlžník, — dozor, — hypotéka, — kniha, — nájomník, — pojednávanie (nespr. *preličenie*), — sídlo, — soznam, — štôľňa, — trest, — vec, — vinník

— vklad (vklad záložného práva v hlavnej vložke), — vložka (pozemknížná vložka, v ktorej je

zapisané hlavné hypotekárne záložné právo), — záložné právo, — záväzok, — závod

hluchonemý

hluchosť, hluchota

hluchý

hmota; hmota dodaná objednávateľom diela

hmotný, — právo, — rozdelenie spoločnej veci

hmotnoprávny, — náležitosť, — podmienka, — predpis, — účinok

hnauce

hnutelnosť; (podľa Obč. zák. č. 141/1950 Sb., č. 142/1950 Sb. a

OSP používa sa „hnutelná vec“) hnutelný, — majetok, — vec

hodina, — zatváracia; úradné hodiny

hodiť sa; hodiť sa, je súci na kompenzáciu, na zábezpeku

hodnosť, — cirkevná, — umelecká, — úradná, — vedecká, — vojenská

hodnosťár

hodnostný, — stupeň

hodnota, — obľuby, — odhadná, — peňažná, — poistenia, — predmetu konania, — veci

hodnotiť, — činy, — dôkazy

hodnotový, — hranica, — sústava, — zákon

hodnovernosť, — listiny, — svedka, — znalca

hodnoverný, — miesto, — odpis, — osoba, — preklad, — svedok, — vyhotovenie (overené vyhotovenie), — výpis z kníh

hodný, (niečo); okolnosti hodné osobitného zreteľa

hojiť sa; *hojiť sa z majetku*, spr. uspokojíť sa z majetku niekoho; domáhať sa uspokojenia z majetku niekoho

hola

holina

holograf, vlastnoručne písaná listina

holý, — podpis (nespr. *čirý podpis*)

homogenný, rovnírodý, jednoliaty, jednotný
hon, 1. časť chotára, 2. vo význame jednotky pozemkovej miery, spr. jutro
hon, spr. poľovačka
honorálny, spr. poľovný
honíba, spr. poľovný revír
honorant, 1. prijímateľ zmenky pre česť, čestný prijímateľ, 2. platiaci pre česť, čestný platiaci (na zmenku)
honorár, odmena
honorárny, — konzul, — list
honorát, 1. ten, pre česť koho bola zmenka prijatá, 2. ten, pre česť koho bola zmenka zaplatená
honorovať, odmeniť, platiť za niečo; práca, dielo sa honoruje = za prácu, dielo sa zaplatí (poskytne odmenu); honorovať zmenku, prijať zmenku pre česť
hora
horár
horľavina
horľavý, — látka
hospodár
hospodárenie, — obyčklé, — riadne
hospodáríť
hospodársky, — budova, — družstvo, — inventár, — plán, — pomery, — rok, — rozpočet, — smluvy, — stavby, — stavisko, — sústava, — škola, — tajomstvo, — účel, — ukazovateľ (pozri aj heslo „finančný ukazovateľ“), — úradník, — vzťahy, — zariadenie, — záujem republiky
hospodárstvo, — devízové, — národné, — socialistické
host; hostami vnesené veci
hostinec

hotovosť; platiť v hotovosti
hotový, — dielo, — peniaze, výdavky, — výrobok
hovädzi, — dobytok (rožný statok)
hovor, — bleskový, — súrny, — štátny, — telefonický
hovoriť; obvinený môže hovoriť s obhajcom; v predpise sa hovorí, v predpise je reč
hovoria, — telefonická
hra, — hazardná, — v karty
hrači, — karty
hradiť, spr. vynahradiť, uhradiť, uhradzovať; vynahradiť hodnotu stavby; uhradzovať obyčajné udžovacie náklady; uhradzovať opravy; pozri aj heslo „náklady“
hradská, pozri heslo „cesta“
hrádza
hrádzový, — dozorca
hranica, — cenová, — colná, — okresná, — pozemkov (medza pozemkov), — štátna; úprava hraníc; vytýčenie upravených sporných hraníc
hraničiar
hraničný, — kameň, — označenie
hrdelný trestný čin, trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest smrti
hrob
hrobítov, spr. cintorín
hrobka
hrobľa
hromadenie, — tovaru
hromadný, — kúpa, — vec, — vyberanie vkladov
hrozbá; hrozbou pohnúť niekoho k niečomu
hroziaci, — nebezpečenstvo, — škoda
hrozíť (niekomu niečím)

hrozivý, — tieseň
hrubý, — mzda, — nebanlivosť, — neopatrnosť, — neslušnosť, — plat, — váha, — zaobchádzanie
huďobnía
hudobný, — dielo, — skladateľ, — skladba
humno
hvezdáreň
hymna, — republiky, — spojenecké — ho štátu
hyperocha, suma, ktorá zvýši po uspokojení veriteľov z výťažku dražby
hypotéka, 1. nehnuteľný záloh, 2. pohľadávka zaistená záložným právom na nehnuteľnej veci
hypotekárny, — bremeno (farcha), — dlžník, — dlžobný úpis, — pohľadávka, — pôžička, — ústav, — úverný ústav, — veriteľ, — zabezpečenie, — záložné právo, — záložný list

Ch

charakter, 1. povaha, 2. ráz
charakteristický, 1. význačný, 2. svojrázny
chatný
chlapčenský
chlapčensťvo
chlipnosť
chlipný
chod, — konanie, spr. priebeh konania, — tovarné, — vozidla
chodník
choroba, — duševná, — nákazlivá, — ťažká
chorobinec

chorobný, — sklon; — záchvat; človek chorobného sklonu
choromyselný
chorý
chov, — dobytká
chovanec, nespr. *schovanec*, chlapec vo vzťahu k osobe, ktorá si ho vyzala do výchovy
chovanecký, nespr. *schovanecký*, — pomer, — smluva
chovanica, dievča vo vzťahu k osobe, ktorá si ho vyzala do výchovy
chovanstvo
chovať dobytok, spr. dochovávať dobytok
chovať sa, správať sa, počínať si, — ako dedič, dlžník, kupujúci, veriteľ
chránenec, chránenka
chránenie, — štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva
chránený, — nájom, — územie, — vzor, — záujem
chromosť
chromý
chyba, — formálna, — konania, — písomného podania, — tlačová, — tovaru, — vo vyhotovení rozhodnutia, — v písaní, — v počítaní, — v rozsudku, — v usnesení; pozri aj heslo „vada“
chybný, — dobytok, — podanie, — tovar
chytiť, „chytiť“ pristihnutého pri čine vyjadruje fyzický úkon: „zadržat“ (Trp. č. 87/1950 Sb. § 99); pozri aj heslo „pristihnúť“
chytrácky, chytráckym spôsobom
chytráctvo
chytrý

ideálny, pomyslený, — časť, — podiel
identický, totožný
identifikovať, stotožniť, stotožňovať; identifikovať osobu (zistiť totožnosť osoby)
identita, totožnosť
imanie, súhrn aktív (majetku) a pasív (dlhov)
imateriálny, nehmotný
imšie, susedské zásahy (pozri § 109 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
import, dovoz, — tovaru
importovať, dovážať
imunita, nedotknuteľnosť; právo imunitný (týmto názvom označuje sa právo zabezpečujúce určitým osobám, napr. poslancom Nár. shromaždenia, osobitné postavenie, čo sa týka trestnej a disciplinárnej zodpovednosti a stíhateľnosti)
incidenť, náhodilý, neočakávaný prípad, príhoda
incidentálny, 1. náhodný, náhodilý, 2. vedľajší
individualita, osobitosť
individualizovať, určiť, označiť niečo, napr. nejaký čin tak, aby jeho osobitosť vo vzťahu k niečomu inému, iným činom, vynikla
individuálne, osobitne, jednotlivé
individuálnosť, osobitosť
individuálny, osobitý
individuum, jednotlivec, osoba
indosament, rubopis
indosant, rubopisec
indosatár, rubopisník
indosovať, rubopisom previesť
informácia, zpráva, poučenie

informačný, podávajúci zprávy, poučenie, — kancelária
iniciatíva, podnet, popud
inkasný, — provízia, — rubopis, — zmenka
inkasovať, prijímať peniaze, vyberať (dlžobné) peniaze
inkluzívne, všetane
inkompatibilita, neslučiteľnosť
inkompatibilný, neslučiteľný
in natura, v naturáliách, v prírodných, — poskytovať výživu
insolventnosť, insolvenca, neschopnosť platiť
insolventný, neschopný platiť
inspekcia, dozor
inšpektor, dozorca
inšpektorát, dozorný úrad
inštalácia, 1. uvedenie do úradu, 2. zariadenie, zavedenie (napr. vodovodu)
inštalovať, 1. uviesť do úradu, 2. zariadenie, zaviesť (napr. vodovod)
inštanca, stolica; súd (úrad) prvej, druhej inštančie (stolice); v prvej, druhej inštančii (stolici)
inštančný, pozri heslo „inštanca“, — poradie, — postup
inštitúcia, ustanovizňa
inštitút, ústav
inštrukcia, návod, poučenie, smernice
intabulácia, vklad práv v pozemkovej knihe
intabulačný, vkladný, — klauzula (doložka o povolení pozemkovníčného vkladu), — výrok, spr. vkladného usnesenie
integrita, neporušenosť, celistosť
intelektuálny, rozumový, — pôvodca
intencia, úmysel, zámer, snaha

intenzívny, úsilný, napätý, — hospodárenie, — spôsob hospodárenia
interessent, účastník, zúčastnená osoba, záujemca
interesovaný, zúčastnený, dotknutý niečím, kto má na niečom záujem
interimálny, dočasný, — predpis
interkalárny, medzidobný, — úroky
interkonfesionálny, upravujúci vzájomné vzťahy vyznani
internovať, obmedziť niekoho čo do miesta pobytu
interpelovať (dopytovať sa), — členov vlády
interpretácia, výklad
interpretovať, vykladať
intervencia, 1. zákrok, zásah, 2. sprostredkovacia účasť
intervent, 1. zakročovateľ, 2. sprostredkujúci účastník; vedľajší intervenient (vedľajší účastník)
intestárny, — dedenie (d denie zo zákona, lebo niet platného závetu), — dedič
intravilán, pozemok v obci
inundačný, zaplavovaný, — územie
invalid, neschopný práce; vojnový poškodenec
invalidita, neschopnosť na prácu
invalidný, — poistenie, — renta (dôchodok)
inventár, súpis
inventárny, súpisový, — predmet
inventovať, urobiť súpis, spísať soznam; inventovať imanie patriace k dedičstvu (spísať soznam imania patriaceho k dedičstvu)
inventúra, urobenie súpisu
investícia, 1. vynaloženie nákladov, 2. zariadenie, — nestavebná, — nevyhnutná, — stavebná, — užitočná

investičný, pozri heslo „investícia“, — náklad (náklad na zariadenie), — plán, — úver
inzerát, oznam (v novinách)
inzertný, oznamový, — poplatok, — trovy
inzultácia, urážka, potupenie, zneuctenie, napadnutie
inzultovať, uraziť, potupiť, zneuctiť; napadnúť
irrelevantný, bezvýznamný, nerozhodný, — skutkové okolnosti
isť; ide na odbyt; ide na jeho vrub; *bremená, ktoré idú na peňažité platy*, spr. bremená, ktoré väzia v peňažných plneniach (pozri Obč. z. č. 141/1950 Sb. § 161)
istina
istota, — právna; *istota na trovy*, spr. zábezpeka na trovy, *dať istotu*, spr. dať zábezpeku; *istota pre prípad škody*, spr. zábezpeka proti budúcej škode
irrisissitium, zastavenie výkonu súdnictva

jalovica
jalovina
jankovitosť, choroba jednokopytníkov (pozri Obč. zák. č. 141/1950 Sb. § 234 a nar. min. spr. č. 157/1950 Sb. § 6); jankovitý kôň
jarok
jatka, miestnosť, v ktorej sa predáva mäso; miesto, kde sa zabíja dobytok: bitúnok
jatočný, — hovädzí dobytok (jatočný rožný statok)
jazdné holo spr. bicykel JK
jazva

язык, — služobný, — štátny, — veliaci

языkový, — zákon

jed

jedáleň

judiný, — sudca (nespr. *samosudca*), — zmenka (solzomenka)

judlý

judnaie číslo, spr. číslo konania (spisovná značka a k nej pripojené číslo listu písomnosti tvoria číslo konania); ak nie je potrebné rozlišovať medzi číslami rôzneho druhu, má sa používať len „číslo“

judnanie, spr. konanie

judnat, pozri heslo „konat“

judnat sa; *judnat sa s niekým o niečo* (napr. pri kúpe kupujúci jedná sa s predávajúcim o výšku ceny); *ale jedná sa o niečo*, spr. ide o niečo, reč je o niečom

judnateľ, spr. 1. konajúci, 2. zástupca (agent), 3. tajomník (spolku atď.)

judnateľstvo, spr. 1. zastupiteľstvo, agentúra, 2. konanie

judnohlasne, jednomyselne

judnohlasný, — rozhodnutie, — usnesenie

judnokomorový, — systém

judnostranný, — právny úkon, — prejav vôle

judnotka, — miery, — peňažná

judnotlive, — určená vec, — určené plnenie

judnotlivec

judnotlivost

judnotlivý

judnotnosť, — právneho poriadku, — úkonu

judnotný, — hospodársky plán, —

národný výbor, — odborová organizácia, roľnícke družstvo

judnoženstvo

judnikát, súdne rozhodnutie

judnikátira, súdna prax

judnovat, existovať

judnický, právnický, právny

judnispredca, právna veda

judnistický, právnický, právny

judnistia, súdnictvo, pravosúdie, pravedlivosť

judnistý, pravosúdny, týkajúci sa súdov, súdnictva, — omyl, — správa, súdna správa, — vražda

judro, — katastrálne (1600 št. siah),

— uhorské (1200 št. siah); sú to staré plošné miery pozemkov, miesto ktorých sa dnes plošná miera označuje v ároch a hektároch

K

k (predl.); miesto predložky „k“ má sa používať predložka „na“

v takýchto spojeniach: rozkaz na zadržanie; rozkaz na prehladanie; orgány na to splnomocnené; vychovávať na plnenie povinností; vychovávať na dodržanie pravidiel; *povinnosť k stíhaniu priestupkov*, spr. povinnosť stíhať priestupky; *pomoc slabomyselným k správe vecí*, spr. pomoc slabomyselným, aby mohli spravovať svoje veci; *k prospechu*, spr. v prospech, na prospech; *k tomu koncu*, spr. na ten účel; *vlastníctvo na vec*, spr. vlastníctvo k veci

kabinet, 1. malá izba, 2. pracovňa, 3. vláda

abinetný, — kancelária

kácenie, spr. rúbanie, — dreva

kach, spr. dýchavičnosť (choroba jednokopytníkov; pozri Obč. z. č. 141/1950 Sb. § 234 a nar. min. spr. č. 157/1950 Sb. § 6)

kachovitý kôň, spr. dýchavičný kôň

kaľenec, — sa priznat

kaľendárny, — rok

kalo (úbytok na váhe, ktorý postihne tovar za dopravy)

kameňolom

kameňotlač

kameňotlačiareň

kameňotlačový

kanál

kanalizácia

kancelária

kancelársky, — oddelenie, — paušál, — poriadok

kandidát,

— vieť

kandidovať

kanón, predpis (cirkevný)

kanonický, — právo (cirkevné právovo)

kanonik, člen kapituly

kapitalizmus

kapitalizovať

kapitán

kapitola, hlava v knihe

kapitula, sbor r.-k. kňazov pri biskupskom alebo inom významnom kostole, — kolegiálna, — sídelná

kaplán

karanéna, uzavretie

kardinál

kardinálny, hlavný, základný, — povinnosť, — ustanovenie, — zásada

kárný, útvar vojenský, nič disciplinárny; pozri toto heslo

kartel, druh súkromnej monopolnej zárobkovej organizácie; pozri §

161 Ústavy a § 131 Trz. č. 86/1950 Sb.

kastrát, klieštenec

kastrovať, klieštiť

kat

kataster, úradný soznam pozemkov katastrálny, — jutro (1600 št. siah), — majetkový hárok, — vymeranie

kaucia, zábezpeka

kaučný, — cenné papiere (teraz štátne dlhopisy a iné verejné dlhopisy postavené im na roveň; porov. § 255 Osp., zák. č. 142/1950 Sb.); pri dražbách vkladné knižky, ktorých výplata nie je obmedzená; pozri Osp. § 472), — hypotéka, — listina, — suma

kauzalita, príčinnosť

kauzálny, príčinný, — súvislosť, — vzťah

kázeň, spr. disciplína

kázeňský, spr. disciplinárny; pozri toto heslo

kauzistika, úprava (výklad) idúca do prílišných jednotlivostí

kinematografický, — predstavenie

klad (opak: zápor)

kladný, — odpoveď; v kladnom pomezere

klam

klamár

klamlivý

klamný

klamstvo

klasifikácia, triedenie, roztriedovanie

klasifikovať, triediť, roztriedovať

klásť, — otázky

klauzula, doložka, — zrušovacia (de-rogačná)

klčovať, — les

kľovisko
klesaj; ceny klesajú; kurz klesá
klesnúť, — na váhe
klieštenc, kastrát
klieštit, kastrovať
klient, zákazník; zmoeniteľ
klad konania, spr. spočívanie kona-
nia
kmeň
kmeňový, — majetok, — účastina,
— vklad
kňaz
kňazský, — dôchodok
kniha, — kópii, — manželstiev, —
narodení, — obchodná, — odpi-
sov (snímok), — pozemková, —
protestov, — rozhodnutí, — staž-
ností, — účastinárov, — účtov,
— úmrtí, — verejná, — vodná, —
železničná
knihovne oprávnená osoba, spr. po-
zemnoknižne oprávnená osoba
knihový, — dlh, dlžoba, — právo
(pozemnoknižné právo), — *teleso*
(spr. pozemnoknižné teleso), —
úrad (spr. okresný súd, pozemno-
knížne oddelenie), — výpis, —
zápis (používa sa, keď nevysvitá
o aký zápis ide; ak je zrejmé, že
ide o zápis do pozemkovej knihy
má sa používať „pozemnoknižný
zápis“)
koakvizícia, 1. spolunadobudnutý
majetok, 2. spolunadobúdanie ma-
jetku; teraz: zákonné majetkové
spoločenstvo (pozri § 22 ods. 2
zák. č. 265/1949 Sb., o rodinnom
práve)
kočovní, — remeslo
kódex, zákonník
kodifikácia, zbranie a spracovanie

noriem určitého odboru v jednot-
ný celok
kogentný, vylučujúci odchýlnú úpra-
vu strán (opak: dispozitívny)
kojenec, spr. dojča
kojiť, spr. nadájať, pridájať
kojná, spr. dojka
kolaudácia, schválenie po ohliadke
(napr. stavby)
kolega
kolegiálny, sborový, — orgán (napr.
správny sbor, správna rada)
kolégium, sbor
kolégivizácia, zospoločnenie
koléktívny, spoločný, hromadný, —
hospodárenie, — práca, pracovná
smluva, — prokúra, — smluva
kolísanie, — cien, — kurzu
kolízia, srážka, rozpor, — noriem,
— záujmov
kolízny (pozri heslo „kolízia“), —
norma, — opatrovník, — právo,
— predpis
kolkosť, kvantita
kolkovaný
kolkovat
kolkový, — dôchodok, — pokuta,
— poplatok, — predpisy, — prie-
stupok, — stupnica, — trovy, —
zákon
kolok; bez kolku; kolku podliehajú-
ci; *kolku prostý*, spr. oslobodený
od kolku
kolonia, osada
koloniálny
kolonista, osadník
kolonizácia, základanie osád, osa-
dzovanie
kolportáž, podomové a pouličné roz-
predávanie, — časopisov
koludovať, úskočne sa dorozumieť
kolúzia, úskočné dorozumenie

komanditný, — spoločnosť (nepri-
pustná podľa §§ 489—500 Obč.
z. č. 141/1950 Sb.)
komasácia, sceľovanie pozemkov
komentár, výklad, poznámky
komisár
komisia, 1. sbor (právnou normou)
ustanovených osôb, — rozhod-
covská, — trestná, — pre pod-
mienečné prepustenie, — výbo-
rová (vl. nar. č. 7/1951 Sb.);
2. v inom význame: dať vec nie-
komu do komisie (aby ju vo svo-
jom mene predal, ale odovzdáva-
teľovi vyúčtoval po predaji); 3.
právný pomer, na základe ktorého
je niekto oprávnený vo svojom
mene predat cudziu vec na cudzí
účet
komisionálny, — ohliadka, —
pochôdzka, — zápisnica
komisívny, činnosťou spôsobený, —
trestný čin, — priestupok
komisionár, ten, kto uzaviera úkon
vo svojom mene, ale pre iného
komisionársky, — odmena, — tovar,
— úkon
komora, — úmrľčia (miestnosť v ne-
mocniciach na prechodné ukladá-
nie mŕtvok; pozri aj heslo márnica)
kompatibilita, slučiteľnosť
kompatibilný, slučiteľný
kompenzácia, započítanie
kompetencia, názov na označenie
pôsobnosti a príslušnosti štátneho
orgánu jedným slovom a tiež na
označenie právomoci a príslušnosti
štátneho orgánu jedným slovom;
pozri aj heslá „právomoc“, „pô-
sobnosť“, „príslušnosť“
kompetentný, názov na vyjadrenie
toho, že v určitej veci (v určitých

veciach) povolaný je konať určitý
štátny orgán, lebo ona patrí do
jeho právomoci, alebo do jeho pô-
sobnosti; pozri aj heslá „prísluš-
ný“, „právomoc“, „pôsobnosť“
kompetenčný, týkajúci sa právomoci
alebo pôsobnosti alebo príslušnos-
ti, — spor (konflikt)
komplex, súbor, súhrn
komplikovaný, složitý
komposesor, spoluvlastník nehu-
telnosti určitého druhu z doby,
keď sa ešte rozlišovali majetky
zemianske a urbárne
komposesorát, druh spoluvlastníct-
va, ktorého predmetom boli ne-
hnutelnosti určitého druhu z do-
by, keď sa ešte rozlišovali maje-
tky zemianske a urbárne
kompromis, dohoda, smier, poko-
návka
konunálny podnik
konanie, — arbitrážne, — bez prí-
kazu (nespr. *jednatelstvo bez príka-
zu*), — bez zmocnenia, — delibač-
né (konanie pre uznanie cudzozem-
ského rozhodnutia), — dražobné,
— na návrh, — na súde prvej sto-
lice, — nebezpečné pre spoločnosť,
— nepriateľské proti republike,
— o doplnenie rozsudku (usnese-
nia), — odvolacie, — o milosti
— o návrhu na obnovu, — o ne-
platnosti manželstva, — o obno-
ve, — o odvolaní, — o pozbavenie
svojprávneho a povolenie dražď
v ústave, — o rozvod manželstva,
— o stažnosti, — o súpise pozos-
talosti, — o úrádkach na cti,
— o uznanie, zistenie a zapretie
otcovstva, — o vydaní do cudzi-
ny, — o vyhlásení za mŕtveho

a o dokázanie smrti, — o zapretých nárokoch pri rozvrhu, — o zmenenom návrhu, — o žiadosti o zmenenom návrhu, — o žiadosti o milosť, — písomné — podrobovanie, — poľné, — po povolení obnovy, — pred jediným sudcom, — pred rozhodcami, — pred senátom, — prípravné, — proti mladistvým, — proti ušlému, — rozkazné, — správne, administratívne — stanné — sudcovské (kde sa kladie váha na činnosť vykonávanú sudcom ako fyzickou osobou, inak „súdne konanie“), — súdne, trestné správne, — trestné súdne, — v občianskych právnych veciach, — vo veciach exekučných, — vo veciach manželských, — vo veciach nájomných, — vo veciach národného poistenia, — vo veciach osvojenia, — vo veciach poručenských, opatrovanských a vo veciach detí v rodičovskej moci, — vo veciach prejednávia dedičstva, — vo veciach súdnej náschovy, — vo veciach umorenia listín, — vo veciach väzobných, — v priestore vojnových operácií — vyvlastňovacie, — za stanného práva, — zmenkové a šekové, — z úradnej povinnosti; konanie sa uskutočnilo; konanie sa začína, nespr. *konanie sa zavádza*; konaním nadobudnúť držbu; konanie, ktoré sa čo do podstaty rovná vyhláseniu za mŕtveho; škodné následky konania; škoda spôsobená konaním; (konanie zahrnuje všetky úkony súdu, účastníkov atď. ktoré sa staly na súdnom pojednávaní aj mimo neho; konanie je

nadradený pojem; nespr. sa hovorí: súd pokračuje, účinkuje; pozri aj heslá „konať“, „činy právne“)

konat, — porady, — povinnosť, — protiprávne, — protizákonne, — proti pravidlu, — službu, — valné shromaždenie; spôsobilosť konať konajúcí súd; súd koná v prevej stolici, vykonávať prípravné konanie, (konať je za lat. agere; z toho je úkon, úkony, ktoré môžu byť a) činy — lat. facere — s obsahom čírostejšej aktivity, b) opomentia — lat. omittere; — teda v smysle práva koná aj ten, kto sa omisívne zachová (porov. Tr. z. č. 86/1950 Sb. § 75 ods. 2 a dôvody k § 30 Obč. z. č. 141/1950 Sb.); pozri aj heslá „konanie“, „čin právny“)

koncept, náčrt, osnova
koncesia, povolenie
koncesionár, kto má povolenie
koncesný, týkajúci sa povolenia, — listina

koncesovaný, povolený, — priemyselný, — živnosť
koncipient, osnovník, — advokátsky

koncipovať, osnovať
konečný, — deň, — rozhodnutie, — rozsudok, — termín, — účtovanie; rozhodnúť s konečnou platnosťou

konfesia, vyznanie
konfesionálny, náboženský; cirkevný
konfnácia, obmedzenie čo do miesta pobytu

konfiškácia, zhabanie; podľa Trestného zákona č. 86/1950 Sb. súd „vysloví prepadnutie majetku“

(§ 47), „vyhlási vec za prepadnutú“ (§ 55) a „vysloví, že sa vec zhabáva“ (§ 74); podobne koná nár. výbor, podľa Trestného zákona správneho č. 88/1950 Sb. (§§ 21, 25, 26); do účinnosti spomenutých zákonov v podobných spojeniach hovorilo sa všade o zhabaní, konfiškácii

konflikt, srážka, spor, — čo do právomoci, — čo do právomoci, — čo do príslušnosti, — kompetenčný

konfrontácia, postavenie tvárou konfrontovať, dostaviť tvárou trar v tvár, — svedkov
konfúzia práv a záväzkov, splynutie práv a záväzkov

konklúzia, záver
konkrétny, určitý, vzatý zo života, skutočný, — pripad

konkubín, konkubína, súložník, súložníca

konkubinát, súložníctvo
konkurencia, súťaž

konkurent, súťažiteľ
konkurz, 1. súbeh, 2. úpadok (pozri teraz §§ 570 a nasl. Osp. č. 142/1950 Sb. o exekučnej likvidácii)

konosament, námorný záložný list

konosier, ev. cirk. hodnosť

konštatovať, zistiť, zisťovať
konštitúcia, ústava

konštitučný, — monarchia
konštitutívny, zriaďovací, utvárací, zakladací (opak: deklaratórny, zisťovací)

konštrukcia, zostavenie, zostrojenie, složenie

konštruovať, zostaviť, zostrojiť, složiť

kontext, súvislosť, spojitosť

kontingent, povinné množstvo (koľkosť niečoho, — dodávkový, — výrobný

kontingentný (pozri heslo „kontingent“), — systém

kontinuita, spojitosť, nepretržitosť, právna

konto, účet
kontokorent, bežný účet

kontokorentný, — pomer, — smluvný, — spojenie

kontradiktórnosť, prejednávacia spôsob súdneho konania

kontradiktórny, prejednávacia, — zásada

kontraent, smluvná strana, smluvu uzavierajúca strana

kontrakt, smluva

kontraktácia, 1. špeciálne hospodárske smluvy v sektore poľnohospodárskom (dodávkové a výrobné

2. uzavieranie takýchto smlúv

kontrasignovať, spolupodpísať (porov. § 77 Ustavy: akýkoľvek prezident úkon vládnej alebo výkonnej moci potrebuje na svoju platnosť spolupodpis zodpovedného člena vlády)

kontrola, prehliadka, preskúmanie, dozor, — korunou, — plnenia plánu, — štátna; Ministerstvo štátnej kontroly

kontrolný, prehliadací, preskúmač, dozorný, — komisia, — ohliadka, — orgán, — signál, — úrad, — ústav

kontrolor, dohliadač, dozorca

kontumácia, 1. odsúdenie žalovaného, ktorý sa neustanovil, 2. zdravotný zátvor (zadržanie) s pozorovaním

kontumácie (in contumaciam) od-

súdiť, odsúdiť žalovaného v neprítomnosti
kontumantný, — rozsudok, pozri heslo „kontumačne odsúdiť“
kontúzia, dokaličenie
konvalidácia, premena pôvodne neplatného úkonu na úkon platný
konvenca, dohoda
konvenčný, smluvný, — pokuta
konzul
konzulárny, — dohovor, — matrika, — poplatok, — právo, — sbor, — sobáš, — úrad, — vysvedčenie
konzulát
konzulátny, — budova
kópia, odpis; napodobnenina
kopianca
koreferent, spoluzpravodajca
korist, — vojnová
koristný, — právo
korporácia, sbor; spolok
korporatívne, sborové; hromadne
korunový, — mena, — valuta
kritérium, určujúca vlastnosť, rozhodný znak, rozlišovacia známka
koryto, — rieky
kovový, — peniaz
kovy drahé
krádež
kradníc
kraj
krajinský
krajný, — nutnosť, spr. krajná núdza
krajský, — národný výbor, — prokurátor, — súd, — zriadenie
krásny, — literatúra (beletria)
krátkodobý, — pôžička, — úver, — zmenka
krátky; krátkou cestou, nespr. *krátkym porodom*
kredit, úver

kreditný, I. úverný, — ústav, 2. úverový, — papier, — systém
kreditovať, úverovať, dať na úver
kriminálny, trestný, — ústredňa
kritika
krivý, — obvinenie, (nespr. *falošné obvinenie*), — prisaha (nespr. *falošná prisaha*), — svedectvo (nespr. *falošné svedectvo*), — výpoveď
krivda
krivo, — vypovedať
križovatka
križový, — výsluch
krmivo, — zdravotne chybné
krstný, — list, — meno
krúpbítie
krvismilstvo; podľa Tr. zák. č. 86/1950 Sb. (§ 242) „súlož medzi príbuznými“
krvná skúška
krypta
krytie, — pohľadávky
krytina
krytý, — pohľadávka
kúpa, — dedičstva, — distančná, — fixná, — komisionárka, — na skúšku, — na ukážku, — na úver, — nádeje na neisté budúce úžitky, — nádejnej veci, — podľa druhu, — podľa vzorky, — s úmyslom ďalšieho predaja, — vecí úhrnkom (ako stoja a ležia)
kúpeľníctvo
kúpiť, kupovať
kupiteľ, spr. kupujúci
kúpny, — cena, — smluva (nespr. *kápnopredajná smluva, trhová smluva*), — suma, — úkon
kupón, ústrižok, — cenných papierov (úrokový)
kupujúci

kuratela, I. opatrovanstvo, 2. opatrovníctvo
kurátor, opatrovník, pozri toto heslo
kurentovanie, I. úradné hľadanie osoby neznámeho pobytu, 2. stíhanie rozkazom na zatknutie
kúria, I. bývalý uhorský, od 28. X. 1918 maďarský, najvyšší súd, 2. zemiansky dom v dobe poddanstva, keď sa majetky rozlišovali na zemianske a urbárne, 3. pápežský dvor
kuriálne želiarske pozemky, pozemky z doby poddanstva, ktoré vlastník — zeman za ročné dávky prepustil iným, aby si na nich postavili dom alebo aby ich obrábali
kurz, I. bežná alebo burzová cena (peňazí, cenných papierov a pod.), 2. prednášky alebo cvičenia (napr. kurz politického školenia, kurz pre vodičov motorových vozidiel)
kurzový, — hodnota, — list, — papier, — rozdiel, — stav, — záznam
kusový, — tovar
kusý, — (neúplné) prednesenie skutočnosti, — ustanovenie nejakej právnej normy
kutačí, — oblasť, — právo, — územie, — znamenie
kutač, nespr. *kutár*
kutanie (ban. právo)
kvalifikácia, spôsobilosť, schopnosť; posúdenie; posudok o spôsobilosti, schopnosti
kvalifikačný (pozri heslo „kvalifikácia“), — komisia, — okolnosť, — tabuľka
kvalifikovať, posudzovať, podať posudok o spôsobilosti; súd čin obvi-

neného kvalifikuje ako trestný čin podľa § x Trest. z.
kvalita, akosť
kvantita, kofkost
kvantum, množstvo
kvitancia, potvrdenka
kvitančný poplatok
kvitovaný, potvrdením o prijatí opatrený, — účet
kvitovať, potvrdiť
kvóta, pomerný diel, časť, podiel

L

ľadom ležať
lahkomyselný
lahký priemysel
lapiť
látko
lávka, — cez vodu
laz
legalizovať, overiť, uhodnovaný
legálny, zákonný
legát, odkaz, I. poručenie sumy alebo inej hmatelnej veci v závete, 2. takto poručená suma, vec
legatár, odkazovník
legitímácia, preukaz, — aktívna (pozri heslo „aktívna legitímácia“), — pasívna (pozri heslo „pasívna legitímácia“)
legitímata, zákonnosť
legitímovať niekoho, uznať alebo preukázať osobné údaje niekoho za pravdivé
legitímovať sa, preukázať pravdivosť osobných údajov tým, na koho sa ony vzťahujú; legitímovaný obhajca; legitímovať sa obhajca; obhajca, ktorý sa legitímoval (ne-

spr. *vykázaný, ospravedlnený obhajca*
lehota, — na plnenie, — na podanie odvolania al. stažnosti, — premlčacia, — prepadná, — vydržacia, — vyhlášková, — výpovedná, — zákonná; beh lehoty; lehotu určiť; lehota plynie; plynutie lehoty; lehota vyprší
lekár
lekárni
lekárnik
lekársky, — nález, — ošetrovanie, — prehliadka, — vysvedčenie, — zárok, — znalec; podrobiť sa lekárskej prehliadke
len čo, nespr. *akonáhle*
lenný majetok, feudálny majetok
lénne právo, feudálne právo
léno, feudum, majetok alebo úrad udeľovaný vo feudálnom zriadení
lepšie právo, spr. silnejšie právo
les
lesnícky, — skúška, — štátna skúška
lesníctvo
lesník
lesný, — dávky, — dráha, — hospodárenie, — hospodárstvo, — krádež, — manipulácia, — obvod, — parcela, — plodiny, — právo, — priestupok (nespr. *lesný psych*), — služobnosť, — správa, — škoda, — železnica
lesť; leťou pohnúť niekoho k prejavu vôle; omyl vyvolaný leťou
lešenie
letec
letecký, — pošta, — premávka, — služba
letectvo
letenka
letišťe

leťopočet
ležať; obce sú (nespr. *ležia*) v obvode nár. výboru; majetok je, nespr. *leží* v obci
ležiaca, pozri heslo „dražba“
ležičasný, pozri heslo „dražobný“
ležišťa
liečebný, — doba, — ústav, — ústav pre choromyseľných, — zdravotná starostlivosť
liečenie, — ochranné
liečiť (sa)
liečivo
liečivý, — bylina, — prírodné pramene, — prostriedok, — účinok
liehovar
liek
liefadlo
likvidácia, zistenie, speňaženie a rozdelenie majetku (napr. dlžníka v prípade exekučnej likvidácie podľa §§ 570 a nasl. Osp. č. 142/1950 Sb., právnických osôb pri ich zániku)
likvidačný (pozri heslo „likvidácia“), — doba, — konanie, — podstata, — pojednávanie, — zápisnica
likvidátor, 1. ten, kto vykonáva likvidáciu; pozri toto heslo; 2. ten, kto je povolaný rozhodovať o poukázaní pohľadávok na výplatu (na jeho poukaz pokladník, napr. úč. spoločnosti, ich vyplatí)
likvidatúra, pôsobíšte likvidátora (aj so zariadením)
likvidný, preukázaný (uznaný) za správny a srovný, — nárok, — pohľadávka
likvidovať, 1. účtovať, napr. trovy konania, 2. poukázať výplatu, pozri heslo „likvidátor 2“; v obyčajnom živote sa hovorí „podnik lik-

viduje“, čo znamená, že sa vo vzťahu k nemu koná likvidácia; pozri toto heslo
limitovaný, vymedzený, ohraničený, — cena (najvyššia nákupná alebo najnižšia predajná cena)
list, — poverovací, — rodný, — úradný
listina, — poverovacia, — súkromná, — verejná, — vydaná v cudzine; listinou osvedčiť; listinou potvrdiť; listinu sprisať; listinu vystaviť; vyššie overenie súdnych a notárskych listín
listinný, — dôkaz, — prejav
listok, — cestovný, — *doručovací* (spr. doručenka), — rybársky
listový, — tajomstvo
literárny, — dielo
loď
lodivod
loďka; loďkový most
loďný, — clo, — doprava, — dopravné, — hypotéka, — kapitán, — list, — mlyn, — náklad, — osvedčenie, — papier, — plavba, — plavebný poriadok, — podiel (na spoločnej lodi), — potvrdenka, — pôžička, — premávka, — register, — škoda (havária), — záloh, — záložný úpis
loďnícky, — legitimácia
loďník
loďstvo, — námorné, — obchodné, — vojenské
logický, zodpovedajúci pravidlám správneho myslenia, — výklad zákona, — výklad zmluvy
lokalizácia, 1. určenie miesta, 2. spisovanie, označovanie číslami (ajna mape) pozemkov, pri zakladaní po-

zemkových kníh, a to na mieste samom
lokálny, miestny, — železnica
lombard, pôžička na hnutelné veci, najmä na cennosti
lombardný, záložný, pozri heslo „lombard“
los, lepšie **žreb**
losovať, lepšie **žrebovať**
loteria; triedna loteria
loterný, — priestupok
lovec, spr. *poľovník*
lovecký, spr. *poľovný*, — hosť, — *lisťtok*
lože
ložisko, — hneďého uhlia, — kameného uhlia
ložisko (napr. pri železničnej stanici)
ložný, — priestor, — váha
Istivo
Istivosť
Istivý, — balamutenie, — úskočnosť
Iúbostný, — pomer
Iubovôľa
Iudnosť
Iudovodemokratický, — poriadok, — republika, — zriadenie
Iudový, — demokracia, — družstvá, — správa, — súd, — *sudca* (spr., *sudca z Iudu*)
Iudskosť; zločin proti ľudskosti
Iudský, — dôstojnosť (pri výkone trestu), — choroba nákazlivá, — plod, — práva
Iudstvo
Iúka
Iúpenie mŕtvol, spr. olupovanie mŕtvol
Iúpež
Iúpežník
Iúpežný, — napadnutie, — vrah, — vražda

Lúpif

lustrovať, robiť si výpisy, najmä z pozemkovej knihy

lustrum, výpis, najmä z pozemkovej knihy

ľútosť účinná, dôvod zániku trestnosti

ľýsy, — územie (holina)

M

macocha, druhá manželka otcova vo vzťahu k jeho dieťaťu z predošlého manželstva

machinácie, — porušujúce obeh alebo spotrebu tovaru, — pri dražbách, — pri verejných dodávkach a prácach, — proti zoštatneniu, — s bytmi

majetkovoprávny, — nárok

majetkový, — hárok, — možnosti (manželov), — náhrada, — nárok, — podstata, — pomery (páchateľa), — právo, — príslušenstvo,

— spoločnosť, — spoločnosť čo do hnutelnosti, — spoločnosť čo do nehnuteľnosti, — spor, — strana (spr. strana majetkovej podstaty), — škoda, — teleso, — trestné činy, — záujem, — zodpovednosť; zákonné majetkové spoločnosť

majetný

majetok, 1. — ľudového družstva, — nadobudnutý (získaný), — národný, — spoločenský, — spoločný, — štátny, — zanechaný porúčiteľom; 2. zvláštny význam: súhrn aktív

majiteľ, — bytu, — patentu, — súkromného podniku, — zmenky

maloletosť

maloletý (kto nedovŕšil 18. rok, ak už neuzavrel manželstvo; § 10 Obč. z. č. 141/1950 Sb.), nespr.

nezleštec, nezleštilý

maloobchod

mámif

mandát, príkaz; poslanecký mandát (Ústava č. 150/1948 Sb. § 43)

mandatár, príkazník

manipulácia, nakladanie, zachádzanie s niečím, — so spismi (spisová manipulácia)

manipulačný, — poplatok; pozri heslo „manipulácia“

manipulant(ka), zamestnanec, ktorému je sverená manipulácia; pozri toto heslo

manipulovať, nakladať, zachádzať s niečím

manko, schodok

manžel, muž vo vzťahu k svojej manželke

manželka, žena vo vzťahu k svojmu manželovi

manželia, manžel a manželka

manželský, — koakvizícia (podľa zákona č. 265/1949 Sb., o rod. práve zákonné majetkové spoločstvo manželov), — majetkové dohovory, — obcovanie, — povinnosť, — právo, — právo majetkové, — spoločnosť, — spolžitie (je iné ako manželské nazívanie; manželia môžu v byte spolu žiť, ale zle nazívať), — svázok, — vec

manželstvo

mapovanie, — verejný marazmus, starobné zoslabnutie marenie, — spôsobilosť na službu (pre obranu vlasti), — štátne

dozoru, — výkonu rozhodnutia úradu

maginálna rubrika, nadpis v právnej norme, najmä v zákone, pred jej časťami (napr. §§-mi)

marginovať, uviesť poznámky na prázdnom okraji textu, napr. v knihe

márnica, miestnosť na cintoríne na prechodné ukladanie mŕtvol; pozri aj heslo „komora úmrľčia“

márnif

márnotratníctvo

márnotratník

márny, — pokus

marxistický

marxizmus

masa

masurátor, správca podstaty (nespr. likvidáciej; Osp. č. 142/1950 Sb. § 581)

mastičkář, kto neoprávnené lieči iných

mastičkářstvo, neoprávnené vykonávanie liečenia iných

matéria, hmota

materiál, látka

materiálne, spisový materiál, najmä návrhy, zprávy pri príprave zákona

materiálistický, — filozofia, — svetonázor

materializmus, — dialektický, — historický

materiálny, hmotný, — podpora, — pravda (skutočná pravda), — právo, — zodpovednosť

materský

materský, — právo, — prístav

matervstvo

matka, rodička, — nevydatá

matricný, — výťah (spr. výpis z matricy), — zápis

matrika, kniha manželstiev, kniha narodení, kniha úmrtí

mať za to; ak sa má vyjadriť nevyvrátená domnienka (praesumptio iuris ac de iure) alebo fikcia, treba používať „platiť“; ak sa má vyjadriť vyvrátená domnienka, treba používať „predpokladať sa“; ak sa má vyjadriť presvedčenie, názor, treba používať výraz „je toho názoru, toho presvedčenia“

medza; medze obrany; medze pre používanie právneho poriadku

medzera, — v smluve, — v zákone

medzičasie, spr. medzidobie

medzidobný, — úžitok, — úroky

medzinárodný, — dohoda, — doprava, — konvencia, — obchod, — právna pomoc, — právo, — preprava, — rozhodovský súd, — smluva, — spojenie (spr. styk), — súkromné právo, — trestné právo, — verejné právo, — vojnové právo, — úmluva (spr. dohovor)

medziľňmy, — rozhodnutie, — rozsudok

medzník

mechanické napodobnenie podpisu

mechanizácia, — pôdohospodárstva

meliorácia, zlepšenie pôdy

melioračný (pozri heslo „meliorácia“), — fond, — pôžička

mena, peňažná sústava; ohrozenie československej meny; trestné činy proti mene

meno, — krycie, — osobné, — republiky, — rodinné, — spojenecského štátu

menoslov, — členov

menovať; *menovať poručníkom*, spr. ustanoviť niekoho za, poručníka; *menovať ministra*, spr. vymenovať ministra
menovitý, — hodnota
menový, — priestupky
menšina
meštinový, — jazyk, — právo, — zastúpenie
mentalita, smýšľanie
merač, — zariadenie
meračská značka
meradlo, 1. prístroj, nástroj, 2. kritérium
merítko, spr. pomer, miera, mierka, podľa kontextu; pozri tieto heslá
meritórny, — pojednávanie (pojednávanie vo veci samej)
meritum veci, podstata veci
mesačný, — lehota, — plat, — zpráva
mesiac
meškanie, — dlžníka, — veritela
meškať, — s odovzdaním, — s platením, — s plnením
mienka; prejav mienky
mier; uzavrieť mier po vojne
miera, — zavinenia; ciachovanie
mier; ochrana mier
mierka, dutá nádoba na meranie objemu
mierový, — konferencia, — návrh, — smluva, — stav
miestnosť, — exteritoriálna, — obytná, — určená na ľudský pobyt
miestny, — národný výbor, — obyčaj, — ohliadka, — pochôdzka, — právny úkon, — predpisy, — prídatok, — zvyklosť, — železnica
miesto, — činu, — dodania, — platenia, — plnenia, — pobytu, — pojednávania, — služobné, —

splatnosti, — určenia, — vydania, — výkonu trestu, — vystavenia, — zúčtovania; udeliť služobné miesto; na mieste samom
miešaný, — *obchod*, spr. obchod s rozličným tovarom
milosť
mimo, — poradia, — zákona postavený
mimomanželský, — obcovanie
mimoriadny, — hodnota, — náklad, — opatrenie, — opravný prostriedok, — trovy, — vyslanec
mimosúdny, — doznanie, — pokonávka, — uznanie, — výpoveď
nájomnej zmluvy
mimozákonný, — stav
minca; zľahčenie mincí
minister, ministerka
ministerský, — nariadenie, — predseda (predseda vlády), — rada, — zodpovednosť
ministerstvo, — pôdohospodárstva, — spravodlivosti
minorita, menšina
minoritný, menšinový
mladistvý
mlčanlivosť, — povinná
mlčky, — obnoviť smluvu
mluvčí, spr. predstaviteľ, tlmočník, zástupca, rečník (podľa kontextu)
mlýnsky, — výrobky
mních, mníška
mníšsky, — rad, — slávnostný sľub
mnohoženstvo
mobilizácia
moe, — nariadovacia, — poručnícka, — rodičovská, — štátna, — vládna, — výkonná, — zákona; mocou zákona
mocný list, spr. splnomocňovací list

modalita, 1. spôsob, 2. podrobnosť
modifikovať, pozmeniť, — návrh
modus, 1. spôsob, 2. príkaz
monogamia, jednoženstvo
monopol, 1. výhradný predaj, 2. výhradná výroba
monštrum, netvor, obluda
mor
mortalita, úmrtnosť
morálka, mravnosť, — socialistická
morálny, mravný, — bezcitnosť, — povinnosť, — spustlosť, — škoda, — ujma, — vyspelosť
moratórium, príročie
mostné, —ého
motív, podnet, pohnúťka, príčina; námet
motorové vozidlo
movitosť, spr. hnutelnosť
možnosť
mravnosť
mravný, pozri heslo „morálny“
mrchovisko
mŕtvonarodený
mŕtvola
mŕtvy
múr, — *proti ohňu*, spr. požiarny múr
mýliť sa
mylný, — predpoklad, — záver
myslivecký, spr. poľovnícky
myslivecká skúška, spr. skúška pre strážcov zveri
myslivosť, spr. poľovníctvo
mýto
mzda, — akordná, — hodinová, — naturálna, — od kusa, — peňažná, — progresívna, — úkolová
mzdový, — fond, — listina, — politika, — sadzba, — tarifa, — úhrn

N

na, 1. — dôkaz toho, — odvetu, 2. — mieste samom, — šírom mori, 3. — meno (znejúci), — nebezpečenstvo niekoho, — prospech (v zrospech), — rad, 4. — návrh, — potvrdenku, — príkaz, — splátky, — účet, 5. — uhájenie práv, — uschovanie (odovzdať), — uspokojenie nárokov, — videnie sročná zmenka, — zisk (spr. pre zisk); vychovávať na plnenie povinností; vychovávať na dodržiavanie pravidiel; orgány na to splnomocnené; rozkaz na zadržanie; rozkaz na prehladenie; vec určená na užívanie
nabádať
nábeh spisov; má sa používať podľa možnosti „počet došlých spisov“; pozri heslo „zábeh spisov“
nabídka, spr. ponuka
nabíť (niekoho)
nabývacía cena, spr. nadobúdacia cena
nábor, — členov, — pracovných síl
náboženský, — funkcia, — obrad, — sloboda, — spoločnosť
náboženstvo
nacionálne, osobné údaje
náčelník, — vojenského súdu
náčinný, — falšovateľské
náčrťok, — smluvy
nadácia, spr. základina
nadávať
nadytok
nadestie, miesto, kde prechádzajú India, vozidlá, dobytok nad traťou, nad cestou a pod.
ná dennícky, — mzda
ná denník
nadháňáč

nadhodnota
nadmerný byt
nadmerný, — požívanie alkoholických nápojov, — požívanie omamných prostriedkov, — požívanie jedov
nadobúdať, — cena, — náklady, — spôsob, — titul (dôvod)
nadobúdať, nadobudnúť, — dedičstvo, — majetok, — platnosť, — právo, — účinnosť, — vec, — vlastníctvo, — zákonnú moc
nadobúdatel
nadobudnutie, — dedičstva, — plnoletosti, — práva, — vlastníctva
nadobudnúť, — majetok (podľa § 22 zákona č. 265/1949 Sb. o rodinnom práve — u manželov: získaný majetok)
nadsip
nadpočetný
nadpoistenie
nadpolovičný, — väčšina hlasov
nadpráca
nadprodukt, nadvýrobok
nadradený, — norma, — pojem
nadradiený, — orgán, — úrad (iné je: predstavený)
nadržovanie, pomoc páchatelovi trestného činu
nadvstavba, — ideologická, — právna
nadvzáložné právo
nahliadnuť; nahliadol, že sa mýlil; nahliadnuť do spisov, do zápisnice, spr. nazrieť do spisov, do zápisnice
náhly
náhoda, — neodvratiteľná
náhodilý, — skaza vecí, — škoda
náhodne, nespr. *namátkou*
náhodnosť

náhodný, — kontrola (nespr. *namátková kontrola*)
nahovoril (na niečo)
náhrada, — cestovného, — hodnoty, — nákladov, — ošetrovacích nákladov, — primeraná (poskytnúť, poskytovať primeranú náhradu), — skutočných výdavkov, — škody (nahradenie škody), — trov, — ušlého zisku, — ušléj odmeny za prácu, — výdavkov
nahradit, nahradzovať
nahraditeľný, — vec (zastupiteľná vec); veci určené podľa druhu, o akých je reč v § 163 písm. d) OSP č. 142/1950 Sb. a v § 111 ods. 2 Obč. z. č. 141/1950 Sb.
náhradka, nespr. *náhrčka*
náhradné, storno
náhradníctvo, pozri aj heslo „nástupníctvo“
náhradník
náhradný, — byt, — člen, — dedič (v slovenskom znení § 539 Obč. z. č. 141/1950 Sb. používa sa názov „náhradný dedič“, hoci v českom znení je názov „náhradní dědic“ ide o rovnoznačné názvy), — doručenie, — listina (za umorenú), — lokalizácia, — plnenie, — povinnosť, — sudca, — trest, — voľba, — ručiteľ, — zodpovednosť
náhradový, — zákon
náhrobník
náhrobok
nahromadenie
náchylnosť
náchylný (na niečo)
najať
najavo; najavo vyšly nové skutočnosti

najbližší, — schôdzka, — výpovedný termín
najbližšie, — nižšia suma, — vyššie služné, — vyšší úrad dohliadač
najdenec, spr. nálezenec
najdený, — dieťa, — vec
najduch, spr. nálezenec
najimanie vojska
najmužší, — ponuka, — ročná výmera služného, — sadzba
nájom, — bytu, — lode, — pozemkov, — rodinných domčekov
nájomné, —ého, — za byt; bytné
nájomník, osoba, ktorá prijíma vec do nájmu, má ju v nájme
nájomný, — doba, — izba, — pomer, — právo, — rok, — smluva, — štvrtorčie, — veci
najvyšší, — cena (maximálna cena), — ponuka, — súd (ak ide o úradný názov: Najvyšší súd), — sadzba
nákaza; nebezpečenstvo náказы; poddozrivý z náказы
nakaziť
nákazlivý, — choroba (nemoc)
náklad, — nevyhnutný, — potrebný, — skutočný, — urobený na vec, — užitočný, — nepomerný; za názvy náklady, útraty, výdavky, trovy treba používať podľa kontextu náklady, trovy, výdavky, útraty, napr.
1. náklady, — liečenia, — merania, — na tehotenstvo a zlahnutie, — na vydržiavanie, — spojené s knihovným zápisom, — spojené s odobraním a zaslaním, — spojené so zriadením práva, — spojené s prevodom, — šesťonedelia, — váženia, — udržiavacie, — udržiavania stavby, — zabalenia, — za

ošetrovanie nemocných; náklady sa vynahrádzajú, nespr. *náklady sa hražia*; uhradzovať obyčajné náklady udri i vvacie, nespr. *hradiť obyčajné náklady udržiavacie*; stavať na svoj náklad; na svoj náklad sa starať o veci, o miestnosti, o náradie; na náklad niekoho urobiť niečo; vybaviť vec vlastným nákladom, nespr. *zariadiť vec na svoj náklad*;
2. trovy, — konania, — plnenia, — pohrebné, — potvrdenky; úhrada trov (napr. z paušálu); náhrada trov (napr. účastníkovi druhým účastníkom)
3. útraty; mal veľké útraty na cestách, utratil veľa peňazí na cestách
4. výdavky, — pri zadovážovaní potrebných vecí, — pri lekárskom liečení, — pri operácii, — spojené s výkonom (napr. domovníckych) prác, — správne (administratívne) Národnej poisťovne, — spojené s poskytovaním rodinných prídavkov
nakladať, — list, — stanica
nakladateľ, — na vozidlo, do vozidla, — so svojimi právami, — s niečím priaznivo
nakladateľ
nakladateľský, — právo, — smluva
nakladateľstvo
nákladíšte
nákladný, — list, — tovar, — vlak
naklonený (niekomu)
náklonnosť
náklonný
nákses
nákup

nákupný, — družstvo, — knižka, — prameň
nálepká, vineta
nález, — veci, — vecí skrytých, — spisár (termín „nález“ sa používa vo finančnom práve na označenie toho, že úradný orgán zistil nedostatkové okolnosti listiny; ďalej sa používa na označenie určitýchskutočností, napr. zistených odborníkmi; ináč sa má používať výraz „rozhodnutie“; ak sa v českom znení právnej normy používa názov „rozhodnutí“ a „nález“ vedľa seba, v slovenčine treba používať len názov „rozhodnutie“, v ktorom je zahrnutý aj český názov „nález“; v trestnom konaní správnom sa má v slovenčine používať názov „trestný výmer“)
nálezca, — pokladu, — veci
nálezenec
nálezeneciek, týkajúci sa nálezence
nálezinec
nálezisko
nálezne, —ého
náležať; zexekvované veci náležia, e, patriace dlužníkovi; veci náležia, e, patriace do právomoci súdov; úradom prislúcha, nespr. **náleží** urobiť určitú opatrenia; prokurátorovi prislúcha, nespr. **náleží** dozor na výkon trestu
náležite, — kolkovaný, — osvedčiť okolnosti, — používať niečo, — pravdepodobnými urobiť okolnosti, — vystrojený
náležitost; **náležitosti** podania; **náležitosti** právneho úkonu, smluvy, závetu, zmenky
náležitý, — čas, — zastúpenie, — znalost (napr. jazyka)

nalichaf
nalichavý, — dôvod, — potreba, — povinnosť, — vec, — záujem
nalodiť (sa)
nalozit, — tovar, — vozeň
náložné, —ého
náložný list
námaha
namátka; **namátkou**, spr. náhodne
namátková kontrola, spr. náhodná kontrola
námesačník
námesačnosť
námesačný
námestník, — predsedu, — zástupcu
námestný, — dedič (náhradný dedič, dedí v prípade, ak prvý dedič nemôže alebo odmietne dedič; v slovenskom znení § 539 Obč. z. č. 141/1950 Sb. používa sa názov „námestný dedič“, hoci v českom znení je názov „náhradní dědic“; ide o rovnoznačné názvy)
námězdník
námězdný, — pomer, — práca, — pracovná sila, — smluva
namiesto, — platenia
namietaný sudca, spr. sudca námietkou stíhnutý
namietka, — predpokladnosť znalca
námietka, — čo do kolkosti, — čo do pochybnosti listiny, — čo do pochybnosti svedka, — čo do právomoci, — čo do predčasnosti, — čo do sporovej nespôsobilosti, — kompenzačná, — kvality, — nespĺnenia smluvy, — nezodpovedajúcej akosti, — odkladného účinku, — pre nezachovanie, nedodržanie poradia pri žalovaní, — proti dražobnému priklopnutiu, — proti exekúcii, — proti pôsob-

nosti, — proti pravdivosti, — proti prislúšnosti, — proti zexekvovaniu, — proti zmenke, — proti zmenkovému, šekovému, platobnému rozkazu, — rozsúdenej veci, — že niet zábezpeky na trovy konania, — že o tej istej veci bolo už vydané súdne rozhodnutie právoplatné (námietka rozhodnutej veci), — že o tej istej veci trvá čoko začaté súdne konanie; **námietku** uplatniť; **robiť námietky**; **počať námietky**, **predniesť námietky**; **vzniesť námietky**

námornický, —
námorník
námorno-lodný, — pôžička
námorný, — korisť, — korisťné právo, — náložný list (konosament), — plavba, — plavebná spoločnosť, — pohroma (havária), — poistenie, — právo, — prístav, — súd
nános, naplavenina
nanovo; **nanovo** sa začína premlčacia doba
naoko
napádať
napádanie
napádnik
napadnúť (niečo), — rozhodnutie, — skutkový stav, — smluvu
napadateľnosť, odporovateľnosť, — právneho úkonu
napadnutie, — dedičstva (delácia)
nápadný, — neopatrnosť
nápis
napísať, — zápisnicu (len na označenie manuálnej činnosti; inak: **spísať zápisnicu**)
naplavenina
náplň

napodobenie, — podpisu mechanicými prostriedkami
napodobnina
napodobniť, napodobňovať
nápoj, — alkoholický (liehový)
napomenúť, napomínať
napomenutie; **napomenutie** hovoriť pravdu, nespr. **napomenutie k pravde**
náprava, — krivdy (napravenie krivdy); urobiť nápravu; **postarať sa o nápravu škody**
napraviť, — chybu; **napravenie** škodlivých následkov priestupku
nápravne opatrenie, trest na rad; cenný papier na rad (ordre); tento výraz nie je totožný s výrazmi „na príkaz“ (mandatum), „na rozkaz“ (pozri heslo „platobný rozkaz“), „na účet“ (napr. zápis v obchodných knihách)
náradie, — domáce, — hospodárske
náraz
naraziť, narážať (na niečo), — na ťažkosti
narážka, — na nestatočnosť účastníka
naríadenie, — služobné, — vykonávanie (nespr. **prevádzacie**), — ministerské, — vládne
naríadiť, — dokazovanie, — dražbu, — exekúciu, — nápravu, — pojednávanie, — zápis; **naríadiť** (nespr. **uvaliť**) väzbu; nový Trp. č. 87/1950 Sb. v §§ 101—104 používa vo vzťahu k obvinenému názvy „vziať do väzby“, „ponechať vo väzbe“, „upustiť od väzby“, „prepustiť na slobodu“
naríadovaeť, — moe
národ
narodenie, — dieťa

narodený, — mimo manželstva
národnosť
národnostný, — otázka, — štát
národný, — bezpečnosť, — farba,
— hospodárstvo, — majetok, —
podnik, — poistenie, — shromaž-
denie, — škola, — štát, — výbor
(miestny, okresný, krajský, ústred-
ný, jednotný), — zástava
nárok, — na dedičstvo, — na dovo-
lenku, — na hmotné rozdelenie
majetkového spoločenstva, — na
náhradu, — na nekonanie, — na
odškodné, — na (osobitné) uspo-
kojenie, — na plnenie, — na po-
vinný diel, — na právnu ochranu,
— na rozdelenie spoločnej nehu-
teľnej veci predajom, — na smluv-
ný pokutu, — na trpenie (napr.
prechodu), — na úpravu hraníc,
— na vlastníctvo, — na vydanie
alebo dodanie hnutelných vecí
— na vylúčenie vecí z likvidačnej
podstaty, — na výživu, — podlie-
hajúci prihláseniu, — právny;
uplatňovať nárok; zakladať ná-
rok; vzniknúť (vznášať) nárok
nárokovať si (niečo)
nárokovaťel
nárokový, — žaloba (excindačná ža-
loba — žaloba o vylúčenie vecí
z exekúcie)
narušit, — právo
nárys
nasciturus, dieťa počaté, ale ešte ne-
zrodené
nasechvál
násilnstvo
násilie, — na ústavnom činiteľovi,
— na verejnom činiteľovi, — na
verejných sboroch, — proti oby-
vateľstvu

násilnosť
násilný, — súlož
násilný dedič, pozri heslo „dedič
nástupný“
následok, — neustanovenia sa, —
omeškania, — právny, — úrazu
nastahovať sa, — ako nájomník
nastať, nastávať; nastáva zmena; na-
stal dôvoda predpojatosti, napr.
znalca; príhoda poisťná už nastala
nástojíť (na niečom)
nástraha
nástroj, — na páchanie trestného či-
nu
nástupca
nástupíť, nastupovať, — ako dlžník
na miesto niekoho, — do služby,
— službu; náhradník nastupuje za
člena; na miesto tohto nariadenia
nastupuje...
nástupnícky, — štát
nástupný dedič, pozri heslo „dedič
nástupný“
nasvedčiť, nasvedčovať, pozri heslo
„osvedčiť“
násyp
náilak
naturálne, plodiny, prírodné plody,
prírodniny; potraviny
naturalizácia, prijatie za štátneho
občana
naturalizačný, týkajúci sa prijatia za
štátneho občana, — listina
naturálny, — byt, — dávka, —
mzda, — obligácia, — plnenie, —
požitky, — príjmy, — záväzok
nauka, — právna
navádzať
navádzať, — na priestupok
navedený, — páchatel, — svedok
navestie, — o plnení, — o proteste;
navestie uverejniť v úradnom liste

návestné, -ého
návestný, — tabuľa (nespr. *ozna-
movacia tabuľa, tabuľa oznamov*)
navádzať, — na priestupok
naviesť, — k smluve
návod, — na páchanie trestného či-
nu
návodca
navrátenie, — do predošlého stavu,
— lehoty
navrátiť, — do predošlého stavu (res-
titutio in integrum) (nespr. *v pre-
došlý stav*)
návratný, — účet, — zmenka
návrh, — na začatie konania, — od-
volací, — stažnostný, — vo veci
samej, — zákona
navrhnúť, navrhovať
navrhovateľ
nazeranie, — do listiny, — do spisov
nazerať, indície
názor; dôjsť k názoru
názov, — právnickej osoby
nazpätí pôsobí, spr. má zpätnú účin-
nosť (napr. rozhodnutie podmien-
ky kladné alebo záporné)
nazrieť, nazeráť; nazrieť znamená
činnosť očí, napr. nazrel do spi-
sov; nahliadnúť znamená činnosť
mysle, napr. nahliadol, že sa mylil
**názvoslovie právne, právna terminolo-
gia**
naživanie, — manželské (je iné ako
spoluzitie manželské); pozri heslo
„manželské spoluzitie“
nebezpečnosť, — majetkovej ško-
dy, — ohňa, — požiaru, — pri
doprave, — skazy, — smrti, — uj-
my, — úrazu, — v omeškani, —
z omeškania, — z oneskorenia, —
zameškania (k týmto trom pozri
heslá „omeškať sa“, „zameškať“,

„omeškanie“, „oneskorený“), —
znehodnotenia; na nebezpečnosť
niekoho; odvrátiť nebezpečnosť;
znášať nebezpečnosť
nebezpečný, — konanie, — podnik,
— prevádzka, — vyhrážka, — vy-
hrážovanie, — zariadenie
nebohý
nebudnosť
nebudný
nečestnosť
nečestný, — pohnútky
nečinnosť, — účastníkov konania
nečinný
nečitateľný, — podpis
nedbalosť, — hrubá, — malá; zaviniť
niečo nedbalosťou
nedbaly, — čin, — človek
nedbanlivosť
nedbanlivý, — človek
nedeliteľnosť
nedeliteľný, — plnenie, — pohľadáv-
ka, — vec, — záväzok, — zodpo-
vednosť
nedelný, — pokoj
nediel
nedielnosť
nedielny, — pohľadávka, — zodpo-
vednosť; nedielnou rukou (porov.
heslo „solidárne“)
nedobytný, — pevnosť, — pokladni-
ca, — *pohľadávka* (spr. nevyožitel-
ná pohľadávka, pozri aj heslo
„vyžiteľná pohľadávka“), — *po-
kuta* (spr. nevyožiteľná pokuta);
ak bolo ručenie za nevyožiteľnú
pokutu uložené iným osobám; ak
pokutu nemožno vymôcť
nedodržanie
nedokázateľný
nedokonaný, — čin, — úkon
nedopatrenie, porov. *prehliadnutie*

nedoplatok, — daňový, — na kúpnej cene, — na úrokoch; výkaz nedoplatkov
nedorobky, reštancie
nedorozumenie
nedôslednosť
nedôsledný
nedoslýchavosť, spr. nahluchlosť
nedoslýchavý, spr. nahluchlý
nedospelý
nedostatočnosť, — právneho dôvodu, — schválenia
nedostatočný
nedostatok, — pôsobnosti, — právneho dôvodu, — privolenia, — spôsobilosti (právnej, procesnej), — veci, — vôle, — zastúpenia, — zdravia
nedotknuteľnosť, — vyslancov
nedotknutý; ustanovenie, napr. zákona č..... ostáva nedotknuté
nedôvera
nedôverivosť
nedôverivý
nedovolený, — držanie, výroba (jedov, výbušnín atď.), — konanie, — ozbrojovanie, — uvádzanie náhradiek tuzemských platiel
nedozerný
neduh
neduživý
neformálny
negatívny, záporný
nehlásenie sa
nehnutelnosť, — zaknihovaná; nehnuteľnosti sú..., nespr. *ležia, nachádzajú sa*
nehnutelný, — majetok, — vec
nehoda, — dopravná
nehodiť sa; podanie sa nehodí na začatie súdneho konania
nehodnosť

nehodný, — dedič
nehonebný pozemok, spr. nepoľovný
pozemok
nehonorovaný
nehospodárny
nechat
nechránený, — nájmý
neistota
neistý
nekalý, — konanie, — súťaž, — úmysel
neklamný
nekrytý, — pohľadávka
nekonaf
neľudskosť
neľudský, — zaobchádzanie
nemajetnosť
nemajetný, — účastník
nemierny, pozri heslo „nadmierny“
nemiestny
nemlúva
nemoe, — duševná, — epidemická, — nákazlivá, — pohlavná
nemocenský, — dávky, — poistenie
nemocnica, — klinická, — vojenská
nemohúcnosť, — plniť manželské povinnosti
nemorálny, — podmienka, — úkon
nemota
nemožnosť, — faktická, — hospodárska, — objektívna, — plniť, — právna, — splnenia záväzku, — subjektívna, — zavinená
nemožný, — plnenie, — podmienka
nemravnosť
nemravný, — život
nený
nenáležité
nenáležitý, — forma, — plnenie
nenarodenec
nenarodený, — dieťa

nenastúpenie, — služby, — služby v brannej moci
nenávidieť
nenávisť
neobmedzený, — plnomocenstvo, — ručenie, — úver
neobsadený, vakantný, — pracovné miesto
neobvyklosť
neobvyklý
neobychajný
neobytný, neobfytateľný
neobývaný
neoceniteľný
neoddelený, — plody, — úroda
neoddeliteľný
neodkladný; robiť neodkladné opatrenia
neodlučiteľný
neodolateľný, — nátlak
neodôvodnený, — návrh, — odopretie svedčiť, — odopretie vypovedať
neodstrániteľnosť
neodstrániteľný
neodvolateľne
neodvolateľný
neodvratný, neodvratiteľný, — náhoda, — udalosť
neomluvený, spr. neospravedlnený
neomluvitelný, spr. neospravedlniteľný
neomylný
neopatrnosť
neopatrný, — čin
neopodstatnený, — nárok
neopomenuteľný, — dedič (nespr. *nepominuteľný dedič* — osoba, ktorá má nárok na zákonný podiel, resp. jeho časť)
neoprávnený, — držba, — držiteľ, — obmedzovanie podriadeného,

— pobyt, — prevádzanie výroby, — trestanie podriadeného, — uzívanie, — verejná zbierka
neoznačenie tovaru cenou
neoznámenie trestného činu
neopatrný, — cena
neperiodická publikácia, nepravidelne vychádzajúci tlačový výrobok
neplatený, — dovolenka
neplatenie
neplatný, — manželstvo, — právny úkon, — smluva, — voľba, — závet; vyhlásiť právny úkon za neplatný
neplatiť, — doručenia, — exekúcie, — manželstva, — právneho úkonu, — smluvy, — voľby, — závetu
neplnenie, — vyživovacej povinnosti, — zaopatrovacej povinnosti
neplodnosť
neplodný
nepoctivosť, spr. nestatočnosť (ak sa má vyjadriť právna závadnosť vzťahu osoby k jej konaniu, lat. „mala fides“)
nepoctivý, spr. nestatočný (ak sa má vyjadriť, že osoba, so zreteľom na jej konanie, je právne závadná, resp. že konanie osoby je právne závadné; nestatočný smluvník; nestatočné konanie príkazníka
nepočestný
nepodarky, nepodarené výrobky; iné je „výmetky“
nepodmienene
nepodmienený
nepochybny
nepokoj
nepoľovný, — pozemok (nespr. *nehonebný pozemok*)
nepomer

nepomernosť
nepomerný
nepominuteľný dedič, spr. neopomenuteľný dedič (osoba, ktorá má nárok na zákonný diel, jeho časť)
nepoplatný (nepodliehajúci poplatku, iné je „bezodplatný“), — úkon
neporovnateľnosť
neporovnateľný
neporušené
neporušenosť
neporušený
neporušiteľný
neposkytnutie pomoci, napr. v nebezpečenstve smrti pri dopravnej nehode
neposlúchnutie, — rozkazu, — verejného orgánu, — výzvy (na návrat)
neposlušnosť, — voči úradnému opatreniu, — v službe
nepostrádateľný
nepotrebný
nepovinný, — platenie
nepovolane
nepovolany, — osoba, — účastník
nepravdivosť
nepravdivý, — čestné vyhlásenie, — tvrdenia, — údaje, — zvest
nepravideľnosť
neprávom, — vymožená pohľadávka, — vyplatená suma, — zadržaná vec
nepravosť
nepravý, — dedič, — držiteľ, — kľúč, — listina, — meno, — podpis, — veriteľ, — zástupca, — zmenka
nepredpojatost
nepredpojatý
nepredvídané
nepredvídaný
neprehľadnosť
neprehľadný
neprekazenie trestného činu
neprekonaťelný, — prekážka
neprekočiteľný, — suma určená na výdavky
nepreložiteľný
nepremkateľný
nepremožiteľný
neporušene
neporušený
nepresnosť
nepresný
nepretržité
nepretržitosť
nepretržitý, — plynutie času
nepreviediteľný, — oprávnenie, — právo; iné je „nevykonateľný“, „neuskutočiteľný“
nepriamo
nepriamy, — dane, — dôkaz, — dozozvanie, — úplatkárstvo
nepriateľ
nepriateľský, — konanie proti republike, — postoj k ľudovodemokratickému poriadku republiky, — vojsko
nepriaznivý, — vplyv
nepričtenosť
nepričtený, — stav
neprijatie, — plnenia, — ponuky, — poverenia, — zásielky, — zmenky
nepripustnosť, — exekúcie, — konania, — návrhu, — obnovy konania, — odvolania, — opravného prostriedku, — sťažnosti
neprirodzený, — smrť
neprislušnosť
neprislušný
neprístojnosť
neprístojný
neprítomnosť, — na pracovisku, —

obvineného (účastníka) na pojednávaní, — v službe; za neprítomnosti
nerast
nerastné bohatstvo
nerasť, nespr. *zlorásť*
nerozlučiteľný, — spolovníci (v konaní na súde)
nerušený, — držba, — výkon práva
nervový, — záchvat
nescudziteľný, — práva, — veci
neshľadená pohľadávka, spr. pohľadávka, ktorá nezanikla
neshoda, — prejavov dvoch strán, — vôle a prejavu
neschodný, — cesta
neschopnosť, — na službu, — platiť (insolventnosť), — poznávať, — pracovať, — srozumiteľne sa vyjadrovať, — telesná, — tvoriv vôľu, — usudzovať, — zarábať
neschopný
neskončený, — právne pomery
neskorší, — nadobúdateľ
neskrátený, — článok, — osnova, znenie (napr. právnej normy); prídatok (napr. na deti) *neskrátený*, spr. nesnížený
neslučiteľnosť, — funkcie
neslučiteľný
neslušnosť, — hrubá
neslušný
nesmieriteľný, — nenávisť
nesmysel
nesmyselnosť
nesmyselný
nesnášanlivosť
nesnášanlivý
nesnášať sa
nesobraný, — plody, — úroda
nespavosť
nesplavosť

nesplnenie, — odvodnej povinnosti, — oznamovacej povinnosti, — záväzku
nesplniteľnosť
nespolahlivosť
nespolahlivý
nespornosť
nesporný, — nárok, — pohľadávka, — právo, — skutočnosť
nesporový, — konanie (pred účinnosťou zák. č. 142/1950 Sb., Osp.)
nespôsobilosť, — dedičská, — konat, — na práva, — na právne úkony, — na službu, — právna, — procesná
nespôsobilý
nespoznaný
nespoznateľný, — chyba, — nedostatok, — omyl, — skutočnosť, — vada
nesprávnosť
nesprávny, — (právne) posúdenie, — poučenie, — údaje, — udanie, — výkon práva
nespravodlivosť
nespravodlivý
nesročnény, — pohľadávka
nesročnosť
nesrovnalosť
nesrozumiteľnosť
nesrozumiteľný
nestálosť
nestály pracovný pomer
nestrannosť
nestranný
nesúčasť
nesudcovský orgán súdu
nesúhlas
nesvedomitosť
nesvedomitý
nesvojprávnosť
nesvojprávny, — osoba

nešetriť, pozri heslo „šetriť“
nešetrne, pozri heslo „šetrne“
neškodnosť
neškodný
nešťastný, — náhoda
neťer, bratanica, sestrenica, bratova
dcéra, sestrina dcéra
netrestaný
netrestateľnosť
netto, 1. čistý zisk (po odčítaní súm
nákladov, trov atd.), 2. čistá váha
(po odčítaní váhy obalu, nádoby)
netvor
neúčast
neúčastnosť
neúčastný
neúčelnosť
neúčelný, — výkon práva
neúčinnosť, — dohody, — exekuč-
ného titulu, — smluvy, — úkonu,
— výpovede, — zákona
neúčinný
neudržateľnosť
neudržateľný
neuhradený, — dlh, — zvyšok
neúmyselnosť
neúmyselný, — čin
neúplatný, spr. 1. nepodplatný (člo-
vek), 2. bezodplatný (smluva)
neúplnosť, — konania
neúplný
neuposluchnutie, — rozkazu, — ve-
rejného orgánu, — výzvy (na ná-
vrat)
neupotrebitelnosť, — veci
neupotrebitelný
neúradný, — prejav
neurčitost
neurčitý, — prejav, — vôľa
neúroda
neúspešný, — exekúcia
neuspokojivý

neustanovenie sa
neústavný
neutralita, nestrannosť, nezaujatost
neutrálna
neuveriteľný
neuzitočný
nevčasnosť
nevčasnosť
nevčasný
nevďak
nevedenie predpísaných záznamov
nevedomky
nevedomosť
nevera
neverejnosť
neverejný, — konanie, — pojedná-
vanie, — zasadanie
neverne, — spravovať
nevernosť
neverný, — správa
nevesta, synova žena
nevhodnosť
nevhodný, — označenie miesta, bu-
dovy (iných vecí)
nevinnosť
nevinný
nevlastný, — brat, — dcéra, — mat-
ka, — otec, — sestra
nevoľnícky
nevoľníctvo
nevoľník
nevybavený, — návrh, — spis, — žia-
dosť
nevydatá, — matka, — žena
nevyhnutnosť
nevyhnutný, — cesta, — obrana (ale
v zák. č. 86/1950 Sb. nad § 8 a §
342 zák. č. 141/1950 Sb.: nutná
obrana)
nevýhodný, — podmienka, — smlu-
va
nevýhovujúci
nevýkonateľný, — rozhodnutie

nevymožiteľný, — peňažný trest, —
pohľadávka, — pokuta
nevýnosný
nevýplatený, — zásielka
nevypovedateľný
nevyspelosť
nevypelý
nevývratiteľnosť
nevývratný, nevývratiteľný, — do-
mienka
nezabavitelný, spr. nezexekvovateľ-
ný, — pohľadávka, — vec
nezadateľný, — právo
nezadržateľný, — vec
nezákonnosť
nezákonný, — postup, — rozhodnu-
tie, — výkon práva, — výkon ve-
rejnej moci
nezamestnanosť
nezamestnaný
nezaopatrený
nezapísaný, — družstvo, — podnik,
— pozemok
nezapočítateľný, — pohľadávka
nezaručený, — dlh
nezastavený, — pozemok
nezastupiteľnosť
nezastupiteľný, — úkon, — vec
nezávadný, — svedok (nespr. bez-
závadný svedok)
nezáväzný
nezavinený, — nemožnosť, — opo-
menutie, — škoda, — úraz
nezávislosť
nezávislý
nezdanený, — príjem, — spotreba,
— výnos
nezdatnosť
nezdatný, — osoba
nezdelateľný, — prekážka
nezexekvovateľný, — pohľadávka,
— vec

nezhojiteľný
nezlštný
nezletilec, spr. maloletý
nezletilý, spr. maloletý
nezmenený
nezmeniteľnosť, — rozhodnutia
nezmeniteľný
neznalosť, — práva, — veci, — zá-
kona
neznaný slovenského jazyka, spr. oso-
ba, ktorá nevie po slovensky
neznámost
neznámy, — dedič, — páchatel, —
pobyt
nezodpovedajúci, — upotrebenie, —
použitie
nezodpovednosť
nezodpovedný
nezreteľnosť
nezreteľný
nezrušiteľnosť, — rozhodnutia, —
smluva
nezúčastnenie sa (na niečom, v nie-
čo)
nezúčastnený (na niečom, v niečom)
nezvestnosť
nezvestný
nezvyklý
nežalovateľnosť, — pohľadávky
nežalovateľný
neživý, — vec
ničť, ničia vec
ničť
ničť
ničť
ničotnosť, nulita
ničotný, nulitný
niekoľkodenný
niekoľkokrát
niekoľkoraký, — záujem
niest, — náklady konania (spr. zná-

šaf tovy konania), — zo svojho obyčajnej opravy (spr. znášať zo svojho obyčajnej opravy)
nízke pohnútky
níže, — odhadnej ceny
nocľažné, — ého
nocľažník
nočný, — práca, — smena
nominálny, menovitý, — hodnota
norma, pravidlo, predpis, — hospodárska, — mravná, — pracovná, — právna, — technická, — zákonná
normálne, normálky, základné pravidlá
normalizácia, jednotná úprava
normalizovať, jednotne upraviť
normálny, pravidelný, — potreba, — riziko, — rýchlosť, — sadzba, — výslužné
normatívny, slúžiaci za pravidlo
normotvorný, — právomoc
normovaný, upravený
normovať, upraviť
nosiť
nositeľ, — poistenia
nostrifikácia, uznanie cudzozemského vysvedčenia, diplomu v tuzemsku
nostrifikovať
nóta, 1. poznámka, 2. listina v diplomatickom styku; verbálna nóta (nepodpísaná listina v diplomatickom styku, určená na to, aby ju vyslanec predčítal orgánu štátu, v ktorom je akreditovaný), 3. účet
notár (štátny)
notársky, — čakateľ, — kancelária, — overenie, — poplatok, — zápisnica
notárstvo (štátne)

noticka, poznámka; krátka zpráva (napr. v novinách)
notifikovať, oznámiť
notorický, všeobecne známy
novácia, zriadenie nového záväzku (namiesto starého alebo vedľa neho)
novela k zákonu, dodatok pozmeňujúci alebo doplňujúci zákon
novelizácia, — právnej normy (zmena alebo doplnenie právnej normy)
novelizovať, — právnu normu (zmeniť alebo doplniť právnu normu)
novinár
novinársky
novinárstvo
noviny
novonarodené dieťa
novostavba
novota
núdza, — krajná
núdzny, — výživa
núdzový, — stav
nulita, ničotnosť
nulitný, ničotný
nútený, — dodávka, — nájom, — práca, — predaj, — robota, — usmrtenie zvierata (nespr. porážka zvierata), — výchova

nutiť
nutnosť
nutný, — obrana; *nutná obhajoba*, spr. povinná obhajoba; *nutný návrh*, spr. súrny návrh; *nezbytné nutný*, spr. nevyhnutne potrebný

obal
obálka
obava

obávaný
obávať sa (niečoho)
obeovací jazyk
obeovať, 1. stýkať sa, 2. pohľadne (súložiť)
občan
občas, — sa opakujúce dávky
občasný
občianka
občiansky, — bezúhonnosť, — česť, — legitimácia, — povinnosť, — práva čestné, — právo, — preukaz, — sobáš, — spolužitie, — súd, — zákon, — zákonník; občiansky sporový poriadok (pomenovanie zákonného článku I/1911, ktorý platil do účinnosti zákona č. 142/1950 Sb., o konaní v občianskych právnych veciach); občiansky súdny poriadok (pomenovanie zákona č. 142/1950 Sb., o konaní v občianskych právnych veciach)
občianstvo, 1. občania, 2. štátne občianstvo, podľa ktorého je niekto príslušníkom určitého štátu
obdarovanie
obdarovaný
obdoba, analogia; podľa obdoby predpisov
obdobie, — dlhšie, — funkčné, — novej organizácie (nespr. *doba novej [súdnej] organizácie*.) — volebné, — vyúčtovacie, — výpovedné
obdobne, — postupovať; predpisy platia obdobne
obdobný, — pomer, — použitie zákona, — prípad
obdukcija, pitva mŕtvol
obec
obečný, — cesta, — daň, — dávka,

— hospodárenie, — lekár, — pasienok, — pastva, — poľná cesta; príd. meno obečný sa používa vtedy, ak ide priamo o obec; v ostatných prípadoch sa používa príd. meno všeobecný, napr. všeobecná hodnota, všeobecný záujem, všeobecné ustanovenie, niekedy príd. meno obyčajný, napr. obyčajné kovy
obeň, — bankoviek, — peňazí, — tovaru
obesenie, výkon trestu smrti
obežník
obežný, — papier
obhajca; zvolený obhajca; obhajca ex offi; obhajca ustanovený z úradnej povinnosti; zvoliť si obhajcu
obhajoba, — povinná (nespr. *nutná obhajoba*), — práv
obhajobný, — reč
obhajovanie; vypovedať obhajovanie
obhajovať
obchádzanie, — brannej povinnosti, — zákona
obchádzať, obísť
obchod, — domáci, — s rozličným tovarom, — so ženami, — vnútorný, — zahraničný; obchod (úkon) uzavrieť
obchodník
obchodný, — agent, — bilancia, — cestujúci (agent), — činnosť, — článok, — dohoda, — dohoda, — firma (pozri heslo „firma“), — kniha, — korespondencia, — miestnosť, — obchádzanie, — personál, — plnomocnenstvo (teraz podnikové plnomocnenstvo), — podnikanie, — smluva, — splnomocnenec (zmo-

neneč — teraz podnikový splnomocneneč), — spojenie, — spoločnosť, — styk, — uznanie, — vec, — záloh (teraz podnikový záloh), — zmocnenie (teraz podnikové zmocnenie), — zvyk, — zvyklosť
obchodovať (s niečím)
obchodovúci, -eho
obchádzka
obiehaf; peniaze obiehajú
objasniť, — skutkový stav, — vec
objaviť, — trestný čin
objednať, objednávať
objednávať, — list
objednávateľ
objednávka
objekt, predmet, — právny
objektívizmus
objektívnosť, nestrannosť; vecnosť, predmetnosť
objektívny, nestranný; vecný, predmetný (opak subjektívny, osobný); objektívne právo, právna norma (pravidlo); iné je subjektívne právo, oprávnenie príslušajúcich jednotlivcov na základe právnej normy; objektívna zodpovednosť
obťažujúca okolnosť, spr. poťahujúca okolnosť
obligácia, záväzok
obligáčny, záväzkový
obligátny, povinný, záväzný
obligatórny, záväzný, povinný, — forma úkonu (napr. pri závete forma písomná)
obligo, záväzok, zaviazanosť
obliterácia, opečiatkovanie kolkov úradnou pečiatkou, prepísanie kolkov
obliterovať
obľuba; hodnota obľuby

obmedzenie, — čo do miesta pobytu, — exekúcie, — osobnej slobody, — platnosti, — podriadeného (neoprávnené), — rodičovskej moci, — slobody vyznania, — smluvnej slobody; bez obmedzenia na hodnotu prevzatého majetku
obmedzenosť
obmedzený, — pričetnosť, — ručenie, — v schopnosti konať, — v spôsobilosti konať, — v spôsobilosti na práva
obmedziť, — exekúciu, — na povinný (teraz zákonný) podiel, — platnosť, — plnomocenstvo, — pobyt, — slobodu, — užívanie, — vlastnícke právo, — vlastníctvo
obmedzujúci výklad zákona, spr. zužujúci výklad zákona
obmyselnosť, spr. nestatočnosť (mala fides)
obmyselný, spr. nestatočný
obmyslený, spr. výhodou poctený (napríklad tretia osoba, v prospech ktorej je poistenie dohorené, — § 41 ods. 2 zák. č. 189/1960 Sb. o poisťnej smluve —; osoba, ktorá má niečo dostať na základe smluvy v jej prospech uzavretej)
obnášať, spr. robiť, byť; časťka obnáša, spr. suma robí, je
obnos, spr. suma
obnova, — konania, — manželského spoluzitia, — predošlého, skoršieho stavu
obnovenie, — poistenia, — predošlého, skoršieho stavu
obnoviť
obnoviteľ konania, spr. osoba navrhujúca obnovu konania
obohatenie, — bezdôvodné
obohatiť sa

obohnať, — plotom
obojsťraný, — omyl
obor, spr. odbor; obor pôsobnosti, spr. pôsobnosť; znalecký obor, spr. znalecký odbor
obora
oboslania osôb, spr. predvolanie osôb
oboznámiť (niekoho s niečím)
obrábať, — stroj
obrábat
obrad, — sobášny
obradnosť (pri sobáši)
obradný
obrana, — mieru, — práva, — proti nároku tretej osoby, — štátu, — vlasti; nutná obrana; obrana v krajnej núdzi
obranca, — mieru, — vlasti
obratný, — opatrenie, — prostriedok, — vojna
obrat, — cenných papierov, — pokladničný, — tovarov
obrátiť sa, — na úrad, — na súd
obratom, — pošty
obratová istina, spr. prevádzková istina, prevádzkový kapitál
obrobenie; druh obrobenia pozemku
obročie, beneficium
obročník, beneficiár
obsadený, — územie
obsadenie, — pracovných miest, — súdov, — úradov
obsah, — listiny, — poistenia, — právneho úkonu, — prejavu, — smluvy; výpoved zapisuje sa len obsahom, spr. zapisuje sa len obsah výpovede
obsažený, spr. obsiahnutý
obsiahly
obsiatie
obsielka, spr. predvolanie, — na

hlavné pojednávanie, — svedka, — účastníka
obstaraf, — obchod, — odoslanie tovaru, — vec
obstarávať, — veci
obstarávať, — úkon
obstarávateľ (v prípade príkaznej smluvy: príkazník), — bez príkazníka
obstávka, — platu, — služného
obťažif
obťažný, — príkazom, — zákazom
obťažný, — vybavenie veci (iné je stažený)
obťažujúca okolnosť, spr. pritažujúca okolnosť
obvinenie; krivé obvinenie
obvinený (z niečoho)
obvinif (z niečoho)
obvod, — obece, — súdu, — úradu
obvodný, — lekár, — pôrodná asistentka, — rada (nespr. obvodová rada), — tajomník
obvyklý, — cena, — odmena
obýčaj, — miestna, — právna
obýčaje, zvyklosť, — burzy
obýčajový, — právo
obýtný, — miestnosť, — stavby
obývaný, — miestnosť
obyvatel
obyvateľný
obyvateľstvo
obžaloba (v trestnom konaní); osloboďif od obžaloby
obžaloba (v trestnom konaní)
obžalobný, — návrh, — reč
obžalovať (niekoho z niečoho)
ocenenie, — majetku, — naturalných požitkov, — vecných bremien
ocenif, — správne, — voľne
oceniť náležavú vec
oceňovať

očitý, — svedok
očkovanie
odanif, zdanif
odaniteľný, zdaniteľný
odbavné, -ého
odbočka, filiálka
odbor, — *pôsobnosti* (spr. pôsobnosť)
— úradu
odborník
odborný, — časopis, — orgán, — posudok, — výraz, — vzdelanie, — znalec, — znalosť
odborový, — organizácia, — prednosta, — rada
odbremenif, — pozemok
odbyt, — tovaru
odbytište
odbytné, spr. odbavné
odbyvať pojednávanie, spr. konať pojednávanie
odeudziť; iné je scudzif
odčiniť
odčítať, — peniaze
odčlenený, — parcela
odčlenif, — časťku z parcely
oddať, odovzdať, nespr. predat
oddelený, — pojednávanie, — rozhodnutie, — vec
oddelenie, — úradu, — výkonné (na súde)
oddeliť
oddeliteľný, — časť
oddelný, — uspokojenie, — veriteľ
oddialif, oddaťovať
oddiel
oddych; čas oddychu
odevný, — paušál
odhad, — dedičstva, — imania, — súdny, — úradný, — veci, — znalecký
odhadca
odhadný, — cena, — hodnota

odhadné, -ého
odhadnúť
odhalif, — trestný čin
odhlásiť (sa), — z bydliska, — z miesta pobytu
odhlasovať, — povinnosť
odhlasovať
odhláška
odchod, — do výslužby, — na odpocínok
odchýliť sa
odchýľka, — úderu (keď škodca zasiahne iný predmet právom chránený alebo inú osobu, než ktorú zasiahnuť chce)
odchyťovať sa
odistiť, — do výslužby, — na odpocínok
odkaz, legát
odkaz na porad práva, spr. upravenie na podanie žaloby
odkázaný, — na verejnú podporu, — na výživu
odkázať; odkázať niekomu niečo závetom, správnejšie: poručiť niekomu niečo; odkázať k riadnemu poradu práva, spr. upraviť niekoho, aby podal žalobu; upraviť niekoho, aby podal návrh na začatie správneho (administratívneho) konania
odkazovacie usnesenie, spr. prikazovacie usnesenie
odkazovník, legatár
odkazujúci, — norma
odklad, — exekúcie, — konania, — platenia, — plnenia, — vykonateľnosti (rozhodnutia súdnej pokonávky), — výkonu trestu, — vymáhania pokuty; bez odkladu (bezodkladne)
odkladací, — podmienka, — účinnosť

odkladný, — účinok
odklon
odkloniť
odkolkovať, spr. prepečiatkovať kolok
odkúpiť
odkvap
odkvapový, — právo, — voda, — žlab
odloženie, — dieťaťa
odložiť, — exekúciu, — konanie, — vykonateľnosť rozhodnutia, — výkon trestu
odľúčenie, — svojmocné (tr. čin vojenský)
odľúčiť sa
odľúdiť
odluka, — cirkvi od štátu
odmena, — advokátska, — dopravec, — mimoriadna, — naturalna, — peňažná, — poručníka, — pracovná, — príkazcu, — sprostredkovateľa, — uschovávateľa, — za dielo, — za úkony právnej pomoci, — za výkon, — zasielateľa; vypísať odmenu za prácu (Obč. z. č. 141/1950 Sb. § 508)
odmenif, odmeňovať, — podľa času, — podľa práce, — podľa výkonu
odmietací, — dôvod, — právo
odmietnuť, — dedičstvo, — námietky, — návrh, — odkaz, — odvolanie, — sťažnosť, — žalobu
odnárodnif
odňať, — držbu, — oprávnenie, — plnomocenstvo, — slovo (niekomu), — úžitok, — užívanie, — vec
odňatie, — krvi, — oslobodenia od súdnych poplatkov, — slobody (trest), — veci
odňať, — úžitok
odobrať sa na poradu (súd), spr. odistiť na porabu

odolať, — donúteniu, — nebezpečnej vyhrážke, — zvodu
odolnosť
odolný
odolný
odoprieť, — plnenie, — podať znalecký posudok, — podpis, — právnu pomoc, — schválenie, — sľub, — súhlas, — svedčiť, — svedectvo, — účasť, — úradnú povinnosť, — vstúpiť do konania, — výpoveď, — výpoveď svedeckú (znaleckú)
odorat
odosielateľ (napr. pri dopravnej smluve, § 474 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
odoslať, — ponuku, — tovar, — zásielku
odôvodnenie, — rozsudku, — usnesenia
odôvodnený
odôvodniť
odôvodňovať, — povinnosť
odovzdať, — lehota, — listina, — náklady, — termín, — úkon, — zápisnica
odovzdať, — do držby a užívania, — listinou, — znakmi (symbolicky)
odpad, — vody
odpadový, — voda
odpadlík
odpadnúť; ak odpadnú dôvody, spr. ak zaniknú dôvody; dôvod, prečo podpis odpadol, poznamenať sa na rozhodnutí, spr. dôvod, prečo podpis chýba, poznamenať sa na rozhodnutí
odpadok (iné je nepodarok a výmeťok)
odpis, kópia, — dane, — listiny, — pohľadávky, — zmenky
odpísať, odpisovať, — daň, — listinu, — z účtu

odpisné, -ého
odplata, nespr. *úplata, plat*; nadobudnúť vec za odplatu
odplatný, — nadobudnutie, — smluva, — úkon
odplávať
odpočet
odpočinok; dať na odpočinok, ísť na odpočinok; právo na odpočinok
odpočítat
odpočítateľný, — položka
odpočívne, -ého
odpočívny, — požitky
odpočtový
odpomoc, spr. pomoc, náprava
odpor (voči niekomu, niečomu); odpor (poďať (vznieť) proti súd-
nému platobnému rozkazu; *brať v odpor rozhodnutie*, spr. napá-
dať rozhodnutie; uplatniť od-
por proti niekomu (§§ 50, 51
Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
odporea (výraz na označenie jedného
účastníka voči druhému), ne-
spr. *protivník*
odporokýňa
odporovaci, — právo, — žaloba
odporovať (niečomu), — nadobudnu-
tíu veci, — právneho úkonu,
— smluve, — zákonu; *odporo-
vať dobrým mravom*, spr. byť
v rozpore s mravmi (podobne:
byť v rozpore s právnym úko-
nom, s predpismi, s Ústavou,
so spismi, so zákonom)
odporovateľnosť
odporovateľný
odporúčať
odpoveď
odpovedať; odpovedá sa na otázku;
pozri aj heslo „zodpovedať“
odpovednosť, spr. zodpovednosť

odpredaj
odprosiť
odpustiť, odpúšťať, — daň, — dlžo-
bu, — poplatok, — trest
odpykanie, — trestu
odpykať, — trest
odradit, odrádzať
odrádzadlo, nespr. *zradillo* (v polov-
nietve)
odrástený
odraziť, — útok, — vodu
odškodit
odročiť, — pojednávanie, — zasa-
die (pozri aj heslo „odložiť“)
odroda
odsekať
odsahovať (sa)
odstrániť, — chybu, — prekážku, —
osoby, — veci
odstrániteľný
odstrašiť; odstrašujúci príklad
odstreľ, — zveri
odstrižok, nespr. *ústrižok*
odstup, — časový
odstupenie, — majetku, — pôdohos-
podárskej nehnuteľnosti (§ 151
Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
odstúpiť, — od kúpy, — od návrhu,
— od smluvy, — od trestného či-
nu, — od úkonu, — od žaloby
odstupné, -ého
odsúdenec
odsúdenie, — podmienené, — prá-
voplatné
odsúdený
odsúdiť, — na peňažný trest, — na
pokarhanie, — na smrť, — na
trest nápravného opatrenia, — na
trest odňatia slobody, — na trest
smrti obesením, — na trest smrti
zastrelením, — na trest vedľajší,
— na znášanie stravovacích vä-

zenských trov; súd žalovaného
v občianskej veci a obžalovaného
v trestnej veci odsudzuje; iné je
posúdiť, napr. súd posudzuje vec
s právnej alebo skutkovej strán-
ky; znalec podáva posudok (dobro-
zdanie)
odsudzujúci rozsudok
odsunúť (sa)
odškodné, -ého
odškodnenie, — za trest, — za väzbu
odškodnit
odškodňovací, — povinnosť
odškrtnúť, spr. začiar knuť; pozri
toto heslo
odtlačok, — časopisu, — podacej pe-
čiatky, — prsta
odtok
odtiahnuť (sa)
odtrž
odúčtovňa
odumretie, — časti tela, — štátu,
— ustanovizne
odumrt
odvábít
odvážanie, — vôd
odvaha
odvážny, — smluva
odveta, 1. retorzia, 2. odpoveď
odvetný, — opatrenia, — právo
odvieť, odvádzať, — daň, — niekoho
do väznice, — peniaze do poklad-
nice, — teplo, — vodu
odviezť, odvážať, — cestujúcich, —
tovar
odvod, — k vojsku; odvodom povin-
ný
odvodit, odvodzovať
odvodný, — komisia, — povinnosť,
— stoka, — struha
odvodnenie
odvodniť, odvodňovať

odvodňovací, — zariadenie
odvolací, apelačný, — fórum, — in-
štancia, — konanie, — lehota, —
návrh, — podanie, — pojednáva-
nie, — právo, — senát, — stolica,
— súd, — trovy, — žiadosť
odvolanie, — bez odkladného účín-
ku, — proti rozhodnutiu, — proti
rozsudku, — proti trestnému vý-
meru, — s odkladným účinkom,
— výpovede; odvolaním nena-
padnutého rozsudok
odvolať, — členov komisie, — dar,
— likvidátora, — pinomocen-
stvo, — ponuku, — poručníka
(pre nespôsobilosť alebo pre po-
rusovanie povinnosti podľa §
89, ods. 2 z. č. 265/1949 Sb.
o rod. práve; iné je zbaviť po-
ručníka poručníctva na jeho
žiadosť podľa § 89, ods. 1 cit.
zákona a oslobodiť poručníka
od poručníctva podľa § 82 cit.
zákona), — poukázať, — pove-
renie, — pravdivú výpoveď,
— príkaz, — rozhodnutie (spr.
zrušiť rozhodnutie)
odvolať sa, — na niekoho, na niečo,
— proti rozsudku (apelovať)
odvolateľ, odvolateľka
odvolateľnosť
odvolateľný
odvolávať sa, — na predpisy (nespr.
dožadovať sa predpisov), — na
svedka
odvrátiť, — nebezpečenstvo, — útok
odvratný, odvrátiť, — náhoda,
— udalosť
odzbroit
odznak, — závadný
oferovať
oferovať, ponuka

oficiálny, úradný
oficiózny, poloúradný
ohň; nebezpečenstvo ohňa
ohľad; brat do ohľadu; brat ohľad na niečo
ohládanie, spr. ohliadka; *dôkaz ohladaním*, spr. dôkaz ohliadkou
ohládať, spr. ohliadnuť, — vec
ohládne, spr. čo do, pokiaľ sa týka, pokiaľ ide, čo sa týka; *ohládne tej veci*, spr. v tej veci, o tej veci; čo do trov
ohlásiť, oznámiť, — narodenie, — patent, — úmrtie
ohlášky
ohládať, — mŕtvol
ohliadka, — bane, — mäsa, — mŕtvoly, — na mieste samom, — tela; vykonať ohliadku; dôkaz ohliadkou
ohliadnuť
ohováranie, nespr. *pomlva*, — verejné, — verejného činiteľa
ohrada
ohradíť, — plotom
ohradíť sa (proti niečomu), — proti opatreniu
ohraničiť
ohrev
ohrevné, —ého
ohrozenie, napr. majetku, meny, plánu, spoločenského záujmu, tajomstva, zdravia, života
ohroziť, ohrožovať
ohrožovať, — trestný čin
ochrana, — detí a matiek, — držby, — lesov, — mena, — mieru, — nájomníkov, — osobného vlastníctva, — pôvodcovského práva, — proti sositiu pôdy, — proti záplave, — proti závejom, — socialis-

tického vlastníctva, — socialistických právnických osôb, — štátnych hraníc, — vlastníctva, — vzoriek, — známok, — záujmov pracujúceho ľudu, — záujmov štátu
ochranný, — clo, — hrádza, — les, — liečenie, — múr, — násp, — opatrenie, — predpis, — prostriedok, — výchova, — známka
ochromiť
okamih
okamžitý
okapová voda, spr. odkvapová voda
oklamať, — veriteľov (obísť veriteľa)
okliesniť, — vetvy
okolie
okolkovať
okolnosť, — ktorú si treba všímať, — nezávislá od vôle, — podstatná, — poľahčujúca, — prítážujúca
okovy
okrádanie, — padlých a ranených
okrádať, okradnúť
okrajový, — poznámka (plomba)
okres
okresný, — cesta, — lekár, — národný výbor, — prokurátor, — súd, — sudca, — sudkyňa, — zverolekár
okreslek, spr. obvod
okruh
oktroj
oktrojovať
okupácia, 1. obsadenie, zábor, 2. pri-vlastnenie

okupačný, — armáda, — pásmo, — štatút
okupovať, obsadiť, zabrať
okypiť
oidomáš
olej, — zemný
oligarchia, vláda niekoľkých
olufovať
omámiť
omamný, — prostriedok
omdieľ
omezňovateľ
omeškanie, — dlžníka, — veriteľa; nebezpečenstvo v omeškani, z omeškania
omeškať sa; strana sa omešká; strana zamešká niečo, napr. termín; oneskorené podanie (prišlo, ale neskor)
omilostiť, spr. udeliť milosť
omisiivny, — delikt (pozri heslo „delikt“)
omlúva, spr. ospravedlenie; *bez dostatočnej omluvy*, spr. bez dostatočného ospravedlenia
omluvenka, spr. ospravedlňovací list
omluvičelný omyl, spr. ospravedliteľný omyl
omluvná okolnosť, spr. ospravedlňujúca okolnosť
omráčiť
omyl, — ospravedliteľný, — podstatný, — pohnútkový, — právny, — prejavovací, — skutkový, — v osobe, — v počítaní; uviesť do omylu
omýliť sa
onemocnieť
oneskorenie
oneskorený, — podanie (ktoré prišlo, ale neskor); strana zamešká niečo, napr. termín; strana sa omešká,

— prednesenie, — uplatnenie námiety
oneskoríť sa
opačný, — mienka, — názor, — vôľa
opak; dokázať, tvrdiť opak; dôkaz opaku; úsudok z opaku
opakovanie, — dôkazu, — priestupku, — trestného činu
opakovať, — ústne pojednávanie
opakovať sa; opakujúce sa dávky, dôchodky
opát
opatera, — dieťaťa, — uschovanej veci
opäťovať (sa)
opäťovný, opätý, — dražba, — predaj
opatrenie, — dočasné, — nápravné, — ochranné, — personálne, — potrebné, — predbežné, — spisov., — účelné, — vhodné, — zaisťovacie; urobiť opatrenie
opatríť, — listinu znamením ruky, pečatou, — vyhotovenie rozhodnutia okružlou ťradnou pečiatkou, — rovnopis rozsudku doložkou o právoplatnosti, — rozhodnutie dátom jeho vyhlásenia, — žiadosť overeným prekladom
opatríť si, spr. zadovážiť si
opatrnosť
opatrovaneč
opatrovanecký
opatrovanský, — vec, — súd
opatrovanstvo
opatovať
opatovňa
opatovnícky, — účty
opatovníctvo; byť v opatrovníctve; dať do opatrovníctva; zrušenie opatrovníctva

opatrovník — kolizny, — na úkon (curator ad actum), — neprítomného, — nesvojprávneho, — osobitný, — príležitostný
opatstvo
opcia, 1. voľba štátnej príslušnosti, 2. časove obmedzená možnosť založiť právny pomer jednostranným prejavom
opčný, — lehota, — právo
opečatíť, pozri heslo „pečatíť“
opečiatkovať, pozri heslo „pečiatkovať“
operácia, — burzová, — finančná, — úverová
operatív, — pozemkového katastra
operatívny, — plán, — správa
opevniť, **opevňovať**
opevňovacie, — stavby
opierať sa (o niečo)
opíjať sa
opilec
opilosť
opilstvo, **pijanstvo**
opis, — osoby (napr. v rozkaze na zatknutie obvineného, ak nie je jeho pobyt známy, uvedie sa podľa § 97 z. č. 87/1950 Sb. aj jeho opis; nespr. sa hovorí o *popise osoby*), — veci; iné je odpis (kópia)
opísanie priebehu konania, nespr. *vyčítanie priebehu jednanja*
opisateľ, — osoba, — vec
opíť (niekoho)
opíť sa
oplatná, spr. **odplatný** (onerózný)
opizlý
opodstatnenosť, — nároku, — návrhu, — žaloby
opodstatnený
opodstatniť, **opodstatňovať**

opojný, — nápoj
opomenúť, — povinnosť, — zadovážiť si zábezpeku
opomenutie, — dôležitého hlásenia, — povinnej opatrnosti; pozri heslo „konanie“, „úkon“
opomenutý, — potomok, — rodič, — starý rodič (v záвете)
oportunist, prispôsobujúci sa pomerom; **prospechár**
oportunizmus, prispôbovanie sa pomerom; **prospechárstvo**
oportúnny, 1. vhodný, príhodný, 2. **prospešný**
opotrebiť (sa), **opotrebovať (sa)**
opovedať, — konanie (§ 544 ods. 2 z. č. 142/1950 Sb., o konaní v obč. pr. veciach)
opozícia, 1. odpor, 2. strana (napr. politická) odporujúca druhej strane
oprava, — diela, — formálnej chyby, — chyby v písaní, — matriky, — návrhu, — zápisu v pozemkovej knihe, — rozsudku, — tlačovej chyby, — usnesenia, — v počítaní, — vyhotovenia rozhodnutia, — žaloby; **tlačová oprava**
opravdivosť
opravdivý
opraviť, **opravovať**
oprávnenie, — na niečo; **oprávnenie** zastupovať má splnomocnenec, **zástupca** podľa § 8 vety 2 znen. z. č. 191/1950 Sb.; **pôsobnosť**, **právomoc** majú sudy, úrady
oprávnenosť, — držby
oprávnený, — dedič, — dôvod, — hlasovať, — k voľbe, — na dedičský podiel, — na náhradu, — na predkúpu, — na zákonný podiel, — napadnúť kúpu, — navrhovať,

— osoba, — pást, — prevziať niečo, — prijať peniaze, — účastník konania, — úradný orgán, — užívať, — voliť, — výkon práva, — zastupovať, — záujem

oprávniť, **oprávňovať**

oprávny, — konanie, — pojednávanie, — prostriedok (oprávny prostriedok je neprípustný; niet opravného prostriedku), — súd, — usnesenie

opustený, — dieťa, — pozemok, — riečište, — vec
opustenie, — republiky bez povolenia

opustiť

opýtať sa, **opytovať sa**
opytovací, — právo

oráčina

orba

ordinácia, 1. vysvätenie za kňaza, 2. poskytovanie lekárskej rady
ordináčny, týkajúci sa ordinácie, — hodiny

ordinariát, biskupský úrad

ordinovať, poskyťovať lekársku radu
orgán, — hospodársky, — kontrolný, — ľudovej správy, — národnej bezpečnosti, — nesudcovský,

— právnickej osoby, — pomocný súdny, — republiky, — súdny, — úradný, — verejný, — výkonný

organický

organizácia, — distribučná, — dobrovoľná, — hospodárska, — ľudovej správy, — masová, — obchodná, — odborová, — peňažníctva, — protištátna, — spoločenská, — súdnicstva, — súkromná, — tajná, — zárobková

organizačný, — poriadok, — referát,

— složka, — zákon

organizátor

organizmus

organizovat

orientácia

orientovať (sa)

originál, pôvodina

originálny, pôvodný

originárny, pôvodný, zpravidla lepšie prvotný, neodvodený (opak: odvodený, derivatívny), — nado-
budnutie, — vznik práva

orný

osada

osadenstvo, — podniku, — úradu

osadiť (sa)

osadníctvo

osadník

osádzanie

osamostatniť (sa)

osem hodinový, — pracovný deň

osídlený

osídliť, **osídľovať**

osídľovacie

oslabiť, **oslabovať**

oslabnutie, — duševnej činnosti

oslobodenie, — od brannej služby,

— od cla, — od dane, — od kolku,

— poplatku, — od súdnych poplatkov a preddavkov

oslobodený, — od dane (nespr. *dane-próstý*)

oslobodiť, **oslobodzovať**, — od obz-
loby (nespr. *prostit obzloby*), —
od povinnosti, — od záväzku, —
poručníka od porúčníctva (§ 82

z. č. 265/1950 Sb., o rod. práve)

oslobodzujúci, — rozsudok

osnova, — smluvy, — zákona

osnovať

osnovateľ

osoba, — blízka, — exteritoriálna,

— fyzická, — hodnoverná, — ma-

loletá, — neznáameho pobytu, —
plnoletá, — poškodená, — pove-
rená overovať, — pozbavená svoj-
právnosti, — právnická, — pre-
zvedná, — svojprávna, — tretia
(týmto názvom najčastejšie ozna-
čuje sa osoba, ktorá nie je účast-
níkom konania, alebo je mimo
určitého právneho pomeru), —
zúčastnená; opis osoby
osobitný, — komisia, — majetok, —
mienka, — právo, — spis, — súd,
— uspokojenie, — zákon (nespr.
zvláštny zákon), — zástupca, —
zmocnenie
osobitosť, individualita
osobitý, individuálny
osobitne, — poskytovať, — presved-
čiť (sa)
osobnosť
osobný, — bezpečnosť, — dlžník,
— konanie, — konanie práce, —
majetok, — meno, — plnenie, —
potreby (manžela), — právny pomer,
— právo, — *prehliadka* (spr.
prehľadanie osoby), — prídavok,
— prítomnosť, — referent, — ru-
čenie, — sloboda, — služba, —
stav, — stráž, — údaje, — usta-
novenie sa, — úver, — veriteľ,
— vlastníctvo, — vlastnosť, —
výhody, — výkaz, — výsada, —
vzťah, — záujem, — záväzok, —
zodpovednosť
osobovať si, — právo, — právomoc
ústavného, verejného, činiteľa
osoh
OSP, značka pre Obč. súdny poria-
dok, pred jeho účinnosťou pre
Obč. sporový poriadok
ospravedlnenie, — neprítomnosť, —

omeškania, — zameškania, — zá-
znamu
ospravedlniť
ospravedlniteľný, — omyl (nespr.
omluviteľný omyl)
ospravedlňovať, — dôvod, — kona-
nie, — lehota, — list, — okolnosť,
trovy, — žiadosť
ostrážnosť
ostrážiť
ostrov
osvedčenie, prejav, vyjadrenie; nie-
kedy vyhlásenie, ak ide o prejav
určený širšej verejnosti (nespr.
prehliásenie); osvedčenie Minister-
stva spravodlivosti o práve plat-
nom v Čs. republike
osvedčiť, osvedčovať, — predloženie
zmenky, — skutočnosť a záujem
(znamená predniesť ich s dôkaz-
mi), — totožnosť; osvedčiť sa (ak
ide o zamestnanca prijatého na
skúšobný čas); osvedčiť sa v skú-
šobnom čase (ak ide o podmienené-
ne odsúdeného); štátny notár
osvedčuje skutočnosti; nie je pres-
né, nakoľko vyjadruje obvyčajne
len vzťah vecný, vzťah k veciam;
pravdepodobným urobiť, sprav-
depodobnité znamená menej ako
osvedčiť
osvedčovať, — doložka, — listina,
— prejav, — vyhlásenie, — vy-
jadrenie
osvedčujúci, — okolnosť
osvojenec
osvojenec
osvojenie
osvojiť, — osobu (maloletú)
osvojiť si, osvojiť sa, — mienku,
— názor, — vec
osvojiteľ, adoptívny rodič, osvojiteľka

ošatíť
ošetrovať, — náklady
ošetrovanec, ošetrovanka
ošetrovatel, ošetrovatelka
otáľaf (s niečím)
otázka, — prejudiciálna (predbežná),
— účelnosti, — viny; dávať, klásť
otázky
otázny
otcovrah
otcovský
otcovstvo; domnienka otcovstva;
uznanie otcovstva; súdne zistenie
otcovstva; zapretie otcovstva; ža-
loba o zistenie otcovstva
otčím, druhý manžel matkin vo
vzťahu k jej dieťaťu z predchádzajú-
ceho manželstva
otec
otehotnieť
otrava
otrávenie
otrocký
otroctvo
otrok
otrokár
otrokársky, — právo, — spoločnosť,
— štát, — zriadenie
otrokárstvo
otvárací, — hodiny (v obchodoch)
otvoriť, — bane, — pojednávanie,
— schôdzku, — účet, — zasadanie
ovčí dobytok, nespr. *skopový dobytok*
ovdovený
ovdovieť
overenie, overovanie, uhodnoverne-
nie, uhodnoverňovanie, — knihov-
ného výpisu, — listiny, — notár-
ske, — odpisu, — pozemkových
kníh, — prekladu, — rozsudku,
— smluvy, — súdne
overiť

overovací, — doložka, — podpis, —
zápisnica
overovať
ovládať, — jazyk
ovládateľný, — hmotné predmety,
— prírodné sily
ozľiľaf
ozbrojenie
ozbrojený, — skupina, — stráž
ozbrojovanie, — nedovolené
ozdoba
označenie, — nevhodné
označiť, označovať, — deň, — medzi,
— osobu (presne), — tovar, —
účastníka, — úrad, — výrobok
oznam; oznamom uverejniť
oznámene, — disciplinárne, — do-
ručovateľa, — narodenia, — pa-
tentu, — písomné, — poisťnej prí-
hody, — priority (prednosti), —
rozhodnutia, — trestné, — úmr-
tia, — ústne, — v časopise, — ve-
rejnne, — verejnou vyhláškou, —
záujmu (deklarovanie záujmu); na
úradné oznámenie
oznamovací, — list, — povinnosť,
— *tabuľa* (spr. návěstná tabuľa)
ozvať sa, — proti nepravideľnému
postupu, — proti nesprávnemu
postupu

P

padelaný, spr. falšovaný
padelať, spr. falšovať
padelateľ, spr. falšovateľ
padelok, spr. falzifikát
pádný, — dôvod
pahorkatina
pahorkatiny
pahorok
pahýľ, spr. kýpeť

páchateľ, — priestupku, — trestné-
ho činu
páchatelstvo
pacht, spr. árenda
pachtier, spr. árendátor
pachtovné, spr. árendovné
pachtovný, spr. árendálny; árendálna
polovná smluva; árendálny po-
mer; árendálna smluva
paktičie, spr. falošný kľúč
palmáre, advokátska odmena
pamät
pamätlivý
pamätník
pamätný, — dni
pamflet, hanopis, hanobný spis
pamiatkový, — starostlivosť; Slo-
venský pamiatkový ústav
pamiatky, — historické, — právne,
— umelecké
panstvo
panujúci
papier, — cenný, — legitimačný, —
spôsobilý na zábezpeku, — zne-
júci na majiteľa, na podateľa (ne-
spr. *svedčiaci majiteľovi, podate-
ľovi*)
papierový, — peniaz
parafovať, opatriť značkou podpisu
parafraza, opis, vysvetlenie
paragraf, — nariadenia, — zákona
paralela, rovnobežnosť, súbežnosť;
porovnanie
paralelný, rovnobežný, súbežný
parcela, — oddelená, — pričlenená
parcelácia
parciálny, pozri heslá „dielny“, „čas-
tový“, „čiasťkový“
parentéza, vsuvka, vložka, zátvorčka;
in parenthesi = v zátvorke
parére, posudok (najmä lekársky)

parlament, snem; národné shromaž-
denie
parlamentár, vyjednávatel
parlamentarizmus, parlamentné zria-
denie
parlamentárny, snemový, — imuni-
ta, — inkompatibilita
parlamentný, — výbor, — zriadenie
paroplatebný, — spoločnosť
partikularizmus, odstredivá snaha
partikulárny, čiastočný; len na urči-
tom území platný, — obyčaj, —
právo
partikulárnosť; čiastočnosť; územne
obmedzená platnosť
partizán
pas, — cestovný
pasáž, príchod
pasíva, dlžoby
pasivita, nečinnosť; ľahostajnosť
pasívna legitímácia, vzťah osoby
k veci, o ktorú ide, právne od-
vôdnujúci volať túto osobu do ko-
nania na súde (pred úradom) ako
odporcu alebo iného účastníka;
napr. ak veriteľ žaluje o vrátenie
pôžičky toho, komu boli peniaze
požičané a odovzdané, má žalo-
vaný v tejto veci pasívnu legiti-
máciu, lebo má k nej vzťah ako
dlžník (§§ 419, 420 Obč. z. č.
141/1950 Sb.); pozri aj heslo „ak-
tívna legitímácia“
pasívny, nečinný, predĺžený, — ima-
nie, — volebné právo
pásmo, — colné, — neutrálné, —
ochranné, — okupačné, — pohra-
ničné
pasový, — priestupok
pastevné, -ého
páštňný, — právo
pastorkyňa, dcéra manželova (man-

želkina) z jeho (jej) predošlého
manželstva vo vzťahu k druhej
manželke (druhému manželovi)
pastorok, syn manželov (manželkin)
z jeho (jej) predošlého manželstva
vo vzťahu k druhej manželke (dru-
hému manželovi)
pasta
paša
pašerák, spr. podludník
pašienka
pašienkárstvo
pašované zbožie, spr. podludnícky
tovar
pašovať, spr. podludničiť
pašovictvo, spr. podludníctvo
patent, — na vynález
patentný, — nástroj, — výrobok,
— zariadenie; predmety chránené
patentom
patentovať
patentový, — právo, — prednosť
(priorita), — sbor, — vec
paternita, otcovstvo
pátracie, — konanie
pátranie, v trestnom práve: vyhla-
dávanie
pátrací
patričný
patrný, spr. zrejmy; zjavný, — ško-
do
patrón, ochranca (v r. k. cirkevnom
zriadení: osoba so zvláštnymi prá-
vami a povinnosťami ku kostolu
a farárovi)
patronát, 1. ochrana (v r. k. cirkev-
nom zriadení zvláštny vzťah me-
dzi patrónom — pozri toto — a
kostolom a farárom), 2. ochranný
a výpomocný pomer dvoch socia-
listických organizácií, napr. pod-
niku (závodu) nad JRD

patronálny, — právo (v r. k. cirkev-
nom zriadení)
pausál, úhrnná suma, — na trovy
paušalizovať, úhrnno vymerať
paušálny, úhrnný, všeobecný, — ná-
hrada, — odmena, — preddavok
pečivosť, spr. starostlivosť
pečať, odtlačok pečatidla (výsledok);
pečať je vždy vosková; pozri aj
heslo „pečatidlo“, „pečiatka“
pečatidlo, nástroj s textom na
vtlačanie do vosku; nežleží na
tom, z akej hmoty je urobené,
môže byť okrúhle (nespr. *gulaté,
kruhovité*), podhovasté alebo hoci-
jakého iného tvaru; ním sa pečá-
ti, t. j. vtlačá sa do vosku, čím
vzniká pečať
pečaťiť, opečaťiť, označuje výkon,
činnosť pečatidlom
pečiatka (nespr. *razítka*) 1. nástroj
s nápisom (textom) na prtláča-
nie (okrem do vosku); nerozozná-
va sa, z akej hmoty je urobená a
či sa ňou robia odtlačky vypuklé,
vhlbené (suché do papiera) alebo
farebné; môže byť okrúhla (ne-
spr. *gulatá, kruhová*), podhovastá
alebo hocijakého iného tvaru, 2.
výsledok, t. j. odtlačok pečiatky
ako nástroja; názov pre odtlačá-
nie pečiatky ako nástroja je pe-
čiatkovať, opečiatkovať
pečiatkovať, opečiatkovať, označuje
výkon pečiatkou ako nástrojom
pečovať, spr. starať sa, — o osoby,
— o zachovanie zákonov, — o spl-
nenie poslednej vôle
penále, smluvná pokuta
peňazokaz
peňazňový trest, spr. peňazňý trest
peňazníctvo

peňažný, — bremená, — burza, — dávka, — dlh, — dlžoba, — hodnota, — jednotka, — plnenie, — pohľadávka, — *pokuta* (spr. pokuta), — poplatok, — pôžička, — suma, — sústava (mena), — trest (nespr. *peňažitý trest*), — trh, — ústav, — vklad, — zábezpeka, — zásielka, — záväzok

peniaz

peniaze, — drobné, — hotové, — kovové, — papierové; uložiť peniaze na úrok; plnenie v peniazoch
penzia, — doživotná, — vdovská, — z milosti
penzijný, — nároky, — poistenie, — príspevok, — základňa

penzionovať

penzista

penzum, úloha

per nefas, neprávom

per prokuram podpisovať, podpisovať podľa § 77 Obč. z. č. 141/1950 Sb.

per rollam, kolovaním spisov od osoby k osobe (spôsob vybavenia veci kolegiálnym orgánom bez porady)

percento

percipient, prijímateľ, — penzie, — zamestnaneckého platu

perfektný, 1. dokončený, hotový, 2. dokonalý, — norma, — smluva, — úkon

perioda, obdobie

periodický, (v určitých obdobiach vychádzajúci (sa objavujúci), — list — plnenie, — publikácia, — tlačivo

periodicky sa opakujúce dávky
permanencia, stálosť, trvalosť; neprerušovaná činnosť

permanentný, stály, trvalý, nepretržitý, — listok, — prevádzka

personál, zamestnanci, — kancelársky, — podnikový, — pomocný
personálne, osobné dáta
personálny, — osobný, — opatrenie
personifikácia, zosobnenie
perverzita, zvrátenosť (najmä pohlavná)

perverzny, zvrátený (najmä pohlavne)

perzekúcia, prenasledovanie

pestovacia

pestovateľ, — tabaku

pestún, pestúnka

pestúnstvo

petent, žiadateľ

petícia, žiadosť

peťiť, časť spisu označujúca to, čoho splnenie podávateľ žiada

pevne, — určená cena

pevnosť

pevný, — norma

pijávco, spr. pijanstvo

pijan

pijanstvo

pisár

písať, — na čisto

pisomne, — podávať návrh, — podať posudok, — sa vyjadriť, — sa zaviazat', — upovedomiť, — žiadať o niečo

pisomníctvo

pisomnosť

pisomný, — dojednanie, — dohovor, — forma, — konanie, — návrh, — oznámenie, — podanie, — pokračovanie, — ponuka, — prejav, — rozkaz, — smluva, — súhlas, — uzavretie smluvy, — vyhotovovanie, — závet, — žaloba

pitva, — súdna; zápisnica o pitve; vykonať pitvu

pitvanie, — mŕtvoly

pitvnica

pívovar

plagiát

plán, — jednotný hospodársky, — osevny, — polohopisný, — situáčný, — stavebný, — umorovací, — ústretový, — vykonávací, — závodový

plánovaci, — úrad

plánovač

plánovanie

plánovaný, — hospodárstvo

plánovať

plánovitý, — hospodárenie

plánový, — úloha, — záväzok

plat; treba používať podľa kontextu
odplata, platba, suma, plnenie, napr. zriadiť právo stavby za odplatu alebo bezodplatne (nespr. za *plat* alebo *bezodplatne*), prenechať vec za odplatu (nespr. za *plat*), postúpiť pohľadávku za odplatu (nespr. za *plat*), zhotoviteľ diela môže sa domáhať odplaty (nespr. *platu*), stavebná odplata (nespr. *stavebný plat*), dedič má právo prijať platby (nespr. *platy*), domáhať sa vrátenia poskytnutej sumy (nespr. *poskytnutého platu*), rada udelená za odplatu (nespr. za *plat*), plnenia zo smlúv (nespr. *platy zo smlúv*), peňažné plnenia (nespr. *peňažné platy*); vo všeobecnosti sa má používať „prijaté plnenie“; ak ide o peniaze, vtedy prijatý plat; plat z milosti; plat obstarívať; *plat zabaviť*, spr. zexekvovať

platidlo, — cudzozemské, — tuzemské

platište

platiť, 1. — daň, — dlh, — na dlh, — na konto, — na účet, — na úroky, — nedlh, — pre časť (zmenka), — v budúcnosti, — v čiastkach, — v hotovosti, — záväzok, namiesto platenia; 2. predpisy platia obdobne; norma platí, je platná; platí sa používa aj na vyjadrenie fikcie; pozri aj heslo „mať za to“

platnosť; rozhodnutie s konečnou platnosťou; uviesť v platnosť

platný, — doručenie, — dôvod, — prejav, — smluva, — titul, — vöbba, — úkon, — zákon; podľa platných predpisov; spravovať sa platnými predpismi

platobný, — čas, — lehota, — miesto, — podmienky, — postih, — rozkaz (nespr. *príkaz*), — sľub, — spôsob, — termín, — úkon, — zákaz (nespr. *platobná zápočet*)

platový, — pomery, — zákon

plavba, — námorná, — pobrežná, — riečna

plavebný, — spoločnosť

plavidlo

plaviť, — drevo (plťami)

plaviť sa

plebiscit

plemennica

plemenník

plenárny, — dezícia, — rozhodnutie, — schôdzka, — zasadnutie (zasadanie)

plénum, valné zhromaždenie; súhrn členov sboru (kolegiálneho orgánu)

pletichy, spr. machinácie
plná moc, spr. plnomocenstvo
plnenie, — bez právneho dôvodu, — čiastočné, — naturálne, — (ne-)deliteľné, — nemožné, — peňažné, — plánu, — reálne, — v peňazoch, — smluvy, — vedľajšie, — vzájomné, — vzájomné z ruky do ruky; lehota plnenia; miesto plnenia; vymáhať plnenie
plniť, — povinnosť, — úlohy
plnoletosť
plnoletý, kto dovŕšil zákonom určený vek potrebný k svojprávnosti, u nás 18. rok (§ 10 Obč. z. č. 141/1950 Sb.), nespr. *zletilý*
plnomocenstvo, jednostranný, tretím osobám adresovaný prejav zmocniteľa o udelení a rozsahu zmocnenia, — osobitné, — podnikové, — procesné, — všeobecné
plnomocník, spr. zmocnenec
plnoprávny
plný
plod, — duševný, — ľudský, — právny, — prírodný, — veci, — života (nasciturus); usmrtenie ľudského plodu
plodina
plodinový, — burza, — trh
plodivosť
plodnosť
plodný
plodonosný, — vec
plocha
plomba, v pozemkovej knihe: okrajová poznámka
plošný, — miera
plot
plíť
pltníctvo
pltník

plutokracia, vláda finančného kapitálu
plynúť
plynúť, — času, — lehoty
po (predložka), — čiastkach, — dáte, — *dobu dvoch mesiacov* (spr. v čase dvoch mesiacov, za dva mesiace, dva mesiace), — *dobu choroby* (spr. počas choroby), — *dobu neprítomnosti* (spr. počas neprítomnosti), — pevnine a po vode, — praslici, — splatnosti, — sroku, — videní splatná zmenka
pobádať
pobočný, — príbuzenstvo, — príbuzný, — pokolenie, — závod
pobrežie
pobrežný, — poriadok, — právo
poburovanie, — proti republike
poburovať
pohyb, miesto dočasného, hoci dlhšie trvajúceho bývania, — neoprávnený; zákaz pobytu; obmedzenie pobytu
pobývať, dočasne, hoci aj dlhšie bývať na jednom mieste, pozri aj heslo „bývať“
poctený, honorár (v zmenkovom práve)
poctivosť; ak ide o „bona fides“, slovensky: statočnosť
poctivý; ak ide o „bona fides“, slovensky: statočný
počať
počatie, — plodu
početnosť
počestný
počet
početná chyba, spr. chyba v počítaní
počiatkový, začiatkový, — deň, — nemožnosť, — termín

počiatok, začiatok, — lehoty
počínať si, — ako dedič, pozri aj heslo „chovať sa“
počítač, — *chyby* (spr. chyby v počítaní)
počítanie, — času, — lehoty, — podľa pravdepodobnosti, — stupňov prízrušenstva, — úrokov
počítať, — podľa hláv; daň sa počíta; v to počítajú, výtane, inkluzívne
počítovať
počtovníctvo; podnikové počtovníctvo (nespr. *podnikové počtelníctvo*)
počtový, — chyba
počty, účty, vyúčtovanie
pod (predložka), 1. — odhadnúť cenu (§ 587 OSP), 2. — prisahou vy počúvať (nespr. *prisahaže*), — zákonnými následkami
pôda
podací, — číslo, — lehota, — listok, — pečiatka, — potvrdenka, — protokol, — značka
podanie, — písomné, — *pri dražbe* (spr. ponuka — najnižšia, vyššia, najvyššia), — telegrafické; „podanie“ je názov na označenie návrhov, žiadostí, žalôb na súd (úrad); nespr. *podávka*; strana môže robiť podania písomne alebo ústne; aj ústne do zápisnice urobený návrh je podaný, v tom súvisе nesprávne sa hovorí o *prednesenom návrhu*, lebo predniesť návrh znamená predniesť ho na pojednávaní
podárencia
podatá, — demisiu, — na pošte, — námietky, — návrh, — odpor, — odvolanie, — ofertu, — opravný prostriedok, — ponuku, — posudok, — rozklad, — stažnosť, —

vysvetlenie, — zprávu, — žalobu, — žiadosť
podateľ, podávateľ, — cenného papiera
podateľňa, úradná miestnosť kancelárskeho úradníka, ktorý prijíma osobne alebo písomne všetky podania, určené súdu (úradu)
podávaci, podací; rozdiel medzi nimi robí sa len tam, kde je to z technických príčin potrebné, napr.: podávaci poštový úrad na označenie miesta, kde sa zásielky podávajú, podací poštový úrad na označenie miesta, kde bola určitá zásielka podaná
podávanie, — alkoholických nápojov
podávka, spr. podanie
podcestie, miesto, kde prechádzajú ľudia, vozidlá, dobytok pod tŕaťou, pod cestou a pod.
podčiarknuť, nespr. *podškrtnúť*
poddanosť
poddanský, — pomer
poddanstvo
poddaný, -ého
poddať sa
poddlžník, dlžník dlžníka
podiel, — dedičský, — na ziskú
podielníctvo
podielnik
podielový, — list
podjatý, spr. predpojatý, — orgán, — sudca
podjatost, spr. predpojatost
podklad, — *pre rozhodnutie* (spr. základ pre rozhodnutie)
podľa (predložka), — dohodnutia, — dohovoru, — doručenky, — ľubovôle, — mena, — možnosti, — najlepšieho svedomia a vedomia, —

nariadenia, — obdoby, — počtu
hláv, — potreby, — povahy veci,
— práva, — pravdy, — prednesu,
— slušného uváženia, — slušnosti,
— smluvy, — udania, — úsudku,
— voľného uváženia, — všeobecného
vedomia, — zákona
podliehať, — dani, — dozoru súdu,
— exekúcií, — kárnemu (disciplinár-
nému) konaniu, — minister-
stvu, — predpisom, — právu
prenajímateľa, — premlčaniu
podľudníctvo
podľudník
podľudný, — dovoz, — obchod, —
tovar, — vývoz, — prevoz
podmanený, — národ
podmaniteľ
podmet, subjekt, — právny
podmienečné
podmienečný, — odsúdenie, — trest,
— prepustenie (na slobodu)
podmieneny
podmienka, — nemožná, — nepří-
pustná, — odkladacia, — rozvážo-
vacia, — splnená, — zmarená;
podmienky súbehu; za podmienok
určených štátom; pod podmien-
kou; s podmienkou
podmorský, — kábel
podnájom
podnájomník
podnecovať, — na hromadné neplne-
nie povinností, — na trestný čin,
— na útočnú vojnu
podnecovateľ
podnet; na podnet
podnetiť
podnik, — distribučný, — dopravný,
— družstevný, — komunálny, —
— národný, — obchodný, — poľno-
hospodársky, — povinný verejne

útovať, — priemyslový, — štát-
ny, — výherný, — výrobný
podnikateľ, — stavby
podnikový, — hospodárenie, — plán,
— plnomocenstvo, — počtovnie-
tvo, — register, — riaditeľ, —
rozpočet, — zariadenie
podobizeň
pôdohospodár; používa sa zriedka,
a to vo vzťahu k pôdohospodár-
stvu; pozri aj heslá „poľnohospodár-
č“ a „rolník“
pôdohospodársky, ako najširší názov
zahŕňa i názvy lesohospodársky,
rolnícky, poľnohospodársky, vi-
nohradnícky atď. — podnik, —
pozemky, — technika, — výroba,
— sdrúženie; pozri aj heslá „poľ-
nohospodársky“ a „rolnícky“
pôdohospodárstvo, výsek hospodár-
stva, ktorý súvisí s produkčnou
silou pôdy vôbec (teda nielen roli,
lúk, pasienkov, ale aj lesov); pozri
aj heslá „poľnohospodárstvo“ a
„rolníctvo“
podomový, — obchodník, — re-
selník
podoprieť, podpierať
pôdorys
podotknúť, podotýkať
podozrenie
podozrivý, — listina, — z trestného
činu
podpaľač
podpaľačstvo
podpáliť
podpis, — overený, — vlastnoručný
podpísaný
podpísať, — smluvu
podpisovateľ
podplácač

podplácanie
podplatiť, **podplácať**
podpora, — fašizmu, nacizmu a po-
dobných hnutí, — štátna
podporec
podporný, — adresa
podporovací, — fond, — spolok
podporovať
podpovozník, spr. ďalší dopravca
podpredsa
podradenosť
podradený, — norme, — pojem
podradit'
podradný, — norma, — predpis
podriadenosť; spáchanie priestupku
pod tlakom podriadenosti
podriadený, — predstavenému
podriadiť
podrobený, — clu, — dani, — exe-
kúcií
podrobiť, — právny pomer určitému
právnemu poriadku
podrobil sa, — lekárskej prehliadke,
— superarbitračnému konaniu, —
tunajšiemu súdu (čo sa týka osôb
používajúcich exteriitoriálne prá-
va)
podrobnosť
podrobný, — inventár, — rozprava,
— účet, — ustanovenia, — výkaz,
— zúčtovanie
podrobovať, — konanie
podržať, spr. ponechať, — v plat-
nosti, — v účinnosti
podstata, — likvidačná, — na oddel-
né uspokojenie, — skutková, —
veci
podstatný, — náležitosť, — obsah,
— okolnosť, — omyl, — súčiastka,
— vada, — vec, — vlastnosť
podstatový, — *pojednávanie, roková-*

nie, spr. pojednávanie vo veci sa-
mej
podstrčiť
podškrnúť, spr. podčiarknuť
podújať (niečo)
podújať sa (na niečo)
podvieť, **podvádzať**
podvod, — volebný
podvodník
podvodný, — úmysel
podvrátiť, — spoločenský poriadok
podvrhnutie, — dieťaťa, — listiny
podvrhnúť, — listina (apokryf), —
závet (apokryfný závet)
podzáloh, nespr. *podzástava, ďalší*
záloh
podzáložný, — právo
podzemný, — činnosť, — kutanie,
— organizácia
pohaniť
pohľadanosť, pohľadávky vystavite-
ľa šeku voči bankárovi (narozdiel
od pohľadávky občianskeho prá-
va), ktoré majú poskytnúť úhradu
čo do šekovej sumy
pohľadávaci, — právo
pohľadávať, spr. požadovať (napr.
plnenie)
pohľadávka, — hypotekárna, — *ne-*
zhladená (spr. pohľadávka, ktorá
nezamikla), — náhradná, — na
nájomnom, — nevymožiteľná (ne-
spr. *nedobytná*), — peňažná, —
pochybna (dubiózna), — prává,
— prednostná, — premlčaná, —
trvalá, — vymožiteľná, — zabez-
pečená; pohľadávky obmedzené
podmienkou; pohľadávky rovna-
kého poradia; pohľadávky úvero-
vé; pohľadávky vzájomné; pohľa-
dávky záručné, kryt pohľadávky;
úhrada pohľadávok; uhradzovať

pohľadávky; vymáhať, vymôcť
pohľadávky; pohľadávka môže
byť predmetom súdneho konania,
napr. veriteľ sa môže domáhať na
súde vyrovnania svojej pohľadávky
vzniknutej zo smluvy o pôžičke;
o požiadavke hovorí sa napr. v
takomto spojení: požiadavkou
moderného bytu je kúpeľňa

pohlavár

pohlavár

pohlavný, — dospelosť, — choroba,
— nemoc, — neschopnosť, — pud,
— styk, — zneužitie

pohnúť (k niečomu), — k samovražde,
— k smluve

pohnúťka, — nízka

pohorelec

pohorelec; verejné pohoršenie

pohoršlivý, — chovanie, — život

pohostinský, — komunálny podnik,
— podnikanie

pohraničný, — clo, — pásmo, — spor,
— stráž, — styk, — územie

pohrebný, — podnik, — podpora, —
prispevok, — spolok, — trovy
(nespr. *náklady na pohreb*), — ústav

pohrobštie

pohrešovať; *pohrešuje sa*, spr. niet ho,
je nezvestný

pohrobok

pohroziť, — donucovacími prostriedkami,
— zákonnými následkami

pohybny, nespr. *pojazdny*, — stroj,
pozri aj heslo „putovný“

pochádzať

pochádzka

pochovať, — ohňom

pochybiť

pochybny, — listina (taká, ktorá má
nedostatky, nepravidelosti alebo
zmeny; v tomto vzťahu je nespr.

závadná alebo *chybná listina*), —

pohľadávka, — svedok

pochybovať, — o nepredpojatosti
súdnych orgánov

poistenec, osoba poistená podľa zá-
kona o národnom poistení (zák. č.
99/1948 Sb. §§ 25, 27, 28 atď.),
pozri aj heslá „poistený“ a „po-
istník“

poistenecký

poistenie, — batožiny, — bez platenia
poistného, — dobytká, — dô-
chodkové, — dopravné, — lode,
— majetku, — na prípad smrti,
— nad hodnotu, — národné, —

osôb, — pod hodnotu, — požiarné,
— predbežné, — proti invalidite,
— proti krádeži, — proti krupo-

bitiu, — proti ohňu, — proti škô-
de, — proti vlámaniu, — sdrúže-
né, — skla, — súboru vecí, — to-
varu pri doprave, — úrazové, —

vecí, — v prospech tretej osoby
(výhodou poctený), — zodpoved-
nostné, — životné; poistením (vý-
hodou) poctený (tretia osoba,
v prospech ktorej bolo poistenie
dohovorené)

poistenka, poistená žena, pozri heslo
„poistenec“; nespr. sa slovom po-
istenka označuje potvrdenie o plne-
není; na toto je správny termín
„potvrdenka“, „kvitancia“

poistený, -ého, osoba, na ktorej život,
zdravie alebo majetok bolo po-
istenie dojednané (z. č. 189/1950
Sb. § 19, ods. 1)

poistiť

poistiteľ

poistka, polícia, — náhradná

poistné, -ého, 1. odplata platená po-
istovni podľa poistnej smluvy (z.

č. 189/1950 Sb. §§ 2, 11), 2. pro-
striedok na úhradu nákladov ná-
rodného poistenia (z. č. 99/1948
Sb. §§ 116 a nasl.)

poistník, osoba, ktorá uzavrela po-
istnú smluvu s poisťovňou (z. č.
189/1950 Sb. §§ 2 a nasl.); pozri
aj heslá „poistenec“ a „poistený“

poistný, — doba, — fond, — hodnota,
— návrh, — obdobie, — podmienky,
— pomer, — povinnosť, — právo,
— prémia, — príhoda, — prípad,
— rezervný fond, — smluva, —
suma, — tabeľa, — záujem

poisťovacia, — agent, — fond, — ná-
vrh, — odbor, — odvetvie, — podnik,
— podmienky, — podvod, —
poriadok, — právo, — úkon

poisťovňa; Československá poisťov-
ňa, n. p. (z. č. 190/1950 Sb.); Ná-
rodná poisťovňa

poisťovníctvo

pojať, — do listiny, — do rozhodnutia,
— do smluvy, — do zápisnice

pojednávať, — sieň pre veci občianske,
— sieň pre veci trestné, —
zápisnica, spr. *zápisnica o pojednávaní*

pojednávanie, — hlavné (v trestných
veciach; nespr. *hlavné preličenie*),
— verejné, — odvolacie, — o
ospravednení, — *poradia* (spr.
rozprávkové pojednávanie), —
verejné, — vo veci samej (nespr.
pojednávanie o podstate sporu);
pojednávanie viest (nespr. *riadiť pojednávanie*);
pojednávanie konať (nespr. *odbyvať pojednávanie*);
otvorenie pojednávanía (nespr. *zahájenie líčenia*);
na súde konajú sudcovia, strany, svedko-

via, znalci a pritom ani jeden ne-
musí vždy len rokovať, ba niektorý
vôbec nerokuje; preto nevyho-
vuje vždy termín „rokovanie“;

rokuje sborový súd v neverejnom
zasadnutí, v porade, alebo rokujú
len strany medzi sebou; na súde
sa pojednáva a píše zápisnica

o pojednávaní

pojednávať

pojem, — zákonný (napr. v Tr. zá-
kone pozri z. č. 86/1950 Sb. § 75)

pojazdny, spr. *pohybny* (napr. stroj);
putovný (napr. kino, ambulató-
rium)

pojmový, — znak

pokarhanie, nespr. *dôtká*

pokiaľ (spojka), pokiaľ nie je inakšie
ustanovené; pokiaľ predpisy ob-
sahujú ustanovenie...

poklad

pokladaf, pozri aj heslo „mä sa za-
to“

pokladnica

pokladničný, — blok, — denník, —
hotovosť, — lístok, — poukážka,
— stav, — zpráva

pokladník, pokladnička

pokles, — cien, — hodnoty, — kurzu

pokojný, — držba

pokolenie

pokovanie, spr. *pokonávka*

pokonaf sa, *pokonávať sa*

pokonávka (nespr. v tomto smysle
vyrovnanie alebo *pokovanie*; vy-
rovnanie znamená iné)

pokračovať, — exekúcia, — pojednávanie,
— trestný čin, — zápisnica

pokračovanie, pozri „konanie“

pokračovať, — v konaní, — v pojed-

návaní, — v priestupku, — v trestnom čine
pokrvestvo
pokrvnosť
pokrvný, 1. v priamom pokolení (predok, potomok), 2. v pobočnom pokolení (napr. súrodenci)
pokrytec
pokrytecký
pokrytectvo
pokus, — o pokonávku, — samovraždy, — trestného činu
pokúsiť sa (o niečo)
pokusný
pokuta, — dôchodková, — poriadková, — smluvná
pokútnik
pokútný písač, spr. pokútnik
pokutovať
pokyn
pofahňujúca okolnosť, nespr. *oblahčujúca okolnosť*
pole
polepšovacia výchova, spr. ochranná výchova
polepšovaňa, spr. ochranný ústav
polica, poistka
politický, — práva, — trestný čin, — vec, — záujem republiky
politika, — hospodárska, — štátna mzdová, — zahraničná
poľnohospodár, hospodár vo vzťahu k poľnohospodárstvu; pozri aj heslá „pôdohospodár“ a „roľník“
poľnohospodársky, — inžinier, — inžinierstvo, — oblasť, — odborník, — plodiny, — podnik, — priemysel, — produkcia, — smluva, — výskumníctvo; pozri aj heslá „pôdohospodársky“ a „roľnícky“
poľnohospodárstvo, výsek hospodárstva, ktorý súvisí s produkčnou

silou poľnej pôdy, teda pôdy ornej, lúk, pasienkov (aj so živočíšnou produkciou, ktorá je umožnená v týchto hospodárskych odvetviach), ako aj vinohradov, nie však lesov; pozri aj heslá „pôdohospodárstvo“ a „roľníctvo“
poľný, — cesta, — hospodárstvo, — konanie, — krádež, — *pych* (spr. poľný priestupok), — služobnosť (vecné bremeno), — škoda
polohopisný, — plán (geometrický plán)
polorodný, — brat, — sestra
polovačka
polovnícky, — gazda, — hájnik (nespr. *myslivecký hájnik*), — hospodár (nespr. *myslivecký hospodár*)
polovníctvo, nespr. *myslivenosť*
poľovný, nespr. *lovecký*, — hosť, — listok, — plocha (nespr. *honnebná plocha*), — pozemok (nespr. *honnebný pozemok*), — právo, — priestupok, — revír spoločenstevný (nespr. *honitba spoločenstevná*), — spoločenstvo, — starosta, — výbor
položif, — otázku niekomu (opýtať sa)
položka; položka „má dať“, „dať“
poludnie; k poľudniu, na poľudnie, okolo poľudnia, popoludní, pred poľudním
pomáhač, spr. pomocník (v trestnom čine)
pomáhať
pomátenosť
pomátený
pomenuvanie
pomenevať, — dediča, — náhradného dediča, — osobu priezviskom

a menom, — predchodec, — vec pravým menom, — znalca
pomer, — hlasov, — hodnôt, — pracovný, — právny, — rodičov a detí (medzi sebou), — rodinný, — služobný, — spoločenský, — účastenstva, — učebný, — vlastnícky, — vlastníctva, — závislosti; plán alebo mapa sa má vyhotoviť v pomere..., nespr. *v merítku*; pomery mladistvého; výrobné vzťahy
pomerif sa
pomerne
pomerný, — rozdelenie, — sražka, — uspokojenie
pomery, — majetkové, — osobitné, — platové, — zvláštne (špeciálne), — životné
pomiešať, smiešať, slúčiť
pomlva, spr. ohováranie
pomlvač, spr. ohovárač
pomlvačný, spr. ohováračný, — tvrdenie, — úmysel
pomlvať, spr. ohovárať
pomník
pomoc, — právna, — pri trestnom čine, — väžňovi k útku; neposkytnutie pomoci; poskytovanie pomoci; použiť pomoc niekoho
pomocnica, — právna
pomocnica v domácnosti
pomocník
pomocný, — asistent, — orgán, — personál, — úrad, — úradník
pomsta
pomstif
pomstychtivý
poňatie
ponechať, — uváženiu niekoho, — úžitok, — v platnosti, — v účinnosti

ponímať
ponuka, nespr. *nabídka* — najnižšia, — najvyššia, — reálna; ponuku odvolať, podať, urobiť, vziať späť
ponúkať, ponúknuť
ponukový, — konanie, — list
popálenina
popierať, spr. zapierať, — pravosť podpisu, — pravosť listiny
popis, iné je „opis“ (napr. opis veci)
popísať, popisovať, — parcely, — domy, — ľudí; *popísať vec*, spr. opísať vec; *popísať osobu*, spr. opísať osobu; *popísať vec zájomne*, spr. opísať vec exekučne; pozri aj heslá „opis“, „odpis“, „súpis“
poplach, — bezdôvodný; poplach spôsobiť
poplašný, — zprávy
poplatkový, — povinnosť, — pravidlo, — právo, — priestupok, — sadzba, — stupnica, — ustanovenia, — výhoda, — výkaz
poplatník
poplatný
poplatok, — od prevodu majetku, — od rozhodnutia, — od rozsudku, — podľa stupnice, — súdny; poplatky sa vyrubujú; poplatku podrobený; poplatku podliehajúci; poplatkom povinný
poprava
popravený
popravisko
popravif
popredie; v popredí
poprevratový
popripade
poprývka, spr. dopyt
popud
popudzovať

populácia, ľudnosť; obyvateľstvo
populárny, ľudnosti (obyvateľstva)
sa týkajúci, — štatistika
popularita, obľúbenosť u ľudu
popularizovať, urobiť niečo všeobec-
ne srozumiteľným
populárny, ľudový, ľudom obľúbený
porad, spr. postup; **porad práva**,
spr. konanie na žalobu; **odkáznat na**
porad práva, spr. upraviť niekoho,
aby podal žalobu; **v predpísanom**
porade, spr. podľa predpísaného
postupu
porada
poradca, — odborný, — právny
poradie, — nárokov (v ex. likvidá-
cii, pri rozvrhu), — pohľadávok,
— pozemnoknižné, — prednost-
né, — pri vyživovacej povinnosti,
— zápisov
poradiť (sa)
poradňa, — advokátska
poradný, — hlas, — sbor, — schôdz-
ka, — sieň, — **zápisnica** (spr. zá-
pisnica o porade)
poraniť
porážanie dobytká, spr. zabíjanie do-
bytká
porážanie dreva, spr. rúbanie dreva
porážka zvierata, spr. usmrtenie zviera-
ta
poriadať, spr. usporiadať, usporado-
vať
poriadkový, — pokuta, — pravidlo,
— priestupok (nespr. **kázenkej**
priestupok), — trest
poriadok, — dopravný, — na verej-
ných cestách, — občiansky súd-
ny, — plnenia, — právny, — po-
sledný (závet, testament), — trest-
ný správny, — trestný súdny, —
ústneho pojednávania, — v cir-

kevných veciach, — vo verejných
veciach
poriadovacia cena, spr. obstarávacia
cena
pornografia, tlačivá ohrozujúce
mrvnosť
poroba
pôrod
pôrodný, — asistentka (ľud. pôrodná
baba, babica), — **útraty** (spr. ná-
klady zľahnutia)
porokovať
porota
porovnať
porto, **poštovné**; **porta prostý**, spr.
oslobodený od porta
poručenie
poručenecký
poručenský, — súd
poručenstvo
poručiť, nespr. **zostaviť**
poručiteľ, nespr. **zostaviteľ**
poručníky
poručníctvo; byť v poručníctve
poručník, **poručníčka**; ustanoviť po-
ručníka
porucha, — duševná, — vedomia
porušenie, — disciplíny, — domovej
slobody, — listového tajomstva,
— mieru, — osobných a vecných
povinností pre obranu vlasti, —
patentového práva, — povinnosti
(dozornej služby, mravnej), ob-
čianskej, povolania, pracovnej,
právej, pri hrozivej tiesni, slu-
žobnej, splnomocnenca republiky,
strážnej služby, úradnej, verejné-
ho činiteľa, zamestnania), — pô-
vodcovského práva, — práva na
chránený vzor, — práva na
ochrannú známku, — právneho
poriadku, — právneho pravidla,

— predpisov, — prísahy, — slu-
žobných predpisov, — služobných
predpisov a nariadení, — smluvy,
— tajomstva (dopravovaných
zpráv, hospodárskeho, listového,
služobného, štátneho, telegramo-
vého, úradného, vojenského), —
velitelských povinností, — záko-
na, — zákona o rodinnom práve
poskytnúť, **poskytovať**, — dávky, —
náhrady, — pomoc, — pôžičku,
— právnu moc, — preddavok, —
príležitosť, — súdnu ochranu, —
úhradu, — úver, — zábezpeku
poslanec, **poslankyňa**
poslanecký, — imunita, — mandát,
— voľby
posledný, — poriadok (závet, testa-
ment), — vôľa; potlačiť posledný
poriadok; potlačenie posledného
poriadku zahrnuje zatajenie, de-
fraudovanie, založenie, zašantro-
čenie posledného poriadku
poslušné živnosti
pôsobiť (na niekoho)
pôsobivý
pôsobivý
pôsobnosť, nespr. **večná príslušnosť**,
obor pôsobnosti, — zákona; vo
vzťahu štátnych orgánov toho
istého druhu (napr. riadnych sú-
dov alebo správnych úradov) me-
dzi sebou hovorí sa o pôsobnosti;
vo vzťahu štátnych orgánov urči-
tého druhu k štátnym orgánom
iného druhu (napr. vo vzťahu
riadnych súdov k správnyim úra-
dom) hovorí sa o právomoci; vo
vzťahu štátnych orgánov rovna-
kého pomenovania, napr. okrea-
ných súdov medzi sebou, miest-
nych národných výborov medzi

sebou alebo krajských národných
výborov medzi sebou hovorí sa
o príslušnosti; pri označovaní pô-
sobnosti a príslušnosti jedným
slovom používa sa názov „kom-
petencia“; splnomocnenec nemá
pôsobnosť, ale oprávnenie

posol
posolstvo
pospolitosť
pospolitý, — život
pospolný, — prvobytná spoločnosť
postačiť
postavenie, — vedľajšieho účastníka
v konaní
postaviť, — pod dozor, — tvárou
v tvár
postaviť sa, — na odpor
postih, **regres**, — obyčajný, — pre-
ventívny
postihnúť; **postihnúť páchatela na**
území..., spr. zastihnúť páchate-
ľa na území
postihnúť; osoba postihnúťá dušev-
nou chorobou
postihový, — dlžník (nespr. **postihový**
dlžník), — nárok, — právo, — zá-
loba (nespr. **postihená**, **postihná**
žaloba)
postreň
postrehnúť
postrek
postrekový, — stanica (šupáreň)
postulát, **požiadavka**
postumus, **pohrobok**
postup, — časový, — časový v pra-
covnom pomere, — inštančný, —
pojednávania (spr. priebeh pojed-
návania), — pri robení závetu,
— pri vylučovaní sudcu (nespr.
**pokračovanie pri vylučovaní sud-
cu**), — v konaní

postupea, cedent

postúpenec, cessus

postúpenie, I. cessia (v tomto zmysle nespr. *postup*), — nároku, — pohľadávky, — pozemkníckého poradia, — prednosti, — zmenky; 2. postúpenie veci prokurátorom (súdom); postúpenie dožiadania, návrhu, odvolania, opravného prostriedku, podania (príslušnému súdu)

postúpený, — nárok; iné je „postúpenec“ (cessus)

postupiteľ, spr. *postupea, cedent*

postupne

postupník, cesionár

postupnosť, — dedičská

postupný, — zodpovednosť

postupovacia listina, lepšie: listina o postúpení

postupovať, — obdobne, — podľa úpravy, — podľa zákonných predpisov, — proti zamestnancom v disciplinárnom (kárnom) konaní

posúdiť, posudzovať; súd posúdiť, posudzuje skutočnosť, ale odsúdiť, odsudzuje obvineného za trestný čin

posudok, — celkový, — znalecký; pozri aj heslá „mienka“, „dobrozdanie“

posudzovanie, — predbežných otázok

posúriť

poškodenie, — cudzej veci, — listiny, — majetku (národného, ľudových družstiev), — ochranných hrádí, — vertetela, — verejnej cesty, — verejnej vyhlášky

poškodený, -ého

poškodif, poškodzovať

poškodzovací úmysel

pošta

poštátnif

poštované, — úverované, — paušalizované; oslobodenie od poštovného

poštový, — balík, — ceniny, — doberka, — doprava, — doručenie (doručenie poštou), — holuby (ich ochrana: § 106, z. č. 88/1950 Sb.), — kniha, — listok, — mandát, — podací listok, — poplatky, — poukážka, — poverenie, — príkaz, — sprievodka, — úrad, — úradník, — zásielka, — známka

poštačne, spr. *respektíve, poprípade, prípadne*

poštačif, — listinu, — písomosť, — posledný poriadok (tento výraz zahŕňa zatajenie, defraudovanie, založenie, zašantročenie posledného poriadku), — zprávy

potomok

potomstvo

potrat

potrať

potrava

potravinársky, — priemysel

potravinarstvo

potraviny, — závadné

potravný, — články, — družstvo

potreba; *vec je k potrebe*, spr. *vec je súca na upotrebenie; potreby rodiny*

potrebný (na niečo, napr. na zápis do verejných kníh, na zrušenie smluvy)

potrebovať

potrestať

potupa

potupenie

potupný, — čin, — článok, — reč, — spis, — trest, — výraz

potvrdenie, — o nadobudnutí dedičstva, — o splnení, — o dôvodoch prehladania a jeho výsledku, — o zaplatení, — príjmu

potvrdenka, potvrdenie, kvitancia
potvrdif, potvrdzovať, — skutočnosť, — rozhodnutie, — rozsudok, — usnesenie

potvrdzujúci rozsudok

poučenie, — o odvolaní, — o opravnom prostriedku, — o právnych následkoch, — o sťažnosti, — svedka, — znalca

poukaz; s poukazom na ustanovenie zákona (nariadenia)

poukázanie, asignát

poukázany, — suma

poukazaf, poukazovať, I. na niečo, napr. na predpisy, na spis, 2. niečo, napr. depozit na výplatu, — plat; poukazujúci úrad

poukázateľ, spr. *poukazca, assignant*

poukazca, assignant

poukazník, assignatár

poukazovací, — právo, — usnesenie, — výmer

poukážka, asignácia, — na cenné papiere, — peňažná, — pokladničná, — poštová, — tovarová

pouličný, — doprava, — predaj tlačovín, — železnica

použiť, používať, — dôkaz, — donucovací prostriedok, — lesť, — násilie, — opravný prostriedok, — paragraf, — podporu, — pomoc, — právne pravidlo, — právo, — predpis zákona (nariadenia), — tlačivo, — trest, — urážlivé slová, — ustanovenie, — vec, — zákon, — zbraň, — znalca; pozri aj heslo „užívať“

povadiť sa

povaha, — plnenia, — právneho úkonu, — smluvy, — úkonu; veci politickej povahy; podľa povahy prípadu

povaľač

povaľavať

povaľovať (za niečo)

povedomý

povera

poveriť

poverenictvo; Poverenictvo pôdohospodárstva, Poverenictvo správodlivosti

povereník

poverený; v príkaznej smluve: príkazník

poverif (niekoho), — obstaraním vecí, — predajom, — zastupovaním

poverovací, — dekrét, — listina, — *smluva* (spr. *príkazná smluva*)

poverovateľ; v príkaznej smluve: príkazca

povinnosť, — ciachovacia, — daňová, — dodávacia, — dokazovať, — hlasovať, — kolkovať, — listinu predložiť, — manželov (žiť spolu, byť si verní, vzájomne si pomáhať), — mlčanlivosti, — nahradif škodu, — nahradif trovy, — občianska, — odôvodnif, — ohlasovacia, — ohliadnuť niečo, — osobná, — osobitná, — oznámif niečo, — oznámif pobyt, — oznamovacia, — podaf znalecký posudok, — poistif, — poskytnúť pomoc, — pracovná, — predložiť listinu (predmet ohliadky), — preskúmať, — prispievať, — rodičovská, — služobná, — smluvná, — starať sa o niekoho (o niečo), — starostlivosti, — svedčif, — trpieť odňatie krvi, — úradná, — vecná,

— veliteľská, — voliť, — vydať niečo (niekoho), — vyživovacia, — vyživovať, — zachovať v tajnosti, — zaplatiť trovy konania, — znalca podať posudok; uložiť niekomu povinnosť; plniť povinnosti
povinný, — konať vojenskú službu, — mlčanlivosť, — občiansky sobáš, — obhajoba, — opatrnosť, — plniť, — podiel, — starostlivosť, — strana, — trpieť, aby..., — vojenskou službou, — výkaz, — výťažok, — výživa, — zúčastniť sa na brannej výchove
pôvod, — majetku
pôvodca, autor
pôvodcovský, autorský, — právo
pôvodcovstvo, autorstvo
povodeň; spôsobenie povodne
pôvodina
povodňový, — *hrádza* (spr. hrádza proti povodni), — obvod
pôvodný, — akumulácia, — dielo, — listina, — nadobudnutie, — osnova, — smluva, — text, — zápis
povolanie; vykonávať povolanie; sudca z povolania
povolávací rozkaz
povolenie, — bývať, — držať v ústave, — *k porážke* (spr. zabiť zvierat), — *na lov* (spr. na poľovačku), — na prípravné práce, — na výmaz pozemnoknižného práva, — obývať dom (miestnosť), — patentové, — pobytu, — poštovej dopravy, — uzavrieť manželstvo, — vodoprávne, — vydania obvineného do cudziny, — výrazné *povolanka k lovu*, spr. povolenie na poľovačku

povoliť, — nazrieť do spisov, — odklad, — odpísať listinu, — pozemnoknižný vklad (záznam) práva, — predĺženie lehoty, — úver; vo vzťahu orgánov štátu k občanom by bolo správne používať iba termín povoliť (povoliť vykonávať živnosť, ale: dovoliť vchod do záhrady)
povoľovací, — doložka, — výmer
povoz
povozný, —ého
povoznícka smluva, spr. dopravná smluva
povozník; v dopravnej smluve: dopravca
povozný, — *list* (spr. nákladný list, iné je náložný list), — pošta, — trovy, — výdavky
povrch
povrchový, — odhad
povrechný, — miera
povrechná, spr. všeobecný, celkový, generálny
povsimnúť si (niečo)
pozvyšiť, — úradníka
pozastaviť (sa)
pozabavenie, — svojprávnosti
pozabaviť, — funkcie, — osobnej slobody, — rodičovskej moci, — smluvu účinnosti, — úradu; pozabaviť sa používa na vyjadrenie silnejšieho spôsobu odstránenia; pozri aj heslo „zbaviť“
pozbuďnúť, pozbyť, spr. stratiť (napr. moc, hodnotu); *stratiť alebo inak pozbyť listinu*, spr. stratiť alebo inak prísť o listinu
pozemkový, — daň, — dlh, — kaptaster, — kniha (všetky zariadenia, súvisiace s pozemnoknižnou agendou, napr. kancelária, vlož-

ky, mapy, archív, nespr. *pozemnoknižná kancelária*), — majetok, — reforma, — úprava, — úver; vedenie, zakladanie pozemkových kníh
pozemná miera, spr. povrchová miera
pozemnoknižne oprávnená osoba, nespr. *knihovne oprávnená osoba*
pozemnoknižný, nespr. *knihovný* — držba, — držiteľ, — kancelária (spr. pozemková kniha, pozri toto), — lustrum, — majiteľ, — mapa, — nákras, — plnenie, — podateľňa, — poradie, — poriadok, — poznačenie, — právo, — predchodca, — skúška, — teleso, — usnesenie, — vec, — vlastník (osoba, ktorá je zapísaná v pozemkovej knihe ako vlastník), — vložka, — výmaz, — výpis, — zaistenie, — zápis (pozri heslo „knihovný zápis“), — zápisnica (nespr. *protokol*), — záznam
pozemok, — bez bremien; bezbrementnosť pozemku, nespr. *bezdávadnosť pozemku*
pozerať, pozrieť, — *do spisov* (spr. nazerať, nazrieť do spisov)
pozhoviť
pozitívny, — právo, — škoda
pozmeniť, — návrh, — obžalobu, — žalobu
pozmeňovanie, — dávkových známok, — kolkov, — platidiel, — poštových známok, — verejnej listiny
poznačenie, — dražby, — maloleposti
poznačiť, — dražbu, — na okraji (na margu), — obmedzenie, — poradie, — začatie konania na žalobu
poznamenat

poznámka, — na okraji
poznať, poznávať
poznateľný
poznatok
poznateľná, spr. pozvoľna, postupne, pomaly
pozno, **poznovo**
pozorne
pozornosť
pozorný
pozorovať, — služba
pozorovanie, — duševného stavu
pozorovať
pozorovateľ
pozoruhodný
pozostalost, spr. dedičstvo
pozostalý, — po zamestnancovi; podpora pozostalých
pozostavca, pozostaviteľ, spr. porúčiteľ
pozvať
požadovacie právo
požadovať, — osobitnú formálnosť, — plnenie
požadovateľ
požiadanie; pozri aj heslo „dožiadanie“
požiadavka, — osobitnej formy; pozri aj heslo „pohľadávka“
požiar; spôsobenie požiaru
požiarny, — múr, — poistenie, — poisťka, — služba
požiarový, — škoda (spôsobená ohňom)
požičiavateľ
pôžička, — na záloh, — nepeňažná, — peňažná, — v hotovosti
pôžičkový, — istina, — pohľadávka, — úkon, — úrok
požičovnía, — kníh
požičovný, —ého

požitky, — štátnych zamestnancov, — v naturáliách (v prírodninách); brat požitky
pôžitok
požívacie právo
požívanie, — nehmuteľnosti; vecné bremeno požívania
požívatel, — exterritorialitu, — občianske práva, — rentu z poistenia, — výsady; pozri aj heslá „užívať“, „používať“
požívateľ, — výslužného
požívatina
prababka, matka starého otea alebo starej matky
práca, — duševná, — fyzická, — nad čas, — nadčasová, — nočná, — od kusa, — ručná, — úkolová (akordná)
praceneschopnosť
pracovisko
pracovník
pracovný, — čas, — deň, — disciplína, — doba, — pokoj, — pomer, — poriadok, — povinnosť, — preukaz, — príjem, — sila, — smluva, útvár
pracujúci, -eho
pracujúci, — dorast, — ľud
praded, otec starého otea alebo starej matky
prádro, spr. bielizen
pragmatický
pragmatika, — služobná
pragmatikálny
pracháreň
praktický, — činnosť
praktik
praktikant
praktizovať
prameň, — poznania práva, — vzniku práva

právdá, — materiálna
pravdepodobnosť; dôkaz pravdepodobnosti
pravdepodobný; pravdepodobným urobiť (neznamená ani osvedčenie ani dokázanie skutočnosti, vyjadruje len náznak pravdivosti; pozri aj heslá „nasvedčiť“, „osvedčiť“)
pravdivosť, — listiny
pravdivý, — výpoveď
pravdomluvný
pravidelné
pravidelnosť, — konania
pravidelný, — doprava, — občasná dávky, — služba
pravidlo, — dokazovacie, — poriadkové, — právne; podľa pravidiel; pravidlá socialistického službiťtia; pravidlá (štátút) základny
právne, — neúčinný, — účinný, — záväzný, — záväzný
právnický, — fakulta, — osoba (súhrn osôb, ktorému právny poriadok priznáva právnu osobnosť), — sjazd, — úskok, — ústav
právnik
pravnučka, vnukova doera
pravnuč, vnukov syn
právny, — bezpečnosť, — cit, — čin, — domnienka, — dôvod, — hľadisko, — hodnota, — istota, — jednota, — mienka, — moc, — nárok, — následok, — nástupeca, — nástupníctvo, — názor, — nemožnosť, — norma, — objekt, — obyčaj, — obzor, — odbor, — odvetvie, — ochrana, — omyl, — osoba (fyzické a právnické osoby), — osobnosť, — otázka, — podmet, — politika, — pomer, — pomoc, — pomôcky, — porada, —

porada, — poriadok, — pôsobnosť (iné je právny odbor, nespr. *obor*), — postavenie, — posúdenie veci, — povaha, — prameň, — prax, — predchodca, — predmet, — predpisy, — prípad, — prostriedok, — rada, — rozprava, — skutočnosť, — skutok, — spoločnosť, — spor, — spôsobilosť, — stanovisko, — stav, — subjekt, — štát, — titul, — účinnosť, — účinok, — ujma, — úkon, — ustanovenie, — vec, — veda, — vedomie, — výhoda, — vzťah, — základ, — zástupca, — záujem, — zodpovednosť, — zvyklosť
právo, — autorské, — azylu, — bankské, — bydliska, — civilné (občianske), — colné, — dedičské, — disciplinárne (kárne), — dopravné, — dozoru, — družstevné, — držby, — exterritoriality, — filmové, — finančné, — formálne, — hlasovacie, — hrdelné, — chodníka (ak sa má označiť vecné bremeno, ktorého obsahom je prechodit cez chodník, má sa používať názov vecné bremeno a nie *právo chodníka*), — imunity, — jazykové, — kutacie, — manželské, — materiálne, — medzinárodné, — milosti, — mylna, — *myslivosti* (spr. poľovníctva), — na dedičstvo, — na ideálne statky, — na meno, — na náhradu škody, — na požitky, — na prácu, — na prechod (vojska), — na prirastok, — na úžitky, — na zabezpečenie, — na zaistenie, — na zastupovanie, — na žalobu, — nadzáložné, — nakladateľ s vecou, — námorné, — námornej plavby, — navrho-

vacie, — občianske (civilné), — obhajoby, — objektívne, — obliagačné (záväzkové), — obyčajové (zvykové), — obžaloby, — odporovacie, — odporu, — odstúpenia, — odvolací sa, — omlostenia, — osobné, — pástné, — pastvy, — patentové, — petičné, — pivničné, — platové, — pobrežné, — pobytu, — podzáložné, — poľovníctva, — podzáložné, — poštové, — pôvodcovské (autorské), — pozemkové, — pozemnoknižné, — poznačené v pozemkovej knihe, — požívania, — predkupné, — prievozu, — prirastku, — procesné, — retenčné, — rodinné, — rybolovu, — služobnosti, — smluvné, — spoločovacie, — spolkové, — správne (administratívne), — správne trestné, — stanné, — stavby, — subjektívne, — susedské, — šekové, — štátne, — fažif ublie, — tlačové, — trestné, — ustanoviť poručníka, — ústavné, — útočišťa, — užívania, — vdovské, — vecné, — vlastnicke, — vložené, — vodné, — vojnové, — volby, — volebné, — volif, — vynálezcovské, — výpovede, — vyvlastňovacie, — zádržné (nespr. *zadržné*), — zákonné, — záložné, — zastupovať, — záväzkové, — zaznamenané, — zdanif, — zmenkové, — známkové, — *zptákúpe* (spr. právo zpätnej kúpy), — žaloby, — železničné, — živnostenské; po práve; podľa práva a slušnosti; právo k veciam; právo na prácu, na odpočinok, na vzdelanie
právomoc; právomoc majú súdy,

úradu; oprávnenie má splnomocnenec (zástupca podľa § 8 vety 2 zm. z. č. 195/1950 Sb.); pozri aj heslá „pôsobnosť“, „prislusnosť“

právomocný, spr. právoplatný, — súdne rozhodnutie

právoplatnosť, nespr. *práva moc*; nadobudnuté právoplatnosť

právoplatný

pravosť, — listiny, — podpisu, — pohľadávky, — závetu

pravý, — dedič, — listina

prax, — právna, — súdna

prázdny, — súdne

prázdny, — rubopis (bianco indosament)

preberať, — niečo s vecnej (s formálnej) stránky, — *spisy* (spr. škarovať spisy)

prebytok; *prebytok príjmov*, spr. *zvyšok príjmov*

precedent, — súdny

preceniť, *preceňovať*

precíznosť

precízny

precizovať

prečiarknuť, nespr. *preškrtnúť*, — podpis na zmenke (§ 32 z. č. 1/1928 Sb.)

prečín (podľa tr. zákonov č. 86/1950 a 88/1950 Sb. rozoznávajú sa len trestné činy a priestupky)

prečítať

predaj, — na dražbe, — na úver, — s výhradou predkupného práva, — v malom, — z voľnej ruky

predajňa

predajný

predať, *predávať*

predávač (v obchode, na trhu), *predávačka*

predávajúci, nespr. *predávateľ*

predávateľ, spr. *predávajúci*, — ohľad

predbežný, — dokazovanie, — ohľadka, — opatrenie, — otázka, — smluva, — vykonateľnosť, — vyšetrenie, — zabezpečenie

predčasne, — narodený

predčasnosť

predčasný, — plnenie, — pôrod, — žaloba

predčítať

predčítateľ, — listiny, — závetu

preddavkovanie, — zákonného výživného

preddavkovať, — trovy trestného konania (nespr. *zakladať*, *zálohovať*)

preddavok, nespr. *záloha*; *preddavok* dať na niečo, nespr. *založiť*

predchádzajúci, — číslo, — prípad (precedent), — výsluch

predchádzať

predchodec

predísť

predkladať spis

predkladať

predkovia

predkupné právo

predloha

predložiť, — cenný papier na výplatu, — dôkazy, — listinu (je iné ako vydať, preukázať, ukázať alebo oznámiť listinu; znamená priniesť listinu na súd, aby tento do nej nazrel a rozhodol, či ňou vykoná dôkaz podľa § 114 ods. 1. Osp. č. 142/1950 Sb.), — obchodné knihy, — spisy, — účty, — vec na rozsúdenie, — zmenku

na platenie, na prijatie

predĺženie, — lehoty, — lehoty na

plnenie, — platnosť, — platobnej lehoty, — poistenia, — úveru

predĺžiť; *predĺžený majetok* (dlžobami preťažený majetok)

predmet, — dedičstva, — dokazovania, — konania, — nájom, — ohľadky, — plnenia, — pojednávania, — potreby, — právny, — smluvy, — sporný, — spotreby, — všeobecného užívania, — záväzku

prednáška

prednes, — nepravdivý, — oneskorený, — účastníka

predniesť, *prednášať*, — dôkazy, — námietky, — odvoláciu žiadosť, — skutkový stav, — skutočnosť, — vec, — žalobu

prednosť, *priorita*, — daňových a poplatkových dlhov, — skoršieho záložného práva

prednosť, — súdu, — úradu

prednostný, — nárok, — pohľadávka, — položka, — poradie, — právo, — uspokojenie

predný

predok

predošlý, — stav

predpis, — dane, — kontingentu, — zákona; *predpis pojednáva*, spr. v predpise sa hovorí o niečom, je reč o niečom

predpísať; *predpísaným spôsobom*

predpisy, — disciplinárne (kárne), — miestne, — o konaní v právnych veciach, — o verejných dávkach, — právne, — prechodné a záverečné, — správne (administratívne), — Ústavy, — vnútorné (interné), — všeobecné

predplatenie, — novín

predplatiť

predplatiť

predplatiť, —ého

predpojatost, nespr. *podjatost*

predpojatý, nespr. *podjatý* — orgán, — sudca

predpoklad; *predpoklady konania*

predpokladať; *predpokladá* sa používa sa na vyjadrenie domnienky, kde je dôkaz opaku prípustný; pozri aj heslo „mat za to“

predprezvatý

predzavať

predseda, — senátu, — súdu

predsedať

predsednícky

predsedníctvo

predstava

predstavenie, — divadelné

predstavenstvo

predstavený, —ého (znamená iné ako nadriadený)

predstaviť, *reprezentant*

predstieraný, — prejav, — smluva, — úkon

predstierať, *simulovať*, — chorobu, — choromyseľnosť, — spôsobilosť

predstihnúť, — v poradí

predsúdok

predvedenie; *pozri* heslo „predviest“

predvídať, — následky

predviateľne

predviateľnosť

predviateľný, — škoda

predvídavy

predviest, — obvineného, — svedka, — účastníka, — znalca

predvolať, — usnesenie, — vyhláška

predvolanie, nespr. *obsietka*, *obostlanie*; *pozri* heslo „predvolať“

predvolať, — na konanie, — na hlavné pojednávanie, — na pojednávanie

vania, — na súd (na úrad), — svedka, — účastníka, — znalca
prehľadanie, — domu, — osoby
prehlásenie, spr. vyhlásenie
prehlasovať (niekoho)
prehliadka, — dobytká, — lekárska, — mäsa, — spisov, — úradu
prehliadnuť, prezrieť; prehliadnutím, nespr. *nedopatrením*
prehra, — sporu
prehrať, — spor, nespr. v *spore podlahnut*
prechmat
prechod, — nároku, — nebezpečenstva, — práva, — vlastníctva
prechodné
prechodný, — čas, — dlh, — doba, — opatrenie, — stav, — štádium, — ustanovenia, — zjav
prechovávačstvo, spr. podielníctvo (§§ 250, 251 Trz. č. 86/1950 Sb.)
prejav, — formálny, — mlčky urobený, — naoko, — neformálny, — neplatný, — ochoty, — platný, — predstieraný, — súhlasu, — vôle, — výslovný; miesto nespr. *prehlásenie* sa používa prejav, vyjadrenie, osvedčenie, niekedy vyhlásenie (ak ide o prejav určený širšej verejnosti) a deklarácia (ak ide o slávnostné vyhlásenie)
prejaviť
prejzdátná cesta, spr. prichodná cesta
prejednať, prejednávať, — dedičstvo, — priestupky, — vec
prejednávacia zásada
prejímací, — cena, — povinnosť (povinnosť prevziať)
prejímateľ, — dlh, — dlžobu
prejímateľ, — dlžoby, — nehnuteľnosti

prejudiciálny, prídavné meno k *prejudiciu* (pozri toto), — otázka (predbežná otázka)
prejudiciu, 1. skoršie rozhodnutie (najmä súdne), ktoré môže mať vplyv na neskoršie rozhodnutie, 2. ujma na práve
prejudikovať, predehádzať rozhodnutím neskoršie rozhodnutie, toto sa potom javí ako následok prvého; pozri heslo „*prejudiciu*“
prekážať (niekomu, niečomu)
prekážka; **prekážka** nastala, odpadla, prestala; byť niečomu na prekážku
preklad, — listiny, — overený, — úradný
prekladačí, — stanica
prekladanie, preloženie
prekladať, preložiť
prekladateľ
prekladíšte, prekladacie miesto
prekluzívna lehota, prepádna lehota
prekolkovat, spr. prepečiatkovať kolok
prekročenie
prekročiť, — hranice, — medze zmocnenia, — normy, — plán, — plnomocenstvo, — príkaz, — rozpočet, — zmocnenie
prekutanie osoby, spr. prehladanie osoby
prelát
prelčenie hlavné, spr. hlavné pojednávanie
preliminár, rozpočet
preložiť, — do výslužby, — medzníky, — na iné služobné miesto, — na odpočinok, — sídlo, — z trestu
premárniť
premávka, označuje opakovaný pra-

videlný a plánovitý pohyb, ktorého cieľom je priestorové premiestnenie osôb a vozidiel; často sa zameňuje s dopravou
premena
premeniť
premeniteľný
premenlivý, — položka, — požitky
premeškať, — lehotu, — splátku; pozri aj heslá „*omeškať*“, „*zameškať*“; nebezpečnosťou v premeškaniach
premia, — poisťná, — pracovná, — zo zisku
premiestniť, premiestovať
premietať, — film
preminúť, spr. odpustiť, — podmienku, — pokutu, — trest
premiový, — dlžobný úpis, — mzda, — obchod, — poistenie, — pôžička, — provízia, — rezerva, — sadzba, — zmenka
premisia, predpoklad, na základe ktorého sa úsudkom robí záver
premlčací, — lehota
premlčanie, — nároku, — pohľadávky, — práva, — trestného stíhania, — výkonu trestu, — záväzku; *premlčanie spočívajú*, nespr. *premlčanie sa stavi*; premlčanie sa pretrhuje znamená, že do pretrhnutia premlčania uplynulá doba nezapočítava sa do premlčacej doby, teda po skončení pretrhnutia lehota sa znova začína; pozri aj heslá „*pretrhnutie*“ a „*spočívajú*“
premlčaný
premlčať; nárok sa premlčí
premrhať
premrštený, — cena, — odplata, — smluvná pokuta, — zisk

premyslieť, premýšľať
prenajaty, — byt, — majetok, — objekt
prenajmateľ, kto dáva vec do nájmu
prenasledovať
prenáška; porov. heslo „*prenos snášky*“
preniesť, — príslušnosť
prenikavý
preniknúť
prenos, — snášky (s účtu) so strany na stranu (čo sa takto preniesie, je *prenáška*; pozri aj heslá „*prenáška*“ a „*prevod*“)
prenotácia, záznam
prepádna lehota, prekluzívna lehota
prepádnuť
prepádnutie, — majetku, — veci (v prospech štátu)
prepisné, —ého
preplácať
preplátok
prepočítací, — kurz
prepočítateľ (sa)
prepoistenie, spr. nadpoistenie
prepracovať
preprava, súhrn úkonov smerujúcich k splneniu povinností, ktoré vyplývajú zo zmluvy o premiestnení osôb alebo tovaru
prepraviť
prepravný, — loď, — plán, — podnik, — poriadok, — predpis, — tovar
preputiť, — na slobodu, — podmienčne, — zo služby, — zo štátneho sväzku
prepuštný, — list
prepúšťací, — dekrét, — list, — vysvedčenie
prepych
prepychový, — tovar

preradiť
prerogatívna, výsada
prerušenie, — diplomatických stykov, — dopravy, — konania, — pojednávania, — premlčania, — prevádzky, — trestného stíhania, — vydržania, — výkonu trestu; pozri aj heslá „odloženie“, „odročiť“, „suspendovať“, „spočívania“, „pretrhnutie premlčania“
prerušit (sa)
presahovať
preskúmanie, — úiselné, — formálne, — vecné
preskúmať, — dôkazy, — znalecky posúdok
prestáť
prestávka; bez prestávky
prestavok; cudzí pozemok zastavaný prestavkom
prestúpiť, — právomoc, — zákaz, — zákon
prestupok, spr. priestupok
presun, — pôsobnosti, — právomoci
presunutí (sa)
presvedčiť (sa)
presktrnúť, spr. prešiarknúť
preštudovať, — spisy
preťahovať, — konanie
preťažný, — neuhnutosť
preťažit, — dlžobami
pretenzia, — nárok
pretlmočiť
pretium affectionis, cena obľuby
pretrhnutie premlčania, znamená, že do pretrhnutia uplynulá doba nezapočítava sa do premlčacej lehoty, teda po skončení pretrhnutia lehota znova sa začína; pozri aj heslo „spočívania“
pretvarovať sa
preukaz, — občiansky

preukázat, — doručenie, — listinu (dať niekomu možnosť, aby sa mohol presvedčiť o formálnych náležitostiach a o obsahu listiny; preukázanie môže byť na súde a mimo súdu; pozri aj heslo „vydať listinu“), — listinu na vyrubenie poplatku, — neschopnosť platenia, — oprávnenie na zastupovanie, — plnomocenstvo, — podpis, — spôsobilosť, — totožnosť, — začatie sporu, — osobitné zmocnenie; preukázat sa; preukázavší sa obhajca, nespr. *vykázavší*, *ospravedlnený obhajca*; pozri aj heslo „legitimovaný“

preukázka

prevádzacie nariadenie, spr. vykonávacie nariadenie

prevádzkač diela, spr. vykonávateľ diela

prevádzanie, nespr. *prevodzovanie*, — živnosti

prevádzat, nespr. *prevodzovať*, — baníctvo, — dopravu, — remeslo, — živnosť; *prevádzat dokazovanie*, spr. vykonávať dokazovanie; pozri aj heslo „previesť“; odvodeniny od slova „prevádzka“ sú: prevádzka, prevádzateľ, prevádzanie, prevádzkový (napr. miesto prevádzky, miesto prevádzania, prevádzková miestnosť)

prevádzateľ, — podniku
prevádzka, súhrn činnosti podniku
prevádzkový, — účet

prevaha

prevaditeľný, — cenný papier
prevencia, predchádzanie; zabránenie vzniku niečoho, napr. škody
preventívny, — regres (postih obodzoвачou zálobou; pozri dôvo-

dovú zprávu Obč. z. č. 141/1950 Sb. k §§ 239—247, ods. 2, veta 2.)

previesť, — cenný papier, — majetok na nový účet, — nárok na niekoho, — právo na niekoho, — pohľadávku na niekoho; miesto názvu „previesť“ treba používať názvy „vykonať“, „uskutočniť“, „urobiť“, „splniť“, „uplatniť“ — podľa kontextu — v takýchto spojeniach: vykonať ústne pojednávanie, vykonať písomné konanie, vykonať trestné konanie, vykonať úkon, vykonať (splniť) príkaz, vykonať výkup, vykonať die- lo, vykonať dôkazy, vykonať (vykonávať) jednotný hosp. plán, vykonať (urobiť) súpis dedičstva, uplatniť nárok proti niekomu, uplatniť nárok pre niekoho, uskutočniť vykonávacie konanie, uskutočniť výkon (napr. pri verejnom prisľúbení)

previnilosť

previniť sa, — proti zákazu
prevládať; prevládajúci názor

prevod, — majetku, — obchodu, — pohľadávky, — práva, — sumy z účtu na účet, — vlastníctva, — závodu, — zmenky rubopisom

prevodca, — práva

prevodný, — poplatok, — účinnosť
prevodzovať, spr. prevádzkať; pozri toto heslo

prevoz, prevezenie

prevrat

prevyšovať; hodnota predmetu konania prevyšuje x Kčs; cena predmetu neprevyšuje jeho hodnotu; čas neprevyšujúci x dní (týždňov, mesiacov)

prevzatie, — bremien (vecných), —

dlžoby, — majetku, — nájomného práva, — práva stavby, — veci; potvrdiť prevzatie

prevziať, — opatrovniectvo, — priame zaručenie, — veci do úschovy, — záväzok, — zodpovednosť

prezentatívny (pozri prezentovať), — lehota (lehota na predloženie, napr. zmenky), — právo (navrhovacie právo)

prezentovať, predložiť, podať, navrhnúť, — na platenie, — na prijatie (zmenku), — niekoho na nejaký úrad

prezident republiky

prezidiálny, predsednícky, — depozit, — tajomník, — veci

prezidium, predsedníctvo

prezradenie; pozri heslo „vyzradenie“

prezumpcia, domnienka; pozri toto heslo

prezumpčný, domnelý, — zmocnenec (splnomocnenec)

prezvedanie (sa)

prezvedieť (sa), **prezvedúvať (sa)**

prezvedný, — osoba

prezývať (niekoho)

prezývka

prežiť

priamo

priamy, — daň, — dlžník, — dôkaz, — charakter, — pokolenie (pri-
buzný v priamom pokolení), —
predchodca, — predvolanie (nespr. *bezprostredné predvolanie*), —
zaručenie

priateľ

priateľský

priazeň

priaznivec

priaznivý

príbeh
príbrat, — tľmočníka, — znalca
príbruzenský, — pomer, — stupeň,
— svázok
príbruzenstvo
príbruzný, — po meči, — po praslici,
— v pobočnom pokolení, — v pria-
mom pokolení; nie každý prí-
buzný je zároveň pokrvný; tak
nepokrvný príbruzný je osvojenec
(adoptovaný); pozri aj heslo „po-
krvný“
príbýtok
príčetnosť
príčetný stav
príčina, — vylúčenia prokurátora,
— vylúčenia sudcu; zo závažnej
príčiny, z dôležitej príčiny
príčiníť sa, — o nadobudnutie ma-
jetku; nebezpečenstvo bolo zvý-
šené bez príčinenia poisťníka
príčetnosť
príčetný, — súvislosť
príčetť, — za vinu
príčlenený, — parcela
príčleniť, — parcelu (v pozemkovej
knihe)
prídavok, — činovný (funkčný), —
doplňovací, — miestny, — na de-
ti, — priznáť, — služobný, — vy-
rovnávaci
prídel, — pôdy
prídelenie, — dočasné, — služobné,
— veci inému sudcovi alebo iné-
mu senátu (vzhľadom na vylúče-
nie)
prídelový, — zákon
prídružený, — výroba
prídružiť sa
prídružovať sa (niečoho)
príbeh, — konania, — pojednáva-
nia (nespr. *chod*)

prícestie, miesto, kde prechádzajú
ľudia, vozidlá, dobytok cez trat'
(železničnú)
príečť sa; **príečť sa právu**, predpi-
som, zákazu; **príečťaci sa** povin-
nosti
príehon
príehrada, — údolná
príehradná cesta, nespr. *prejazdna*
silnica
príekopa
príekupkyňa
príekupníctvo
príekupník
príeliv, morská úžina
príemer
príemerne
príemerný, — cena, — miera, — su-
ma
príemysel, — ľahký, — potravinár-
sky, — ťažký
príemyslový, **príemyselný**, — oblasť,
— podnik, — štát, — zákon, —
závod
príepis
príepľav (napr. Suezský)
príepustný, — vysvedčenie
príestupkový
príestupok, — komisiálny (spáchaný
činnosťou), — omisívny (spácha-
ný opomenutím)
príevoz
príevozný, — clo, — colná sadzba
(tarifa)
príevísko, — dieťa, — manželov,
— osvojenca po osvojení; zmena
príezvíska
príhlásiť, — nárok, — pohľadávku,
— poradie nároku; **príhlásiť sa**;
pozri aj heslá „ohlásiť“, „ozná-
miť“
príhlasovací, — lehota

príhlasovateľ
príhľadať, — na dôkazy, — na okol-
nosti
príhoda, — poisťná
príhodosť, — dedičstvo, — ponuka
(ofertu), — poukážku, — zmenku,
— zmenku pre česť
príhľad, — plnenie, — zmenka (ak-
cept)
príjateľný, — dôvod
príjadzdná cesta, spr. *príhodosť*
príjem
príjmací, — list, — lístok, — pre-
jav, — úkon
príjmatel, — zmenky
príjmový, — položka
príkaz (mandát); prokurátor nariadi
písomným príkazom výkon trestu
(§ 96 nar. mín. spr. č. 192/1950
Sb.); **príkaz na zadržanie**, **na pre-
hľadanie**, **na zatknutie**, spr. *rozkaz*
na zadržanie atd.; **príkazné kona-
nie**, spr. *rozkazné konanie*; **pla-
tovný príkaz**, spr. *platobný rozkaz*
príkázateľ, — vec inému súdu
príkazca, **mandant**
príkazná smluva
príklopnúť (na exekučnej dražbe), ne-
spr. *udelit príklop*
príležitosť
príležitostne
príležitostný, — kúpa, — páchatel'
príloha
priložiť, **prípojiť**, — doklad, — listi-
nu, — spis

prímat, spr. *pohnúť*, **naviesť**, —
k smluve
primerane, — použiť právne pravid-
lo, — záujmom
primeranosť, — sumy
primeraný, — lehota
princíp, zásada
princípiálny, **zásadný**
prínížky, — cena
prínížiť
priora, predchádzajúce spisy, údaje
priorita, prednosť
prioritný, **prednostný**, — dlžobný
úpis, — nárok, — pohľadávka,
— právo, — účastina
prípad
prípadne, **popríklad**, nespr. *položne*
prípadný
prípadnúť
prípadnutie, — dedičstva
prípís
prípísať, — k dobru
prípočítat
prípoistenie
prípojiť, **priložiť**, — doklady, — lis-
tínu, — preklad
prípomenuť
príprava, — hlavného pojednávania
(v tr. veci), — ústneho pojednáva-
nia (v obč. veci), — rozhodnutí
prípraviť (niekoho o niečo)
prípravný, — čin, — konanie, — prá-
ca, — prax, — služba, — spis
prípustiť, **prípúšťať**; **zákon pripúšťa**;
žaloba sa pripúšťa; **zriedkavejšie**
„dopustiť“, „dopúšťať“
prípustnosť, — návrhu na obnovu
konania, — odvolania, — sťaž-
nosti
prípustný; **prípustný je dohovor**; po-
dľa zákonných ustanovení je prí-

pustné; neodkladné opatrenia sú prístupné
prirastok, — brehu, — hodnoty, — hodnoty nehnuteľnosti
prirážka, — daňová, — k dani
pririeknutie, — nároku, — odmeny
prírocie, moratórium
prírodniny, naturálie
prírodný, — sily, — zjav
prírodný, — počítanie času
prísaha, — na dožiadanie cudzozemského súdu, — sudec z ľudu, — vojenského sudec; výsluch pod prísahou (na dožiadanie cudzozemského súdu); prísahu skladat, složiť
prisahaf
prisažne vypočúť, spr. pod prísahou vypočúť
prisažný, — tlmočník, — znalec;
prisažná výpoveď, spr. výpoveď pod prísahou
prisediaci
prislub
prislúbenie, — verejnú
prislúchať; niekomu prislúcha právo; moc vládna a výkonná prislúcha vláde; poisťníkovi prislúcha náhrada
prislúšnosť, apertinencia, — pohľadávky, — veci
prislúšník, — brannej moci, — cudzieho štátu, — domácnosti, — národnej menšiny, — rodiny, — štátny, — štátu
prislúšnosť, — podľa bydliska účastníka, — podľa sídla právnickej osoby, — **predmetná** (spr. pôsobnosť), — **prokurátora**, — súdu, — úradu, — **vecná** (spr. pôsobnosť), — **miestna** (spr. prislúšnosť; termín prislúšnosť sám osebe zna-

mená miestnu prislúšnosť); pozri aj heslá „kompetencia“, „pôsobnosť“, „právomoc“
prislúšný; **stíhať** **priestupky** sú **priestupné okresné národné výbory**, spr. stíhať priestupky patrí do pôsobnosti ONV; **podľa práva skôr prislúšného**, spr. podľa práva skôr smerodajného
prismaný, — skúška (rigorózum)
príspevok, — členský, — na výchovu, — na výživu, — penzijný, — **výživovací**
prispieť, **prispievať**, — na výživu niekoho, — pomocou niekomu; sľub prispieť po trestnom čine
prísť, — do úvahy, — o niečo; **prísť** na súd, nespr. **dostať sa**; pozri aj heslo „ustanoviť sa“
pristahovalec
pristahovalecstvo
pristahovanie
pristahovať sa
pristav
pristavište
pristavný, — dozor, — hrádza, — most, — poplatok, — **poriadok**
pristihnúť, — niekoho pri čine; **zadržat** (chytíť) niekoho pri čine vyjadruje fyzický úkon (§ 90 Trp. č. 87/1950 Sb.)
pristihnute
pristihnúť
prístrešie
prístroj, aparát
pristúpiť, — k dražbe, — k spoločnosti s majetkom, — k veci
prifažujúca okolnosť, nespr. **obťažujúca okolnosť**
prísdiť
prísvedčiť
prisojiť, **prisojovať** (si)

prifažiť, **prifažovať**; **záväzok sa prifažuje**, spr. **záväzok sa zostroje**
prilahnúť
prítomnosť
prítomný
prívesok, alonž, list spojený so zmenkou, § 11, zm. z. č. 191/1950 Sb.
privilegium, výsada
privilegovaný, výsadu požívajúci, — **peňažná ústava**, — **trieda**
privilegovať, **udelit** výsadu, **výsady**
privlastnenie
privlastniť si, — **vec**
privodiť, — **nebezpečenstvo**, — **rozhodnutie**, — **smrť** niekomu, — **úmyselne poistnú príhodu**
privolenie, — k vypovedi námju; pozri aj heslá „súhlas“, „schválenie“, „povolenie“
privoliť (na niečo, k niečomu)
priznávaný
priznak
priznanie, — **oslobodenia** od súdnych poplatkov, **preddavkov** a iných výdavkov na **súdne úkony**
priznať, — **právo**, — **účinnosť** (uznaniu nároku, vzatiu návrhu späť, vzatiu odvolania späť, vzdaniu sa nároku); **priznať sa**, **priznávať sa** (priznáva sa obvinený k trestnému činu, § 21, Trz. č. 86/1950 Sb.)
problém, úloha (otázka) daná na riešenie; **nerozriešená otázka**
problematický, 1. **nerozhodný**, 2. **pochybný**, **záhadný**
problematika
procedúra, **priebeh**, **konanie**
proces, **konanie**
procesný (pozri heslo „proces“), — **pínomocenstvo**, — **prekážka**, — **spôsobilosť**, — **súd**, — **úkon**
prodlenie, spr. **omeškanie**; **nebezpečie**

v prodlení, spr. **nebezpečenstvo** v **omeškani**, z **omeškania**
producent, **výrobca**
produkcia, **výroba**
produkčný, **výrobný**, — **oblasť**, — **úloha**
produkt, **výrobok**
produktívna, **produktívny**, **výrobnosť**, **výrobná schopnosť**, — **práca**
produktívny, **tvorivý**, — **práca** (ktorá vytvára hodnotu, výrobok)
promakácia, **vyhlásenie**
proklamovať, **vyhlásiť**, **vyhlasovať**
prokúra, **podnikové pínomocenstvo** čo do rozsahu najširšie; pozri § 73 Obč. z. č. 141/1950 Sb., — **kolektívna**
prokurátor, — **finančný**, — **generálny**, — **krajský**, — **okresný**, — **poľný**, — **štátny**, — **vojenský**
prokuratúra, — **finančná**
prokurista, **podnikový zmocnenec**; pozri heslo „prokúra“
proletár
proletariát
prolongácia, **predĺženie**, — **lehoty**, — **zmenky**
prolongovať, **predĺžiť**, — **zmenku**
promesa, **listina** o **prenechaní práva** na **výhru** z určitého **faľu** pri **zrebovaní** **cenných papierov**
promécia, **obrad** pri **udeľovaní** **doktorskej** **hodnosti**
promovať, 1. **vykonávať** **obrad** pri **udeľovaní** **doktorskej** **hodnosti**, 2. **prijímať** **doktorskú** **hodnosť** **pri tomto** **obrade**
promotný, **presný**, **pohotový**, **rychly**
propagácia, **roziširovanie**, **hlásanie**, — **fašizmu**, — **nacizmu**
propagačný, — **prostriedok**

propaganda, rozširovanie, hlásanie
propagovať, rozširovať, hlásať
proporecia, pomer; úmera
prorada, spr. vierolomnosť
prorogácia (dohoda o právomoci šs. súdov; § 623 Osp., z. č. 142/1950 Sb.)
prospech; na prospech, v prospech
prospekt, prehľadný plán, — zakladací
prostítúcia
prostítútka
prostredobný, spr. odvodený, — nadobudnutie držby
prostredie
prostredníctvo; prostredníctvom (niekoho, niečoho)
prostredník
prostriedok, — dôkazný, — donucovací, — exekučný, — obranný, — opravný, — právny, — účinný, — výrobný, — zaistovací
prostý, — väčšina hlasov
protest, — do vetra (pri zmenke), — pre neprijatie zmenky, — pre nezaplatenie zmenky; protestom osvedčiť
protestný, — listina, — nota, — trojvy
protestovať
protéza
proti (predl.), — dohode, — dohovoru, — povinnosti, — pravidlám, — právu, — predpisu, — smluve, — zákonu
protihodnota
protiplnenie, lepšie: vzájomné plnenie
protipovrdenka
protiprávny
protirečiť
protismluvný

protišťatný, — čin
protiúčinnok
protiústavný, — zákon
protivník, spr. odporca (v obč. konaní)
protizákonnosť
protizákonný, — rozhodnutie
protokol, zápisnica, — notársky, — pozemnoknižný (pozemnoknižná zápisnica), — súdny
provízia, dohodné, odmena za sprostredkovanie
provizorium, dočasný stav; predbežný stav
provizórne, dočasne; predbežne
provizórny, dočasný; predbežný
provodzovací, spr. prevádzací, prevádzkový, — kapitál, — náklady, — plán, — poriadok, — prostriedky, — spôsob; prevádzkový úraz
provodzovanie živnosti, spr. prevádzanie živnosti
provokácia, vyzývanie; štvanie, pudzovanie
provokatér, štváč, popudzovateľ
provokatívny, vyzývavý
prvopis, — zmenky
prvostupňový súd, spr. súd prvej stolice
prvotrestanec, spr. prvotrestaný, — cho
prvší, skorší nadobúdateľ
prvý, — akcept, — podmienka, — prijatá zmenka, — stolica (inštančia), — zmenka (prima zmenka), — žalovaný
pseudonym, 1. krycie meno (§ 22 Obč. z. č. 141/1950 Sb.), 2. nepravé meno
pseudonymný; pozri heslo „pseudonym“
puberta, pohlavné dospievanie

publicista, 1. politický spisovateľ, 2. politický novinár
publicistika, 1. publicistova činnosť, 2. tlač
publicita, verejnosť
publikácia, 1. uverejnenie, 2. tlačivo; ad 2 — neperiódická (vydávaná v nepravidelných obdobiach), — periódická (vydávaná v pravidelných obdobiach)
publikačný, uverejňovací
publikovať, uverejniť, uverejňovať
publikum, obecnosť, ľud, verejnosť; poslucháčstvo
puč, pokus o náhlu, násilnú zmenu (najmä štátneho zriadenia)
puď, — sebazáchovy, — sebazáchraný
puďový
púha časť, spr. len časť
punc
puncovať
puncový, — úrad
punktácia, náertok smluvy, predbežná smluva
pupilárna zábezpeka, osobitná zábezpeka, požadovaná v niektorých štátoch na zabezpečenie sirotských peňazí
purifikácia, očistenie
pustiť, — na slobodu, — užívanie vecí (spr. prestať užívať vec); pustiť sa do pojednávania
pustošiť
putatívny, domnělý
puto
putovný, nespr. *pojazdný*, — kino, — lekárske ambulatórium
pykat
pytliacky, — náčinné
pytliactvo
pytliáčik
pytliak

R

racionalizácia, z hospodárnenie, — výroby
racionalizačný, — návrh
racionálne, účelne, hospodárne; rozumne
racionálnosť, účelnosť, hospodárnosť
racionálny, účelný, hospodárny
rad; v prvom (druhom, treťom) rade; zmenka na rad; Rad 25. februára 1948 (vznamenanie)
rada, — ministrov
radea
radíť (sa)
radový, — číslo
rajón, obvod, okruh
rajónovať, vymedziť podľa obvodov, určiť obvody
rakúsky občiansky zákonník
rámeč, — smluva, — zákon
rámeč; v rámci predpisov
rana
ranený, — ého
ratívová zver, zverina, nespr. *spárkatá zver*
ratifikácia, schválenie, potvrdenie
ratifikačný, — listiny
ratifikovať, schváliť, potvrdiť
ratifikačný, 1. schválenie úkonu (smluvy) stranou, vo vôli ktorej bol nedostatok spôsobujúci neplatnosť; 2. dodatočné schválenie právneho predpisu, ktorému chýbala podstatná náležitosť
ráz, povaha
razia
razit, — cestu, — peniaze
rázny
rázovitý
ráždie
reagovať, 1. prejavíť názor vyvolaný

slovom, skutkom alebo inou udalostou; dať výraz dojmu vzbudenému podobným spôsobom; 2. najčastejší význam: urobiť prejav (odpovedať) na prejav iného (pri rokovaní)

reakcia, zpiatočnicstvo

reakcionár, zpiatočník

reakcionársky, zpiatočnícky

reakčný, — politika

reaktívovať, znovu uviesť do povolaní (činnosti, úradu)

realizácia, 1. uskutočnenie, 2. speňaženie

realizovať, 1. uskutočniť, 2. speňažiť

realný, — bremeno, — hodnota, — mzda, — právo

reasekurácia, zpätné poistenie

recenzent, posudzovateľ

recepis, potvrdenka o prijatí (poštovej zásielky)

reciprocita, vzájomnosť

recipročný

reč; v predpise je reč o niečom

rečník

rečníť

redakcia

redakčný

redaktor

redigovať

redintegrácia, náhrada pri rozdelení majetku manželov (pozri § 27 z. č. 265/1949 Sb., o rodinnom práve)

redintegrovať, pozri heslo „redintegrácia“

redukovat', obmedziť, zmenšiť, znížiť

reemigrácia, vracanie (sa) vystaňovalcov

reemigrant, vystaňovalec, ktorý sa vracia (vrátil)

reeskont, ďalšie speňaženie (najmä zmenky) s úrokovou sračkou

reeskontný, — úver; pozri heslo „reeskont“

referát, 1. písomná alebo ústna zpráva, 2. odbor, oddelenie úradu

referendum, 1. zpráva, ktorú treba podať, 2. hlasovanie celého ľudu

referent, zpravodajca

referovať, podať (podávať) zprávu; prednášať

reforma, — daňová, — pozemková, — práva, — školská

reformovať

refundácia, náhrada

refundovať, nahradiť

register, soznam, ukazovateľ, — chránených vzorov, — podnikový, — ochranných známk, — trestov

registrácia, zápis do registra; zápis do listín

registrátor, vedúci spisovne

registratúra, spisovňa

registrovaný, zapísaný, — loď

registrovať, zapísať (zapisovať), — do registra, — do listín

registrová kniha

reglementácia, podrobenie osobitným predpisom, úprava osobitnými predpismi

reglementovať, podrobiť osobitným predpisom

regres, postih, — preventívny (postih oslobodzovacomu žalobou; pozri dôvodovú zprávu Obč. z. č. 141/1950 Sb. k § 239 — 247, ods. 2, veta 2).

regresívny, zpät pôsobiaci

regresný, postihový, — dlžník, — nárok, — pohľadávka, — žaloba

regulácia, úprava, — ciest, — riek, — vód

regulačný, úpravy sa týkajúci

regulárny, pravidelný, riadny, — vojsko

regulatív, upravovací predpis

regulovanie, upravovanie

regulovať, upraviť, upravovať, nespr. *riadiť*; pozri aj heslá „viest“ „spravovať“

rehabilitácia, zlahadenie následkov odsúdenia, navrátenie do predošlého stavu čo do dobrého mena, cti

rehabilitovať, navrátiť do predošlého stavu čo do dobrého mena, cti

rehoľa

rehoľnica

rehoľník

rekapitulácia, shrnutie, súborný prehľad

rekapitulovať, v krátkosti opakovať, shrnúť

reklamácia, hlásenie sa o niečo, ozvanie sa proti niečomu, nárokovanie si niečoho, — poštovej zásielky

reklamačný, — konanie, — lehota

reklamant

reklamovať

rekomando, doporučene

rekompensácia, náhrada

rekompenzovať, nahradiť

rekonštruovať, znova zriadiť, znova zostaviť, — stratené spisy

rekreácia, zotavenie

rekta papier, (cenný) papier, znejúci na meno

rektifikácia, oprava, náprava

rektifikovať, spraviť, napraviť

rekurovať, podať sťažnosť, sťažovať sa

rekurz, sťažnosť, v Osp. č. 142/1950 Sb. a Trp. 87/1950 Sb. používa sa len názov „sťažnosť“

rekurzívny, — konanie, — súd

rekvirovať, zabrať (zaberať) potreby pre vojsko

rekvizícia, 1. dožiadanie súdu (úradu) o vykonanie určitých súdnych

(úradných) úkonov, 2. zabranie (zabranie) potrieb pre vojsko

relácia, 1. vzťah, 2. zpráva

relatívny, pomerný

relevantia, významnosť, závažnosť

relevantný, závažný, rozhodný

relútum, náhrada v peniazoch (napr. za výživu)

remeslo

remitent, komu alebo na rad koho sa má platiť

remunerácia, odmena (na rozdiel od stáleho platu, stálej mzdy)

renitencia, vzdorovanie, vzpieranie sa

renitentný, vzdorný

renta, stály dôchodok, — doživotná, — pozemková, — z úrazového poistenia; porov. § 501 Obč. z. č.

141/1950 Sb. o smluve o dôchodok

rentabilita, výnosnosť

rentabilný, — podnik

rentovať sa, vyplácať sa

rentový (pozri heslo „renta“), — daň, — dlh, — list, — pôžička, — smluva, — úpis

reorganizácia, znovazriadenie, nové upravenie

reorganizovať, znovazriadiť, novo-upraviť

reparácia, oprava; reparácie, 1. opravy, 2. náhrada za (vojnové) škody

reparačný, — komisia

repatriácia, doprava osôb do vlasti

repatriant

repatriovať, dopraviť, dopravovať osoby do vlasti
repozícia, späť uvedenie (do držby)
represálie, odvetné opatrenia
represia, potlačenie
represívny, odvetný
representácia, 1. zástúpenie, 2. zastupiteľstvo
representačný, zastupovací, — systém
representant, 1. zástupca, 2. predstaviteľ
reprezentovať, 1. zastupovať, 2. niekoho predstavovať
reprodukcia, 1. opätovné vytvorenie, 2. rozmnoženie
reprodukováť, 1. znovovytvoriť, 2. rozmnožiť
republika, — demokratická, — ľudovodemokratická, — sovietska, — sväzová
reputácia, dobrá povest, vážnosť, dobré meno
respektíve, prípadne, **popríklad**
resumé, shrnutie, stručné opakovanie vecí
resumovať, shrnúť, stručne opakovat'
reštančia, nevybavená vec
reštitúcia, uvedenie do predošlého stavu; obnovenie; náhrada
reštitúovať, uviesť do predošlého stavu; obnoviť; nahradiť
reštrikcia, obmedzenie
reštriktívny, obmedzujúci, — výklad
refazový obchod
retenčné právo, zádržné právo
retorzia, odveta
reverz, písomný prejav o uznaní niečoho (napr. o prevzatí listiny)
revidovať, prehliadať, skúmať
revír, — banksý, — poľovný
revírny, — štólna

revízia, prehliadka, preskúmanie
revízy, — komisia
revízor, prehliadač, — účtov
revokácia, odvolanie (rozhodnutia, opatrenia, nariadenia; niekoho z funkcie, z úradu)
revoľovať, odvolať
revolta, povstanie, vzbura
revolučia, — buržoázna, — socialistická
revolučný
rezerva, 1. zásoba, 2. záloha (pri vojsku)
rezervácia, 1. výhrada; mentálna rezervácia (vnútorná výhrada), 2. chránené územie
rezervát, 1. výhrada, 2. tajná úprava
rezervný, zásobný, — fond
rezignácia, zrieknutie sa, vzdanie sa (niečoho)
rezignovať, zriekať sa, vzdať sa (niečoho)
rezistencia, odpor, — pasívna (trpný odpor)
rezolúcia, usnesenie, rozhodnutie; vyhlásenie; usniesť sa na rezolúcii
rezolútny, **zrušovaci**, — podmienka (rozvázovacia podmienka — § 53 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
rezolútny, **rázny**
rezort, 1. odbor ústrednej štátnej správy, 2. právomoc
rezortný, — minister (kompetentný minister)
rezultát, výsledok
režia, 1. správa, 2. náklady správy
režijný, správy sa týkajúci, — výdavky
režim, 1. vláda, 2. správa
ríadenie; pozri heslá „konanie“, „konať“, „vedenie“, „viest“ a „spravovať“

riadiť, spr. viesť, spravovať, regulovať; **riadiť pojednávanie**, **rokovanie**, spr. viesť rokovanie, pojednávanie

riaditeľ
riadne, — plniť záväzok
riadny, — člen, — držba, — hospodárenie, — opravný prostriedok, — správa, — súd, — výpoved

riečište
riečny, — plavba
riešiť, — otázku, — právnu vec
rigorózum, prísna skúška

rimesa, zaslaná zmenka (najmä na vyrovnanie pohľadávky)
riskantný, odvážny
riskovať, odvážiť sa (vykonať niečo)

riša
rišsky, — zákonník
riziko, nebezpečenstvo, možná strata, možná strata; znášať riziko

roboť, — poddanská
robotnícky, — odborová organizácia, — organizácia, — trieda

robotníctvo
robotník, **robotníčka**
rotenka
ročník
roňný, — príjem, — príspevok, — renta, — rozpočet, — účet, — účtovanie, — účty, — výdavok

rod
rodič, **rodičia**
rodičovský, — moc, — právo, — prívolenie

rodina; príslušník rodiny
rodinný, — byt, — domček, — hrobka, — pomery, — právo, — právo majetkové, — prídavok, — príslušník, — stav, — vec, — výkaz (z matriky), — život

rodisko

rodný, — kraj, — list
rodový, — zriadenie

rok, — hospodársky, — kalendárny
rokovanie; iné je pojednávanie, pozri toto heslo

rokovat'; rokuje sborový súd na verejnej porade, na zasadnutí bez účasti strán; rokovat' znamená diskutovať, debatovať, dšputovať

rola
rolnícky, — družstvo, — kurz, — škola, — usadlosť, prid. meno roľnícky sa má používať, ak sa zdôrazňuje roľník ako osoby, a len výnimočne vo vzťahu k spôsobu výroby hospodárstva vykonávaného roľníkmi; pozri aj heslá „pôdohospodársky“, „poľnohospodársky“

roľníctvo, 1. súhrn roľníkov (osôb), 2. spôsob výroby, hospodárstva, vykonávaného roľníkmi; pozri aj heslá „pôdohospodárstvo“, „poľnohospodárstvo“

roľník, osoba vykonávajúca činnosť, ktorej predmetom je obrábanie rolí, lúk a pasienkov; každý roľník je poľnohospodárom, ale nie každý poľnohospodár je roľníkom; napr. vinohradník, zelenár, pestovateľ tabaku, pestovateľ chmeľu sú poľnohospodármi, ale nie sú roľníkmi; pozri aj heslá „pôdohospodár“, „poľnohospodár“

rovnopis, duplikát, rovnaký exemplár: propis, druhopis, tretopis, štvrtopis atď., nespr. *stejnopis*;
rovnopis zmenky

rovnoprávnosť
rovnoprávny
rovnorodý

rovnosť, — hlasov, — manželov, — občanov, — rodičov
rovnošata
rovnováha
rovný, — počet hlasov; všetci občania sú si pred zákonom rovní
rozbor
rozbroj
rozčleniť, rozčleňovať
rozdelenie, — dedičstva, — kúpej ceny, — imania, — pozemku, — práce, — výnosu, — výťažku, — zisku
rozdeliť, rozdeľovať, — trovy medzi účastníkmi
rozdeľovací nákres
rozdiel, — cenový, — v akosti, — v mienkach, — v názoroch
rozdielnosť
rozdielny
rozdrobiť, rozdrobovať
rozhráňané pomery (napr. rodinné)
rozhlasy; prevádzka rozhlasu
rozhlasový, — koncesia, — zariadenie
rozhodca, nespr. *rozhodčí*
rozhodcovský, — rozhodnutie (nespr. *nález*), — smluva, — súdnictvo; konanie pred rozhodcami
rozhodčí, spr. rozhodcovský
rozhodne
rozhodnosť
rozhodnúť, rozhodovať, — meritórne, — so stránky vecnej, — spor, — vo veci samej; spôsob rozhodovania
rozhodnutá vec
rozhodnutie, — jednohlasné, — o námietskach, — o nároku, — o obnove, — o odvolaní, — o stažnosti, — o väzbe, — podľa voľného uváženia, — s konečnou platnosťou,

— súdne, — úradné, — väčšinou hlasov, — všetkými hlasmi; pozri aj heslo „nálež“
rozhodný, — deň, — skutočnosť, — stav veci, — znenie (právnych predpisov, smluvy)
rozhodovací súd, určený rozhodovať, súd na rozhodovanie
rozhodujúci súd, ktorý rozhoduje v konkrétnom prípade
rozovor
rozehyrovat
rozísť sa
rozkaz, — na zadržanie, — na prehládanie, — na zatknutie, — platobný, — šekový platobný, — trestný, — zmenkový platobný
rozkazný, — konanie (nespr. *príkazné konanie*)
rozklad
rozkoš
rozkošníctvo
rozkošník
rozkošník
rozkrádanie, — majetku ľudového družstva, — národného majetku
rozkuškovať
rozlišovací, — okolnosť, — znak, — známka
rozlišovať
rozloha
rozlučka, — manželstva (od účinnosti zák. č. 265/1949 Sb.: rozvod)
rozlukový rozsudok (od účinnosti zák. č. 265/1949 Sb.: rozvodový rozsudok)
rozmar
rozmarilý
rozmarný
rozmer
rozmnožiť, rozmnožovať, — dielo; rozmnožiť sa
rozmnožovací, — prístroj

rozmysel
rozmyslieť, rozmyšľat
rozoberať, — otázku
rozopra
rozorvaný, — myseľ
rozoznať, rozoznávať
rozpočet, — investičný, — nákladov, — podnikový, — práce, — pri zadaní diela, — štátny
rozpočítat, rozpočítavať
rozpočítovať
rozpočtovnícky
rozpočtovníctvo
rozpočtovníčť
rozpočtovník
rozpočtovný
rozpor, — medzi procesnými úkonmi účastníkov, — s nariadením, — s Ústavou, — so spismi, — so zákonmi, — záujmov; byť v rozpore
rozpoznať, rozpoznávať
rozpoznávací, — znak
rozprava
rozprávať
rozpredaj
rozpredať, rozpredávať
rozpustiť, rozpúšťať, — Národné shromaždenie, — shromaždenie, — schôdzku
rozrušenie, — duševné
rozsah, — exekučnej likvidácie, — nariadenia exekúcie, — oprávnenia, — plnomocenstva, — výkonu exekúcie, — zexekvovania
rozsobáď, spr. rozvod
rozsobáďený manžel, spr. rozvedený manžel
rozsobáďiť, spr. rozvíst manželstvo, zrušiť manželstvo rozvodom
rozsuđená vec, res judicata
rozsuďočné, —ého
rozsudok, — čiastkový, — na záklá-

de uznania (nespr. *rozsudok z uznania*), — odvolacieho súdu, — súdu prvej stolice, — v občianskej veci, — v trestnej veci; rozsudok doplniť, opraviť, vyhlásiť, vykonať, vyniesť, zrušiť; rozsudok sa vynáša V mene republiky (nie *Menom republiky*)
rozšírenie, — obžaloby, — žaloby
rozšíriť
rozširovať, šíriť, — poplašnú zpravu, — tlačivá; rozširovať sa
rozširujúci výklad
rozum
rozumne, — hodnotiť
rozumnosť
rozumný
rozumový, — vyspelosť
rozvaha; iné je súvaha
rozvázovacia podmienka
rozvážiť si
rozvážny
rozvedené manželstvo
rozvedený manžel
rozvetvený
rozviesť (sa)
rozvinúť
rozvlnačnosť, — podania
rozvlnačný
rozvod, — manželstva
rozvodenie
rozvodniť sa, rozvodňovať sa
rozvodový, — konanie, — rozsudok rozvodat, — hlboký a trvalý (medzi manželmi)
rozvrátiť, rozvracať
rozvrh, — práce, — výťažku likvidácie, — výťažku predaja na dražbe
rozvrhnúť, rozvrhovať
rozvrhový, — plán, — pojednávajúce, — usnesenie

rožný statok, hovädzí dobytok, nespr.

skot

rub

rúbaň

rúbanie, — dreva, — lesa

rúhanisko

rubopis, indosament, — nevyplnený (nespr. *prázdný*, — rubopis, ktorý neobsahuje meno rubopisníka, indosatára); rubopisom previesť

rubopisec, indosant

rubopisník, indosatár

rubrika, stúpec, oddiel vyznačený čiarami, — príjmov, — výdavkov

rubrum, nadpis, záhlavie, stručný obsah (podania na súd, úrad)

ručenie, — obmedzené, — povinné, — rukou spoločnou a nerozdielnou (solidárne), — za nevyhnutelný peňažný trest, — za nevyhnutelnú pokutu, — železničných dráh; rozsah ručenia; *ručenie za náhradu nákladov*, spr. zodpovednosť za náhradu trov; iné je rukojemstvo; pozri heslá „zodpovednosť“ a „správa“

ručiť

ručiteľ, — záložný; iné je rukojemník

ručný, — batožina, — záloh

ruda

rudný

ruka; pod rukou kúpiť; predaj z volnej ruky; doručiť do vlastných rúk; vlastnou rukou podpísať; ručiť rukou spoločnou a nerozdielnou; súd (úrad) má po ruke znalca rukojemník, nespr. *rukojmí*; iné je ručiteľ (pozri §§ 288—292, 295, 320, 324 Obč. z. č. 141/1950 Sb.) rukojemstvo; iné je ručenie (pozri

§§ 288—292 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)

rukopis; porovnanie rukopisov

rušená držba

rušenie, — činnosti verejných orgánov, — domovej slobody, — držby, — pokoja, — pojednávania, — poriadku, — práva na odpočinok, — rozhlasového príjmu, — výkonu právomoci verejného činiteľa, — uskutočnenia práva (napr. na spravodlivú odmenu za vykonanú prácu), — verejnej dopravy, — výživy obyvateľstva

rušiť

rušiteľ, — držby, — mieru

rušivý, — moment

rybáčka

rybár

rybárenie

rybársky, — listok

rybárstvo

rybníkarstvo

rybolov

rýchlik

rýchlopis

rýchlotovar

S

sabotáž

sadista, človek oddaný sadizmu
sadizmus, pohlavná zvrátenosť prejavujúca sa v mučení iných
sadzba, — advokátskych odmien, — cenová, — colná, — daňová, — mzdová, — notárskych odmien, — trestu
sadzobník, — colný, — mzdový
sadzobný, — položka
saldo, účtový zostatok

saldo konto, bežný účet

samočinný

samokontraht

samosprávna

samosťatne, — hospodáriace osoby, — konajúce osoby

samosťatnosť

samosťatný, — colné územie, — konanie člena spoločnosti, — majetok

samosudca; podľa OSP č. 142/1950 Sb.; jediný sudca

samoväzba

samovláda

samovládeca

samovoľne

samovrah

samovražda

sankcia, 1. ustanovenie o právnych následkoch, ustanovenie o pohrození následkami, — trestná, 2. potvrdzenie, schválenie

sankcionovať, schváliť, potvrdiť

satisfakcia, zadostučnenie

zber, — surovín, — úrody

sberný, — náklad, — surovina, — voz

sberiací hárok

sberianie, — dreva, — objednávok, — raždia

sberiať, — na odmenu, — na náhradu

sberka, — listín, — rozhodnutí, — zákonov; Sberka zákonov republiky Československej; Sberka zákonov a nariadení republiky Československej, vydávaná do 23. VIII. 1948 (podľa § 1, z. č. 214/1948 Sb.; skratka pre obe tieto sberky: Sb.); Sberka zákonov Slovenskej národnej rady (podľa § 9 z. č. 214/1948 Sb. skratka pre túto

sberku: Sb. SNR); Sberka nariadení Slovenskej národnej rady, vydávaná do 23. VIII. 1948 (skratka pre túto sberku: Sb. n. SNR)

sbor; Sbor povereníkov; Sbor národnej bezpečnosti; Sbor väzenskej stráže; ozbrojené sbory (pozri z. č. 85/1950 Sb.)

sečovanie, — pozemkov (komasácia)

seudzenie, — práv, — vecí; iné je odčudzenie

seudzíť, seudzovať, — dedičstvo, — majetok, — práva, — veci

seudziteľ

seudziteľný; nescudziteľné práva (§ 87 Obč. z. č. 141/1950 Sb.); nescudziteľné veci (§ 115 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)

seudzovaci, — úmysel (úmysel seudzíť), — úkon

sěťiací, — hárok, — komisár, — komisia

sěťianie, — ľudu

seđelit, spr. oznámiť, dať na známosť

sđruzenie, sđružovanie, — hospodárske, — proti republike; smluva o sđružení

sđružiť sa, sđružovať sa

sebaobrana

sebevodomie

sebecký

segregácia, za urbárnej majetkovej úpravy po roku 1848 určenie a oddelenie lesov a pasienkov pre bývalých poddaných — urbárikov
sektia, oddelenie, odbor
sekretariát, — generálny, — ústredný
sektia, politicky alebo nábožensky odštiepená skupina ľudí

sektár
sektárstvo
sektularizácia, poštátanie, — cirkev-
ných majetkov, — manželstva
(úprava manželstva v norme štá-
tu), — rodinného práva (úprava
rodinného práva v norme štátu)
sektularizovať
sekundárny, druhotný, podriadený
sekvestra, vnútená správa (podľa
Osp. č. 142/1950 Sb. — pozri dô-
vodovú zprávu k tretej časti ods.
6 — nie je exekučným prostried-
kom; porov. s §§ 581, 582 cit. zá-
kona)
sekvestrovať, vziať do nútenej sprá-
vy
seňat, — akademický, — civilný, —
trestný (napr. okresného súdu)
senior, funkcionár ev. cirkvi
seniorálny, — rada (ustanovízeň ev.
cirkvi)
seniorát, obvod podľa zriadenia ev.
cirkvi
senzál, sprostredkovateľ, dohodca
separácia, odlúčenie, odštiepenie
separatista, odštiepenec
separatistický, odštiepenecký
separatizmus, odštiepenectvo
separatív, osobitný, oddelený, —
mienka, — mier
seria, rad, poradie
sexuálny, pohlavný
sexus, pohlavie
sesternica, strýčna, učená, tetčená
sestra; strýcova, ujcová, tetina
dočra
sestra, srodenec ženského pohlavia;
sestry po otcovi (sestry, ktoré ma-
jú len otca spoločného); sestry po
matke (sestry, ktoré majú len
matku spoločnú)

sestrenec; pozri heslo „synovec“
sestrenica; pozri heslo „neter“
sezóna
sezónny, — práca
sfalšovať
shladať, spr. spoznať, uznať, zistiť,
ustáliť
shladať pohľadávku, spr. vyrovať po-
hľadávku
shluk
shluknutie, nespr. srotenie
shlukovanie, — ľudí
shoda, — odpisu s pôvodinou, — vô-
le s prejavom
shodnosť
shrnúť
shromaždenie, — ľudu, — valné;
Národné shromaždenie; shromaž-
denie sa konalo
shromaždište
shromaždiť (sa), shromažďovať (sa)
shromažďovaci, — právo, — sloboda
schéma, nárys, vzorec, rozvrh
schematicky, názorne
schematizmus, soznam, výkaz
schodnosť
schodný, — cesta
schodok, — pokladničný
schôdzka, — komisie, — plenárna;
konať schôdzku; otvoriť schôdzku
schopnosť, — konať, — normotvor-
ná, — plodiť, — slobodne rozhod-
vať, — splniť, — uzavierať (spr.
usnášať sa), — vyjadrovať sa sro-
zumiteľne
schovacia smluva, spr. smluva o
úschove
schovanec, spr. chovanec
schovanecký, spr. chovanecký, — po-
mer, — smluva
schovať; iné je uschovať, uschovávať

schovateľ, spr. uschovávateľ (depo-
zitár)
schránka, — poštová
schválenie, — kompetentného mi-
nistra, — mlčky; so schválením
vlády
schválil, schvaľovať, — exekúciu, —
stanovy, — účty; súd schvaľuje
dôležité úkony urobené poruční-
kom alebo opatrovníkom za po-
ručenca, resp. za opatrovanca
schváľne
schvaľovaci, — doložka, — klauzula
schvaľovanie trestného žinu
schvaľujúce usnesenie
schybiť, pochybiť
siahať, — na život
sidelný, — mesto
sídliť
sídlo, — hlavné, — národného pod-
niku, — právnickej osoby, — spo-
ločnosti, — súdu, — úradu, — vo-
jenských prokurátorov
sieň, — pojednávacia, — súdna
signál
signalizovať
signálový, — prístroj
signatár, podpisovateľ
signatárny, podpisujúci, — štáty
signatúra, podpis, označenie
signovať, podpísať, označiť
silnica, spr. cesta; pozri toto heslo
silničný, spr. cestný, — stroje, — te-
leso
silný, — rozčúlenie, — vzrušenie
(mysle)
simulácia, predstieranie
simulant, kto predstiera niečo
simulovaný úkon, predstieraný úkon
simultánny, nedielny; spoločný, sú-
časný, — hypotéka, — hypote-
kárne záložné právo (spoločné a

nerozdielne hypotekárne právo),
— pohľadávky, — záložné právo
sinekúra, funkcia spojená s veľkými
príjmami pri malej práci, výnosný
a nenamáhavý úrad
singulárny, — postupnosť (nástup-
nôtvo, najmä dedenie, čo do jed-
notlivej veci alebo práva), — suk-
cesor (nástupca, najmä dedič, čo
do jednotlivých vecí alebo práva)
sirota
siroťníc
siroťský, — imanie, — majetok, —
otec, — peniaze, — pokladnica,
— veci, — zábezpeka
situácia
situatívny, — plán
situovaný; dobre situovaná osoba
sjednať, — z ceny; *sjednať smluvu*,
spr. dojednať smluvu, uzavrieť
smluvu; *sjednaná cena, nájomné,*
nájom, spr. dojednaná cena, do-
jednané nájomné, dohodnutý ná-
jom; názov dojednať sa má po-
užívať, najmä keď ide o určenie
peňažnej sumy po vyjednávaní
(napr. kúpnej ceny, platu, odme-
ny a iných peňažných smluvných
záväzkov)
sjednotenie, — *práv a záväzkov*, spr.
splynutie práv a záväzkov, — zá-
konov
sjednotiť (sa); *ak sa hraničníci ne-
sjednotia*, spr. ak sa susedia nedo-
hodnú
skaza, — náhodilá, — veci; skaze
podliehajúci; skaze vystavený
skazit (sa)
skepsa, pochybovanie
skepticizmus, pochybovačnosť
skeptický, pochybovačný
skeptik, pochybovač

skica, nákras, náčrt; črta
sklad, — tabaku, — tovaru; mať na sklade (mať v zásobe)
skladanie, — tovaru, — účtov
skladať, složiť, — prisahu, — sľub
skladat' sa; komisia sa skladá z predsedu a členov; súdny senát sa skladá z predsedu a členov
skladateľ, — hudobný
skladba
skladštie, — potravín, — tovaru, — tlačív, — verejných, — výbušnín
skladštné, —ého
skladník
skladný, — kniha, — list
sklamaf (sa)
sklep; iné je pivnica
sklon
skľudzeň, spr. 1. sber úrody, 2. (sobraná) úroda
skoncovať, — právne (smluvné) pomery medzi osobami
skončenie, — dražby, — pojednávania, — právneho pomeru, — porúčenia, — súdneho (úradného) konania; pri skončení pracovného pomeru
skončiť (sa)
skonšifikovať, zhabaf
skontro, 1. vzájomné vyrovnanie dlhoh a pohľadávok, 2. skontrovať pokladnicu, preskúmať pokladnicu
skopový dobytok, spr. ovčie dobytok
skorší nadobúdateľ, prvší nadobúdateľ
skot, spr. rožný statok, hovädzí dobytok
skrátenie, — dane (avšak: ukrátenie

štátu na dani; ukrátenie veriteľov; ukrátiť, ukracovať niekoho v práвах, vo výžive, v zákonnom podiele), — lehoty
skrátený, — daň, — odpis
skrátiť, skracovať; pozri heslo „skrátenie“
skratka, označenie skladajúce sa z viac písmen niektorého zo slov, z ktorých sa právny názov skladá (napr. zák.); pri značkách sa zpravidla uvádzajú len začiatkové veľké písmená slov názvu a bez bodky (napr. SNR, NS), pri skratkách malé písmená s bodkou, ak nejde o vlastné meno
skromný
skrovný
skrúšene, — sa priznať k trestnému činu
skrúšený
skrutátor, sčítateľ hlasov pri voľbe, skúmateľ volieb
skrutiniun, sčítanie hlasov, zisťovanie výsledku voľby
skryť (sa), skryvať (sa)
skúmanie, — listiny, — pravdivosti výpovede (svedka, účastníka), — totožnosti
skupina
skúsený
skúsiť
skúšaný
skúšať
skúška, — krvná, — odborná justičná, — písomná a ústna, — pre strážcov zveri (nespr. *myslivecká skúška*), — prisna, — štátna, — záverečná, — z polovníctva
skúšobný, — čas, — doba, — komisaár, — komisia, — poriadok, — služba, — taxa

skutkový, — materiál, — náčrtok, — okolnosť, — otázka, — podstata, — povaha, — prednes, — stav, — tvrdenie, — základ
skutočne
skutočnosť, — právna, — všeobecne známa, — zakladajúca právo, — zrušujúca záväzok
skutočný, — obyčaj, — stav, — škoda, — vôľa, — výdavky
skutok
skvost
skvostný
slabomyseľnosť
slabomyseľný
slava, — dane, — kúpnej ceny, — nájomného, — odmeny, — poplatku
slaviť
slávnosť
slávnostný, — sľub, — uistenie
sledovať, — úcel
slepec
slepota
sloboda, — domová, — náboženská, — osobná, — prejavu, — sromažďovacia, — smluvná, — spoločovacia, — tlačie, — vôľa, — vyznania
slobodareň
slobodný, — disponovanie (voľné disponovanie), — prevádzanie živnosti, — rozhodnutie, — vôľa
slovne
slovný, — znenie (zákona, smluvy)
slovo; udeľovať slovo stranám; ovládať štátny jazyk slovom a písmom
slozenie, — komisie, — súdneho senátu, — vlády
složenka
složený, — vec
složiť, — dlh na súde, — do súdnej

úšchovy, — kauciu, — náklad, — peniaze, — pohľadávku na súde, — prisahu (vykonať prisahu), — sľub, — tovar, — zábezpeku
složiteľ, deponent
složiteľ
sľub, — darovací, — platif, — poručníka
sľubiť, sľubovať
sľubný
sľubujúca strana
sľúenie, — právnických osôb (fúzia)
sľútený, — poľovný revír spoločensstevný
sľúčiť (sa), sľúčovaf (sa)
sľušnosť; zásada sľušnosti
sľušný, — alimenty, — uváženie, — vydržiavanie, — výživa
sľužba, — činná, — dopravná, — prípravná, — správna (administratívna), — v brannej moci, — v cudzom vojsku, — v nepriateľskom vojsku, — verejná, — výpomocná, konanie sľužby; výkon sľužby; sľužbou povinný; sľužbu konajúci
sľužobnosť, podľa Obč. zák.: vecné bremeno, — bývanie, — cesty, — čerpania (brania) vody, — chodníka, — kamenolomu, — odkvap, — prechodu, — požívanie, — priehonu, — užívania, — výhľadu
sľužobný, — čas, — dôchodok, — dôvody, — inštrukcia, — jazyk, — kaučia, — listina, — miesto (sľužobné miesto udeľiť), — mzda, — odev, — odpor, — odznak, — plat, — pomer, — poradie, — poriadok, — povinnosť, — požitky, — pragmatika, — pravidlá, —

predpis, — prídavok, — prídelenie, — príjem, — prísaha, — rok, — rovnošata, — rozkaz, — sľub, — smluva, — styk, — tajomstvo, — úrad, — výkon

smena, — pracovná
smer, — cesty
smernica; vykonávacia smernice
smerný; — ceny, — číslo
smerodajný
smerovať, — k poškodeniu veriteľov
smier, 1. dohoda účastníkov v konaní o urážke na cti, 2. dohoda účastníkov pri riešení medzinárodného sporu; iné je pokonávka (v obč. práve)

smierenie
smierlivo, — sa priblížiť k niekomu
smierne, smiernou cestou
smieriť, smierovať
smierovači, — návrh, — pokus, — prostriedok

smiešanie vecí

smiešať

smilniť

smilný

smilstvo

smluva, — bezodplatná, — colná, — čiastková, — darovacia, — doprávna, — dvojstranná, — hospodárska, — jednostranná, — kolektívna, — kúpna, — manželov, — medzi vzdialenými, — medzinárodná, — medzištátna, — mierová, — na oko, — nájomná, — nakladateľská, — námezdná, — novačná, — o bežnom úcte, — o diele, — o dodaní, — o dochodku, — o doživotnej rente, — o obnove, — o pôžičke, — o prevzatí, — o priateľstve a vzájomnej pomoci, — o ručení, — o sdrú-

žení, — o úroku, — o úschove, — o uznaní dlžby, — o vypožičaní, — o zálohu, — o zriadení práva stavby, — obchodná, — odplatná, — perfektná, — poisťná, — pracovná, — predbežná, — prepravná, — priama, — príkazná, — rámcová, — rozhodcovská, — služobná, — sprostredkovateľská, — stavebná, — štátna, — učebná, — učňovská, — v prospech tretej osoby, — záložná, — zámenná, — zasielateľská, — zmocňovacia, — železničná; *smluva sa stala skutkom*, spr. k smluve došlo; *smluvou sa zaviazat*; *smluvu uzavrieť*, dojsť na

smluva, spr. smluvník

smluviť, spr. dohodnúť, dohovoriť; dohodnuté úroky; dohodnutá náhrada; dohodnutý pracovný pomer

smluvne

smluvník

smluvný, — dedič = podľa dedičskej smluvy (podľa Obč. z. č. 141/1950 Sb. dedičská smluva sa nepripúšťa; pozri dôvodová správa k §§ 534, 535), — doložka, — list, — listina, — podmienka, — pokuta, — pomer, — povinnosť, — prejav, — sloboda, — strana, — úrok, — ustanovenia, — výmienka, — záložné právo, — záväzok, — zaviazanosť

smrť; na prípad smrti

smrteľný, — ublíženie na zdraví, — úraz

smútok

smysel; v smysle zákona

smyselnosť

smyselný

smýšľanie

sníženie, — cien, — hranice trestných sadiieb, — náhrady škody, — nálezného, — odstúpeného, — smluvnej pokuty, — trestu, — základnej istiny

snížiť, snižovať, — mzdu, — plat, — výrobné náklady

snížovanie vážnosti prezidenta republiky

snúbenec, verenec, v právnej terminológii iba snúbenec

snúbenica, zasnúbená žena

snubný, — dar, — prsteň

sňatok, spr. sobáš, niekedy aj manželstvo; *uzavrieť sňatok*, spr. uzavrieť manželstvo

sobáš, — občiansky (povinný)

sobášny, — list, — náboženské obrady

sobraný, — plody, — úroda

socialista

socialistický, — organizácia, — podnik, — právnická osoba, — právo, — spoluvlastník, — spoluzítie, — sťaženie, — štát, — vlastníctvo, — výstavba, — zákonnosť

socializácia

socializačný

socializmus

sociálny, — poistenie, — príspevky, — starostlivosť, — ústavy

sofista, kto robí klamné závery

sofistický

sofistika

sofizma, klamný záver

sol

solidarita, solidárnosť, 1. spoločná zaviazanosť, pri ktorej je každý z dlžníkov zodpovedný za celý dlh,

2. spoločná oprávnenosť, pri kto-

rej každý z veriteľov môže požadovať celé plnenie

solidárne

solidárny, — dlh, — dlžník, — pohľadávka, — ručenie (ručenie rukou spoločnou a nerozdielnou), — veriteľ, — záväzok, — zaviazanosť, — zodpovednosť

solivar

solný, — baňa, — šachta

solozmenka, zmenka vystavená v jednom exemplári

solventný, schopný platiť

somnambulizmus, námesačnosť

sosadiť, — z úradu

soskupit

sostavenie, — príjmov a výdavkov

sostaviť, — súd (iné je zriadiť súd)

sostavovanie, — pozemnoknižných vložiek

strojiť

sosutí, — vrchu

sošvagný

soviet; Najvyšší soviet

sovietky, — moc, — republika, — štát, — zriadenie; Sovietsky sväz

soznam, — advokátskych trov, — aktív a pasív, — imania, — kolokov, — obhajcov v konaní pred štátnym a vojenským prokurátorom a súdom, — ochranných známk, — parcel, — patentov, — voličov

soznanie; soznanie robí daňovník, keď soznáva základ na vyrubenie daní, poplatkov atď.; ináč: *soznať*, spr. spoznať; *súd sozná*, spr. súd spozná

spáchanie

spáchať, — trestný čin (nepresne: dopustiť sa trestného činu)

riadnymi súdmi; Osp. č. 142/1950 Sb. má ustanovenia o občianskych právnych veciach, nerozdeľuje veci na sporové a nesporové; v hlave 11 hovorí o „konaní v ostatných občianskych veciach“; ide tu o veci, v ktorých sa predtým konalo podľa obč. sporového poriadku; teraz sa aj tieto veci označujú názvom „občianske právne veci“ a nie názvami sporné veci, spory; pozri aj heslo „žaloba“

sporadický, ojedinele, roztrúsené **sporadický**, ojedinele, roztrúsené sa vyskytujúci

sporiť, — na trovách (nespr. *šetrit na trovách*)

sporiteľňa

sporiteľníšný, — vkladná knižka **spornosť**

sporný, — nárok, — otázka, — predmet, — prípad, — text, — vec **sporový**, pozri heslo „spor“

spôsob, — dopravy, — poistenia, — platenia, — plnenia, — prevádzania, — splácania, — voľby; vhodným spôsobom; spôsobom v mieste obvyklým; vydať predpisy nariadeniačim spôsobom

spôsobilosť, — dedič, — jazyková, — konať na súde, — na držbu, — na obeh, — na práva a povinnosti, — na právne úkony, — na prevádzku, — na službu, — na smluvu, — na zábezpeku, — nadobúdať, — odborná, — platiť, — právna, — procesná (spôsobilosť samostatne konať na súde ako účastník), — urobiť závet, — uzavierať úkony, — voliť, — vykonávať službu, — vystupovať na súde ako účastník, — zaväzo-

vať sa, — zmenková; preukaz spôsobilosti; vysvedčenie spôsobilosti

spôsobilý, — osoba, — ručiteľ

spôsobiť, spôsobovať, — povodeň, — právu ujmu, — škodu, — verejné pohoršenie, — výsledok; spôsobené trovy, nespr. *zapríčinené trovy*

spotreba; veci spotreby

spotrebiteľ

spotrebiteľný, — vec

spotrebný, — statky, — vec

spotrebovať

spoznať, — dôvod, — chybu, — závalu

spozorovať

spozorovateľný

spracovanie, — cudzej veci

spracovať

správa, 1. — finančná, — hospodárska, — imania, — lesov, — ľudová, — majetku, — národná, — neverná, — operatívna, — peňazi, — podniku, — štátna, — vnútrená, — vojenská, — závodu; 2. názov vyjadrujúci zodpovednosť scudziteľa voči nadobúdateľovi za určité vlastnosti a upotrebitelnosť prenechanej veci a za to, že je ona bez právnych záväz; Obč. z. č. 141/1950 Sb. používa v tomto smysle len názov „zodpovednosť“ (pozri §§ 225 a nasl. cit. zák.); pozri aj heslo „evikcia“

správať sa; pozri aj heslo „chovať sa“

správca, — hospodársky, — komunálneho podniku, — likvidačnej podstaty, — obchodu

spravdepodobniť (urobiť pravdepodobným); pozri aj heslo „osvedčiť“

spravednosť, spr. spravodlivosť

správny, 1. — vyhotovenie, — používanie právnych noriem; 2. (administratívny) — akt, — exekúcia, — komisia, — konanie, — kraj, — opatrenie, — obvod, — okres, — poplatok, — právo, — rada, — súd, — súdnictvo, — trestný poriadok, — trestný zákon, — úkon, — úrad, — úradník, — väznica

spravodlivosť

spravodlivý

spravovať; pozri aj heslá „správa 1“, „regulovať“, „riadiť“, „viest“

spravovať sa; forma právnych úkonov sa spravuje právnym poriadkom

sprenevera

spreneveriť

spríemyslenie

sprievodný, — lístok, — listiny

sprisahaniec

sprisahanie

sprisahat sa

sprostiť, spr. zbaviť; pozri toto a heslo „pozbaviť“

sprostredkovanie, — smluvy

sprostredkovať

sprostredkovateľ

sprostredkovateľský, — odmena, — smluva, — úkon

sprotivenie sa

spustlý; osoba spustlého života; viesť spustlý život

spustošiť

spútať

sputnať

sraziť sa (s niekým)

srážka, — dane, — mzdová, — penzijného príspevku, — úroková, — z dane, — z platu, — zo mzdy;

vyberať príspevky srážkou; bez srážky

spopolnenie, — mŕtvov

spotvorit

sročnosť, — pohľadávky

sročný, — dlh, — pohľadávka, — účet, — záväzok, — zmenka; sročným sa stať; sročný sa používa len vo vzťahu k času; pozri aj heslo „splatný“

srok

srotenie, spr. shluknutie

srovať; iné je porovnať

srozumiteľnosť

srozumiteľný

stabilita, stabilnosť, stálosť, ustálenosť

stabilizácia, ustálenie, upevnenie

stabilizovať, ustáliť, upevniť

stabilný, stály, trvalý

stačiť

stádo

stahovač, — lehota, — paušál, — právo, — sloboda, — trovy, — výdavky (nespr. *výlohy*)

stahovať sa

stály, — dôchodky, — opatera, — príjmy, — prítomnosť, — renta

stanica

staničný

stanný, — konanie, — právo

stanovisko, — právne

stanovisko, — dopravných prostriedkov

stanoviť; najčastejšie „určiť“; určiť povinnosť; určiť výnimky; lehota určená podľa dňa; súd určuje skutočný čas, dočasnú stratu občianskych práv; súd určí náhradný trest; — často aj „ustanoviť“; pokiaľ nie je ustanovené inakšie; zákonom ustanovená trestná sadz-

ba; zákon ustanovuje; pozri aj heslo „určiť“
stanovy, — družstva, — združenia, — spolkové, — účastinnej spoločnosti, — úradne schválené; stanovy pozmeniť, určiť, uverejniť, zapísať, zmeniť; stanovám (ne)-vyhovuje
staráť sa, — o výživu dieťaťa
starec
starecký, — slabosť
starena
starnúť
staroba
starobíne
starobný, — poistenie
starobylosť
starobyľ
starostlivosť, nespr. *pečlivosť*
starožltosť
starožltok
starožltosť
starožltosť
starý, — matka (babka, otcova alebo matkina matka), — otec (ded, otcov alebo matkin otec), — rodičia (starý otec a stará matka)
staf (ž.)
staf sa, — neupotrebitelným, — sročným
stát; či *podiel za viac stojí*, spr. či podiel je viac hoden; či podiel je cennejší, hodnotnejší
statočnosť, bona fides, nespr. *poctivosť*
statočný, nespr. *poctivý*
statoč, 1. hovädzi dobytok, 2. všetko, čo má hospodársku, kultúrnu alebo inú hodnotu (veci hnutelné, veci nehnuteľné, plody literárnej a umeleckej činnosti, práva; lat. bona)
stav, — bezbrannosti, — bezvedo-

mia, — blízky nepríčetnosti, — brannej pohotovosti, — dlhový, — držby, — duševný, — choromyselnosti, — krajnej nádze, — majetku, — mysle, — *nepríčetný* (spr. nepríčetnosť), — osobný, — rodinný, — skutkový, — veci, — vojnový, — vylučujúci voľné určenie vôle; navrátenie do predošlého stavu

stavanie

stavat

stavba, — ciest, — dočasná, — ochranná, — podzemná, — pozemná, — priemyslová, — regulačná, — trvalá, — vodná; zriaďovať stavbu; právo stavby

stavebník

stavebný, — družstvo, — investícia, — materiál, — náklad, — návrh, — plán, — plocha, — podnik, — poriadok, — povolenie, — pozemok, — predpisy, — priemysel, — robotník, — ruch, — smluva, — spoločnosť, — zákaz, — znalec

staveníste

staviť

staviť sa (o niečo)

staviteľ

staviteľstvo

stavivo

stávka, 1. štrajk, 2. smluva, ktorou strana sľubuje určité plnenie pre prípad, že sa z protichodných tvrdení strán ukáže nepravdivým jej tvrdenie (nespr. *sádzka*); výhra zo stávky; pôžička poskytnutá do stávky

stávkovať

stávkujúci

stážnosť, — v občianskej právnej

veci, — v správnej veci, — v tretej veci

stažovať si, stažovať sa (na niečo, na niekoho)

stažovateľ

stejnopis, spr. rovnopis

stejný, spr. rovnaký

stelivo

stena

stenograf, tesnopisec

stenografia, tesnopis

stenografický, tesnopisecký

stereotypný, ustálený

sterilita, neplodnosť

sterilizácia, 1. pozbavenie plodnosti,

2. pozbavenie (napr. mlieka) choroboplodných zárodkov

sterilizovaný, 1. pozbavený plodnosti, 2. pozbavený choroboplodných zárodkov

sterilný, neplodný

stežejný, spr. základný, podstatný,

kardinálny

stiahnuť, — platidlá (vziať z obehu)

stiesnenosť

stiesnený

stihanie, — disciplinárne, — trestné

stihnúť; *osoba stihnúť duševnou poruchou*, spr. osoba postihnutá duševnou poruchou

stimulus, 1. povzbudzovateľ, 2. povzbudzujúci prostriedok, dráždič

stimulovať, povzbudzovať, podnecovať

stipulácia, dohovor, dohoda

stipulovať, dohovoriť sa, dohodnúť sa, dojednať sa (o niečom)

stojatý, — voda

stok

stoka

stolica; úrady, súdy prvej, druhej stolice; vo všetkých stoliciah

stopa

stopovanie, vyhľadávanie (Trp. č. 87/1950 Sb.)

stopovať, vyhľadávať (Trp. č. 87/1950 Sb.)

storno, 1. zrušenie, pozbavenie účinnosti, 2. náhrada pri zrušení smluvy

stornovať, zrušiť, urobiť bezúčinným, pozbaviť účinnosti

stotožniť, stotožňovať

strácať; dohoda stráca účinnosť

strach; dôvodný strach vzbudený bezprávnou vyhrážkou; pozri aj heslá „bázeň“ a „bojazlivosť“

strán, spr. čo do; *strán dlhu*, spr. čo do dlhu, čo sa týka dlhu

strana, 1. — komunistická, — politická, 2. (v pozemkovej knihe) —

bremien (C), — majetkovej podstaty (A), — vlastnícka (B), 3. — *manželská* (zákon č. 265/1949 Sb. o rodinnom práve používa

spr. manžel aj vo vzťahu k žene — pozri napr. § 12 ods. 2, § 21 ods. 2, § 34 ods. 1. cit. zák.), 4. — smluvná, — v konaní pred rozhodcami (§§ 648, 651, 653 Osp. č. 142/1950 Sb.; ináč v konaní v obč. práv. veciach účastník — § 5 cit. zák.)

stránka; so stránky (formálnej, osobnej, vecnej)

stranníkosť, — vedý

strannický

stranníctvo

stranník

strata, — času, — čestných práv občianskych, — hodnoty, — na hodnote, — na váhe, — práva, —

štátneho občianstva, — veci, —
vlastníctva, — vojenskej hodnosti
stratený, — vec, — zmenka
stratiť, strácať, — hodnotu, — ná-
rok, — úver
strava
stravíť, — čas vo väzbe
stravné, -ého
stravovacie, — náklady, — náklady
väzenské
stravovať (sa)
stráž, — pohraničná, — väzenská
strážca
strážič
strážnik, — nočný, — požiarny
strážny, — služba
stred
stredisko
stredný, — akosť, — cena, — druh,
— kurz, — miera
strelivo
strelný, — zbraň, — prach (pušný
prach)
streť, — zákonov, — záujmov
stretnutie (sa)
stredny
strnisko
stroskotanie, — lode
stroskotaf
stručný
struha
strýc, otcov brat
strýna, strýcova manželka
stržiť, spr. utžiť; utžiené peniaze
stuchnúť
stúpanie, — cien, — kurzu
stupeň, — príbuzenstva, — švagrov-
stva
stupnica, — mzdová
stýchný, — bod, — dôstojník
stýk, — diplomatický, — medziná-
rodný, — obchodný, — občian-

sky, — písomný, — právny, — ro-
dičov s deťmi, — s cudzinou, —
so súdom, — úradný, — ústny;
v osobnom styku
stýkať sa
subĕrenda, podárenda; pozri heslo
„ĕrenda“
súbeh, 1, konkurencia, — trestných
činov jednočinný (ideálna konkur-
rencia), — trestných činov viac-
činný (reálna konkurencia), — zá-
konov; 2, konkurz; vypísať súbeh
súbežne
súbežný
subjekt, osoba, podmet, — právny
subjektivita, osobnosť, — právna
subjektívne, vo vzťahu k určitej oso-
be; podľa vlastného úsudku osoby
ničím dotknutej
subjektívnosť, osobný postoj (k nie-
čomu)
subjektívny, osobný, — právo, — vi-
na; v subjektívnom smysle
subkomitét, podvýbor, užší výbor
súbor
subordinácia, podriadenosť
súborný, — plán, — vydávanie spi-
sov
subsidiárny, náhradný, podporný, —
ručenie, — účinnosť, — zodpo-
vednosť
subskribent, upisovateľ (napr. účas-
tín)
subskribovať, upisovať
subskripcia, upisovanie
subskripcený, upisovací, — cena, —
hárok
substancia, podstata; látka
substitúcia, 1, ustanovenie námesť-
níka, 2, zastupovanie námestní-
kom, 3, zastupovanie námestníka

(ďalšia substitúcia), 4, závetné
ustanovenie náhradného dediča
substitučný, zastupovací, — plno-
mocenstvo, — dedič (náhradný
dedič)
substituovať
substrát, základ, podklad, — osobný,
— vecný
subsumovať, zahrnúť pod niečo
subvencia, podpora (najmä peňažná)
subvencovať, podporovať (zo štát-
nych prostriedkov)
subvenčný, podporný, — fond
súciť
súčasne, — plniť, — vybaviť
súčasný
súčasť, — skutkovej podstaty, —
veci
súčet
súčiastka
súčinnosť, — úradov, — verejných
orgánov
súd, — banský, — disciplinárny, —
dožadujúci, — dožiadany, — dru-
hej stolice, — exekučný, — kraj-
ský, — medzinárodný, — nadria-
dený, — najvyšší, — nariaďujúci
exekúciu, — odvolací, — okresný,
— opatrovanský, — osobitný, —
podriadený, — poručenský, —
procesný, — prvej stolice (nespr.
preostupňový), — riadny, — roz-
hodcovský, — rozhodovací (súd
určený rozhodovať, súd na rozho-
dovanie, nespr. nalizací súd),
— rozhodujúci (ktorý rozhoduje
v konkrétnom prípade), — sboro-
vý, — stanný, — štátny, — trest-
ný, — vojenský, — všeobecný,
— vyššej stolice
sudec, — dožiadany, — jediný, —
námietskou stihnutý (nespr. na-

mietaný), — poverený, — rozho-
dujúci, — z ľudu, — z povolania
sudcovský, — disciplinárny prečin,
— inkompatibilita, — konanie
(pri ktorom sa kládie váha na čin-
nosť vykonávanú sudcom ako fy-
zickou osobou; inak je „súdne ko-
nanie“), — miesto, — moc, — ne-
preložiteľnosť, — nesoaditeľ-
nosť, — nezávislosť, — omyl,
— pôsobnosť, — pozitky, — príslaha,
— rozhodnutie, — spôsobilosť, —
úkon, — uváženie, — zodpoved-
nosť
sudcovstvo
sudič (sa)
súdne, — zakročiť
súdnictvo, — ľudové, — občianske,
— rozhodcovské, — socialistické,
— správne (administratívne), —
trestné, — vojenské
súdnosť
súdny, — depozitý, — donútenie,
— doska (spr. návestná tabuľa sú-
du), — dožiadanie, — chránenec,
— intervencia, — konanie, — le-
kár, — lekárstvo, — miestnosť,
— obvod, — ohliadka, — ochra-
na, — okres, — omyl, — opatre-
nie, — organizácia, — osoba, —
pečať, — pokonávka, — pomoc
(právna pomoc), — poplatok, —
poriadok, — poriadok občiansky,
— poriadok spravovací, — pove-
renie, — právomoc, — prax, —
predaj, — príslušnosť, —
psychiatria, — rozhodnutie,
— sieň (pozri aj heslo „pojed-
návacía sieň“), — spisy, — sprá-
va, — tľmočník, — trovy, — úrad-
ník, — úschova, — usnesenie,

— väznica, — vybavenie, — výpoved nájomnej zmluvy, — vyšetovanie, — vyzvanie, — zákon organizačný, — zápisnica, — zapisovateľ, — znalec, — zriadenc, — zriadenie
súdrub, súdružka
súdružský
súdržnosť
súdržný
sugerovať, pôsobiť duševným vplyvom
sugescia, pôsobenie duševným vplyvom
sugestívny
súhlas, — mlčky, — súdu vo veciach
súhlasie, — s pôvodinou
súhlasne
súhlasný, — osnova, — text
súhrn, — príjmov, — škody, — vecí
súhrnný, — cena, — odhadná cena, — trest, spr. úhrnný trest
sukcesia, následníctvo; postupnosť
sukcesívne, postupne
sukcesívny, postupný
sukcesor, nástupca
súkromník
súkromnoprávny, ako protiklad pojmu „verejnoprávny“ v nesocialistických štátnych zriadeniach
súkromný, — imanie, — kapitál, — listina, — podnik, — podnikateľ, — právo (ako protiklad pojmu „verejné právo“ v nesocialistických štátnych zriadeniach), — vec, — veriteľ, — vlastníctvo, — vody, — zamestnanec, — záujem, — život
súlad; uviesť do súladu so všeobecným záujmom
súlož

súložíť, — mimo manželstva
súložnica, súložník
súložníctvo
suma, nespr. čiastka, obnos, — dane, — dobiery, — náhrady (odškodné), — prisúdená, — účtu, — žalobnej zábezpeky; suma vyjadruje číselne uvedené množstvo peňazí
sumárne, úhrnne, stručne
sumárny, úhrnný, stručný
súper
superedifikát, stavba
superexekvent, ďalší vymáhajúci veriteľ
superficiálny, 1. stavba, 2. právo stavby
superlegalizácia, vyššie overenie (napr. podľa § 610 Osp. č. 142/1950 Sb.)
súpis, — daňový, — dedičstva, — hnutelnosti, — majetku
suponovať, predpokladať
supozícia, predpoklad
súríť
súrny, — vec, — návrh
súrodenc; súrodenci, — polorodní, 1. po matke (bratia, sestry, ktorí majú len matku spoločnú), 2. po otcovi (bratia, sestry, ktorí majú len otca spoločného)
surovina
sused
susedný, — pozemok
susedský, — právo
suspendovať, najčastejší význam: odložiť (pozri toto), — dražbu, — exekúciu, — konanie, — z úradu (pozbaví niekoho dočasne vykonávania právomoci spojenej s úradom); pozri aj heslá „odloženie“, „odročenie“, „prerušenie“, „spoločenie“

suspenzívna podmienka, odkladacia podmienka
sústava, systém, — hospodárska, — mzdová, — právna, — spoločenská, — vládna, — zákonného majetkového spoločenstva
sústavne
sústavný
sústrast
sústrediť, sústreďovať
súťaž, — nekalá; vypísať súťaž
súťaženie, — socialistické
súťažiteľ
súterén, podzemie, podzemná miestnosť, podzemný byt
súvaha, bilancia; zostaviť súvahu
súveky
suverenita, svrchovanosť
suverénny, svrchovaný, — štát
súvis
súvisieť
súvisie
súvislosť
súvislý
suzerenita, pomer medzi svrchovaným a polosvrchovaným štátom
svadba
svadobný, — dar
svádzaf
svák, tetin manžel
svat, test a svokor medzi sebou a vo vzťahu jedného z nich k manželke druhého
svaška, testína a svokra medzi sebou a vo vzťahu jednej z nich k manželovi druhého
sväz, — družstevný, — odborový
sväzok, — spisov
sväzový, — republika
sväzák (napr. obilie, seno)
svedčiť; prejav vôle učiný naoko v srozumení s osobou, ktorej svedčí,

je neplatný, spr. prejav vôle urobenej naoko v srozumení s osobou, ktorej je určený, je neplatný; pokiaľ závažné dôvody nesvedčia pre vykonávanie spoločného konania, spr. pokiaľ niet závažných dôvodov účelnosti pre spoločné konanie
svedecký, — spôsobilosť, — výpoved
svedectvo; odopriet svedectvo; odopretie svedectva
svedočné, -ého
svedok, — očitý, — pochybný, — pri úkone, — usvedčujúci, — závetný (testamentárny)
svedomie
svedomíte, — konať povinnosti
svedomitosť
svedomitý
sversenské náhradníctvo, ustanovizén z doby pred účinnosťou Obč. z. č. 141/1950 Sb.; pozri § 565 ods. 2 tohto zákona
sverenstvo, fideikomis
sverenie, — deti do výchovy
sverif (niekomu niečo)
sverif sa (niekomu s niečím)
svetový, — poštový spolok
sviatkočný, — deň, — pokoj
sviatkový, — právo
sviatok
svod
sovjmoc
svojmoene
svojmoený, — konanie, — odlúčenie
svojpomoc
svojprávnotnosť (iné je spôsobilosť konať); pozbavenie svojprávnotnosti
svojprávny, — osoba
svojvôľa
svojvoľne

svojoľný, — uplatňovanie (obrana)
práva
svokor, manželov otec
svokra, manželova matka
svolať, svolávať, — shromaždenie,
— schôdzku
svolávací listok
svoliť, svolovať
svrchovane
svrchovanosť
svršky, spr. hnuťelné veci
symbol, odznak, — republiky, —
štátny
symbolický, obrazný, — odovzdanie
syn
syndikát, druh monopolných sú-
kromných organizácií (zakázaný;
pozri Ústava § 161 a Trz. § 131)
synoda, cirkevný snem
synonymný, rovnoznačný
synonymum, rovnoznačné slovo
synovec, bratanec, sestrenec; bratov
syn, sestrin syn
syntetický
syntéza, slučovanie čiasťok v celok
systém, sústava
systematický, sústavný
systematika, 1. plánovitá sústava,
2. náuka o sústave
systemizovať, zriadiť, zriaďovať

š

šachta
šarha
šatenka
šatíf
šatňa
šatstvo
šaty
šek, — falšovaný, — križovaný, —
na zúčtovanie, — nepravý

šekove, — sa zaväzovať
šekovník
šekový, — právo, — rovnopis, — ru-
čenie, — smluva, — suma, — účet,
— zákon
šestonedelie
šestonedielka
šetrenie; šetriť; nemá sa používať
namiesto názvov „chránenie“,
„(na) sporenie“, „skúmanie“,
„uchovávanie“, „uchránenie“,
„vyšetrenie“, „vyšetrovanie“,
„zachovávanie“, „získovanie“;
prevedené šetrenie, spr. vykonané
vyšetrenie; *meračské šetrenie*, spr.
meračské vyšetrenie; *šetrenie dô-
ležitých štátnych záujmov*, spr.
chránenie dôležitých štátnych zá-
ujmov; *šetrit na trovách*, spr. usporiť
na trovách; *šetrit formy predpísané
právnym poriadkom*, spr. zachovať
formu predpísanú právnym po-
riadkom; *je šetriť ustanovenia o le-
hotách*, spr. treba zachovávať usta-
novenia o lehotách; *požítateľ je po-
vinný šetriť podstatu veci*, spr. po-
žívatel je povinný uchovávať pod-
statu veci; *šetrit si vec (šaty)*, spr.
chrániť si vec (šaty); *našetriť si
peňazi*, spr. nasporiť si peniaze;
ušetriť niekoho bolesti, spr. uchrá-
niť niekoho o bolesti; *šetrit pred-
pisy*, spr. zachovávať predpisy,
dbať o predpisy
šetrne, jemne; *šetrne zaobchádzať s ve-
cou*, spr. opatrne, starostlivo, hos-
podárne, schránlivo zaobchádzať
s vecou
šeternosť
šialenstvo
šialený
šialif

šibenica
šifra, 1. tajné písmo, 2. skrátený pod-
pis, 3. značka
šifrovaný, tajným písmom písaný,
— telegram
šikána, vykonávanie práva zámerne,
aby bol iný poškodený (pozri Obč.
z. č. 141/1950 Sb. § 338 ods. 2.)
šikanovať
šireníe, — nákazlivých chorôb, —
nepravdivých správ v cudzine, —
poplašnej zprávy
širší, — výklad
škála
škandál
škandalózný
škartácia, vylučovanie spisov
škartovať, vylučovať spisy
škoda, — banká, — majetkovopráv-
na, — na majetku, — náhodná,
— nepriama, — nezavinená, —
požiarna, — priama, — skutočná,
— spôsobená zverou, — z krupo-
bitia, — zavinená; nahradiť ško-
du; spôsobiť škodu; utrieť škodu
škodca
škodcovstvo, — vojnové
škodif
škodlivý, — následky trestného činu,
priestupku, — zver, zverina (ne-
spr. škodná zver, zverina)
škola
školist
škopolovinnosť
škopolovinný
školský
škerť, spr. prečiarka; prečiarky v lis-
tine
šlachetný
šofer
šovinista, výstredný nacionalista

šovinizmus, výstredný nacionaliz-
mus
špecialista, odborník
špecialita, 1. zvláštnosť, 2. zvláštny
druh tovaru
špecializácia, 1. odbornosť v niečom,
2. odborné zaoberanie sa niečím
špecializovať sa, 1. nadobudnúť od-
bornosť v niečom, 2. zaoberať sa
zvláštnym odborom
špeciálny, zvláštny
špecifický, osobitý
špecifikácia, roztriedenie, výpočet,
podrobné uvedenie podľa osobi-
tosti
špecifikovať
špecifikum, osobitosť, osobitá vlast-
nosť
špehovať
špehún
špekulácia
špekulačný, — úkon, — úmysel
(zistný úmysel)
špekulant
špekulatívny
špekulovať
štádium, stav, — konania
štat
štatistický
štatistický, — úrad, — výkaz
štatistika
Štátna banka československá
štatnícký, — rozľad
štatník
štatný, — administrácia, — banka,
— cenné papiere, — cesta, — es-
tár, — daň, — dlh, — dlžobný
úpis, — dôchodok, — dozor, —
drahy, — financie, — fond, — for-
ma, — hospodárenie, — hospodár-
stvo, — hranica, — jazyk, — ima-
nie, — komisár, — koncesia, —

lesné hospodárenie, — lesy, — lo-
teria, — majetky, — majetok, —
matrika, — mena, — moc, — mo-
nopol, — náklady, — občan, —
občianstvo, — orgán, — organiz-
mus, — papier, — penzia, — pod-
nik, — podpora, — poistenie, — po-
kladnica, — povolenie, — pôžička,
— právo, — prevrat, — príslušník,
— príslušnosť, — prokurátor, —
rozpočet, — skúška, — služba, —
služobná pragmatika, — služobný
pomer, — socialistické vlastnic-
tvo, — spoločenstvo, — správa,
— subvencia, — súd, — sväzok,
— sviatok, — svrchovanosť, — ta-
jomstvo, — trovy, — účtovnic-
tvo, — úrad, — úradník, — ústav,
— ústava, — útvar, — úver, —
územie, — vec, — vedy, — vlaj-
ka, — vlastníctvo, — vrchnosť, —
výhoda, — zákon, — zamest-
nanec, — zaopatrenie, — zariade-
nie, — zastupiteľstvo, — záujem,
— záverečné účty, — znak, —
zriadenie, — železnice, — život

štátobčiansky, — pomer, — právo,
— prísaha, — vernosť

štátoprávne

štátoprávny

štátotvorný

štátoveda

štátovedecký

štátovka

štátutí, stanovy, pravidlá, ustanove-
nia

štátutárny, podľa stanov

štedrosť

štedrý

štipendium

štití

štolňa

štrajk, stávka

štrbina

štruktúra, složenie, sústava, [uspo-
riadanie

študijný, — fond, — plán

štúdium, — práva

študovať

štváč

štvaf

štvormo

štvrtročie

štvrtročný

štvrtrok

štyl, sloh

štylistický, slohový

štylistika, náuka o slohu

štylizácia, slohová úprava

štylizovať, slohove upraviť, upravo-
vať

šupáreň, postrková stanica

švager, manželov, manželkin brat,
sestrin manžel

švagríná, manželova, manželkina ses-
tra, bratova manželka

švagrovstvo, — v pobočnom poko-
lení, — v priamom pokolení

T

tabačiar

tabakový, — dýchodok, — priemy-
sel, — sklad

tábor, — ludu, — nútenej práce

tabuľa; *tabuľa oznamov*, spr. návest-
ná tabuľa

tah

tajif

tajif

tajne, — sa usozrozumiet

tajnosť

tajný, — archív, — hlasovacie prá-
vo, — hlasovanie, — organizácia,

— písmo, — prostriedok, — spo-
ločnosť, — usozrozumie, — vy-
sialačka

tajomník, — miestneho národného
výboru

tajomný

tajomstvo, — dopravných zpráv,
— hospodárske, — listové, — ob-
chodné, — podnikové, — priemys-
lové, — služobné, — štátne, — vo-
jenské, — výrobné

tajuplný

takrečeno

takzvaný

talón cenných papierov, poukážka na
nový kupónový hárok

tantíemia, podiel na zisku

tara, váha obalu

tarehy, — pozemnoknižné

tarifa, sadzba

tarifný, sadzobný, — položka, —
stupnica

taufologia, opakovanie niečoho rôz-
nymi slovami

taxa, poplatok

taxácia, 1. vypočítanie (uveodenie)
všetkých určitej veci sa týkajú-
cích prípadov, 2. odhad, ohodno-
tenie

taxatívne, — uvádzať (opak: demon-
štratívne uvádzať)

taxatívny, — výpočet

ťažba (napr. uhlia)

ťažif (z niečoho)

ťažký, — priemysel, — ujma na
zdraví

ťažkomyselný

ťažoba (stav)

tehotenstvo

tehotná žena

tehotnosť

technický, — normy, — zdokonal-
nie

telefon

telefónický, — hovor, — upovedo-
nenie

telefonovať

telegraf

telegrafový, — odpoveď, — poda-
nie, — ponuka, — poukážka

telegrafný, — úrad

telegrafovať

telegram

telekomunikácia

telekomunikačný, — zariadenie

telesný, — celistvosť, — chyba, —
integrita, — neporušenosť, — po-
zostatky, — práca, — slabosť, —
spôsobilosť, — trest, — výchova,

— výkon

teleso, — pozemnoknižné

teľo

téma, úloha, predmet

temný

tendencia; snaha; účel; úmysel; smýš-
ľanie

tendenčný, 1. úmyselný, vedený
zvláštnym úmyslom, 2. zlomyseľ-
ný, — zpráva

teoretický

teória, — práva, — štátu

teritoriálne, so stránky územia, po-
kiaľ sa týka územia

teritoriálny, územný

teritórium, územie

termín, 1. určitý deň, — dražobný,
— pojednávania, — platenia, —
výpovede (pri nájomných smlu-
vách), 2. názov, — právny tech-
nický

terminológia, odborné názvoslovie

terminologický, názvoslovný

terminovaný, — platba, — práca

termínový úkon, úkon, v ktorom je určený neskorší čas — deň — na plnenie
teror, násilnenstvo, hrôzovláda
terorista, prívrženec hrôzovlády, násilnenstva
terrorizovať, zastrášať vyhrážkou násilia
tesnopis
tesnopisec
tesnopiscecky, — zápis
test, manželkin otec
testament, závet
testamentárne, závetom, v záвете, — ustanovený dedič
testamentárny, závetný, — dedenie, — dedič (na rozdiel od dediča zákonného), — svedok, — ustanovenie
testátor, závetca
testiná, manželkina matka
testovať, 1. urobiť závet, 2. osvedčovať
teta, otcova, matkina sestra
text, — prísahy, — sľubu, — smluvy, — zákona
téza
tieseň, — hospodárska, — hrozivá, — objektívna, — subjektívna
tiesnivý, — pomery
titul, 1. hodnosť, — čestný, 2. dôvod, — exekučný, — nadobudnutia práva, — právny, 3. nadpis (napr. hlavy kapitoly zákona, knihy)
titulárny, čestný (len podľa mena, nie v skutočnosti)
titulovanie, oslovenie s titulom
tlač
tlačiar
tlačiareň
tlačiarenský, — podnik, — závod
tlačivo, — neperiodické, — periodické

ké, — prísne účtované (nespr. *záúčtovateľné*)
tlačový, — policia, — priestupok, — vec, — výrobok
tlmiť
tlmočiť, — výpoveď
tlmočne, -ého
tlmočník; pozri aj heslá „predstavitel“, „zástupca“
tolerancia, 1. trpezlivosť, 2. znášanlivosť
tolerančný, upravujúci vzťahy k niečomu, čo je len trpené, — norma, — opatrenie, — patent
tolerantný, 1. trpezlivý, 2. znášavý
tolerovať, trpieť, znášať
tortúra, mučenie
totálne, úplne
totálny, úplný
 totožnosť, — osoby; preukaz totožnosti
tovar, — na ceste, — na vzor, — strednej akosti, — stredného druhu, — v komisii; v tovare, za tovar
továrenský, — podnik, — poriadok, — robotník, — závod
tovarový, — clo, — článok, — listina, — ochranná známka, — papier, — účet, — váha (váha tovaru), — vzorka, — zásoba, — značka
tradícia, odovzdanie
tradičný, týkajúci sa odovzdania; tradičný systém nadobudnutia vlastníctva (odovzdaním)
transakcia, dojednanie
tranzit, prechod tovaru (cez štát)
tranzitný, týkajúci sa prechodu, — tovar
transport, preprava

transportný, prepravný
trasant, vystaviteľ cudzej zmenky
trasát, zmečečník
traskavina
traskavý
trať
trata, cudzia zmenka
treba; *treba mať za to*, spr. treba predpokladať
treť, — disciplinárny, — dôchodkový, — dodatkový, — hlavný, — náhradný, — odňatia slobody, — peňažný, — poriadkový, — smrti, — úhrnný, — väzenia, — vedľajší; register trestov; trest započítat; vymáhanie peňažného trestu; výkon trestu; zníženie trestu; trvanie trestu; ukladanie trestu; výmera trestu; premlčanie výkonu trestu; odklad výkonu trestu; nariadenie výkonu trestu; prerušenie výkonu trestu; register trestov; splácanie peňažného trestu; zmena výmery trestu
trestanec
trestanka, nespr. *trestankynia*
trestaný, -ého
trestateľnosť, — páchatela
trestateľný
trestne, — byť zodpovedným, — stíhať
trestné činy, — daňové, — hospodárske, — komisívne (pozri pri hesle „delikt“), — majetkové, — ohrozujúce bojaschopnosť, — omisívne (pozri heslo „delikt“), — proti brannosti, — proti dôstojnosti človeka, — proti hospodárskej sústave, — proti jednotnému hospodárskemu plánu, — proti fudovej správe, — proti mene, — proti mieru, — proti mládeži, —

proti obrane vlasti, — proti poriadku vo verejných veciach, — proti povinnostiam dozornej služby, — proti povinnostiam konať vojenskú činnú službu, — proti povinnostiam strážnej služby, — proti povinnostiam verejných činiteľov, — proti republike, — proti rodine, — proti slobode, — proti súdnictvu ľudovému, — proti ústavným činiteľom, — proti velitelským povinnostiam, — proti verejným činiteľom, — proti vojenskej cti, — proti vojenskej podriadenosti, — proti vojnovým zvyklostiam, — proti základom republiky, — proti zdraviu, — proti životu, — spáchané pre zárobok, — spáchané verejne, — spáchané násilím, — spáchané so zbraňou, — spáchané úmyselne, — spáchané zo ziskuchtivosti, — spáchané z nízkych pohľadov, — vojenské, — všeobecne nebezpečné, — úmyselné, — z nedbanlivosti
trestnoprávny, — moc, — ochrana
trestnosť, — činu
trestný, — blok, — čin, — činy (pozri heslo „trestné činy“), — komisía, — konanie, — konanie správne, — moc, — opatrenie, — paušál, — poriadok súdny, — poriadok správny, — právo, — právomoc, — predpisy, — príčetnosť, — prípad, — register, — rozhodnutie, — rozkaz, — rozsudok, — sankcia, — senát, — skutok, — stíhanie, — sudca, — súdnictvo, — ustanovenia, — vec, — výmer, — vyšetrovanie, — zákon, — zákon správny, —

zákonník, — zákonodarstvo, — zodpovednosť, — žaloba

treťuhodný

trečia osoba, niekto iný než účastník; osoba, ktorá nie je stranou v právnom pomere

trh

trhlina

trhový, — cena (nespr. tržná cena), — obyčaj, — smluva (spr. kúpna smluva, nespr. kúpnopredajná smluva), — zvyklosť (jarmočná zvyklosť)

trieda, 1. — buržoázna, — kapitalistická, — robotnícka, — spoločenská, 2. — činžovná, — nájomná

triediť

triednosť, — práva, — právnej vedy, — súdnictva

triedny, — nepriateľ, — rozpor, — rozdiel, — spoločnosť

trienium, trojročie

trojčlenný, — senát

trofej, víťazný odznak, víťazná korisť

trojmo

trojnásobný

trojročie

trovy, — konania, — plnenia, — potvrdky, — trestného konania; úhrada, náhrada, znášanie trov; pozri aj heslo „náklady“

trpieť

trudnomyseľnosť

trudnomyseľný

trust, súkromná monopolná zárobková organizácia (pozri Ústava § 161 a Trz. § 131)

trvale, — nespôsobilý zamestnanec, — ustanoviť (definitívne ustanoviť)

trvalosť

trvalý, — trestný čin, — vykonávanie práva, — výslužba

trvanie, — držby, — nároku, — pracovného pomeru, — právneho pomeru, — trestu, — väzby; za trvania pracovného pomeru

trvať, 1. — na splnení, — na trvaní, — na výpovedi; 2. volebné obdobie trvá x rokov; príslušnosť súdu trvá do skončenia veci

tržnica

tržný, 1. — cena (spr. trhová cena), — právo (spr. trhové právo), 2. — rana

tulácky, — život

tuláctvo

tulák, tuláčka

túlať sa

túlavý, — pes

tupý, — nástroj

turnus, striedanie (v službe), obeh; opakujúce sa poradie

tútor, spr. poručník

tuzemec

tuzemsko

tuzemský, — platidlá, — súd, — súdnictvo

tvár; postaviť tvárou v tvár (konfrontovať)

tvorba

tvorenie, — práva

tvoriť

tvrdenie, — skutkové; dokázať tvrdenie; urobiť tvrdenie pravdepodobným

tvrdiť

tvrdohlavosť

tvrdohlavý

tvrdosiľne

tvrdosiľný

tvrdza

ťfkať sa (niekoho, niečoho)

typický, príznačný; príkladný

tyranie, — sverenej osoby, — zvierat

U

u (predložka); *uložiť spis u súdu*, spr. na súde; predložka u sa používa tam, kde ide o vyjadrenie vzťahu k osobám (bývam u brata), ale aj v prenesenom smysle (u tej firmy je to lacnejšie)

ubezpečiť, ubezpečovať

ubikácia

ubíť, ubíjať

ubliženie, — na zdraví, — parlamentárovi, — ústavnému činiteľovi na zdraví

ubližif, ubližovať (niekomu)

ubrániť (sa)

ubúdať

úbytok, — hodnoty, — na váhe, — váhy

ubytovací, — podnik

ubytovať, — vojsko

úcta, — k zákonu

úctivosť

úctivý

účasť, — na samovražde

účasťenstvo

účasťina, — na meno, — na majiteľa; upisovanie účastín; vydanie účastín; poukážka na účastinu (predbežný účastinný list)

účasťinár; kniha účastinárov; zodpovednosť účastinára

účasťinársky, — spoločnosť, spr. účastinná spoločnosť

účasťinný, — istina, — spoločnosť

účasťníctvo, — na trestnom čine

účasťník, — konania, — právneho

úkonu, — spoločenía, — trestného činu

účastníť sa

účastný; byť účastným na niečom, v niečom, nespr. *byť účastným niečoho*

učebnica

učebný, — čas, — pomer, — odbor, — osnova

účel, — evidenčný, — hospodársky, — konania, — smluvy, — úradný, — všeobecne propešný; sledovať účel; splnenie účelu; za tým účelom; na ten účel; plnenie na dovolený účel

účelnosť

účelný

účelový, — určenie

učeň

učenie

účet, — bežný, — bilančný, — obratový; otvoriť účet, uzavrieť účet; zaplatiť účet

účinkovať; *súd vo veci účinkuje*, spr. súd vo veci koná

účinnosť, — nariadenia, — podmienky, — pokonávky, — právneho úkonu, — smluvy, — zákona, — zpätná; za účinnosti zákona

účinný, — ľudost

účinnok, — odkladací, — právneho

úkonu, — súdny, — právotvorbný, — rozsudku, — rozväzovací, — zrušovací

učíť (sa)

učiteľ, učiteľka

učiteľstvo

učivo

učienica

učňovský, — smluva, — vysvedčenie

učároň

účtovací, — chyba, — povinnosť
účtováč
účtovnícky
účtovníctvo
účtovníčf
účtovník
účtovný, — doklad, — knihy, — kontrola, — metódy, — prípad, — služba, — zápisy, — zásady, — závierka, — zpráva
účtový, — osnova, — rozvrh, — skupina, — trieda
účty, — poručníka, — opatrovníka
údaj, — na zmenke; uviesť údaje v podaní, nespr. *predostrieť, udať údaje v podaní*; niekedy stačí slovo *udať*; pozri aj heslo „predniesť“
údajne
udalosť, — náhodilá, — (ne)odvratiteľná, — nepredvídateľná, — nevyhnutná
udať, — niekoho, — *platidlá*, spr. dať platidlá falšované ako pravé
udavač, denunciant
údel
udeľf, udeľovať, — absolutórium, — cenu, — milosť, — právo, — pokúru niekomu, — slovo, — služobné miesto; *poučenie sa udeľuje*, spr. poučenie sa dáva
udeľovaťf
úder
úderník, úderníčka
údoľný, — priehrada
udomácnif (sa)
údržba, — strojov, — podniková, — zariadenia
udržiavanie, — budov, — ciest, — domácnosti, — mostov, — poriadku, — stavby, — v dobrom stave, — veci
udržiavací, — náklady, — príspevok

udržiavať, udržiavať, — vec
udusiť
uhájiť, — si právo
uhlie
uhodnovernený, — odpis, — podpis
uhodnovernif, overif (na súdoch sa overuje)
uhodnoverníovací, — doložka, — klauzula
uhol, — zorný
uhoľ
uhoľný, — bane
úhona; bez úhony
úhor
Uhorsko, v dobe pred štátnym prevratom do 28. 10. 1918
uhorský, v dobe pred štátnym prevratom do 28. 10. 1918
úhrada, — majetkovej ujmy, — nákladu (napr. stavebného), — osobných potrieb, — pohľadávky, — trov, — výdavkov
úhradový, — fond
uhradiť (kryť)
uhradzováci, — exekúcia, — uspokojovacia exekúcia (teraz už len exekúcia, lebo podľa Osp. č. 142/1950 Sb. zaistovacej exekúcie niet), — podstata
uhradzovať, — opravy; pozri aj heslo „náklady“
úhrn, — nákladov, — škody, — trov, — požitkov
úhrnkom; kúpa úhrnkom („ako stojí a leží“)
úhrnný, — majetok, — náklad, — počet členov, — prehľad, — trest
uchádzač
uchádzať sa (o niečo)
uchováť, uchovávať, — štátne tajomstvo
uchrániť

uchvátiť, — držbu, — moc
uchvátiťel, — moci
uchýľif sa, — od pravdy, — od zákonných predpisov
úchylka
úchylkár
úchylkárstvo
úchylný
uistiť, uisťovať
ujarmiť, ujarmovať
ujaf sa, — dedičstva, — držby, — slova
ujčiná, ujcova manželka
ujec, matkin brat
ujma, — na zárobku, — práva, — právna; bez ujmy nároku na náhradu; bez ujmy následkov; bez ujmy ustanovení; byť na ujmu; *o svojej ujme*, spr. jednostranne; utrpieť ujmu
ujst; obava, že obvinený ujde; pozorostní súdu ušlo, že...
úkaz
ukazovateľ, — mien
ukážka; na ukážku
úklad
ukladať, — pokutu, — trest
ukladateľ, deponent, složitel, — veci na súde; pozri aj heslo „depozit“
ukojenie, spr. uspokojenie; uspokojenie osobných potrieb
úkojné právo, spr. uspokojovacie právo
úkol; pracovať v úkole
úkolár
úkolový, — mzda
úkon, — dvojitý, — exekučný, — jednostranný, — mimovoľný, — mimovoľový, — nedovolený, — opatrovanský, — poručenský, — právny, — procesný, — protiprávny, — služobný, — správny

(administratívny), — súdny, — úradný, — vládnej moci, — zakázaný; pozri aj heslo „čin“
úkor; byť na úkor
ukoristiť
ukoristiť
ukrátiť, — štát na dani, — uspokojenie veriteľovej pohľadávky, — veriteľov
ukrutník
ukrutnosť
ukrutný
úkrýť
ukryť, ukrývať
ukryvateľ, spr. prechovávateľ
ukryvateľstvo, spr. prechovávateľstvo (Tr. zákon č. 86/1950 Sb. zahrnuje tento pojem pod názov podielníctvo, § 250)
ulahčif, ulahčovať
ulapif
uláva, — colná, — daňová
ulaviť, ulavovať
úloha, — plánovaná
uložiť, ukladať, — do skladišťa, — listinu do súdnej úschovy (Osp. č. 142/1950 Sb. § 362 ods. 2, § 255 ods. 2. Obč. z. č. 141/1950 Sb. §§ 113, 190, 203), — peniaze, — poriadkovú pokutu, — povinnosť, — predmet kúpy vo verejnom skladišti, — spis, — trest, — vec do súdnej úschovy, — záväzok; uložiť stavebníkovi, aby uskutočnil stavbu; podmienka uložená dedičovi
úložka, spr. deposit
ultimátum, posledný návrh na smierenie urovnania sporu
umeleckopriemyslový
umelecký, — dielo, — chyba, — pamiatka, — podnik, — pomník,

— predmet, — priemysel, — vlast-
níctvo
umelý, — končatina
umenie
úmernosť
úmerný, — zataženie (napr. povin-
nosťami); úlohy úmerné schopnos-
tiam pracovníka; iné je pomerný,
napr. pomerné uspokojenie po-
hľadávok veriteľov, ak nemôžu
byť celkom uspokojené
umiernenosť
umiernený
umiestenie, — choromyseľného, —
v liečebnom ústave
umiestiť, umiestovať
umlknuť
úmluva, spr. dohovor; napr. platné,
neplatné dohovory, vedľajší doho-
vor
umluvený, spr. dohovorený, dohod-
nutý
umluviť, spr. dohovoriť, dohodnúť
umorenie, — cenných papierov, —
stratenej alebo zničenej listiny
umoriť, umorovať, — cenné papiere,
— listiny
umoriteľný
umorováci, — istina, — konanie,
— lehota, — plán, — pôžička,
— splátka, — usnesenie
umorovanie, — štátneho dlhu
umožniť, umožňovať
umrieť, umierať
úmrlčia komora, miestnosť v nemoc-
niciach na prechodné ukladanie
mŕtvol; pozri aj heslo „márnica“
úmrtie; kniha úmrtí
úmrtné, —ého
úmrtnosť
úmrtný, — list, — prípad, — zápis
umučiť

úmysel, — nepriateľský, — pevný,
— usmrtiť, — zlý; *úmysel sa nesie
k hlavnej veci*, spr. úmysel smeruje
k hlavnej veci
úmyselne, — nesplniť povinnosť, —
zavinený výsledok
úmyselnosť
úmyselný, — protiprávny čin, — ko-
nanie, — usmrtenie človeka, — za-
bitie, — zavinenie
únava
únavný, — práca
únia
unifikácia, sjednocovanie, sjednote-
nie, — zákonov
unifikačný, — zákon
unifikovať, sjednocovať, sjednotiť
uniforma, rovnošata
unikaf, uniknúť
unikát, jediný kus, exemplár
unikum, prípad svojho druhu jediný
univerzálnosť, 1. všeobecnosť, 2. vše-
strannosť
univerzálny, všeobecný, — dedič,
— postupnosť (nástupníctvo, na-
jmä dedenie, čo do úhrnu vecí a
práv), — právne nástupníctvo,
— sukcesor (nástupca, najmä de-
dič, čo do úhrnu vecí a práv)
univerzita
univerzitný, — profesor, — štúdium
únos
únosnosť
únosný, — dlh, — práca, — zataže-
nie, — záväzok
upadať, upadnúť
upevniť, upevňovať
upierať (niekomu niečo)
úpis, — dlžobný
upísať, upisovať, — pôžičku, — účas-
tinu
upisovacie, — lehota

úplakár
úplakárstvo, — nepriame, — pri
voľbách
uplatniť, uplatňovať, — na súde, —
nárok, — právne záujmy, — prá-
vo, — pred súdom; uplatniť sa,
uplatňovať sa; uplatňovať nárok
proti dedičom, vystúpiť proti de-
dičom s nárokom, nespr. *držať sa
dedičov, previesť nárok proti dedičom*
úplatok
úplný, — uspokojenie
uplynúť
uplynúť, — času, — doby, — le-
hota
upodozrievať, — z trestného činu
upomenúť, upomínať (niekoho)
upomeniť
upomienka
upomínací list
upotrebiť, upotrebovať
upotrebitelnosť
upotrebitelný
upovedomenie, — listovné
upovedomiť, dať na známosť, ozná-
miť
upožniť, — na povinnosť, — na
právo, — na trestné následky
upratať, vyčistiť, vyriadiť; iné je vy-
pratať
úprava, 1. — ministerstva pre štátne
orgány (nespr. *výnos, vynesenie*),
2. — hraníc, — majetkov, — me-
dzí, — niektorých otázok, — pla-
tových pomerov, — pozemková,
— práv a povinností, — služob-
ných platov, — stykov rodičov
s deťmi, — trov, — vód, — vše-
obecná; úprava bytá niekomu
upraviť, upravovať, — konanie, —
podrobnosti, — znenie; podrob-
nosti upravuje zákon; súd upraví

dediča, aby svoje právo uplatnil
žalobou; súd upraví účastníka ko-
nania o rozvrhu dražobného vý-
ťažku, aby podal návrh na začatie
adm. konania alebo žalobu
uprázdnený, — miesto
uprázdniť (sa)
uprednostniť, uprednostňovať, dať,
dávať prednosť
úprinnosť
úprinný
upustiť, upúšťať, — od exekúcie, —
od exekučného vymáhania poku-
ty, — od konania, — od odhadu,
— od potrestania, — od proces-
ného úkonu, — od rozhodnutia,
— (dobrovoľne) od spôsobenia vý-
sledku, — od stíhania, — od vý-
konu dražby, — od výkonu tres-
tu, — od výsluchu osoby, — od
začatia konania
upútať, — pozornosť
úrad, — ciachový, — plánovací, —
pre vynálezy a zlepšovacie náme-
ty, — predsedníctva vlády, —
predsedníctva Sboru poverenkov,
— prvej (druhej) stolice, — pun-
cový, — správny (administratív-
ny), — štátny, — štýkny pre cir-
kevné veci, — pre telesnú výcho-
vu a šport; zastávať úrad
úradne, — určená cena vecí
úradnícky, — sbor
úradníčka
úradník, — colný, — správny (ad-
ministratívny), — súdny, — štát-
ny, — vojskový
úradný, — agenda, — budova, —
byt, — čin, — činnosť, — hodiny,
— intervencia, — jazyk, — kona-
nie, — kontrola, — list, — miest-
nosť, — moc, — návestia, — no-

viny, — obvod, — odklad, — odpis, — opatrenie, — opatrovanie, — orgán, — osoba, — overenie, — označovanie výrobkov, — oznámenie, — pečaf, — pečiatka, — plat, — pomer, — pomoc, — povinnosť, — rozhodnutie, — sadzba (úradne určená sadzba), — sberka rozhodnutí súdov, — sídlo, — stráž, — tajomstvo, — uhodovernenie, — úkon, — upovedomenie, — uschovanie, — uzávera, — vec, — vestník, — vyhotovenie, — výkon, — výrok (Obč. z. č. 141/1950 Sb. § 114), — vyzvanie, — zakročenie, — záznam, — značka, — zpráva

úradovanie

úradovňa

úraz; úrazom spôsobená škoda

urazený

urazit

úrazové, -ého

úrazový, — dôchodok, — poistenie, — poisťovníctvo, — renta, — veci

urážka, — medzi vojenskými osobami, — na cti, — parlamentára, — verejného činiteľa

urážlivý, — úmysel, — výraz

urbár, úprava pozemkových a iných

patricností (pastva, sbieranie dreva a trstiny) urbárníkov (pozri heslo „urbárstvo“)

urbárny, urbársky, — segregácia (pozri toto), — majetok, — právne pomery, — právo

urbárník, osoba, ktorá podliehala panskej vrchnosti zemepána, šľachtica, býv. poddaný

urbárstvo, za feudálneho zriadenia pomer medzi zemepánom-šľachticom a poddaným

určenie, — hodnoty (nespr. *hodnotové určenie*), — odhadnej ceny, — právneho pomeru, — rozsahu vyzívovacej povinnosti, — súdu, — úradu (príslušný súd podľa § 12 Osp. č. 142/1950 Sb. Najvyšší súd určuje a nie označuje ho), — svedočného, — tlmočného, — veci druhove, — veci jednotlivite, — znalečného

určený, — miesto, — cieľ

určiť, určovať, — deň pojednávania, — náhradný trest, — podmienky, — podrobnejšie okolnosti, — poradie, — právny pomer, — príslušnosť, — rozsah patentu, — skúšobný čas, — stratu občianskych práv, — termín, — trovy konania, — výnimky, — zaviazanosť

určite

určiteľnosť

určiteľný

určitost', — návrhu

určitý, — prípad

určovacia žaloba

urgencia, súrenie

uržovať, súriť, — vybavenie veci

urobiť, — námietky, — návrh, — nevyhnutné opatrenie, — opatrenie, — písomné podanie, — podanie telegraficky, — podanie ústne (do zápisnice), — pravdepodobným, — prejav (písomne alebo ústne), — smluvu bezúčinnou, — vec jasnou, — vyššiu ponuku, — zadosť povinnostiam, — závet; pozri aj heslo „previesť“

uroda

urodiť sa

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrodný

úrokomer, úroková miera

úrokový, — dlh, — kupón, — miera

úroky, — od depozitu, — od úroku, — odo dňa podania žaloby, — od sumy (nespr. *zo sumy*), — zo zameškania — z omeškania (nespr. *z prodlenia*), — zavisnuté (nespr. *zadržané*); donášaf úroky; prirážaf úroky k istine

urputný právovník, spr. sudíř

urpelenie, — konania

úryvok

úryvkovitý

usadlosť, — poľnohospodárska

úšek

úšchova, — súdna; smluva o úschove (nespr. *smluva o schovaní*)

uschovať

uschovávateľ, depozitár, nespr. *schovateľ*

úschovňa

úschovné, -ého

úschovný, — oddelenie (súdne), — pokladnica (depozitná pokladnica)

úsilie

usilovať

uskladniť, uskladňovať

úskočnosť

úskočný

úskok

uskutočniť, uskutočňovať, — blokádu, — delbu majetku, — kúpu, — myšlienku, — návrh, — plán, — pozemkovú reformu, — smernice, — stavbu, — svoju vôľu

úslušnosť

úslušný

usmieriť (sa)

usmrtenie, — človeka úmyselne, — človeka z nedbanlivosti, — ľud-

ského plodu, — novonarodeného dieťaťa

usmriť, usmrcovať

usnášať sa

usnesenie, — jednohlasné, — o poradi, — o poverení sudcu, — o sťažnosti, — o trovách, — o zastavení konania, — o zrušení konania, — súdu, — úradu, — väčšinou hlasov, — valného zhromaždenia, — vlády, — všetkými hlasmí

usniest sa, — na zákone, — o návrhu zákona, — o námietke

uspať

uspávateľ prostriedok

úspech

úspešný, — odvolanie, — opravný prostriedok, — sťažnosť, — žiadosť

uspokojiť, — nárok, — pohľadávku, — veriteľa

uspokojivý, — s rozsudkom

uspokojivý, — kvalifikácia, — pracovný výkon, — výkon služieb

uspokojovací, — exekúcia (podľa Osp. č. 142/1950 Sb. už len exekúcia, lebo inej — zabezpečovacej — exekúcie už niet), — fond, — podstata, — právo (nespr. *úkojný právvo*)

uspokojovanie, osobných potrieb, — potrieb rodiny

úspora, — nákladov, — trov

usporiadať

úspornosť; z dôvodov úspornosti

úsporný, — opatrenie, — vklad

ustáľiť, ustaloť

ustanovenie, — poplatkové, — práva, — prechodné, — smluvy, — všeobecné, — zákona, — záverečné, — závetu; podrobnejšie ustanovenia

ustanovený, — obhajca
ustanoviť, ustanovovať, — dediča,
— likvidátora, — náhradného
(námestného) dediča, — námestníka,
— obhajcu, — opatrovníka,
— poručníka, — pravidlo, —
správcu likvidačnej podstaty, —
vojenského prokurátora, — zá-
stupcu, — znalca (je iné než pri-
brat znalca; ustanovujú sa znal-
covia pre určité odbory; priberajú
sa znalcovia pre konkrétne veci
zo znalcov takto ustanovených
alebo neustanovených, Osp. č.
142/1950 Sb. §§ 112, 108); zákon
ustanovuje predpisy vo všeobecn-
nosti; súd ustanovuje zásady; ak
zákon neustanovuje inak; záko-
nom ustanovená trestná sadzba;
sudcovia z povolania sú ustanov-
vaní na svoje miesto trvale
ustanoviť sa, prísť na predvolanie,
prísť na rozkaz
ustanovizeň, inštitúcia, — právna
ústav, — občiansky, — peňažný, —
právy, — pre hluchonemých, —
pre choromyselných, — štátny,
— trestný, — výchovný, — vy-
učovaci
ústava
ustávať sa (za niečím)
ustavičný
ustaviť, ustaviť sa; ustaviť sa valné
shromáždenie
ústavne
ústavnosť
ústavný, — činiteľa, — dejiny (de-
jiny ústavného zriadenia), — lis-
tina, — právo, — predpisy, — vý-
bor, — zákon, — záruka
ústavodarný, — národné shromážde-
nie

ústne, — dať znenenie do zápi-
snice, — podať návrh do zápisni-
ce, — sa dohodnúť
ústnosť; zásada ústnosti
ústny, — konanie, — oznámenie,
— podanie (do zápisnice), — po-
jednávanie, — ponuka, — právny
úkon, — prednes, — prihláška,
— príkaz, — rokovanie (stať len
rokovanie), — rozkaz, — smluva,
— styk so stranami, — úprava,
— žiadosť
ústredie, — advokátskych poradní
ústredňa
ústredný, — riaditeľstvo, — správa,
— spravovanie, — výbor
ústrižok, — cenných papierov
ustúpiť
ústupnosť, ústupčivosť
ústupný, ústupčivý
usúdiť, usudzovať
úsudok
usvedčiť (niekoho z niečoho)
usvedčujúci, — dôkaz, — svedok,
— veci (nespr. *dôkazné veci, trestné
znaky*), — výpoveď
ušlý, — zisk
ušlý, -ého; konanie proti ušlému
utajiť, utajovať
utečenec
útek, — po dopravnej nehode
utiecť, — strážiť, — z väzby
útlak, spr. útlak
utíšiť (sa), utíšovať (sa)
utíšujúci prostriedok
utkvieť, — myšlienka, — predstava
utkvieť, — v pamäti
útlak
útočisko
útočník; vyhlásenie za útočníka
útočnosť
útočný, — nástroj, — predmet, —

prostriedok (opak: obranný pro-
striedok), — vojna, — zbraň
útok, — proti skupinám obyvateľ-
stva, — so zbraňou
útraty; *útraty konania*, spr. trovy
konania; pozri heslo „náklady“
utrhanie na cti, spr. urážka na cti
utrieť, — právnu ujmu, — škodu,
— ujmu na zdraví, — úraz
utížiť; suma utížená (na dražbe)
útulok, — pre deti
útvár, — pracovný, — vojenský kár-
ny
utváraj (sa)
utvoríť
utvrďovanie, — v predsavzati trest-
ného činu
uvádzať, — falšované a pozmenené
platidlá, zlahčené mince do obehu
(nespr. *udávať*); pozri aj heslo
„uviesť“
úvaha; podľa voľnej úvahy
uvaliť, — *na obvineného väzbu*, spr.
vziať obvineného do väzby
uväznený
uväzňiť
uvažovať, — o dôkazoch, — o okol-
nostiach, — voľne
uvedenie do predošlého stavu
uvedený (aj vo význame spomenu-
tý); uvedený nároky, skutkové
okolnosti; ustanovenia uvedené
v zákone
uvedomiť si
úver, — bankový, — dlhodobý, —
hypotečný (hypotekárny), — krát-
kodobý, — krytý, — lombardový,
— pozemkový, — štátny; poskyt-
núť úver
uveriť, — nariadenia, — roz-
sudku, — trestného výmeru, —

usnesenia, — vyhlášky, — záko-
na, — zprávy
uverejniť, uverejňovať
uveriť (niekomu niečo)
úvernietvo
úverný, — banka, — družstvo
úverový, — hospodárstvo, — list,
— papier, — pohľadávka, — po-
mer, — provízia, — styk, — trans-
akcia, — účet, — úkon
úveruschopný
uviaznúť
uviesť, uvádzať, — ako dôvod (prí-
činu), — ako poľahčujúcu okol-
nosť, — ako prirážajúcu okolnosť,
— do držby, — do majetku, — do
predošlého stavu, — do úradu,
— dôvody, — okolnosť, — skut-
kové tvrdenie, — skutočnosť, —
svedkov, — v platnosť, — v po-
chybnosť, — v účinnosť, — vec
do súladu so všeobecným záuj-
mom, — vnúteného správcu
úvodník
úvodný, — ustanovenia
uvodzovaci, — nariadenie, — zákon
uvoľniť, uvoľňovať, — depozit, —
(vinkulovaný) viazanú vkladnú
knížku
uzákoníť, uzákoňovať, — dohodu
(medzištátnu)
uzavierať
uzávera, — úradná
uzavieraci, — *hodina* (spr. záverečná
hodina), — opatrenie, — prostrie-
dok
uzávierka, — účtovná
uzavretie smluvy, dojednanie smluvy
uzavrieť, — manželstvo, — mier, —
smluvu, — účty, — úkon
územie, — Československej republ-

ky, — štátne, — vystavené podmývaníu, — zaplavované územný, — platnosť (teritoriálna platnosť), — rozsah činnosti súdu, — správne celky

uznaly

uznanie, 1. vzťahuje sa na právo; doznanie sa používa na skutkové okolnosti, úkony; v trestnom práve sa obvinený priznáva; soznanie je vyhradené pre finančné právo, kde sa ani nepriznáva, ani nedoznáva, ale len soznáva základ vyrubenia daní, poplatkov atď., 2. čestné (pozri Trz. č. 86/1950 Sb. § 44 ods. 1c)

uznanlivý

uznať, — dlžobu, — hodnotu, — nárok, — otcovstvo, — pohľadávku, — povinnosť, — právo, — pred súdom, — vinným, — záväzok; ak sa výrokom uzná právo

uznávací, — poplatok, — prejav, — smluva, — úkon

uzurpácia

uzurpátor

uzurpovať, násilne uchvátiť, — držbu

úzus, 1. zvyk, 2. užívanie

úzera

úzernícky, — smluva, — úkon

úzerníčiť

úzerník

užiť, — liek, — násilie, spr. použiť násilie, — ustanovenie, spr. použiť ustanovenie

úžitkový, — predmet, — rastlina, — voda, — zver, — zverina

užitočný

úžitok; vyťažené úžitky

užívací, — pomer, — právo

užívanie (lat. usus), — majetku, —

podľa smluvy, — veci, — vody; spôsob užívania; vecné bremeno užívania; iné je používanie (lat. usus-fructus)

užívať; pozri aj heslo „používať“; užívať cudziu vec pre vlastnú potrebu

užívateľ

užší, — komisia, — voľba, — výbor

V

vada, častejšie chyba (napr. zistená, spoznaná chyba zvierala, chyba veci, chybná povaha veci), — dieťa, — konania, — znaleckého posudku

vadif sa

vádium, zábezpeka

vadnosť, — konania, — veci

vadný, častejšie chybný

valné shromaždenie

valorizácia, zhodnotenie

valorizovať, zhodnotiť

valuta, 1. cudzia mena, 2. hodnota

valutový

— úkony

varovať (niekoho); varovať sa

varant, záložný list na tovar v skladišti

váha

váhanie

váhaf

váhavý

vášeň

vášnivo

vášnivý

vazal, lénnik (držiteľ léna vo feudálnom zriadení)

váženie

váženy

vážif

vážif si (niekoho)

vážne

vážnosť, — pojednávania, — prejavu vôle

váčšina, — absolútna, — hlasov, — jednoduchá, — kvalifikovaná, — relatívna

vážba, — obvineného

vážeň

váženský, — stráž

váženie

vážif; význam veci väzi v tom, že...

vážnica, — správna (administratívna), — súdna

vážničný, — poriadok, — práca, — stravovanie

vážníť

vážobný, — vec

včas, — ohlásif niečo, — podať opravný prostriedok; prijatie ponuky včas došlo

včasnosť, — plnenia

včítane, — až do dvanásteho roku

vďova

vďovec

vďovský, — penzia, — podpora, — právo (požívacie právo vďovy podľa dedičského práva z doby pred účinnosťou Obč. z. č. 141/1950 Sb.)

vec, — deliteľná, — domácej spotreby, — drahocenná, — drurove určená, — exekučná, — hlavná, — hnutelná, — hromadná, — jednotlivé určená, — ktorá nepatrí nikomu, — nájdená, — nehnuteľná, — nepatrnej ceny, — nescudziteľná, — občianska, — občianskoprávna, — odložená návsťevníkom, — osobnej spotreby, — patriaca do pôsobnosti kraj-

ských národných výborov, — pa-

triacia do právomoci arbitrážnych komisií, — patriaca do právomoci (určitého) ministerstva, — patriaca do právomoci riadnych súdov, — podliehajúca rýchlej skaze, — povahy politickej, — právna, — skrytá, — služobná, — sporná, — spotrebiteľná, — správna (administratívna), — stratená, — súdna, — súrna, — štátnej správy, — trestná, — trestnoprávna, — uložená, — v osobnom vlastníctve, — v socialistickej vlastníctve, — väzobná, — vedľajšia, — verejná, — vnesená hostom, — zahraničná, — zastupiteľná; vec predjadat, vybavif; vec súdne vybavif; súčasť veci; príslušenstvo veci; verejné veci

veecnoprávy, — pomer, — účínok, — úkon

veecnosť

vecný, — bremeno, — dávka, — dlžník, — index, — náklad, — nárok, — odkaz, — plnenie, — povinnosť, — právo, — príslušnosť (spr. pôsobnosť), — register, — ukazovateľ, — veriteľ

večitý

večnost

večný

veda; vedy právne a štátne; vedy spoločenské

vedec

vedecký, — kvalifikované osoby

vedecký

— bádanie, — činnosť, — kvalifikácia

vedenie

— hlavné, — kníh, — mat-
riky, — podniku, — pojednávania, — pozemkových kníh, — závodu

vedľa

vedľa pôvodného dlžníka, spr. popri pôvodnom dlžníkovi

vedľajší, — hypotéka, — hypotekárne záložné právo, — intervencia, — návrh, — otázka, — plnenie, — povolanie, — smluva, — trest, — účasť, — účastník, — ustanovenie, — vec, — vklad (vklad záložného práva vo vedľajšej vložke), — vložka (pozemnoknížná vložka, v ktorej je zapísané vedľajšie hypotekárne záložné právo), — závod

vedome

vedomie; bez vedomia; pri plnom vedomí; byť pri vedomí; stratiť vedomie; priviesť k vedomiu; podľa najlepšieho vedomia a svedomia; s vedomím; brať (vziať) na vedomie; porucha vedomia

vedomosť; osobitné vedomosti potrebné na vykonávanie povolania; nadobudnuté vedomosť; mať o niečom vedomosť

vedomý

vedúci, -eho, — podnik

vedúci, — činiteľ, — úradník

vek, — blízky veku mladistvému, — rozhodný pre trestnoprávnu zodpovednosť, — školopovinný

vekový, — hranica, — rozdiel

velenie

velizarada

veliteľ, — najvyšší

veliteľský, — povinnosti

veliteľstvo

veľkňaz

veľvyslanec

veľvyslanectvo

veno (pred účinnosťou z. č. 265/1949 Sb., o rodinnom práve)

venovať, — pozornosť niečomu, — starostlivosť niečomu; venovať sa

verbálny, slovný, ústny, — nota, — diplomatické oznámenie, — protest

verdikť, výrok (najmä porotcov v štátoch, kde sú porotné sudy)
verejne, — dať predať, — vyhlasovať
verejnonotársky; od účinnosti z. č. 201/49 Sb. a ďalej z. č. 116/1951, Sb., notársky (štátnonotársky)

verejnoprávny, protiklad pojmu súkromnoprávny v kapitalistickom práve

verejnoscľadistný, — list, — úkon
verejnoscť, — konania, — pojednávania; právo verejnosti; zásada verejnosti; verejnoscť je vylúčená

verejný, — bezpečnosť, — cesty (vybudované a nevybudované, nespr. cesty a sítě), — činiteľ, dávka, — dodávky, — doprava, — dražba, — kniha, — knižnica, — listina, — notár (po účinnosti zák. č. 201/1949 Sb. notár a od účinnosti zák. č. 116/1951 Sb. štátny notár), — orgán, — pohoršenie, — pojednávanie, — pokarhanie, — poručník, — práca, — práce, — právo (protiklad súkromného práva v kapitalistickom práve), — premávka, — prevádzka, — prísľúbenie, — ráz, — sbory, — skladište, — služba, — spáchanie trestného činu, — spotreba, — správa, — učilište, — účtovanie, — ústav, — užívanie, — vody, — vyhláška, — výučba, — zábava, — zasadanie, — zásobovanie, — zdravotníctvo

verenec, snúbenec (v právnej terminológii treba používať iba termín „snúbenec“)

verifikácia, overenie, preskúmanie a potvrdenie správnosti, — volieb
verifikačný, overovací, — komisia
verifikovať, overovať

veriteľ, — hypotekárny, — likvidačnej podstaty, — oddelený, — ručnoscľožný, — solidárny, — vymáhajúci, — záložný

veriteľský

vernosť, — štátoobčianska, — v manželstve

vercio in rem, upotrebenie veci pred iného

vestník, — úradný

veterinár, zverolekár

vetevný, — dedenie, — majetok (pred účinnosťou nového Obč. z. č. 141/1950 Sb.)

vhodnosť; z dôvodu vhodnosti

vhodný, — dôkaz, — opatrenie;

uznať za vhodné

viac, viacerí, niekoľkí

viacstranný

viazaný, — hospodárstvo, — pohľadávka, — vklad

viazací; strany sú viazané smluvou; občania sú viazaní zákonom

viazací sa; nadobudnutie práva viaže sa na príslušný deň

viaznuť, l. doprava viazne; 2. vecné bremeno, záložné právo viazne na veci

vicinálka, miestna železnica, vedľajšia železnica, pobočná železnica
vicinálne cesty, vedľajšie cesty, poľbočné cesty

vidimovať, správnejšie overiť

viditeľne

vierolomnosť

vierovyznanie

viesť, — denník, — exekúciu (na niečo), — hospodárstvo, — knihy,

— podnik, — pojednávanie, — politiku; viesť k cieľu (napr. ak exekúcia na plat povinnej osoby nevedla k cieľu)

vikár, zástupca (najmä biskupov)

vina; bez viny

vineta, nálepka

vinica

viničný, — majetok

vinikulácia, viazanie; pozri heslo „vinkulovať“

vinkulovať, viazať (napr. peňažný vklad na určité heslo, vydanie cenných papierov alebo listiny na splnenie určitej podmienky)

vinník

vinnoscť

vinný, — priestupkom, — trestným činom, — z omeškania, — z oneskorenia, — zo zameškania; vinným sa čítiť; vinným, za vinného uznať

vinohrad

vinohradnícky, — družstvo

vinohradník

vklad, — do pozemkovej knihy, — družstevný, — hlavný (vklad záložného práva v hlavnej vložke), — peňažný, — v peňažnom ústave, — vecný, — vedľajší (vklad záložného práva vo vedľajšej vložke), — viazaný, — vnesený do sčrúzenia; vklady spôsobilc, súce, hodiace sa na zábezpeku

vkladný, — doložka, — hárok, — istina, — knižka, — listina, — povolenie

vkladový, — úrokomer

vláda

vládnuť (niečím, niekomu)

vládny, — forma, — moc, — naria-

denie, — návrh zákona, — vyhláška
vlajka, — republiky, — spojeneckého štátu
vlámanie
vlast
vlastenec
vlastnícky, — nárok, — podiel, — právo, — právo na umelecké dielo, — strana (A), — žaloba
vlastníctvo, — družstevné, — osobné, — socialistické, — spoločenské, — súkromné, — štátne; vlastníctvo k pôde; prevod vlastníctva; prechod vlastníctva, výhrada vlastníctva; vlastníctvo k výrobným nástrojom a prostriedkom; vlastníctvo k spotrebným predmetom
vlastník
vlastníť
vlastnosť, — vymienená; vlastnosť, akú vec obyčajne máva
vlastnoručný, — písmo, — podpis, — závet
vlastný, — poľovný revír (nespr. *honiuba*), — rodičia, — zmenka
vlečenie, — lode
vlečný, — lod, — voz
vliezť
vlohy
vložiť, — právo do pozemkovej knihy, — vecné bremeno
vložka, — hlavná (pozemnoknižná) vložka, v ktorej je zapísané hlavné hypotekárne záložné právo), — pozemnoknižná
vložkář
vložkářsky
vniesť; vnesené veci (§ 428 Obč. z. č. 141/1950 Sb.)
vniknúť

vnímať, — skutočnosti
vnučovosť
vnučivý
vnučiatá, vnučence, synove alebo dcérine deti
vnučka, synova alebo dcérina dcéra
vnuk, synov alebo dcérin syn
vnútený, — nájom, — správa
vnútorné
vnútorný, — obchod, — pomer, — pozemok
vnútroštátny, — účinnosť
vnútrozemie
vnútrozemsky, — doprava, — plavba, — vody
vodáreň
vođa
vođačovstvo
vodič, — dopravného prostriedku
vodný, — cesta, — dielo, — knihy, — právo, — zákon, — značky
vodovod
vojenský, — česť, — činy trestné, — činná služba, — hodnosť, — kárne útvary, — moc, — osoba, — podriadenosť, — predpisy, — prokurátor, — služba, — správa, — súd, — sudca, — súdna právomoc, — súdnicstvo, — tajomstvo, — trestné činy, — trestný poriadok, — veci, — veliteľ, — záujmy republiky, — zbeh
vojna, — obranná, — oslobodzovacia, — útočná
vojnový, — dodávka, — operácia, — poškodenec, — pôžička, — právo, — škoda, — škodcovstvo, — štváč, — zajatec, — zrada, — zvyklosti
vojsko, — cudzej moci; vylúčenie z vojska
vojsť

vôľa, — držať vec, — držiteľa, — bez omylu — slobodná, — smluvná, — určitá, — vážna; prejav vôle; vykonávať právo podľa svojej vôle; užívať vec podľa vôle (nespr. *podľa ľubosti*); ponecháva sa na vôľu dlžníka
volať, — k poriadku
volba; právo voľby
volebný, — konanie, — miestnosť, — okres, — podvod, — právo, — spôsobnosť
volič, volička
voliť
voľnosť, — rozhodovania, — uzavrieť manželstvo
voľný, — dispozícia, — hospodárenie, — pasáž, — súťaž, — určenie vôle, — uváženie dôkazov, — uvážovanie o dôkazoch
vôľový, — úkon
vospolnosť
vospolný; *vospolné pohľadávky*, spr. *simultánne pohľadávky*; *vospolné záložné právo*, spr. *simultánne záložné právo*
vospolok
votant
vozidlo
vpád
vpadnúť
vplynúť
vplyv
vplyvný
vpočítat
vraďenie
vradíť
vrah
vrátiť, — dožiadanie, — vec súdu prvej stolice, — vyžiadaná vec dlžníkovi
vratký

vražda, — lúpežná, — na ústavnom činiteľovi, — novonarodeného dieťaťa matkou, — z rozkošnicstva
vraždiť
vražedník, vražednica
vražedný, — čin, — nástroj, — pokus, — úmysel, — útočník, — útok
vrchný, — stavba
vrodený
vrškovitý
vršok
vrťavý
vrťký
vrtoch
vrťošivý
vrub; na vrub
vstup
vstupenka
vstúpiť, — do konania, — do nájmu, — do práv (uspokojeného) veriteľa, — do právneho pomeru, — do záväzku
vstupné, — ého
vsunúť, vsunovať
vsuvka
všedný deň, nevhodne *robotný deň*, *pracovný deň*, lebo v určitých prípadoch aj v deň pracovného pokoja môže sa pracovať (zák. č. 93/1951 Sb. § 2 ods. 5) a významné a pamätné dni sú vôbec pracovnými dňami (§ 5 cit. zák.); všedný deň je deň rozdielny od dní pracovného pokoja a od dní významných a pamätných Čs. rep. podľa z. č. 93/1951 Sb.
všeobecne, — nebezpečné činy, — prospešné zariadenia, — známe skutočnosti
všeobecný, — branná povinnosť, — cena (nespr. *obecná cena*), — colná tarifa, — daň, — dobro, — hlaso-

vacie právo, — hodnota (nespr. *obecná hodnota*), — názor, — odôvodnenie, — ohrozenie, — plnocmocstvo, — poisťovanie podmienky, — pravidlo, — právny nástupca, — právne nástupníctvo, — právo, — predpis, — presvedčenie, — príslušnosť, — rokovanie, — rozprava, — sociálna starostlivosť, — súd, — ustanovenia, — volebné právo, — zásady, — záujem (nespr. *obecný záujem*)
všimáť si (niečo, niečoho), — z úradnej povinnosti
vteliť, vtelovať (do pozemkovej knihy)
vtrhnúť
vyárendovaný
vyárendovať
výbava
vybaviť, — vec mimo poradia, — vec na zasadnutí senátu, — vec na pojednávaní, — žiadosť
výber
výbernosť
výherný, — dlh (opak: donosný dlh; pozri toto), — plnenie, — záväzok
výberovosť
výberový; pozri heslo „alternatívny“
výbor, — ústredný, — výkonný; pozri aj heslo „národný výbor“
výborný
výborový, — zasadanie
vybrakovať, — tovar
výbrať, vyberať, — dane, — úžitky, — vklady (peňažné)
vybubnovať
výbuch
výbušnina
výbušný

vyclíť
vyclíteľný
výčap, — liehových nápojov
výčapný, — povolenie, — poplatok
vyčerpať; po vyčerpaní opravných prostriedkov
vyčerpávajúci výpočet
výčekať, vyčkávať
vydaj (ženy)
výdaj (listkov)
výdaje, pozri heslo „náklady“
vydanie, — knihy, — literárneho alebo umeleckého diela, — obvineného cudziemu štátu (do cudziny); konanie o vydaní do cudziny; *nutné vydania*, spr. potrebné výdavky; pozri aj heslo „náklady“
vydaný, — vlastná zmenka, — zmenka (trata)
vydať, — cenné papiere, — knihu, — listinu, — nariadenie, — nariadenie (edikt), — obvineného do cudziny, — peniaze, — plody, — počet (z niečoho), — potvrdenie, — predvolanie, — spisy, — svedectvo (o niečom), — šek, — účasť, — účty, — úžitky, — vec, — vyhlášku, — vysvedčenie, — z úschovy, — zákon, — záložné listy, — zmenku
vydatá žena
vydávať sa, — za verejný orgán
vydavateľ, — časopisu, — kníh
vydavateľský, — úkon
vydavateľstvo
výdavok; pozri aj heslo „náklady“
vydedenie
vydediť
vydelečné; spáchať trestný čin vydelečné, spr. spáchať trestný čin pre zárobok
vydeliť, vydelovať

vydierač
vydieračstvo
vydieranie
vydobyť, vydobývať
výdražca, kto kúpil vec na dražbe, nespr. *vydražiteľ*; pozri aj heslo „dražiteľ“
vydražené veci
vydražiť
vydražiteľ, spr. výdražca
výdražci, — lehota
vydržanie
vydržať
vydržiavať; pozri heslo „vyživovať“
vydržiteľ
výherný, — možnosť, — plán, — podnik
výhľad
vyhladenie
vyhladávacía zásada
vyhladávanie
vyhlásenie, 1. prejav určený širokej verejnosti, nespr. *prehlásenie*, 2. — manželstva za neplatné, — poľného konania, — rozsudku, — smluvy za bezúčinnú, — smluvy za neplatnú, — stanného práva, — trestného výmeru, — za mŕtveho, — závetu za neplatný
vyhlásiť, vyhlasovať, — nariadenie, — pojednanie za skončené, — rozhodnutie, — rozsudok, — zákon
vyhláška, — dražobná, — súdna, — úradná
vyhláskový, — konanie, — lehota
vyhnanie plodu, spr. usmrtenie ľudského plodu
vyhnúť sa, vyhýbať sa (niečomu)
výhoda, — splátok; výhodou počte-ny; výhodu požívajúci
vyhodit

výhodný
vyhorieť
vyhostenec
vyhostenie, — z územia Čs. republiky
vyhostiť
vyhotovenie, — listiny, — rozhodnutia, — rozsudku, — smluvy, — v štátnom jazyku
vyhovieť, — dožiadaniu, — námietke, — odvolaniu, — podmienke, — príkazu, — smluvnému záväzku, — sťažnosti, — zásade, — žalobe, — žiadosti
vyhovovať, — náležitostiam, — podmienke, — požiadavkám, — zásade
výhra, — zo stávky alebo hry
výhraďa, — lepšieho kupca, — predkupného práva, — vlastníckeho práva, — vnútorná (mentálna rezervácia)
vyhradiť (si), — právo (napr. vlastníckej); právo vyhradené niekomu; rozhodnutie vyhradené súdu
vyhradný, — predaj, — výroba
vyhrať, — spor (Osp. č. 142/1950 Sb. nerobí rozdiel medzi konaním sporovým a nespovorým; podľa §§ 129, 130 cit. zákona: účastník má (alebo nemá) proti odporcovi úspech vo veci)
vyhrážka, — bezprávná
vyhrožovanie, — nebezpečné
vyhrožovať (niekomu niečím)
vyhubiť
vyhýbať sa, — služobnej povinnosti, — trestnému konaniu správnemu, — vyživovacej povinnosti
vyhýbavý, — odpoveď
vychádzať, vyjsť, — najavo, — v ústrety, — zo stanoviska

vychádzka
výhod
výhodisko
výchova, — branná, — detí, — na dodržiavanie pravidiel socialistickeho spoluzitia, — na ostrazitosť voči nepriateľom pracujúceho ľudu, — na ostrazitosť voči rúšiteľom budovateľského úsilia pracujúceho ľudu, — na plnenie občianskych povinností, — ochranná
vychovávaci príspevok
výchovávať, — deti
výchovné, -ého
výchovný, — funkcia práva, — funkcia štátu, — účel trestu, — ústav
vychvalovanie, — trestného činu
vyjadrenie, prejav, osvedčenie, niekedy vyhlásenie (ak ide o prejav určený širšej verejnosti), nespr. *prehlásenie*
vyjadriť (sa), vyjadrovať (sa)
výjav, scéna
vyjavíť
vyjednávať, — o smluve
vyjednávaťel
výjst, vychádzať, — na mizinu, — (na)vnivôč
výkaz, — kvalifikačný, — majetku, — nedoplatkov, — osobný, — poplatkový, — potreby, — pracovný, — služobný, — výsledku
vykázany, — miestnosť, spr. určená miestnosť, — obhajca, spr. preukázavší sa obhajca, ešte správnejšie obhajca, ktorý sa preukázal; možno používať aj: legitimovaný obhajca, legitimovavší sa obhajca; obhajca, ktorý sa legitimoval
vykázal, — cudzinec, — z (pojednávacej) miestnosti
výklad, — autentický, — gramatic-

ký, — historický, — hodnotiaci, — logický, — praktický, — rozširujúci, — smluvy, — súdny, — systematický, — vedecký, — zákona, — zákonný (legálny), — závetu, — zužujúci
vykladaci, — pravidlo
vykladaf, — smluvu, — zákon
výkladštie
vykladiť, spr. vyprataf, — byt, — miestnosť, — najatú vec
výkon, — dražby, — exekúcie, — náhradného trestu, — nápravného opatrenia, — notárskej listiny, — notárskej zápisnice, — ochranného liečenia, — ochrannej výchovy, — ochranných opatrení, — povolania, — práce, — práva, — prehladania, — príkazu, — rodičovskej moci, — rozhodnutia arbitrážnej komisie, — rozhodnutia občianskeho súdu, — rozhodnutia prokurátora o pokute, — rozhodnutia rozhodcov, — rozhodnutia úradu (orgánu verejnej správy), — rozhodnutia trestného súdu, — služby, — súdnej ohliadky, — súdnej pokonávky, — štátnej moci, — trestu, — uverejnenia rozsudku, — väzby, — výmeru (výkazu) nedoplatkov, — zákona, — zezekvovania
vykonať, — dielo, — dôkaz, — dokazovanie, — dražbu, — exekúciu, — ohliadku, — poverenie, — povinnosť, — právo, — prepis, — príkaz, — prisahu, — rozhodnutie, — rozsudok, — skúšku, — sľub, — trest, — úkon, — vyhladávanie, — výkup, — výkupné konanie, — výsluch svedkov, — zápis v knihách, — závet, — zexe-

kvovanie; vykonaným dokazovaním; pozri aj heslo „previesť“
vykonateľnosť, — predbežná, — rozhodnutia, — rozsudku, — usnesenia
vykonateľný
vykonávaci, — doložka, — konanie, — nariadenie (nespr. *predádzacie nariadenie*), — opatrenie, — plán, — predpis, — úprava, — usnesenie
vykonávať, — mandát, — moc štátanu, — povolanie, — právo, — právovo dozoru, — dôkazy, — jednotný plán, — službu, — správne (administratívne konanie), — správu, — súdne konanie, — súdnicstvo, — trestné konanie, — úradné úkony, — úradnú činnosť, — úradný dozor, — vojenský výcvik; vykonávať právo podľa svojej vôle
vykonávaťel, — závetu
výkonnosť
výkonnosť, -ého
výkonný, — moc, — orgán, — úradník, — výbor
vykopanie mŕtvoly, exhumácia
vykorisťovanie
vykorisťovať, vykoristiť
vykorisťovateľ
vykorisťovateľský, — právo, — spoločnosť, — trieda, — zriadenie
vykrádať
výkres
výkresná cena, spr. najnižšia ponuka
výkup, — poľnohospodárskych produktov, — veci pri predkupnom práve
výkúpiť, výkupovať
výkupné, -ého
výkupný, — cena, — organizácia, — plán

vylákať
vyllúčenie priebehu jednania, spr. opisanie priebehu konania
vyllúčiť (sa)
vyllúčiteľný
vyllúčiť, spr. výdavky; pozri aj heslo „náklady“
vyllúčenie, — z bytu (deložovanie)
vyllúžiť, — smluvu, — vec, — zákon
vyllúčenie, — pomocných súdnych orgánov a nesudcovských orgánov v trestnom konaní správnom, — prokurátora, — sudcu, — verejnosti, — znalcov
vyllúčiť; veci vyllúčené z exekúcie
vyllúčnosť
vyllúčny
vyllúčovací, — dôvod (nespr. *vyllúčujúci dôvod*), — konanie, — nárok, — žaloba (excindačná žaloba)
vymáhanie
vymáhať, — dane, — nepenažné nároky, — plnenie, — pohľadávky, — pokutu, — preddavok; vymáhajúci veriteľ
výmaz, extabulácia, — knihovný, — pozemnoknižný (zápis straty práv v pozemkovej knihe, nespr. *vytretie, výter*), — rubopisu, — z matriky; záznam výmazu; žiadnosť o výmaz; žaloba o výmaz
vymazať
výmazný, — listina, — povolenie
výmedziť, vymedzovať
výmena, — korespondencie, — plnomocenstiev (dipl.), — telegramov
výmeniť, — si plnomocenstvá (diplomaticki zmocnenici pri uzavieraní štátnych smlúv)
výmenár, výmenárka

výmenkový
výmenok
vymenovať, — dekrét, — listina
vymenovať, — ministra, — (za) zá-
 stupcu
výmer, — bytový, — Národnej po-
 isťovne, — nedoplatkov, — prí-
 platkových ústavov, — trestný
 (národného výboru), — úradu
 (orgánu verejnej správy); iné je
 „výmera“
výmera, — plošná, — výslužného,
 — trestu
vymerať, — clo, — daň, — penzijné
 požitky, — služobné požitky, —
 trest, — výslužné
vymeriavací základ
vymeriavanie verejné
výmet, **výmetok**; iné je nepodarok
 vymieniť si, — právo (napr. právo
 odstúpiť od smluvy)
vymknúť sa, **vymykať sa**, — z plne-
 nia brannej povinnosti
vymôcť, **vymáhať**, — pohľadávku;
 vymôcť si knihovný zápis
vymozenie, nespr. *dobytie*
vymožitelný, nespr. *dobytý*, — po-
 hladávka
vymrieť
vymykať sa, — z právomoci
vymyslenina
vymyslený, **figovaný**, — dlh
vymyslieť
vynahradíť, — cenu, — hodnotu
 stavby, — náklad
vynález
vynálezca
vynálezcovské právo
vynaložiť, — náklady, — opatrnosť,
 — starostlivosť
vynáť, — z exekúcie, — z obehu,

— osoby z právomoci súdu (pro-
 kurátora)
výňatok
výňatý, — osoba z právomoci súdu
 (úradu), — vec z exekúcie, — vec
 z obehu, — z účinnosti zákona
vynechať
vyniešť, **vynášať**, — rozsudok, —
 usnesenie, — zákon
vynikajúci
vynikáť
vynímať
vynímocný, — opatrenie, — právo,
 — predpis, — prípad, — stav, —
 súd, — ustanovenie
výnos, 1. úžitok veci, 2. — *úradu*
(vynesenie úradu), spr. *úprava úra-*
du
vynútenie, **vynucovanie**, — činu po-
 vinnej strany (exekúcia), — plne-
 nia (napr. peňažného), — príkazu,
 — výpovede, — zákazu
vynútiť, **vynucovať**
vyobrazenie
vypáčenie, — zámky, — závory
vypariť, **vyparovať** (sa)
vypátrať, — bydlisko, — pobyt
výpis, — z bežného účtu, — z matri-
 ky, — z podnikového registra,
 — z pozemkových kníh, — zo so-
 znamu, — zo súdnych spisov
vypísanie, — ceny, — súbehu, — ve-
 rejnej súťaže, — volieb
výplata; pri predkupnom práve spr.
výplatok
vyplatiť, **vyplácať**
výplatný, — list, — listina, — po-
 kladnica, — výkaz
vyplnenie, — listiny, — zmenky
vypĺňať, **vyplynúť**
výpočet, 1. — dôchodkovej dávky,
 — hodnoty, — nákladov, — pla-

tu; 2. — exemplifikatívny, — vy-
 pávajúci (enumeratívny, taxatív-
 ny)

vypočet, vypočítavať

vypočítanie, **vypočítavanie** (nekoná sa
 podľa presne určených pravidiel),
 — dlžníka, — generálneho proku-
 rátorá, — chránenca, — matky
 dieťaťa, — osôb pri osvojení,
 — otca dieťaťa, — účastníka; pozri
 aj heslo „výsluch“

výpomoc

výpomocný, — sila

výpoveď, 1. — krivá, — pod prisá-
 hou (nespr. *prisázná výpoveď*),
 — svedka, 2. — nájomného pome-
 ru, — plnomocenstva, — služby,
 — smluvy, — z bytu; pretlmočiť

výpoved

výpovedanie, — cudzincov, — úve-
 ru, — vojny

výpovedaný

výpovedať, 1. — obhajovanie, — pl-
 nomocenstvo, — smluvu (napr.
 nájomnú), — vojnu, 2. — pravdu

výpovedateľný

výpovedný, — kvartál, — lehota,
 — obdobie, — poriadok

vypožičaná vec

vypožičanie (Obč. z. č. 141/1950 Sb.
 § 410)

vypožičavateľ

vypratanie, — bytu, — z bytu (de-
 ložovanie)

vypratať

— nehnuteľnú (napr. na-
 jatú) vec (je iné ako vystahovať
 alebo vyprázdniť; vypratať zna-
 mená z vypratávanej nehnuteľ-
 nosti (napr. z najatého bytu) od-
 strániť povinnú stranu a určiť
 iné osoby, ako aj ich hnutelné veci
 a odovzdať vec oprávnenej strane

(§ 555 Osp. č. 142/1950 Sb.); vy-
 prazdňuje sa fláša, pohár pri pití
 a pod.; orgán štátnej moci vysta-
 huje niekoho z obce do inej obce;
 stahuje sa, vystahúva sa nájom-
 ník, ale nestahuje sa predmet
 nájmu; vypratať podľa uvedeného
 je tiež iné ako upratať; upratať
 znamená vyčistiť, vyriadiť, teda
 upratovačka upratuje napr. byt)

výprava

výpravec, nespr. *výpravčí*

vypraviť, **vypravovať**

výpravňa

výpredaj

vyprchať

výprša

vypršanie, — lehoty

vypršať

vypudíť, — z držby

vypustiť, **vypúšťať**

vyvrátať

vyvráť

vyvradiť, **vyradovať**

výraz

výrazný

výrazový

výrečnosť

výrečný

vyriečiť, **vyrieknuť**

výroba, — domácka, — falšovateľ-
 ského náčinia, — náhradok tu-
 zemských platidiel, — neoprávne-
 ná, — omamných prostriedkov
 alebo jedov, — rádioelektrickej
 stanice (nedovolená), — socialis-
 tická, — výbušniny alebo horla-
 viny

výrobca

výrobný, — cena, — družstvo, — ná-
 klad, — nástroje, — plán, — pod-
 ník, — pomery, — prostriedky,

— sily, — spôsobilosť, — tajomstvo, — vzťahy
výrobok
výročie
vyročná zpráva
výrok, — o vine, — rozhodnutia, — rozsudku, — úradný, — usnesenia
vyrovnanie, — záujmov
vyrovnať, vyrovnávať, — dlh, — účet, — pohľadávku (nespr. *shládiť pohľadávku*), — poplatky, spr. zaplatiť poplatky
vyrovnávací, — fond
vyrozumienie, vyrozumievanie, spr. upovedomenie, upovedomovanie
výrub
vyrubovacie základ
vyrubenie, — dane, — poplatky
vyrubiť; dane, poplatky sa vyrubujú
výsada, privilégiium
výsadný, privilegovaný, — trieda, — účastinná spoločnosť
výsek, — mäsa
vysielací, — rozkaz, — stanica
vysielateľ, — rozhlasový
vysielanie, — rozhlasové
vyskúmať
vyskytnúť sa
vyslancé, — mimoriadne, — splnomocnený
vyslanceký
vyslancetvo
výsledok, — činu, — duševnej činnosti
vysloviť, — dôveru, — mienku, — názor, — nedôveru, — predbežnú vykonateľnosť rozsudku, — súhlas, — úsudok; vysloviť, že sa vec zhabáva
výslovne, — označiť, — prejať, — uviesť

výslovnosť
výslovný
výsluch (špeciálny súdny, úradný úkon; koná sa zpravidla podľa presne určených predpisov, obsahujúcich zpravidla aj donucovacie ustanovenia; napr. § 100 ods. 2, Osp. č. 142/1950 Sb.), — dedičov, — manželov v manželských veciach, — obvineného, — osoby, ktorú má byť pozbavená svojprávnoti, — svedka, — verejného činiteľa, — veriteľov, — zadržaného v ústave, — znalca; pozri aj heslo „vypočutie“
výslužba, — dočasná, — trvalá; odchod do výslužby; preloženie do výslužby
výslužné, —ého
výsoký, — klérus, — kňazstvo, — škola, — zver
výsost, — štátna
výsostné právo
vyspelosť
vyspelý
vystahovalec
vystahovalecký, — pas
vystahovateľstvo
vystahovanie
vystahovať (niekoho), **vystahovať sa**: *vystahovať predmety z bytu*, spr. vypratať predmety; pozri heslo „vypratať“
vystatovať sa (s niečím)
vystať (napr. dom)
výstavca, spr. vystaviteľ
vystaviť, 1. — listinu, — šek, — zmenuk, 2. — tovar, — vec (na výstavišti)
vystaviteľ, nespr. *výstavca*, — zmenky

vystavovateľ (kto vystavuje na výstave)
vystihnúť
výstižná, — (pádna) poznámka
vystopovať
výstražný, — znamenie
výstrednosť
výstredný
výstrel
výstriedať (niekoho); **vystriedať sa**
výstrihať (niekoho pred niečím); **vystrihať sa** (niečoho)
výstroj
vystrojil
výstup
výstupiť, — proti dedičom s nárokom, — z konania, — z pracovného (služobného) pomeru, — zo združenia
vystupujúci člen
vysvedčenie, — lekárske, — o majetku, — o mravoch, — o nemožnosti, — o osobnom stave, — o prospechu, — o skúške, — o tom, že je niekto nežive, — o zachovalosti, — pracovné, — úradné; **vydávať vysvedčenia**; **vyhotoviť písomné vysvedčenie**
vysvetlenie; **dať, žiadať vysvetlenie**
vysvetliť, vysvetľovať
vysvetlivka
vysviť, — zo spisov
výšetrenie, zisťovanie skutočností v správnom (administratívnom) súdnom alebo inom konaní; je iné ako trestné vyšetrovanie, — duševného stavu obvineného alebo svedka
výšetriť
výšetrovacie, — úkon, — konanie, — spisy

vyšetrovanie, koná ho v trestných veciach prokurátor
výška, — nároku, — pohľadávky, — splátok záväzku, — úrokov
vyšší, — moc, — overenie, — ponuka, — stolica, — súd, — výkon
vytáčka
vyťažiť; **vyťažené úžitky**
výťažok, — čistý, — dražobný (suma utžená na dražbe), — predaja
vytínanie, **vytrábanie lesa**
výtka
vytknúť si (mohu, ruku)
výtlačok, — povinný
výtok
vytrelie, výter (v pozemkovej knihe), spr. výmaz
vytrpieť
vytrvalosť
vytrvalý
vytrženie
výtržník
výtržnosť
výtrvaný, — umelec, — umenie
výtvor
vytvorenie skupiny ozbrojenej bez povolenia
vytýčiť, vytýčovať, — hranice
vytýkať, — chyby tovaru, — chyby v účtoch, — nesprávnosť účtov
vyúčtovať, — obdobie poručníka, — konanie
vyúčtovanie, — zo správy
vyučťovať
vyumelkovaný
využiť, využívať, — nevedomosť, — omyl
vyvážiť, vyvážovať
vyvesiť, — usnesenie, — vyhlášku na návestnej tabuli
vyviezť, vyvážať, — tovar
vývin, vývoj, — práva

vyvinúť, vyvíjať, — činnosť
vyvinutosť
vyvinutý
vyvlastenie
vyvlastený, — pozemok
vyvlastiť, vyvlastňovať
vyvlastňovaci, — konanie, — náhrada, — plán, — právo, — usnesenie, — výmer
vyvlastňovateľ
vývod
vyvodíť, vyvodzovať, — dôvod, — základ, — záver
vývoj, vývin, — práva
vyvolanie dojmu, spr. vzbudenie dojmu
vyvolaf, vyvolávací
vyvoliť, zvoliť, — funkcionára, — za člena výboru
vývoz, — tovaru
vývozea
vývozný, — clo, — obchod, — podnik, — poplatok, — povolenie, — tovar
vyvrátiť, vyvracať, — domnienku, — tvrdenie
vyvrátiteľná domnienka
výzbroj
vyzdvihnúť
vzňačiť
význam
vznamenanie
významný, — dni
vznanie, — náboženské, — viery
vzvradenie, — hospodárskeho tajomstva, — listového tajomstva, — služobného tajomstva, — štátneho tajomstva, — telegramového tajomstva
vyzradíť
výzva, — na súťaž, — na vydanie

veci, — na zaplatenie peňažného trestu
vzvanie, — na prihlásenie nárokov, — veriteľov
vzvať, vyzývať
vzvedať
vzvedačstvo
vzvedať
vzvednúť, spr. prevziať
vzývaci, ediktálny, — konanie, — lehota, — list
vzýdať, — obvineného z cudziny, — si spisy
vžliva, — detí, — manželov, — nevyhnutná, — potrebná, — predkov a potomkov
vžlívny, -ého
vživovaci, — náklady, — povinnosť (manželov, potomkov, predkov, rodičov)
vživovanie
vživovaf
vžacnosť
vžacny
vžajomne, navžajom, — zrušiť trovy
vžajomnosť, 1. — práv a povinností v záväzkovom pomere, 2. — s cudzozemskom (reciprocity)
vžajomný, — dohoda, — dohodnutie, — dohovor, — nárok, — plnenie, — pohľadávky, — poistenie, — pomoc v manželstve, — pôsobenie, — súhlas — ústupnosť (ústupčivosť) započítanie, — zúčtovanie
vzbuďíť, vzbudzovať, — podozrenie; vzbudenie dojmu, nespr. *vyvolanie dojmu*
vzbura, — väzňov; spoločenie sa na vzburu
vzbúriť (sa)
vzdať sa, zrieknuť sa, — dedičstva,

— funkcie, — nároku, — odvolania, — opravného prostriedku, — práva, — premlčania, — sťažnosti, — úradu, — vlastníctva, — zastupovania
vzdelanie, — odborné, — predbežné, — stredoškolské, — vysokoškolské; stupeň vzdelania
vzdelanosť
vzdelaný
vzdelávaci, — ústav, — úlohy
vzdelávať (sa)
vzdialenosť
vzdialený
vzdialiť (sa), vzdalovať (sa), — z bydliska
vzdor; na vzdory (niečomu)
vzdorovať
vzdorovitosť
vzdorovitý
vzduch
vzduchový
vzdušný, — priestor
vzhľadom (na niečo), so zreteľom; — na osobu páchatela, — na skutočné pomery, — na povahu služby, — na zvláštnosti prípadu
vzehopíť sa
vziať, — do držby, — do prisahy, — do úschovy, — do úvahy, — na úver, — na vedomie, — na zodpovednosť, — niekomu niečo, — zpät námiety, — zpät návrh, — zpät obžalobu, — zpät odvolanie, — zpät sťažnosť, — zpät žalobu
vziť; vzižené rastlinstvo; *vziđe bremeno*, spr. vznikne bremeno
vznet
vznetlivý
vzniesť, vznášať, — námietku, — nárok (spr. uplatňovať nárok), — obžalobu (spr. predniesť obžalobu),

— odpor (spr. podať odpor), — pohľadávku (spr. uplatniť pohľadávku), — žalobu (spr. podať žalobu)
vznik, — manželstva, — nároku, — oprávnenia, — osvojenia, — povinnosti, — práva, — právnej osobnosti (subjektivity), — právnickej osoby, — právneho pomeru, — smluvy, — spôsobilosti, — škody, — zákona
vznikať, vzniknúť; prospech, škoda, povinnosť vznikne alebo skrsne, vzniká
vzniknutý, skrsnutý, — škoda, — trovy
vzopretie, — skupiny podriadených predstavenému, — skupiny väzňov dozornému orgánu
vzoprieť sa (niekomu, niečomu)
vzor, — chránený
vzorec (napr. tlačivo); iné je vzorka
vzorka (napr. ukážka tovaru v obchodnom živote); iné je vzorec
vzorkový, — tovar, — veľtrh
vzorný, — hospodárstvo, — smluva, — stanovy
vzpieraf sa
vzrast, — hodnoty
vzťah, — hospodársky, — právny, — príbuzenský, — spoločenský, — výrobný
vztýčiť, vztýčovať, — vlajku

Z

z (predl.), 1. — donútenia, — dôvodu, — moci zákona, — pohútky, — úradnej povinnosti, — vlastného popudu, 2. — väčšej časti
za (predl.), — daných okolností, — konania, — platnosti zákona, —

prítomnosti účastníkov, — reči, — účinnosti zákona, — vojny, — trvania (napr. manželstva), — hodného uznať (niekoho čoho), — mŕtveho vyhlásiť, — prepadnutú vyhlásiť vec, — prepadnutý vyhlásiť majetok, — sudcu ustanoviť, — úradníka vymenovať, — náhradu hodnoty, — základ vziať, — trestný čin odsúdiť, — tri dni od právoplatnosti rozsudku, — účelom

zabaliť
zabaviť, spr. zexekvovať
zabavitel'né pohľadávky, spr. zexekvovateľné pohľadávky
zábeh spisov, správnejšie: počet došlých spisov

zabezpečenie, — dedičstva, — dôkazov, — majetku poručenca, — nevyužitých výrobných prostriedkov, — obrany vlasti, — pohľadávky, — sberu surovín, — splnenia, — výživy (potrebnej pre obvineného), — základnej istiny, — záväzkov

zabezpečiť, — podstatu veci, nespr. **zaistiť podstatu veci**

zabezpečovací, — opatrenie, — postúpenie pohľadávky

zábezpeka, — dražobná, — na škodu, — na trovy (zábezpeku dáva cudzozemský žalobník na návrh žalovaného na trovy konania; istota by v tomto prípade znamenala skôr výsledok), — pohľadávky, — pri odklade exekúcie, — pri predbežnej vykonateľnosti, — pri predbežných opatreniach, — žalobná; vklady spôsobilé na zábezpeku

zabíjanie dobytká, nespr. **porážanie dobytká**
zabíť, zabíjať
zábor, — pôdy, — územia
zabranie, — budov
zabrániť, zabraňovať
zabrať, — pozemkový majetok (pri býv. poz. reformách)
zabudnúť

zabudovaný, zastavaný
zaceľieť
začať, nespr. **zahájiť**, — konanie (na návrh, z úradnej povinnosti, na návrh prokurátora), — prevádzku

začatie, — konania na súde, na úrade, — pred národným výborom, — pred komisiou, — superarbitračného konania

začiarknuť, nespr. **odškrtnúť**, na označenie veci v registri ako skončenej; v účtovníctve na označenie kontrolovaných položiek

začiatok, — účinnosti
začlenenie
začleniť, začleňovať
zadarmo

zadať, zadávať, — dielo, — prácu, — stavbu

zadávaťel, — diela
zadĺžený

zadĺžiť sa
zadosťučinenie, nespr. **dostiúčinenie**
zadovážiť, zadovážovať, — dôkazy z úradnej povinnosti, — štátne občianstvo

zadržanie, — obvineného, — osoby podozrivej z priestupku, — mladistvého, — v ústave, — veci

zadržáť, — obvineného, — niekomu niečo, — peniaze, cenné papiere a iné hnuiteľné veci

zádržné právo, retenčné právo, nespr. **zadržovacie právo**
zahájiť, spr. začať, otvoriť; začať trestné konanie; otvoríť pojednávanie; otvoríť schôdzku

zaháfať, zaháfačka
zaháfačstvo
záhľadivý
záhalka
zahanbiť, zahanbovať
zahaliť, zahalovať
zahaliť

zahladíť, zahladzovať, — odsúdenie
záhlavie
zahojiť sa

zahraničie
zahraničný, — obchod, — politika, — styk, — zastúpenie

zahrnúť, zahrnovať
záhuba
záhubienka
záhubmie
zahynúť

zahádzanie (nakladanie)
zahádzať (s niekým, s niečím)

zachovalosť
zachovalý

zachovanie, — hmotnoprávných účinkov spojených s podaním návrhu

zachovať, zachovávať, — lehotu, — mlčanlivosť, — nároky, — opatrnosť, — písomnú formu, — pravidlá socialistického spoluzitia, — prednosť (prioritu), — predpísaný postup, — úradné tajomstvo, — starostlivosť, — v platnosti, — výpovednú lehotu, — zvyklosti, — povinnú opatrnosť, — predpisy (dbať na predpisy, nespr. **šetriť predpisy**), — zákon, — zvyklosti
záchrana

záchrana
záchrániť, zachraňovať
zachraňovacie, — náklad
záchvat, — horúčky, — zúrivosti
zaistenie, — nákladov tehotenstva a zľahnutia, — pohľadávky a veci obvineného, — pozemkovníčného poradia, — výživy

zaistiť, zaistovať; zaistiť podstatu veci, spr. zabezpečiť podstatu veci;
zaistiť pohľadávku (nárok), spr. zabezpečiť pohľadávku (nárok);
zaistiť splnenie úloh, spr. zabezpečiť splnenie úloh; **zaistiť záväzok**, spr. zabezpečiť záväzok

zajať, zajiť
zajatec, — vojnový
zajatecký, — tábor
zajatie

zájomný, — **protokol** (spr. zápisnica o výkone exekúcie), — **register** (spr. zexekvovaci register), — **zápisnica** (spr. zápisnica o výkone exekúcie)

zákaz, — čapovať, podávať alebo požívať alkoholické nápoje, — činnosť alebo povolania, — dovozu, — držať zbraň, — konať platby (nespr. **platiť zbraň**), — nosiť zbraň, — plnenia, — pobytu, — poddlžníkov, aby platil dlžníkovi, — sudziť, — stavebný, — súťaž, — týkajúci sa lovu rýb, — uzavrieť manželstvo (nespr. **zápoved uzavrieť manželstvo**), — v odbore poľovníctva, — vykonávať povolanie, — vylúchu, — vývozu, — zatažiť

zakázaný, — bojový prostriedok, — čin, — svojímoc

zakázať, zakazovať

zakazovacie právo, nespr. *zapovedacie právo*
základ, — dane, — hospodársky, — politický, — právny, — pre rozhodnutie, — skutkový, — vymeriavací, — vyrubovací, — žaloby; brat za základ; na základe niečoho; vziať za základ; položiť základ
zakladací, — listina, — náklady, — podmienky, — prospekt
zakladajúci, — člen
zakladanie, — pozemkových kníh, — pozemnoknižných vložiek
zakladat; tento čin zakladá skutkovú podstatu trestného činu, priestupku; *zakladat náklady*, spr. *preddavkovať* trovy
zakladat sa; právna pomoc cudziemu súdu (úradu) môže sa zakladat na vzájomnosti; právo, záväzok zakladajúce sa na zákone, na právnom úkone
zakladateľ
základina, nespr. *nadácia*
základňa, — hospodárska
základňový
základný, — článok, — položka, — pravidlo, — právny pomer, — sadzba, — tarifa
zaklanie, zabitie zvierata (na ľudské požívanie)
zákon, — banský, — branný, — finančný, — občiansky, — o národnom poistení, — o organizácii súdov, — o poistení, — o poisťnej zmluve, — o poľovníctve, — o výnálezoch, — poplatkový, — tlačový, — trestný, — ústavný — volebný; moc zákona; mocou zákona; nadobudnúť moc zákon; návrh zákona; neznalosť zákona;

obchádzanie zákona; osnova zákona; porušenie zákona; použitie zákona; zbierka zákonov; v mene zákona; vyhlásenie zákona
zákonitosť, — konania, — rozhodovania, — spoločenského vývinu
zákonitý, zodpovedajúci zákonu, — konanie, — rozhodovanie
zákonnosť, — socialistická
zákonný, — článok (uhorský), — dedenie (dedenie zo zákona), — dedič (na rozdiel od dediča závetného), — dedičský podiel, — dôvod, — lehota, — majetkové spoločensťvo, — ochrana, — platidlo, — podiel, — predpis, — skutková podstata, — úrok, — úrokomer, — úroková miera, — vyživovacia povinnosť, — zákaz, — záložné právo, — zástupca, — zastúpenie, — znak trestného činu

zákonodarca
zákonodarný, — akt, — moc, — sbor
zákonodarstvo
zakročiť (proti niekomu)
zákrok, — lekársky, — úradný
zákulisie
zakúpiť
zalesniť, zalesňovať
záležať; nápravné opatrenie záleží v tom, že...; *bremená, ktoré nežležia len v osobných úkonoch*, spr. *bremená, ktoré nevazia len v osobných úkonoch*; niekomu záleží na tom, aby...

záloha, nespr. *zástava*, — ručný
1. *záloha*, spr. *preddavok*
2. *záloha*, rezerva (voj.)
zálohovať, spr. *preddavkovať*; *náklady zálohované štátom*, spr. *trovy preddavkované štátom*, *trovy*

uhradené (uhradzované) preddavkove štátom

záložca, nespr. *zástava*
záložený, — právo, — predmety, — vec

1. *záložiť*, — družstvo, — organizáciu, — podnik, — spolok, — úč. spoločnosť

2. *záložiť*, spr. *dať preddavok* na niečo, *preddavkovať*

3. *záložiť*, — hnutelnú vec, — nehnuteľnú vec, — pohľadávku, — právo

záložňa

záložný, — dlžník, — držba, — list, — pôžička na hnutelné veci, — pôžička na nehnuteľné veci, — právo

exekučné, — právo pozemnoknižné, — právo ručné, — právo simultánne, — právo smluvné, — právo zákonné, — smluva, — suma, — veriteľ

zamedzenie, — dvojitého potrestania

zamedziť, prekaziť

zámena, — rodinnej príslušnosti

zameniť

zámenný, — hodnota, — listina, — smluva

zámer

zamestnanec

zamestnanecký, — organizácia, — pomer, — rada

zamestnanie, — hlavné, — manžela, — vedľajšie

zamestnať, zamestnávať

zamestnávateľ

zameškanie, — lehoty, — prepadnej lehoty, — termínu

zameškať (niečo, napr. termín); *strana sa omeška*; podanie je oneskorené

zamiešať (sa)

zamietat, zamietnuť, — námietku, — nárok, — návrh, — podanie, — sťažnosť, — žalobu, — žiadosť

zamietavý, — rozhodnutie, — rozsudok, — usnesenie

zamlieť

zamotať

zámožný

zamýšľat

zanedbaný

zanedbanie

zanedbať, zanedbávať, — povinnosť, — povinnú opatrosť, — povinnú výživu

zanechaný, — majetok (poručiteľom)

zanechať, — bydlisko, — závet

zaneprázdnenie

zánik, — dlhu, — exekúcie, — konania, — manželstva, — moci, — nároku, — platnosti, — plnomocenstva, — pohľadávky, — povolenia, — práva, — právneho pomeru, — právnickej osoby, — príkazu, — rodičovskej moci, — smluvy, — štátneho občianstva, — trestnosti, — trestu, — účinnosti, — veci, — záväzku

zanikať, zaniknúť; účinnosť zákona zaniká (zákon stráca účinnosť); ak zaniknú dôvody, ktoré...

zaoberať sa (niečím)

zaochádzať (s niekým dobre, zle; s niečím, napr. so zbraňou)

zaoberáť sa (bez niečoho)

zaoopatrenie do smrti

zaoopatriť, zaoopatovať

zaoopatrovať, — požitky, — smluva

zaoopatrovanie

zaoopatrovať; povinnosť vyživovať alebo zaoopatovať iného

zastávať
zapáliť (sa)
zápalný — tovar
zapelovaná vec, nespr. *apelovaná vec*
zapieracia žaloba, nespr. *záporčia žaloba*
zapierat', zaprieť, — pravdivosť listiny, — pravdivosť pohľadávky, — pravosť podpisu, — skutočnosť, — vinu
1. zápis, — úmrtný
2. zápis (protokol), spr. zápisnica; spisat' zápisnicu
zapisaný podnik
zapisat', — do matriky, — do pozemkovej knihy, — do registra, — do verejných kníh, — na vrub niekoľko
zápisné, -ého
zápisnica, protokol (iné je zápis), — o konaní, — o odňatí vecí, — o odročení, — o ohliadke, — o pojednávaní (nespr. *pojednávacía zápisnica*), — o prehladaní, — o ústnom podaní, — o vydaní vecí, — o výkone exekúcie (zápisnica svedčiacia o zexekvovaní vecí); zápisnicu spisuje zapisovateľ
zápisničný
zapisovateľ, — senátu, — súdny
zaplatenie, — nedlhu
zaplatiť, — dlh (nespr. *zapraviť dlh.*) — poplatok (nespr. *zapraviť, vyrovať poplatok*), — splátku, — v hotovosti, — v kolkoch
záplatná smluva, spr. odplatná smluva
záplava
zaplavíť, zaplavovať
zaplavované územie
započítací, — námietka, — prejav
započítanie, — daru, — do zákonného

ho podielu, — pohľadávok vzájomných, — väzby a trestu, — vojenскеj služby
započítat', — čas väzby do výmeru trestu odňatia slobody
započítateľnosť
započítateľný, — doba služobná, — pohľadávky, — položky
zápor
záporčia žaloba, spr. zapieracia žaloba
záporne
záporný
zapotrešenie (spisov)
zapotrešif
zároveň platobná, spr. platobný zákaz
zapovedacie právo, spr. zakazovacie právo
zápožička, spr. pôžička
zapraviť poplatky, spr. zaplatiť poplatky
zapretie
zapretý
zapričinif, — škodu, — trovy (spôsobit' trovy)
zaprieť, nespr. *poprieť*, — otcovstvo, — podpis, — pohľadávku, — právo (napr. dedičské právo), — pravosť závetu, — skutočnosť, — stanovisko, — vinu, — závet čo do pravosti
zapisahaný nepriateľ
zapisahať (niekoho); zapisahať sa
zaprotokolovať
zaradene
zaradenie, — do tábora nútenej práce
zariadiť, zariaďovať
zariadenie, 1. — bytu, 2. — na obaranu vlastní, — podniku, — štátnej správy, — ústavu, — závodu

zariadiť, zariaďovať, — budovu, — byt, — vec na svoj náklad, spr. vybaviť vec svojím nákladom; zariadiť sa
zárobokový, — činnosť, — organizácia súkromná
zárobok, — usilý
zaručiteľ (ručiteľ)
zaručivý prejav
zaručovací, — list, — poistenie, — smluva
zároda, — materiálnej pravdy, — pomerného zastúpenia, — pružnosti právnych predpisov, — slušnosti, — účelnosti, — ústnosti, — verejnosti, — voľného rozhodovania, — vzájomnosti; všeobecné zásady; podľa zásady...
zasadať, — obdobie, — poriadok, — sieň
zasadanie, — neverejné, — správnej rady, — súdu, — verejné
zasadnutie
zásadný, — otázka, — rozhodnutie, — stanovisko; vec zásadného významu
zasahovať, — do vnútorných vecí cudzieho štátu
zasahovateľ, intervenient; vedľajší účastník
zasiahnutie, — do cudzieho práva (napr. polovníctva, rybolovu, majiteľa vynálezu), — do konania (vstúpenie do konania)
zasielateľ
zasielateľský, — list, — smluva
zasielateľstvo
zásielka
zaslať, zasiať, — na dobieрку, — spisy na nazretie
zásluha
zaslúžený trest

zaslúžilosť
zaslúžilý
zasnúbenie
zasnúbený
zásoba
zásobáreň
zásobovanie; ohrozenie zásobovania
zasťanca
zastaralý, — názor, — predpis, — systém
zastať sa, zastávať sa (niekoho)
zastavaný
zastávať
zastávať, — funkciu, — služobné miesto, — úrad
zástavca, spr. záložca
1. zastavenie
2. zastavenie, spr. založenie
1. zastaviť, — činnosť, — dopravu, — exekúciu, — konanie, — prácu, — premávku, — prevádzanie živnosti, — prevádzku, — služobný plat, — trestné stíhanie, — výkon rozhodnutia
2. zastaviť, spr. založiť, — pohľadávku, — vec
zastavovací, — plán
zastavovacie usnesenie, nespr. *zastavujúce usnesenie*
zastihnúť, — obvineného (nespr. *poštíhnúť*)
zastrašif, zashtrašovať
zashtrašovací, — prostriedok
zastrelenie
zastretý, — úkon, — zámer
zastrieť, zastierat'
zástup
zástupca, — poverený, — zákonný, — zmocnený
zastúpenie, — advokátom, — ľudu, — zákonné
zastúpený (niekým)

zastupiteľný, — čin, — vec (nahraditeľná vec; pozri toto heslo)
zastupiteľský, — systém, — úrad
zastupiteľstvo, — cudzozemských ústavov, — podnikové, — spoločností
zástupkyňa
zastupovateľ, — právo manželov, — právo rodičov
zastupovanie, — bezplatné, — navonok, — právne, — strany, — účastníka
zastupovať; oprávnenie zastupovať
zasvätiť (niekoho do niečoho)
záškodník
zástupník, týmto názvom označoval sa advokát, ustanovený podľa predpisov z doby pred účinnosťou Osp. č. 142/1950 Sb. pre chudobnú stranu; teraz pozri § 142 cit. zák., kde sa používa názov „zástupca“
zať, dečrin manžel
zatajenie, — cudzej veci, — skutočnosti
zatajiť, zatajovať
zatažiť
zatažený, obťažný (napr. vecným bremenom, zákazom, záložným právom)
zatažiť, — nehnuteľnú vec
zatknúť
zatknúť, zatýkať
zatknutie; rozkaz na zatknutie (nespr. príkaz k zatknutiu)
zátopa
zatváracie hodiny (v obchodoch)
zátvor (pozri teraz §§ 219 a nasl. Osp. č. 142/1950 Sb. o prebežných opatreniach a §§ 49—50 Trp. č. 87/1950 Sb. o zaistení nárokov poškodeného)

zavrdilosť, spr. zafatosť, tvrdohlavosť
zavrdlý, spr. zatatý, tvrdohlavý
zatykáci rozkaz, spr. rozkaz na zatknutie
zatykač, rozkaz na zatknutie
zaujať, zaujímať
zaujaty, 1. — prácou, 2. — sudea, prokurátor (spr. predpojatý sudea, prokurátor)
záujem, — majetkovoprávny, — na plnení, — poistením chránený, — pracujúceho ľudu, — pracujúcich, — právny, — socialistický, — spoločenský, — spoločný, — štátny, — štátu, — triedny, — účastníkov, — všeobecný, — zákonný štátu
záujmea
záujmový, — organizácia
závada, — právna (niekedy aj bremeno); záložné právo a iné bremeno; poručiťel, ktorý pre nejakú závalu nemôže písať a čítať; bremeno, ktoré možno spoznať z verejnej knihy; v zpráve sa uvedie, čo sa zariadilo na odstránenie zistených závad
závadný, — odznak, — potraviny a potreby, — svedok, — tovar, — výrobok
záväzok, — alternatívny, — druhový, — na náhradu škody, — nekonateľ, — platiť, — plniť, — ručiteľský, — trpieť, — z bezdôvodného obohatenia, — z právneho úkonu, — z vykonávania jednotného hospodárskeho plánu, — zmenený (zo zmenky), — zo smluvy, — zo spôsobenia škody
záväzkový, — nárok, — pomer, — právo

záväzne, — prejavíť, — uznať
záväznosť
záväzný, — moc, — prejav, — rozhodnutie, — sľub
závažný, — dôvod, — príčina
zavdať, — podnet, — príčinu
závdavok
zavedenie konania, spr. začatie konania
záver, — právny, — skutkový; vyvodíť záver; dôjsť k záveru; k záveru (nakoniec)
závera, spr. uzávera, záver (napr. dať vec pod spoločný záver)
záverečný, — pojednávanie, — reč, — účet, — účet poručníka, — účty, — ustanovenia
závet, testament, — na súde, — pred štátnym notárom, — vlastnoručný; urobiť, zrušiť, zničiť závet
závetca, závetkyňa
závetný, testamentárny, — dedenie, — dedič (na rozdiel od dediča zákonného), — svedok
zaviazanosť
zaviazaný, zaväzovať; zaväzujúca moc zákona
zavinenie, — úmyselné, — z nebanlivosti
zavinový, — následky, — omeškanie, — protiprávny úkon, — škoda
zaviníť
závisieť (od niekoho, od niečoho)
závislosť
závislý (od niekoho, od niečoho), — účinnok; závislým urobiť
zavisnutý, — pohľadávka, — úrok
zavlačiť
zavlažiť, zavlažovať
zavlečenie, — choroby, — osoby do cudziny, — veci

závod, — hlavný, — pobočný (filialka)
zavodňovač, — kanál, — zariadenie
závodný, — rada, — výbor
závora
zavrátenie
zavrátiť, zavracat
zavraždíť
zavŕať veci, spr. zamurované veci
zazlievať
záznam, — cenový, — pozemknížený (prenotácia), — práva v pozemkovej knihe, — výmazu práva v pozemkovej knihe
zaznamenat', — cenu, — právo alebo výmaz práva v pozemkovej knihe (prenotávať)
záznamový, — denník
zaznať
zažalovať
zaživa
zbadat
zbaviť, zbavovať, — osobnej slobody, (spr. pozbať osobnej slobody), — povinnosti, — služby, — záväzku; zbaviť sa používa v dobrom smysle, pozbať vtedy, keď ide o formu násilnejšiu; zbaviť je synonymom výrazu oslobodiť; sloveso zbaviť sa spája s čistým genitívom bez predložiek od alebo z (teda znalec je zbavený znaleckej povinnosti, sudec je zbavený ďalšieho konania v spore); vyšší súd môže pozbať účinnosti chybné rozhodnutia nižšieho súdu; odsúdený bol pozbať výradu a pod.; sprostenie, uvoľnenie znalca povinnosti je nesprávny výraz, má sa používať sloveso zbaviť
zbaviť sa (niečoho, niekoho), — zodpovednosti

zbeh
zbehosť
zbehlý
zbehnúť, dezertovať
zbehnúť
zbohatnúť
zboj
zbojník
zboríť (sa)
1. zbožie, spr. tovar
2. zbožie, obilie
zbraň; hromadenie, rozdeľovanie,
zadováženie a prechovávanie zbra-
ne; nedovolená výroba a držanie
zbrane; násilie so zbraňou
zbroj
zbrojný, — list, — pas
zbrojovka
zbrúť
zbytočný; bez zbytočného odkladu
zbytok, spr. zvyšok, — pohľadávky
zbyvajúci, spr. zvyšujúci; prispôso-
biť plán pre zvyšujúcu časť pláno-
vacieho obdobia
zdanie
zdaníť, zdaňovať
zdaniteľný
zdanlivo
zdanlivý, — smrť, — útok
zdar
zdať sa
zdatnosť, súčnosť
zdatný, súci, — osoba
zdedený, — choroba, — majetok
zdediť
zdokonalíť, zdokonaľovať (sa)
zdolať, zdolávať, — prácu, — úlohu
zdománieť
zdôrazniť, zdôrazňovať
zdôvodniť, zdôvodňovať
zdráhať sa
zdravie; ohrozenie zdravia; ublíženie

na zdraví; zdravie hospodárskych
zvierat
zdravotnícky, — oddelenie, — perso-
nál, — potreby, — povolanie, —
priestupok, — služba, — ústav, —
zariadenie
zdravotníctvo
zdravotný, — opatrenie, — predpi-
sy, — starostlivosť, — stav, — za-
riadenie
zdravý
zdražíť, zdražovať
zdroj, — zárobku
združstevniť, združstevňovať
zdržanlivosť
zdržanlivý
zdržať, — vybavenie vecí
zdržať sa, zdržiavať sa (niečoho)
zdržovať sa (niekde), spr. pobývať
(niekde)
zdvihať
zdvihať, zdvihnúť
zdviž
zdvojnásobiť
zeleninár, zeleninárka
zeleninárstvo
zem; zem Česká a Moravskosliezka
zemedelský, spr. pôdohospodársky,
ak zahrnuje i lesníctvo; ináč poľ-
nohospodársky, roľnícky
zemelstvo, spr. pôdohospodárstvo,
poľnohospodárstvo, roľníctvo; po-
zri tieto heslá
zememerač
zememeračský, — zákon
zememeračstvo
zemné práce
zexekevačie register, nespr. zájomný
register
zexekovanie, — hnutelných vecí,
— majetkových práv, — peňazí,

— peňažnej pohľadávky, — pla-
tu; vykonať zexekovanie
zexekovateľ (výkonný úradník v zá-
pisnici o výkone exekúcie pojma
do soznamu hnutelnosti a opisuje
ich, čím sa ony stávajú zexeko-
vanými), nespr. zabavil
zexekovateľná pohľadávka, nespr.
zabaviteľná pohľadávka
zhabanie, pozri heslo „konfiškácia“
zhabať, zhabávať
zhaníť
zhanobiť
zhodnotenie
zhodnotiť, zhodnocovať
zhojíť (sa)
zhojiteľný
zhoršiť (sa), zhoršovať (sa)
zhotoviť, zhotovovať
zhotovovateľ
zhovieavosť
zhovieavý
zhroziť sa (nad niečím)
zhruba (opak: podrobne)
zhrútiť sa, spr. zrútiť sa
zhusta
zhynúť
zhýralý, — život
zisk, — bezpracný, — ušlý; zisk a
strata
získaf, — si zásluhy; získané majet-
ky manželov
získuchtivosť
získuchťivý
zistenie, — cudzieho práva, — ima-
nia dlžníka, — otcovstva, — po-
merov mladistvého, — rozvratu
medzi manželmi, — skutkového
stavu, — skutočného stavu vecí,
— stavu a obsahu závetu
zistiť, zisťovať
zištnosť

zištný
zjav
zjavne, zrejme
zjavný, — chyba
zjednať sa, dohodnúť sa o cene
zjednodušiť, zjednodušovať
zlačiť
zlahčenie, — minci
zlahnutie; náklady zlahnutia
zlatý, — mena, — valuta
zle, — rozumieť
zlepšiť, zlepšovať
zlepšovať, — námet, — návrh
zlepšovateľ
zletilý, spr. plnoletý
zločin
zločinec, — vojnový
zločinný, — úmysel, — zámer
zlodej
zlodejstvo
zlomyselnosť
zlomyselný
zlopovestný
zlosyn
zlovoľný
zlý úmysel
zmar; vyjsť nazmar
zmaríť, — plnenie, — podmienku,
— uspokojenie veriteľov
zmárníť
zmaťočenosť
zmaťok
zmena, — hodnoty, — mena, — ná-
vrhu, — poradia, — práva, — roz-
hodnutia, — rozsudku, — trestu,
— usnesenia, — ústavy, — v ob-
sahu záväzkov, — v osobe, — v oso-
be dlžníka, — v osobe veriteľa,
— v osobe vlastníka, — v poradí,
— v prevádzke, — výmery trestu,
— zákona, — žaloby
zmenene, — zaviazaný

zmeničník, trasát
zmeničný, — dlžník, — ručiteľ, —
veriteľ; pozri heslo „zmenkový“
zmenif
zmenka, — cudzia, — domicilovaná
(umiestená), — na videnie (nespr.
na videnú), — na vlastný rad, —
protestovaná, — sročná v určitý
deň po videní, — sročná v určitý
čas po dáte vystavenia, — vlastná,
— z ochoty; zmenka je splatná; zmenka
je splatná; zmenka je sročná; zmenku
prijat, zaplatiť; zmenku prijat
pre česť; zo zmenky žalovať; majiteľ
zmenky; vystaviteľ zmenky;
indosant zmenky; zmenku vystaviť

zmenkovník, spr. zmeničník
zmenkový, — akcept, — akt, — dis-
kont, — dlžoba, — eskont, — ko-
lok, — konanie, — kurz, — nále-
žitosti, — odmena (provízia), —
odpis, — *peniaz*, spr. zmenková
suma; tento názov má sa používať
aj tam, kde treba vyjadriť, že ide
aj o príslušenstvo, a to takto:
zmenková suma s príslušenstvom,
— platobný rozkaz, — pohľadáv-
ka, — postih (regres), — pred-
chodca, — prejav, — prísnosť, —
prívesok (alonz), — protest, —
rovnopis, — rubopis, — spôsobi-
losť, — suma, — účet, — úver,
— vec, — zákon, — záväzok,
— žaloba, — žiro; zmenkový je
iné ako zmeničný: zmenkový
„zmenky sa týkajúci“, zmeničný
„zo zmenky vyplývajúci“; zmen-
kový zákon, zmenkové právo (sú-
hrn predpisov upravujúcich právne
pomery zmenky); zmeničné
právo (právo vyplývajúce zo

zmenky); zmenične zaviazaný (zo
zmenky zaviazaný); zmeničné ru-
čenie vyplýva zo zmenky konkrétnej;
zmenkové ručenie je právna
inštitúcia, upravená platným prá-
vom
zmeškať, — procesný úkon; pozri aj
heslá „omeškanie“ a „zameškať“
zmelok, spr. nepodarok
zmiast
zmiastený, spr. spomenutý, uvedený,
pomenovaný
zmieniť sa (o niečom)
zmierniť, zmierniť, — náhradu,
— odstúpné, — smluvnú pokutu,
— škodu, — trest
zmierniace právo sudcu
zmiznúť
zmocnec, — na prijímanie písom-
ností (nespr. *doručný, doručovať*
zmocnec), — podnikový, — po-
škodeného, — účastníka, — zú-
častnenej strany
zmocnenie, — na zastupovanie, —
osobitné (nespr. *zvláštne zmocne-
nie*); pozri aj heslo „plnomocen-
stvo“
zmocniť, splnomocniť
zmocniť sa (niekoho, niečoho)
zmocniť
zmocňovať, — rubopis (splnomoc-
ňovací rubopis), — zákon
zmočť, zmočať, — prácu, — úlohu
zmrzačenie, — samého seba
zmrzačiť
zmýliť (sa)
značka, 1. — meračská, — tovaro-
vá, — úradná, 2. označenie skla-
dajúce sa zpravidla len z počiatoč-
ných písmen slov, z ktorých sa
právny názov skladá; pozri aj
heslo „skratka“

znak, — pojmový, — republiky, —
spojeneckého štátu, — štátny, —
zákonnej skutkovej podstaty
znalec, — písma
znalecký, — dôkaz, — nález, — od-
bor, — odmena, — ohliadka, —
posudok, — zistenie
znalečné, čho
znalosť, — písma, — práva, — zá-
kona
znamenie; dorozumieť sa znamenia-
mi, posunkami s hluchými, nemý-
mi; odovzdanie znamením
známka, — denného obehu, —
ochranná, — poštová
známkový, — zákon
známosť
známy
znárodnené podniky
znárodnif, znárodňovať, — podnik
znášilniť
znášlanivosť
znášlanivý
znášať, — dane, — náklady, — ne-
bezpečество, — riziko, — škodu,
— trovy, — verejnú dávku, —
zodpovednosť
znáť
znehodnotiť, znehodnocovať, — cen-
ný papier, — kolok, — peniaz
znuožniť, znuožňovať
znenáhlá
znenazdania
znenie, — rozhodnutia, — smluvy,
— tlačiva, — výrok, — zákona,
— zápisnice
znepokojenie
znepokojit, znepokojovať
znetvorif (sa)
znetvořit, znetvořit
znenáhlá
znenazdania

znenie, — rozhodnutia, — smluvy,
— tlačiva, — výrok, — zákona,
— zápisnice
znepokojenie
znepokojit, znepokojovať
znetvorif (sa)
zneužitie, — dôvery, — ľudového
družstva, — mandátu, — mena,
— náboženskej funkcie, — ochran-
nej známky, — práva, — štátneho
znaku, — úradnej moci, — vlast-
níckeho práva, — závislosti
znevažujúce tvrdenie
zničiť, — vec, — závet
zobrazenie
zodpovedať; úsudok zodpovedá (ne-
spr. *odpovedá*) právnomu ustano-
veniu; stav, aký zodpovedal prá-
vu; pozri aj heslo „odpovedať“
zodpovednosť, — individuálna, —
kolektívna, — smluvná, — soli-
dárna, — trestná, — za škodu,
— za právnické osoby, — za va-
dy; brať, vziať, volať na zodpo-
vednosť
zodpovedný, — redaktor, — vedúci
zohaviť
zohyzdenie
zolvica; pozri heslo „švagriná“
zomrelý
zomrieť
zopakovať, — dokazovanie
zosilniť
zosilniť, zosilňovať
zosilňovať zvuku
zoslabiť, zoslabovať
zoslabnúť
zostariť
zostaviť, spr. poručiteľ
zostriť, — trest
zošaliť

zoštatnenie, — hospodárskeho objektu, — majetku, — podniku
zoštatnit
zotavenie; dovolenka na zotavenie
zotrvať, — na stanovisku, — pri ná-
zore
zovňajší
zovňajšok
zovrubne
zovrubný
zovšedniť
zovšobecnit, zovšobecňovať
zpať; nadobudnúť späť; požadovať
zpať; pôsobiť späť; pripadnúť späť;
vziať späť; vzatie návrhu späť;
vzatie odvolania späť; vzatie žaloby späť
zpaťný, — kúpa, — prevod, — účinnosť
zpiatočnický, reakcionársky
zpiatočníctvo, reakcionárstvo
zpiatočník, reakcionár
zpiatočný, — listok, — prevod
zpolovie
zpráva, zvesť, — novinárska, — polo-
úradná, — poplašná, — úradná,
— výročná
zpravidla
zpravodajca
zrada, — vojnová
zradca
zradilo, spr. odrádzadlo
zradil, zrádzaf
zranit
zrejme
zrejmy; zrejmé je zo spisov
zrelosť
zrelý, — úvaha
zrucie; mať zrenie na niečo, spr. mať
na mysl, mať zreteľ na niečo
zreteľ, — slušnosti, — účelnosti, —
vhodnosti; bez zreteľa na niečo;

mať zreteľ na niečo; v prípadoch
hodných osobitného zreteľa; so
zreteľom na poľahčujúce okolnosti
zriadene, — súdny, — štátny
zriadenie, — hospodárske, — fudo-
vodemokratické, — socialistické,
— spoločenské, — štátne
zriadiť, zriaďovať, — exekučné zálož-
né právo, — (nový) záväzok, —
právo požívania, užívania, — prá-
vo stavby, — stavbu (spr. postaviť
stavbu), — súd, — úrad, — ústav,
— večné bremeno, — záväzok;
zriadujúce valné zhromaždenie;
zriadiť súpis dedičstva, spr. urobiť
súpis dedičstva; zriaďovať dielo,
spr. utvárať dielo; zriadiť opatrov-
níka, spr. ustanoviť opatrovníka
zrieknutie sa, — dedičstva, — práva
zrodiť; dieťa zrodené z vydatej ženy
zrušenie, — dražby, — dražobného
príklopnutia, — exekúcie, — exe-
kučnej likvidácie, — konania, —
manželstva rozvodom, — nájmú,
— opatrovníctva, — poľného ko-
nania, — práva, — právneho pred-
pisu, — právneho pomeru, —
predbežného opatrenia, — rozhod-
nutia, — rozsudku, — smluvy,
— spoluvlastníctva, — trov, —
stanného práva, — trestného vý-
meru, — usnesenia, — ustanove-
nia zástupcu súdom, — vydedenia,
— vzájomných pohľadávok, — za-
bezpečenia dedičstva, — zákonného
majetkového spoločenstva, —
záväzkov započítaním, — závetu
zrušiť, zrušovať
zrušovací, — doložka (klausula), —
dôvod, — podmienka, — rozhod-
nutie, — smluva, — usnesenie, —
ustanovenie

zrútiť sa, nespr. zhrútiť sa
zrýchliť, zrýchľovať
zúčastnený, — osoba; pozri aj heslo
„účastník“
zúčtovací, — pomer
zúčtovaná suma
zúčtovanie
zúfalstvo
zúfalý, — pokus
zúfat
zúrit
zúriť
zúrivost
zúrivý
zúročif, zúrokovať
zúžiť vec, spr. spotrebovať vec
zúžitkový
zúžitelná vec, spr. spotrebitelná vec
zväčša
zväčšiť, zväčšovať
zveda
zvediť sa
zvedieť
zvedľadif, zvedľadovať
1. zver (ten), zvier (1 kus)
2. zver (tá), zverina, hromadné po-
menovanie pre divé zvieratá, —
škodlivá (nespr. škodná), — uži-
točná
zverina, spr. divina, ak má byť ozna-
čené mäso zo zveriny
zverník, obora
zverolekár
zverolekársky, veterinársky, — služ-
ba
zverský
zvier (a), — nákaža
zviest, zvädzaf, — k priestupku, —
k trestnému činu
zvláštny, — lešť, — obľuba, —
ochrana zákona (spr. osobitná
ochrana zákona), — spôsoby ko-

nania (spr. osobitné spôsoby ko-
nania), — súdy (spr. osobitné sú-
dy), — zákony (spr. osobitné zá-
kony), — zmocnenie (spr. osobitné
zmocnenie); dôvody osobitného
(nespr. zvláštného) zreteľa hodné;
rozhodnutie o žiadostiach v oso-
bitných (nespr. zvláštnych) prípá-
doch
zvolený, — funkcionár, — obhajca,
— zástupca
zvoliť, — funkcionára, — si obhajcu;
pozri aj heslá „svoliť“, „dovoliť“,
„povoliť“
zvon
zvonec
zvonec, — na poplach
zvonka, — spoznatelný
zvrátiť
zvrhlošť
zvrhly
zvrhnúť sa
zvyčajný
zvyk
zvyklosť, — burzovné (burzovné
uzace), — miestne (platné v urči-
tom mieste), — platné v určitom
odbore (napr. tovarovom)
zvyšok
zvyšenie, — cien, — dane, — hodno-
ty, — nákladov, — trov, — zá-
kladnej istiny

Žalár, ústav, kde sa pred účinnosťou
nového trestného zákona č. 86/
/1950 Sb. vykonávaly určité tres-
ty odňatia slobody; teraz pozri §
32 cit. zákona
Žaloba, — hypotekárna, — o dedič-
ské právo, — o nárok zapretý na

rozvrhovom pojednávaní, — o nárok z bezdôvodného obohatenia, — o nárok zo zodpovednosti za vady vecí, — o neúčinnosť rozhodcovského rozhodnutia, — o opravu medzí, — o opravu pozemkovej knihy, — o predloženie listiny, — o rozdelenie spoločnej veci, — o složené úttov, — o splnenie smluvy, — o určenie, či tu je alebo nie je určité právo alebo právny pomer (určovacia žaloba), — o určenie medzí, — o vlastníctvo, — o vydanie dedičstva, — o vydanie predmetu úschovy, — o vydanie úžitkov, — o vydanie vecí, — o vyhlásenie smluvy za bezúčinnú, — o vyhlásenie smluvy za neplatnú, — o vylúčenie vecí z exekúcie, — o výmaz v pozemkovej knihe, — o vyúčtovanie, — o zistenie otcovstva, — o zrušenie spoluvlastníctva, — odporovacia, — ospravedlňovacia (napr. pri zázname v pozemkovej knihe), — vlastnícka, — vo veci nároku zapretého správcom likvidačnej podstaty, — vo veci rozdelenia najvyššej ponuky v prípade predaja spoločnej veci, — vo veci zapretia otcovstva, — vymáhajúceho veriteľa o zexekvovanú pohľadávku, — zmenková
žalobca, žalobkyňa
žalobný, — návrh, — oprávnenosť (aktorát), — právo, — prednes, — zábezpeka
žalovaný, — neznámeho pobytu
žalovať
žalovateľnosť
železnica
železničný, — doprava, — doprava

osôb, — doprava tovaru, — dovozné, — knihy, — právo, — premávka, — preprava, — prepravný poriadok, — prevádzka, — sadzba, — stavba, — strážnik, — úraz, — veci, — zariadenie
želiar, chalupník (z doby poddanstva)
želiarsky majetok (z doby poddanstva)
žeh; pohreb ohňom
žena, — tehotná, — vydatá; obchod so ženami
ženatý
ženích, mužský, ktorý sa ženi
žiadať
žiadateľ
žiadosť, — o doplnenie rozsudku, — o doplnenie usnesenia, — o milosť, — o oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov, — o ustanovenie zástupcu súdom, — o pozemnoknižný vklad, — o pozemnoknižný výmaz, — o pozemnoknižný zápis — o pozemnoknižný záznam, — o rozdelenie spoločnej veci, — o zrušenie spoluvlastníctva, — písomná, — ústna; na žiadosť
žiarlivosť
židovská obec náboženská
žirant, rubopisec (na zmenke)
žiro na inkaso, prevod (zmenky) na inkasovanie (vybranie)
žirovať, previesť (zmenku) rubopisom
žiť
živel
živelný, — pohroma, — škoda
živíť (sa)
živnostenský, — družstvo, — list, — poriadok, — povolenie, — pre-

vádzka, — vysvedčenie, — zákon, — zárobková činnosť
živnosť
živnostník
životilský, — výroba
život; životu nebezpečný
životaschopnosť
životaschopný
životný, — poistenie, — poistenie v prospech tretej osoby, — poisťka, — poisťná suma, — poisťné, — pravidlo; zexekvovanie životných poistiek

životopis
životospráva
živý; dieťa narodené živé
žlab
žreb
žrebčín
žrebčinec
žumpa
žurnál
žurnalista
žurnalistický
žurnalistika

PRÁVNICKÝ TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK

*Spracovala Komisia pre právnú terminológiu pri Ústave slovenského jazyka
Slovenskej akadémie vied a umení v Bratislave
pod vedením Dr. Adolfa Zátareckého.*

Vydalo Nakladateľstvo Slovenskej akadémie vied a umení v Bratislave 1952
ako sväzok 2. Odbornej terminologie.

Odborný redaktor Dr. J. Horecký. Technický redaktor J. Bielik. Korektor
V. Repáňová

301-12. Daň 1%. PIO č. 11.313/52-III/2. Č. p. 187. Náklad 3000 výtlačkov.
P.h. 11,50, a.h. 10,33, v.h. 10,35. Papier 221, 86 × 122 80 gr. Vytlačili Tlačiarenské
Závody Pravda, n. p., z. z. Bratislava so sadzby monotype borgis a gar-
mond Latinka.

Cena kart. Kčs 75.-